ICF

İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması

T.C.
BAŞBAKANLIK
ÖZÜRLÜLER
İDARESİ
BAŞKANLIĞI

World Health Organization
Geneva

Çevirenler: Elif Kabakçı, Ahmet Göğüş

WHO Library Cataloguing-in-Publication Data

International Classification of Functioning, Disability and Health
İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması: ICF

1. İnsan gelişimi-sınıflandırma, 2. Sağlık statüsü-sınıflandırma,
3. Sakatlık değerlendirmesi-sınıflandırma, 4. Sosyoekonomik
etkenler-sınıflandırma
I. Başlık: ICF

(ISBN 975-19-3672-1) (NLM sınıflandırma: W 15)

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2001 yılında International
Classification of Functioning, Disability and Health başlığı ile
yayınlanmıştır.
© Dünya Sağlık Örgütü 2001

Dünya Sağlık Örgütü genel direktörlüğü Türkçe baskının yayın
haklarını Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Özürlüler İdaresi
Başkanlığı'na vermiştir.

İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması
Dünya Sağlık Örgütü 2004

Dünya Sağlık Örgütü yayınları Evrensel Telif Hakkı Antlaşması
Protokol 2 maddeleri uyarınca telif hakkına sahiptir.
Tüm hakları saklıdır.

Bu yayında kullanılan adlar ve materyal, Dünya Sağlık Örgütü
Yönetiminin herhangi bir ülke, bölge, şehir veya arazi ya da bunların
yetkililerinin yasal konumları ile ilgili veya bunların sınırlarının
kısıtlanmasıyla ilgili herhangi bir görüşü olduğu anlamını taşımaz.

Bazı şirket veya üreticilerin ürün adlarının geçmesi, Dünya Sağlık
Örgütü'nün benzerleri içerisinde adları sayılmayanlara kıyasla bu ürünleri
desteklediği veya önerdiği anlamına gelmez. Hata ve atlamalar hariç,
özel ürünler baş harfleri büyük harf olacak biçimde yazılarak ayırd edilmiştir.

Basım evi: Bilge Matbaacılık

İçindekiler

A. Giriş 1

1. Ön bilgi 3
2. ICF'nin amaçları 4
3. ICF'nin özellikleri 4
4. ICF bileşenlerine genel bakış 6
5. İşlevsellik ve yetiyitimi modeli 11
6. ICF'nin kullanımı 13

B. Bir-basamaklı sınıflandırma 17

C. İki-basamaklı sınıflandırma 19

D. Tanımları ile birlikte detaylı sınıflandırma 29

Vücut İşlevleri 30
Vücut Yapıları 63
Etkinlikler ve Katılım 74
Çevresel Etmenler 102

E. Ekler 123

1. Sınıflandırma ve terminolojik konular 124
2. ICF için kodlama kılavuzu 128
3. Etkinlikler ve Katılım listesinin olası kullanımları 138
4. Vaka örnekleri 140
5. ICF ve yetiyitimi olan (özürlü) kişiler 142
6. ICF kullanımında etik kurallar 143
7. Gözden geçirme sürecinin özeti 144
8. ICF için gelecekteki yönergeler 146
9. İdeal ve kısa sağlık bilgi sistemleri için önerilen ICF veri gereklilikleri 148
10. Teşekkür 148

ICF

Giriş

Ç.N.:İngilizce'deki "impairment" kelimesi, ICFsistemi içinde, sağlık koşulları ile ilintili vücut işlevleri veya yapılarında görülen problemleri belirtmek amacıyla kullanılmıştır. Bu nedenle, "impairment" "işlev veya yapı bozukluğu" olarak çevrilmiştir. Metin içinde bazı yerlerde geçen "disorder" terimi ise, kavram karmaşasını önlemek için "bozukluk (disorder)" olarak belirtilmiştir. Çevirmenler, "impairment" terimini, ICF'de tanımlanan özellikleriyle ifade edecek ve farklı kullanıcılar tarafından kabul görecek Türkçe terim önerilerine açıktır.

1. Ön Bilgi

Bu ciltte, ICF[1] (International Classification of Functioning, Disability and Health) olarak bilinen İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması yer almaktadır. ICF sınıflandırmasının genel amacı, sağlık ve sağlıkla ilgili durumların tanımlanması için ortak, standart bir dil ve çerçeve oluşturmaktır. Sağlığın bileşenleri ve iyilik halinin sağlıkla ilgili bazı bileşenlerini (eğitim ve iş gücü gibi) tanımlamaktadır. Bu nedenle, ICF içinde kapsanan alanlar *sağlık alanları* ve *sağlıkla ilgili alanlar* olarak görülebilir. Bu alanlar, vücut, toplum ve birey bakış açılarından, iki liste halinde tanımlanmıştır: (1) Vücut İşlevleri ve Yapıları; ve (2) Etkinlikler ve Katılım[2] Sınıflandırma olarak, ICF, bir insan için herhangi bir sağlık koşulunda, farklı alanları[3] sistematik biçimde gruplandırır (örneğin, bir bozukluğu (disorder) ya da hastalığı olan kişi ne yapar veya ne yapabilir). *İşlevsellik*, tüm vücut işlevlerini, etkinlikleri ve kişinin katılımını kapsayan geniş bir terimdir; benzer şekilde, *yetiyitimi* işlev veya yapı bozuklukları, etkinlik sınırlılıkları veya katılım kısıtlılıkları için geniş kapsamlı bir terimdir. ICF'de ayrıca tüm bu yapılarla etkileşimi olan çevresel etmenler de sıralanmıştır. Böylece, kullanıcı için, pek çok alanda kişinin işlevselliği, yetiyitimi ve sağlığının kaydedilmesine olanak sağlar.

ICF, sağlığın pek çok alanında uygulama için Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından geliştirilmiş uluslararası sınıflandırma "ailesi"ne aittir. WHO'nun uluslararası sınıflandırma ailesi, sağlıkla ilgili geniş çaplı bilginin kodlanmasında bir çerçeve sağlar (örneğin, tanı, işlevsellik ve yetiyitimi, sağlık hizmetlerine başvuru nedenleri). Ayrıca, çeşitli disiplinler ve bilim alanlarında sağlık ve tıbbi bakımla ilgili dünya çapında iletişimi sağlayan standart, ortak bir dil kullanır.

WHO'nun uluslararası sınıflandırmasında, sağlık koşulları (hastalıklar, bozukluklar (disorder), yaralanmalar vb), etiyolojik çerçeve sunan ICD-10 (Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırması, onuncu baskı)[4] içinde sınıflandırılmıştır. Sağlık koşulları ile bağlantılı işlevsellik ve yetiyitimi ICF'de sınıflandırılmıştır. ICD-10 ve ICF birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olup[5], WHO'nun uluslararası sınıflandırma ailesine ait olan bu iki üyesinin birarada kullanımı önerilmektedir. ICD-10, hastalıklara, bozukluklara (disorder) veya diğer sağlık koşullarına "tanı" koymayı sağlar ve bu bilgi işlevsellikle ilgili ek bilgi veren ICF ile zenginleştirilir.[6] Tanı ve buna ek olarak işlevsellikle ilgili bilginin birarada oluşu kişi ve toplumların sağlıkları ile ilgili daha anlamlı ve geniş bir tablo ortaya çıkarır. Bu bilgi de karar alma amacıyla kullanılabilir.

WHO'nun uluslararası sınıflandırma ailesi, toplum sağlığının tanımlanması ve uluslararası bağlamda karşılaştırılması için değerli bir araç oluşturur. ICD-10'la elde edilebilecek mortalite ile ilgili bilgiler ve ICF ile ulaşılacak diğer sağlık bilgileri birleştirilerek halk sağlığı ölçütleri olarak toplumların sağlık durumlarını ve dağılımını izlemek, mortalite ve morbiditenin farklı nedenlerini değerlendirmek için kullanılabilir.

ICF, "hastalık sonuçları"nın sınıflandırmasından uzaklaşıp (1980 baskısı), "sağlık bileşenleri"nin sınıflandırmasına dönüştürülmüştür. "Sağlık bileşenleri" sağlığın içeriğini tanımlarken, "sonuçlar" sağlık durumu veya hastalık sonucunda ortaya çıkan etkilere odaklanır. Yani, etiyoloji açısından ICF tarafsız bir bakış açısına sahiptir, böylece araştırmacılar uygun bilimsel yöntemleri kullanarak neden-sonuç ilişkileri ile ilgili çıkarımda bulunabilirler. Bu yaklaşım, aynı zamanda "sağlığın belirleyicileri" veya "risk etmenleri"

---

[1] Bu metin, Dünya Sağlık Örgütü Tarafından ilk kez 1980 yılında deneme amacıyla yayımlanan Bozukluklar, Yetiyitimi ve Engellerin Uluslararası Sınıflandırması'nın (ICIDH) düzeltilmiş baskısıdır. Beş yıllık süre boyunca sistematik alan çalışmaları ve uluslararası bilgi alışverişinden sonra geliştirilmiş, 22 Mayıs 2001 de 54. Dünya Sağlık Toplantısında uluslararası kullanım için onaylanmıştır (karar WHA54.21).

[2] Önceki haliyle "sakatlık", "yetiyitimi", ve "engel" yerine kullanılan bu terimler, olumlu deneyimlerin tanımlanmasına olanak sağlayacak biçimde sınıflandırmanın çapını genişletmiştir. Bu yeni terimler ileride Giriş bölümünde tanımlanmış ve sınıflandırma içinde ayrıntılandırılmıştır. Bu terimlerin günlük dildeki kullanımından farklı özel anlamları ile kullanılabildiğine dikkat edilmelidir.

[3] Alan, ilgili fizyolojik işlevler, anatomik yapılar, eylemler, görevler veya yaşam sahalarının, uygulanabilir ve anlamlı bütünüdür.

[4] Hastalık ve İlgili Sağlık Problemlerinin Uluslararası İstatistiksel Sınıflandırması, Onuncu Baskı, 1-3.cilt, Cenevre, Dünya Sağlık Örgütü, 1992-1994.

[5] ICD-10 ve ICF arasındaki örtüşmeye dikkat çekmek önemlidir. Her iki sınıflandırma da vücut sistemleri ile başlar. Bozukluklar (impairments) kelimesi "hastalık sürecinin" bir parçası olan vücut yapıları ve işlevlerine yönelik bir kullanımdır ve bu yüzden ICD-10'da da kullanılır. Bununla birlikte, ICD-10'da bozukluklar (impairments) (belirti veya semptom olarak) "hastalıkları" oluşturan olayların bir parçası veya sağlık kurumlarına başvuru nedeni olarak kullanılır. Buna karşın ICF sistemi bozuklukları sağlık koşulları ile ilintili vücut işlevleri ve yapılarında görülen problemleri anlatmak amacıyla kullanır.

[6] Aynı hastalığa sahip iki insanın işlevsellik düzeyi farklı olabilir ve aynı işlevsellik düzeyine sahip iki insanın aynı sağlık koşulları içinde olması gerekmez. Bu nedenle, tıbbi amaçlar için birlikte kullanılmaları veri kalitesini arttırır. ICF kullanımında düzenli tanı yöntemlerinden vaz geçilmemelidir. Diğer amaçlar için tek başına da ICF kullanılabilir.

yaklaşımlarından da farklıdır. Belirleyiciler ya da risk etmenleri ile ilgili çalışmaları kolaylaştırmak için, ICF içinde, kişilerin yaşadıkları çevreyi tanımlayan çevresel etmenler listesi de yer almaktadır.

2. ICF'nin Amaçları

ICF, çeşitli disiplinler ve farklı sektörlere hizmet etmek amacıyla tasarlanmış kapsamlı bir sınıflandırmadır. Özel amaçları şu şekilde özetlenebilir:

- Sağlık ve sağlıkla ilgili durumların, sonuçlarının ve belirleyicilerinin anlaşılması ve araştırılması için bilimsel bir temel oluşturmak;
- Sağlık çalışanları, araştırmacılar, siyasetçiler gibi ve yetiyitimi olanlar da dahil olmak üzere toplumda farklı kullanıcılar arasında sağlık ve sağlıkla ilgili durumlarla ilgili iletişimi arttırmak amacıyla ortak bir dil oluşturmak;
- Ülkeler, sağlıkla ilgili disiplinler, hizmetler ve zaman açısından verilerin karşılaştırılmasına olanak sağlamak;
- Sağlıkla ilgili bilgi sistemleri için sistematik kodlama şemaları sağlamak.

ICF'ye duyulan gereksinim ve ICF'nin kullanımı farklı kültürlerde, sağlık politikaları, kalite güvencesi ve sonuçların değerlendirilmesinde farklı tüketiciler tarafından kullanılacak anlamlı ve uygulanabilir bir sistemin oluşturulmasını gerektirdiği için söz konusu amaçlar birbirleriyle bağlantılıdır.

2.1 ICF'nin Uygulama Alanları

ICIDH, 1980 yılında deneme baskısının yayımlanmasından bu yana bir çok amaç için kullanılmıştır, örneğin:

- İstatistiksel araç olarak – verilerin toplanmasında ve kaydedilmesinde (örneğin nüfus çalışmalarında ve araştırmalarda veya bilgi sistemlerinin yönlendirilmesinde);
- Araştırma aracı olarak – yaşam kalitesi veya çevresel etmenlerin ve sonlanış değişkenlerinin ölçümünde;
- Klinik araç olarak – değerlendirme, tedavi ile özel durumların eşleştirilmesi, mesleki değerlendirme, rehabilitasyon ve sonuç değerlendirmeleri;
- Sosyal politika aracı olarak – sosyal güvenlik planlamaları, tazminat sistemleri ve politika tasarımları ile uygulamaları;
- Eğitim aracı olarak – müfredat programı geliştirmede ve sosyal hareket oluşturmak ve farkındalığı arttırmak için.

ICF, doğası gereği sağlık ve sağlıkla ilgili konuların bir sınıflandırması olduğu için, sigortacılık, sosyal güvenlik, çalışma, eğitim, ekonomi, sosyal politika gibi farklı sektörler tarafından, yasaların hazırlanmasında ve çevresel düzenlemelerde de kullanılır. ICF, bir Birleşmiş Milletler sosyal sınıflandırması olarak da kabul edilir ve *Yetiyitimi Olanlar için Fırsat Eşitliğinin Standart Kuralları*'na[7] gönderme yapar. Bu nedenle ICF, hem ulusal mevzuat hem de uluslararası insan hakları hükümlerinin yerine getirilmesi için uygun bir araçtır.

ICF, farklı kullanımlar için geniş bir yelpaze sunar, örneğin sosyal güvenlik, sağlık hizmetlerinde değerlendirme, yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde nüfus incelemeleri gibi. Toplumsal engelleri ortadan kaldırarak veya hafifleterek sosyal destek ve kolaylıklar hakkındaki hükümleri teşvik ederek korunma, sağlık koşullarının geliştirilmesi ve katılımın arttırılması da dahil olmak üzere kişisel sağlık bakımına uygulanan kavramsal bir bilgi çerçevesi sunar. Gerek değerlendirme, gerekse politika oluşturma açısından sağlık bakım sistemleri araştırmalarında da kullanıma elverişlidir.

[7] Yetiyitimi Olanlar için Fırsat Eşitliğinin Standart Kuralları . 20 Aralık 1993 tarihinde, Birleşmiş Milletler Genel Meclisi tarafından 48. oturumda kabul edilmiştir (karar 48/96). New York, NY, Birleşmiş Milletler Kamu Enformasyon Departmanı, 1994.

3. ICF'nin Özellikleri

Herhangi bir sınıflandırma sisteminin neyi gruplandırdığı açık, anlaşılır olmalıdır: evreni, kapsamı, sınıflandırma birimi, organizasyonu, bunların birbirleriyle nasıl bağlantılı oldukları anlaşılır olmalıdır. Aşağıda yer alan bölümlerde ICF'nin bu özellikleri açıklanacaktır:

3.1 ICF'nin Evreni

ICF, insan sağlığının bütün alanlarını ve iyilik halinin sağlıkla ilgili bazı bileşenlerini kapsar. Bunları *sağlık alanları* ve *sağlıkla ilgili alanlar*[8] açısından tanımlar. Bu sınıflandırma sağlıkla ilgili geniş bir bağlam içinde yer alır ve sosyoekonomik etmenler nedeniyle ortaya çıkan koşullar gibi sağlıkla ilgisi olmayan durumları kapsamaz. Örneğin, insanlar ırkları, cinsiyetleri, dinleri veya diğer sosyoekonomik özellikleri nedeniyle bulundukları çevrede görevleri yerine getirmede sınırlandırılabilirler, fakat bunlar ICF' de sınıflandırılan sağlıkla ilgili katılım kısıtlılıkları değildir.

ICF'nin sadece yetiyitimi bulunan kişilerle ilgili olduğuna dair yanlış bir kanı vardır; aslında ICF *tüm insanlarla* ilgilidir. Bütün sağlık koşulları ile bağlantılı sağlık ve sağlıkla ilgili durumlar ICF kullanılarak tanımlanabilir. Bir başka deyişle, ICF'nin kullanımı evrenseldir.[9]

3.2 ICF'nin Kapsamı

ICF, insanın işlevselliği ve kısıtlılıklarla ilgili durumların tanımını sağlar ve bu bilginin düzenlenmesi için bir çerçeve oluşturur. Bilgiyi, anlamlı, bağlantılı ve kolay ulaşılır bir biçimde yapılandırır.

ICF, bilgiyi iki bölüm halinde düzenler: 1.Bölüm İşlevler ve Yetiyitimini, 2.Bölüm ise Bağlamsal Etmenleri kapsar. Her bölüm iki bileşenden oluşur:

1.İşlev ve Yetiyitimi için Bileşenler

Vücut bileşeni, biri vücut sistemlerinin işlevleri ve diğeri de vücut yapıları olmak üzere iki sınıflandırmadan meydana gelir. Her iki sınıflandırmayı anlatan bölümler vücut sistemlerine göre düzenlenmiştir.
Etkinlikler ve Katılım bileşeni gerek bireysel gerekse toplumsal bakış açısından işlevsellik anlamına gelecek bütün alanları kapsar.

2.Bağlamsal Etmenler için Bileşenler

Çevresel Etmenler listesi, Bağlamsal Etmenlerin ilk bileşenidir. Çevresel etmenlerin, işlevler ve yetiyitiminin bütün bileşenleri üzerinde etkisi vardır ve kişinin yakın çevresinden başlayıp, genel çevresine doğru giden bir sıralama ile düzenlenmiştir.

Kişisel Etmenler de Bağlamsal Etmenlerin bir bileşenidir. Ancak, Kişisel Etmenlerle bağlantılı geniş çaplı sosyal ve kültürel farklılıklar olduğundan ICF'de sınıflandırılmamışlardır.

ICF'de 1.Bölüm'de İşlevler ve Yetiyitiminin bileşenleri iki şeklide açıklanabilir. Bir yandan problemleri belirtmek için kullanılabilirler (örneğin, geniş bir yelpazeyi kapsayan *yetiyitimi* terimiyle özetlenen işlev bozukluğu, yapı bozukluğu etkinlik sınırlılığı veya katılım kısıtlılığı); öte yandan, yine geniş bir yelpazeyi kapsayan *işlev* terimiyle, sağlık ve sağlıkla ilgili durumlarda bir sorun olmadığı koşulu (doğal) belirtebilirler.

İşlevler ve yetiyitiminin bileşenleri dört ayrı, ancak birbirleriyle ilintili *yapılar* aracılığı ile yorumlanırlar. Bu yapıların, *ölçütler* kullanılarak işevuruk tanımları yapılabilir. Vücut işlevleri ve yapıları, fizyolojik sistemler veya anatomik yapılardaki değişiklikler yoluyla açıklanır. Etkinlikler ve Katılım bileşeni için iki yapıdan söz edilebilir: *kapasite* ve *performans* (bkz Bölüm 4.2).

---

[8] Sağlık alanları ile ilgili örnekler görme, işitme, yürüme, öğrenme ve hatırlamayı içerir, öte yandan sağlıkla ilgili alanlar bir yerden bir yere gitme, eğitim ve sosyal etkileşim gibi örnekleri içerir.

[9] Bickenbach JE, Chatterji S, Badley EM, Üstün TB. Yetiyitimi, evrensellik ve ICIDH modelleri, Social Science and Medicine, 1999, 48:1173-1187.

Kişinin işlevselliği ve yetiyitimi, sağlık koşulları (hastalıklar, bozukluklar (disorder), yaralanmalar, travmalar vb) ve bağlamsal etmenler arasındaki dinamik etkileşim[10] şeklinde ifade edilir. Yukarıda belirtildiği gibi, Bağlamsal Etmenler hem kişisel hem de çevresel etmenleri kapsar. ICF, sınıflandırmanın temel yapısı olarak çevresel etmenlerin geniş bir listesini içerir. Çevresel etmenler, işlev ve yetiyitiminin bütün bileşenleri ile etkileşim halindedir. Çevresel Etmenler bileşeninin temel yapısı fiziksel, sosyal ve düşünsel dünyanın özellikleri üzerinde kolaylaştırıcı ya da engelleyici etkidir.

3.3 Sınıflandırma Birimi

ICF, sağlık ve sağlıkla ilgili durumları sınıflandırır. Bu nedenle sınıflandırma birimi sağlık ve sağlıkla ilgili alanlardaki *kategorilerdir*. ICF'de kişilerin sınıflandırma birimi olmadıklarını belirtmek gerekir; yani ICF insanları değil, ancak her bir insanın içinde bulunduğu sağlık veya sağlıkla ilgili alanlardaki konumunu tanımlar. Ayrıca, tanımlama, her zaman kişinin içinde bulunduğu çevresel ve kişisel etmenler bağlamında yapılır.

3.4 ICF'nin Sunumu

ICF, farklı kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamak için, farklı detaylandırma basamaklarıyla iki form halinde hazırlanmıştır.

Bu ciltte yer alan ICF'nin *tam formu*, sınıflandırmayı dört basamak halinde detaylandırılmış biçimde sunar. Bu dört basamak, ikinci basamaktaki tüm alanları kapsayan daha yüksek basamaklı sınıflandırma sistemi ile birleştirilebilir. ICF'nin iki-basamaklı sistemi olan *kısa formu* da vardır.

4. ICF Bileşenlerine Genel Bakış

TANIMLAR[11]

Sağlık bağlamı içinde:

Vücut işlevleri vücut sistemlerinin fizyolojik işlevleridir (psikolojik işlevler de dahildir).

Vücut yapısı vücudun organ, kol ve bacaklar ve diğer bölümleri gibi anatomik kısımlarıdır.

İşlev veya yapı bozuklukları vücut işlevleri veya yapısında önemli bir kayıp ya da aykırılık gibi problemlerdir.

Etkinlik kişi tarafından bir eylem ya da bir görevin yerine getirilmesidir.

Katılım yaşamın içinde olmaktır.

Etkinlik sınırlılıkları etkinlikleri yerine getirirken kişinin karşılaşabileceği zorluklardır.

Katılım kısıtlılıkları yaşam durumlarının içinde kişinin karşılaşabileceği problemlerdir.

Çevresel etmenler insanların yaşadığı ve yaşamlarını kurduğu fiziksel, sosyal ve düşünsel

[10] Bu etkileşim, kullanıcılara bağlı olarak süreç veya sonuç anlamına gelebilir.
[11] Bkz Ek 1, Sınıflandırma ve Terminolojik Konular.

çevreyi oluşturur.

Bu kavramların genel tanımları Tablo 1'de verilmiştir; bölüm 5.1. de işevuruk tanımları yapılacaktır. Tabloda da görüldüğü gibi:

- ICF, her biri iki *bileşeni* içeren iki *bölümden* oluşur:
  1.Bölüm. İşlevler ve Yetiyitimi
    (a) Vücut İşlevleri ve Yapıları
    (b) Etkinlikler ve Katılım
  2.Bölüm. Bağlamsal Etmenler
    (c) Çevresel Etmenler
    (d) Kişisel Etmenler
- Her bir bileşen hem *pozitif* hem de *negatif* terimleme ile ifade edilebilir.
- Her bir bileşen değişik alanlardan oluşur. Her bir alanın içinde sınıflandırma birimi olan kategoriler yer alır. Uygun kategori kodu ya da kodları seçilerek, kişinin içinde bulunduğu sağlık ya da sağlıkla ilgili durumu kaydedilebilir. Daha sonra o kategorideki işlev ya da yetiyitiminin düzeyi veya büyüklüğünü, ya da çevresel etmenlerin ne derece kolaylaştırıcı veya engelleyici olduklarını sayısal kodlarla ifade eden *niteleyiciler* eklenebilir.

Tablo 1. ICF'ye genel bakış

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">1. Bölüm: İşlevler ve Yetiyitimi</td><td colspan="2">2. Bölüm: Bağlamsal Etmenler</td></tr>
<tr><td>Bileşenler</td><td>Vücut İşlevleri ve Yapıları</td><td>Etkinlikler ve Katılım</td><td>Çevresel Etmenler</td><td>Kişisel Etmenler</td></tr>
<tr><td>Alanlar</td><td>Vücut işlevleri
Vücut yapıları</td><td>Yaşam alanları (görevler, eylemler)</td><td>İşlevler ve yetiyitimi üzerinde dışsal etkiler</td><td>İşlevler ve yetiyitimi üzerinde içsel etkiler</td></tr>
<tr><td>Yapılar</td><td>Vücut işlevlerinde değişiklik (fizyolojik)

Vücut yapılarında değişiklik (anatomik)</td><td>Kapasite
Standart bir çevrede görevlerin yerine getirilmesi

Performans
Mevcut çevrede görevlerin yerine getirilmesi</td><td>Fiziksel, sosyal ya da düşünsel dünya özelliklerinin kolaylaştırıcı veya engelleyici etkileri</td><td>Kişinin kendi özelliklerinin etkileri</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Pozitif terimleme</td><td>İşlevsel ve yapısal bütünlük</td><td>Etkinlikler
Katılım</td><td rowspan="2">Kolaylaştırıcılar</td><td rowspan="2">uygulanamaz</td></tr>
<tr><td colspan="2">İşlevsellik</td></tr>
<tr><td>Negatif termleme</td><td>İşlev veya yapı bozukluğu</td><td>Etkinlik sınırlılığı
Katılım kısıtlılığı</td><td>Sınırlar/engeller</td><td>uygulanamaz</td></tr>
</table>

	Yetiyitimi		

4.1 Vücut İşlevleri ve Yapıları ve bozuklukları

Tanımlar: ***Vücut işlevleri*** *vücut sistemlerinin fizyolojik işlevleridir (psikolojik işlevler de dahildir).*
Vücut yapısı *vücudun organ, kol ve bacaklar ve diğer bölümleri gibi anatomik kısımlarıdır.*
İşlev veya yapı bozuklukları *vücut işlevleri veya yapısında önemli bir kayıp ya da aykırılık gibi problemlerdir.*

(1) Vücut işlevleri ve vücut yapıları iki kısım içinde sınıflandırılır. Bu iki sınıflandırma paralel kullanım için tasarlanmıştır. Örneğin, vücut işlevleri "görme işlevleri" gibi temel insan duyularını kapsar ve yapısal karşılıkları "göz ve ilgili yapılar" şeklinde yer alır.

(2) "Vücut" bütün olarak insan organizması anlamına gelir; bu nedenle beyin ve beyin işlevlerini (akıl) kapsar. Zihinsel (veya psikolojik) işlevler vücut işlevleri altında sınıflandırılır.

(3) Vücut işlevleri ve yapıları, vücut sistemlerine göre sınıflandırılır; bu nedenle, vücut yapıları organlar olarak düşünülmez.[12]

(4) Yapıdaki bozukluklar vücut yapısındaki anomali, kusur, kayıp veya diğer önemli aykırılıkları içerir. Yapı bozuklukları, doku ve hücre ile althücre ve moleküler düzeydeki biyolojik bilgiyle uyum içinde olacak biçimde kavramsallaştırılmıştır. Ancak, pratik nedenlerden dolayı bu basamaklar listelenmemiştir.[13] Yapı bozukluklarının biyolojik oluşumları sınıflandırmaya rehberlik etmiştir. Sınıflandırma hücre veya moleküler düzeylerde de geliştirilebilir. Tıbbi kullanıcılar için şunu belirtmek gerekir: yapı bozuklukları altta yatan patoloji ile aynı şey değildir, ancak, o patolojinin göstergeleridir.

(5) İşlev veya yapı bozuklukları, vücut ve işlevlerinin biyomedikal durumunda, genel olarak kabul edilmiş toplum standartlarından sapmayı belirtir, bileşenlerinin tanımı bu standartlara göre fiziksel veya zihinsel işlevleri değerlendirebilecek nitelikteki kişiler tarafından yapılır.

(6) İşlev veya yapı bozuklukları geçici ya da kalıcı; ilerleyen, gerileyen ya da sabit; aralıklı ya da sürekli olabilir. Toplum normlarında sapmanın düzeyi hafif veya ciddi olabilir ve zaman içinde dalgalanmalar gösterebilir. Bu özellikler, özellikle kodlamalarda, ondalık basamaklardaki niteleyiciler yoluyla daha açık olarak tanımlanır.

(7) İşlev veya yapı bozuklukları etiyolojiye ya da nasıl geliştiklerine bağlı değildir; örneğin, görme ya da uzuv kaybı bir genetik anormallikten ya da yaralanmadan kaynaklanabilir. İşlev veya yapı bozukluğunun oluşumu için bir neden gerekir; fakat bu neden, sonuçta ortaya çıkan işlev veya yapı bozukluğunu anlatmak için yeterli olmayabilir. Ayrıca, bir işlev veya yapı bozukluğu olduğunda vücut işlevleri veya yapılarında bozulma vardır, ancak bu çok çeşitli hastalıklar, bozukluklar (disorder) ya da fizyolojik durumlardan kaynaklanabilir.

(8) İşlev veya yapı bozuklukları sağlık durumunun bir ifadesi ya da parçası olabilir, ancak hastalığın varlığını ya da kişinin hasta olarak değerlendirilmesini gerektirmez.

(9) İşlev veya yapı bozuklukları, içerik olarak bozukluklar (disorder) veya hastalıklardan daha geniş kapsamlıdır; örneğin bir bacağın kaybedilmiş olması vücut yapısındaki bozukluktur, ancak bozukluk (disorder) veya hastalık değildir.

(10) İşlev veya yapı bozuklukları, başka bozukluklara neden olabilir; örneğin, kas gücünün olmaması hareket işlevlerini bozabilir, kalp işlevleri solunum işlevlerindeki bozukluklarla ilgili olabilir, ve algı bozukluğu düşünce işlevleri ile ilintili olabilir.

(11) Vücut İşlevleri ve Yapısı bileşenlerinin bazı kategorileri, özellikle semptomlar ve belirtiler, ICD-10 kategorileri ile örtüşmektedir. Ancak, bu iki sınıflandırmanın amaçları farklıdır. ICD-10 morbiditenin belgelenmesi veya hizmet kullanımları için semptomları özel bölümlerde sınıflandırır, oysa ICF bunları vücut işlevlerinin bölümleri olarak gösterir. Önleme ve hastaların ihtiyaçlarının belirlenmesi için

[12] ICIDH'nin 1980 baskısında organ düzeyi belirtildiği halde, "organ" tanımı açık değildir. Göz ve kulak genellikle organ olarak kabul edilir; ancak sınırlarını belirlemek ve tanımlamak zordur, aynı şey ekstremiteler ve iç organlar için de geçerlidir. Vücuttaki bir öğe ya da birimin varlığına işaret eden "organ" yaklaşımı yerine, ICF' de bu terim "vücut yapısı" olarak değiştirilmiştir.

[13] Böylece ICF'nin tam formu kullanılarak kodlanan işlev veya yapı bozuklukları, doğrudan gözlem aracılığı ile ya da bu gözlemlerden çıkarımda bulunarak, ilgili kişiler ya da başkaları tarafından belirlenebilir veya farkedilebilir.

kullanılabilirler. Daha da önemlisi, ICF'de Vücut İşlevleri ve Yapıları sınıflandırması, Etkinlikler ve Katılım kategorileri ile bir arada kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

(12) İşlev veya yapı bozuklukları tanımlanmış kriterler kullanılarak uygun kategoriler halinde sınıflandırılır (örneğin, bir eşik değere göre mevcut olması ya da hiç olmaması). Bu kriterler, vücut işlevleri ve yapıları için aynıdır. Bunlar: (a) kayıp ya da eksiklik; (b) azalma; (c) artma ya da aşırılık; ve (d) sapmadır. Bir işlev veya yapı bozukluğu varsa, ICF'deki genel niteleyiciler kullanılarak işlev veya yapı bozukluğunun şiddeti derecelendirilebilir.

(13) Çevresel etmenler vücut işlevleriyle etkileşim gösterirler, havanın kalitesi ile solunum, ışık ile görme, ses ile işitme, çeldirici bir uyaran ile dikkat, zemin dokusu ile denge, hava ısısı ile vücut ısısının regülasyonu arasındaki etkileşimler gibi.

4.2 Etkinlikler ve Katılım/etkinlik sınırlılıkları ve katılım kısıtlılıkları

Tanımlar: ***Etkinlik*** *kişi tarafından bir eylem ya da bir görevin yerine getirilmesidir.*
Katılım *yaşamın içinde olmaktır.*
Etkinlik sınırlılıkları *etkinlikleri yerine getirirken kişinin karşılaşabileceği zorluklardır.*
Katılım kısıtlılıkları *yaşam durumlarının içinde kişinin karşılaşabileceği problemlerdir.*

(1) Etkinlikler ve Katılım bileşenleri için yaşamın tüm alanlarını (temel öğrenme veya seyretmeden, kişilerarası etkileşimler veya bir işte çalışmak gibi daha karmaşık alanlara kadar) kapsayan *tek bir liste* verilmiştir. Bileşen, etkinliği (a) veya katılımı (p) ya da her ikisini de belirtmek için kullanılabilir. Bu bileşenin alanları, *performans* ve *kapasite* için iki niteleyici ile tanımlanır. Listeden elde edilecek bilgi bir veri matrisi oluşturduğu için örtüşme veya tekrar yoktur (bkz Tablo 2).

Tablo 2. Etkinlikler ve Katılım: Bilgi Matrisi

Alanlar		**Niteleyiciler**	
		Performans	**Kapasite**
d1	Öğrenme ve bilgiyi uygulama		
d2	Genel görevler ve talepler		
d3	İletişim		
d4	Yer değiştirme		
d5	Kendine bakım		
d6	Ev yaşamı		
d7	Kişilerarası etkileşimler ve ilişkiler		
d8	Temel yaşam alanları		
	Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık		

d9			

(2) *Performans* niteleyicisi, kişinin mevcut çevresinde neler yaptığını tanımlar. Mevcut çevre toplumsal bağlamı içerdiği için, performans yaşanılan güncel çevrede "yaşamın içinde yer alma" veya "yaşanmış deneyimler" olarak da anlaşılabilir.[14] Bu bağlam çevresel etmenleri içerir-Çevresel Etmenler bileşeni kullanılarak kodlanabilen fiziksel, sosyal ve düşünsel dünyanın tüm alanları.

(3) *Kapasite* niteleyicisi, kişinin bir görevi yerine getirme ya da bir eylemde bulunma yetisini tanımlar. Bu yapı, herhangi bir zamanda, herhangi bir alanda, kişinin ulaşabileceği en yüksek olası işlevsellik düzeyini belirtmek amacıyla tasarlanmıştır. Kişinin tam yetisini değerlendirebilmek için, yeti üzerinde değişik etkileri olabilecek farklı ortamların etkilerini yok edecek "standart" bir çevreye ihtiyaç vardır. Bu standart çevre şunlar olabilir: (a) test ortamlarında kapasiteyi değerlendirmek için sıklıkla kullanılan güncel çevre; veya (b) bunun mümkün olmadığı durumlarda, aynı etkiyi yarattığı düşünülen varsayılan çevre. Bu "tekbiçimli" veya "standart" çevre olarak adlandırılabilir. Bu nedenle, kapasite kişinin çevresel olarak uyum sağlamış yetisini yansıtır. Uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlaması için bu uyumun her ülkede ve bütün insanlar için aynı olması gerekir. Tekbiçimli veya standart çevrenin özellikleri Çevresel Etmenler sınıflandırması kullanılarak kodlanabilir. Kapasite ve performans arasındaki fark mevcut çevre ile tekbiçimli çevre arasındaki farkı yansıtır, bu da kişinin performansını arttırmak için çevre ile ilgili neler yapılabileceği konusunda kullanışlı bir rehber oluşturur.

(4) Bunun ötesinde kapasite ve performans niteleyicileri ayrıca yardımcı araç veya kişisel yardımın olup olmadığını da belirtecek şekilde kullanılabilir. Yardımcı araç veya kişisel yardım işlev veya yapı bozukluklarını ortadan kaldırmamakla birlikte, belli alanlarda işlevsellikteki kısıtlılıkları ortadan kaldırabilir. Bu tür kodlama, özellikle yardımcı araç olmadığında kişinin işlevselliğinin ne kadar kısıtlandığını belirtmeye elverişlidir (bkz Ek 2 kodlama kılavuzu).

(5) Alanlardaki güçlükler, kişinin bu alanlarla ilgili işlevsellik biçiminde niteliksel ya da niceliksel değişiklikler olduğunda ortaya çıkabilir. *Sınırlılıklar* veya *kısıtlılıklar* genel olarak kabul edilmiş toplum standartlarına göre değerlendirilir. Kişinin kapasite ve performansının karşılaştırılarak değerlendirildiği standart ya da norm, benzer sağlık koşulu olmayan (hastalık, bozukluk (disorder), yaralanma vb) bir insanın kapasitesi ya da performansıdır. Sınırlılık ve kısıtlılık, gözlenen ile beklenen performans arasındaki uyumsuzluğu kaydeder. Beklenen performans toplum normudur, belirli bir sağlık koşulu bulunmayan insanların deneyimlerini ifade eder. Aynı norm kapasite niteleyicisi için de kullanılır, böylece performansı geliştirmek için kişinin bulunduğu çevreye ne gibi şeyler yapılabileceği konusunda çıkarımda bulunulabilir.

(6) Kişide herhangi bir işlev veya yapı bozukluğu olmadığı durumda bile, performansla ilgili problem doğrudan sosyal çevreden kaynaklanır. Örneğin, hiçbir semptomu ya da hastalığı olmayan HIV pozitif bir kişi, veya genetik olarak herhangi bir hastalığa yatkınlığı olan bir insan hiçbir işlev veya yapı bozukluğu göstermeyebilir ya da çalışmak için yeterli kapasitesi vardır. Ancak, kabul edilmeme, ayırımcılık veya damgalanma nedeniyle bunları yapamayabilir.

(7) Etkinlikler ve Katılım bileşenlerindeki alanlar temelinde "Etkinlikler" ve "Katılım"ı birbirlerinden ayırmak güçtür. Benzer şekilde, alanlar temeli için "bireysel" ve "toplumsal" bakış açıları arasındaki uluslararası farkları, profesyoneller ve teorik yaklaşım farklılıklarını vermek mümkün olmamıştır. Bu nedenle, ICF'de, eğer kullanıcılar isterlerse etkinlikleri ve katılımı kendilerine göre farklılaştırabilecekleri tek bir liste bulunmaktadır. Bu konu Ek 3'de daha detaylı açıklanmıştır. Etkinliklerle katılımı ayırmanın dört olası yolu bulunmaktadır:

   (a) aralarında örtüşme olmasına izin vermeyecek şekilde bazı alanları etkinlikler, diğerlerini katılım olarak adlandırmak;
   (b) (a) da belirtilen yolun aynısı ancak kısmi örtüşmeye izin vererek;

[14] "Katılım"ın tanımı, yaşamın içinde olma kavramını getirir. "Yaşamın içinde olma" tanımına getirilen öneriler, yer alma, bir yaşam alanı ile meşgul olma ya da ona dahil olma, kabul görme, veya gereken kaynakları kullanabilmeyi içerir. Tablo 2'de yer alan bilgi matrisi içinde katılımı belirtmenin tek yolu performansı kodlamaktır. Bu, katılımın, performansla eşdeğer olduğu anlamına gelmez. Ayrıca, "yaşamın içinde olma" kavramı, bununla ilgili subjektif deneyimden de ayrı tutulmalıdır (ait olma hissi). Yaşamın içinde olmayı ayrı kodlamak isteyenlerin Ek 2'de yer alan kodlama kılavuzuna gönderme yapması gerekir.

(c) geniş kategori başlıklarını katılım, tüm detaylı alanları ise etkinlikler olarak adlandırmak;
(d) tüm alanları hem etkinlikler hem de katılım olarak kullanmak.

4.3 Bağlamsal Etmenler

Bağlamsal Etmenler, kişinin yaşamı ve yaşam tarzı ile ilgili bütün artalanı ifade eder. İki bileşeni vardır: Çevresel Etmenler ve Kişisel Etmenler-sağlık koşulları, kişinin sağlığı ve sağlıkla ilgili durumlar üzerinde etkileri olabilir.

Çevresel etmenler insanların yaşadığı ve yaşamlarını kurduğu fiziksel, sosyal ve düşünsel çevreyi oluşturur. Bu etmenler kişinin dışında yer alır ve toplumun bir üyesi olarak kişinin performansı üzerinde pozitif veya negatif bir etkisi olabilir, eylem ya da görevlerini yerine getirme kapasitesini etkileyebilir veya kişinin vücut işlevleri ya da yapısı üzerinde etkileri olabilir.

(1) Çevresel etmenler, sınıflandırmada iki düzeye odaklanacak biçimde düzenlenmiştir:
   (a) *Bireysel* – ev, işyeri ve okul gibi kişinin yakın çevresi. Bu düzeyde, kişinin yüzyüze geldiği çevrenin, aile, akrabalar, arkadaşlar ve yabancılarla da doğrudan ilişkiye girdiği ortamın fiziksel ve maddi özellikleri kapsanır.
   (b) *Toplumsal*-resmi ve gayrı resmi sosyal yapılar, kişinin üzerinde etkisi olabilecek topluluk veya toplum hizmetleri, sistem bağları. Bu düzeyde, iş çevresi, toplum etkinlikleri, devlet daireleri, iletişim ve taşımacılık hizmetleri, ve gayrı resmi sosyal ağların yanısıra kanunlar, yönetmelikler, resmi ve gayrı resmi kurallar, tutum ve ideolojiler de kapsanır.
(2) Çevresel etmenler Vücut İşlevleri ve Yapılar, ve Etkinlikler ve Katılım bileşenleriyle etkileşim içindedir. Her bir bileşen için, bu etkileşimin doğası ve büyüklüğü yapılacak bilimsel çalışmalarla incelenebilir. Yetiyitimi, kişinin sağlık koşulları ile kişisel etmenler, ve kişinin yaşadığı şartları oluşturan dışsal etmenler arasındaki karmaşık ilişkinin sonucu olarak nitelendirilir. Bu ilişkiden dolayı, farklı çevrelerin herhangi bir sağlık koşuluna sahip kişi üzerinde farklı etkileri olabilir. Engelleri olan veya kolaylaştırıcı unsurları bulunmayan bir çevre kişinin performansını kısıtlayabilir; çok daha kolaylaştırıcı çevreler performansı arttırabilir. Ya engeller yaratarak (örneğin, ulaşılamayan binalar), ya da kolaylaştırıcı unsurları sağlamayarak (örneğin, yardımcı araçların bulunmayışı) toplum, kişinin performansını engelleyebilir.

Kişisel etmenler kişinin yaşamı ya da yaşam tarzının özel artalanıdır ve kişinin sağlık koşulları veya sağlık durumunun parçası olmayan özelliklerden oluşur. Bunlar cinsiyet, ırk, yaş, diğer sağlık koşulları, yaşam biçimi, alışkanlıklar, yetiştirilme, başetme biçimi, sosyal geçmiş, eğitim, meslek, şimdiki ve geçmiş deneyimler (geçmiş yaşam olayları ve mevcut olaylar), tüm davranış örüntüleri ve karakter yapısı, psikolojik beceriler ve diğer özelliklerin tümünü veya herhangi bir düzeydeki yetiyitiminde rol oynayan bir tanesini içerir. Kişisel etmenler ICF'de sınıflandırılmamıştır. Ancak, değişik müdahalelerin sonuçları üzerinde etkileri olabilecek kişisel etmenler, katkılarının gösterilmesi için Şekil 1'de yer almıştır.

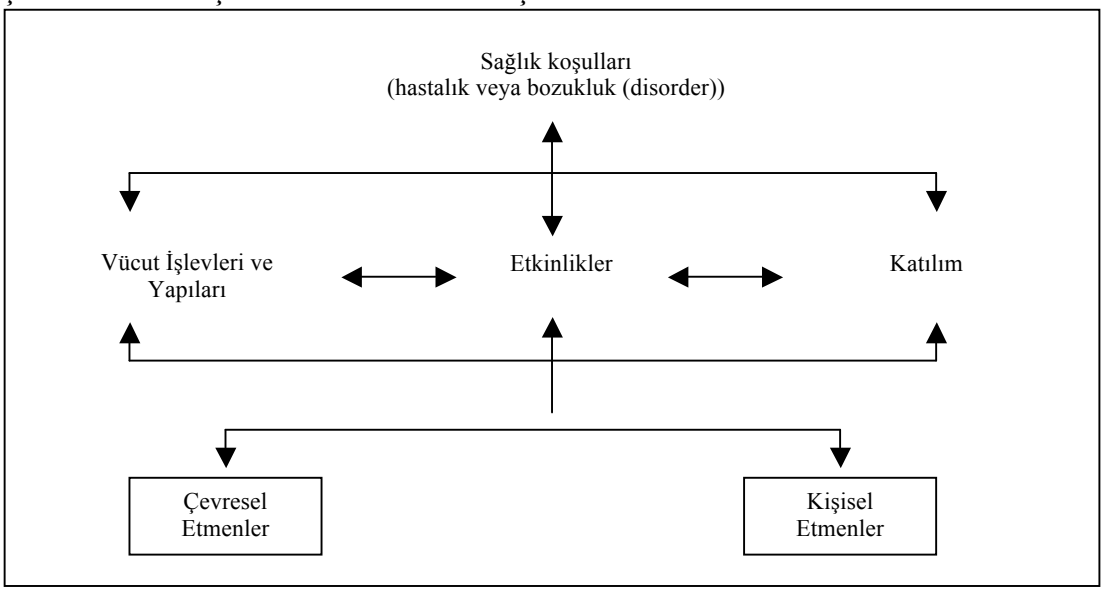
5. İşlevsellik ve Yetiyitimi Modeli

5.1 İşlevsellik ve yetiyitimi süreci

Bir sınıflandırma olarak, ICF işlevsellik ve yetiyitimi modeli yapmaz. Ancak, farklı yapı ve alanları gösterecek bir araç oluşturarak sürecin tanımlanmasında kullanılabilir. İşlevsellik ve yetiyitiminin etkileşim içinde ve gelişimsel bir süreç olarak sınıflandırması konusunda çok yönlü bir yaklaşım sağlar. Bu sürecin farklı yanlarını araştırmak ve modeller yaratmak isteyen kullanıcılar için yapıtaşları oluşturur. Bu bağlamda, ICF bir dil olarak görülebilir; bununla oluşturulabilecek metinler kullanıcılara, onların yaratıcılığına ve bilimsel yönelimlerine bağlıdır. Farklı bileşenlerin etkileşiminin günümüzde nasıl düşünüldüğünün ortaya konulması için Şekil 1'de yer alan akış şeması yardımcı olabilir.[15]

[15] ICF, işlevsellik ve yetiyitimi arasındaki etkileşimi tanımlama açısından ICIDH'nin 1980 baskısından oldukça farklıdır. Çok boyutlu bir model içinde etkileşimin karmaşıklığından dolayı akış şemasının tamamlanmamış olma olasılığı ve yanlış anlaşılmaya açık olduğu unutulmamalıdır. Bu model çoklu etkileşimi göstermek için çizilmiştir. Süreç içerisinde diğer önemli odak noktalarını belirten göstergelerin olması olasıdır. Farklı yapı ve bileşenler arasındaki etkileşimlerin yorumları da değişebilir (örneğin, çevresel etmenlerin vücut işlevleri üzerindeki etkileri, katılım üzerindeki etkilerinden kesinlikle farklıdır).

Şekil 1. ICF bileşenleri arasındaki etkileşim

Bu akış şemasında, herhangi bir alanda kişinin işlevselliği sağlık koşulu ile bağlamsal etmenler (çevresel ve kişisel etmenler) arasındaki karmaşık etkileşim olarak gösterilir. Bu oluşumlar arasında dinamik bir etkileşim vardır: bu oluşumlardan herhangi birine yapılacak müdahale başka bir oluşum ya da oluşumları değiştirme potansiyeline sahiptir. Bu etkileşimler özgüldür ve her zaman bire bir tahmin edilemezler. Etkileşim iki yönlü işler; yetiyitiminin varlığı bile sağlık koşulunun kendisini değiştirebilir. İşlev veya yapı bozukluğu ya da bozuklukları nedeniyle kapasite sınırlılığı olabileceğini veya bir ya da daha fazla sınırlılık nedeniyle performans kısıtlılığı olabileceğini düşünmek mantıklı görünür. Ancak, bu yapılarla ilgili birbirinden bağımsız olarak veri toplayıp daha sonra aralarındaki birliktelik ve neden-sonuç ilişkilerini araştırmak gerekir. Eğer tüm sağlık deneyimi tanımlanacaksa, bütün bileşenler kullanılabilir. Örneğin, bir insanın:

- kapasite sınırlılıkları olmaksızın bir işlev veya yapı bozukluğu olabilir (örneğin, cüzzamda dış görünümün değişmesi kişinin kapasitesini etkilemez);
- bir işlev veya yapı bozukluğu gösterilemediği halde performans problemleri ve kapasite sınırlılıkları olabilir (örneğin, pek çok hastalıkta günlük etkinliklerdeki performansın azalması);
- işlev veya yapı bozukluğu veya kapasite sınırlılığı olmaksızın performans problemleri olabilir (örneğin, HIV-pozitif bir insan veya önceden akıl hastalığı olup iyileşmiş bir kişi, kişilerarası ilişkilerde veya işte ayırımcılık ya da damgalanma ile karşılaşabilir);
- yardımsızken kapasite sınırlılıkları olabilir, ancak içinde bulunduğu çevrede performans problemi olmaz (örneğin, hareket sınırlılığı olan bir kişiye etrafta dolaşması için toplum tarafından yardımcı teknoloji sağlanmış olabilir)
- yaşadığı ters yönde etkiler olabilir (örneğin, kol ve bacakların az kullanılması kas atrofisine, bir kuruma yatış sosyal beceri kaybına yol açabilir).

Yapılar arasındaki etkileşim olasılıkları, Ek 4'te yer alan vaka örnekleriyle daha detaylı gösterilmiştir.

Şekil 1'de yer alan akış şeması bağlamsal etmenlerin (çevresel ve kişisel etmenler) süreç içindeki rolünü göstermektedir. Bu etmenler sağlık koşulları ile etkileşime girer ve kişinin işlevsellik düzeyi ve yaygınlığını belirler. Çevresel etmenler kişinin dışında yer alan etmenlerdir (örneğin toplumun tutumları, mimari özellikler, yasal sistem) ve Çevresel Etmenler sınıflandırmasında yer alır. Öte yandan, ICF'nin bu baskısında Kişisel

Etmenler sınıflandırılmamıştır. Kişisel Etmenler cinsiyet, ırk, yaş, yaşam biçimi, alışkanlıklar, başetme biçimi, ve diğer benzeri etmenleri kapsar. Gerektiği durumlarda, bunların değerlendirilmesi kullanıcılara bırakılmıştır.

5.2 Medikal ve sosyal modeller

Yetiyitimi ve işlevselliği anlamak ve anlatmak için değişik kavramsal modeller önerilmektedir.[16] Bunlar, bir uçta "medikal model", diğer uçta "sosyal model" dialektiği içinde açıklanabilir. *Medikal model*, yetiyitimini, doğrudan bir hastalık, travma veya diğer sağlık koşullarının yol açtığı, bir profesyonel tarafından bireysel tedavi şeklinde medikal bakım gerektiren ve kişiye ait bir problem olarak görür. Yetiyitimi ile başedebilme, tedavi veya kişinin uyumu ve davranış değişikliği amacını taşır. Medikal bakım, temel öğe olarak görülür ve politik düzeyde asıl amaç sağlık politikalarını değiştirmek veya yenilemektir. Yetiyitimi için geliştirilmiş *sosyal model* ise konuyu tamamen sosyal olarak yaratılmış bir problem, özellikle de bireyin topluma tam katılımı sorunu olarak görür. Yetiyitimi bireyin bir özelliği değil, çoğu sosyal çevre tarafından yaratılmış koşulların karmaşık bir bütünüdür. Bu nedenle problemin çözümü sosyal eylem gerektirir ve yetiyitimi olan kişilerin toplum yaşamının tüm alanlarına tam katılımı için gerekli çevresel değişiklikleri sağlamak büyük ölçüde toplumun ortak bir sorumluluğudur. Bu nedenle konu, politik olarak insan hakları sorunu haline gelen ve sosyal değişim gerektiren düşünsel veya ideolojik bir konudur. Bu modele göre yetiyitimi politik bir konudur.

ICF bu iki uçta yer alan modellerin bütünleşmesine dayanır. İşlevselliğin çeşitli boyutlarının birleştirilebilmesi için "biyopsikososyal" yaklaşım kullanılmıştır. Bu nedenle, ICF, biyolojik, bireysel ve sosyal bağlamlardan gelen sağlıkla ilgili farklı görüşlerin uygun birleşimini sağlamak için bir sentez oluşturmayı amaçlar.[17]

6. ICF'nin Kullanımı

ICF işlevselliğin ve yetiyitiminin bir sınıflandırmasıdır. Sağlık ve sağlıkla ilgili alanları sistematik olarak gruplandırır. Herbir bileşen içinde, alanlar ortak özelliklerine göre (kökenleri, tipleri veya benzerlikleri gibi) daha ileri basamaklarda gruplandırılır ve anlamlı bir biçimde sıralandırılır. Sınıflandırma bir dizi ilkeye göre düzenlenir (bkz Ek 1). Bu ilkeler, basamakların birbirleriyle ilişkilerini ve sınıflandırmanın hiyerarşisini (basamak kümeleri) anlatır. Ancak ICF'nin bazı kategorileri hiyerarşik bir yol izlenmeksizin, bir sıralama olmadan, bölümlerin eşit üyeleri olarak düzenlenmiştir.

Sınıflandırmanın kullanımı ile ilintili yapısal özellikleri aşağıda belirtilmiştir.

(1) ICF, sağlık ve sağlıkla ilgili alanların "dildeki" tanımları yerine standart işevuruk tanımlarını verir. Bu tanımlar her bir alanın asıl özelliklerini anlatır (örneğin nitelikler, özellikler, ve ilişkiler) ve her bir alan içinde nelerin kapsanıp nelerin dışta tutuldukları ile ilgili bilgi verir. Tanımlar, değerlendirme için ortak olarak kullanılan sağlam noktaları içerir, öyle ki anket haline dönüştürülebilirler. Bunun tam tersi, mevcut değerlendirme araçlarından çıkan sonuçlar da ICF terimleriyle kodlanabilir. Örneğin, "görme işlevleri", değişik uzaklıklardan, tek ya da her iki gözü de kullanarak, şekil ve sınırları duyumsama işlevleri açısından tanımlanır. Öyle ki, bu parametrelerle ilişkili olarak görme güçlüklerinin şiddeti, hafif, orta, ağır veya tam şeklinde kodlanabilir.

(2) ICF, b, s, d ve e harflerinin Vücut İşlevleri, Vücut Yapıları, Etkinlikler ve Katılım, ve Çevresel Etmenler anlamına geldiği alfanumerik sistem kullanır.[*] Bu harflerden sonra sayısal kodlar gelir. Sayısal kodlar bölüm numarası ile başlar (tek rakam), bunu ikinci basamak (iki rakam), ve üçüncü ve dördüncü basamaklar (her biri bir rakam) takip eder.

(3) ICF'de kategoriler, geniş kategorilerden daha detaylı alt kategorilere doğru tanımlanır. (Örneğin 4.Bölümdeki Etkinlikler ve Katılım bileşeninde, Yer değiştirme bölümü, ayakta durma, oturma, yürüme, bir şey taşıma vb ile ilgili ayrı kategorileri içerir). Kısa (özet) form, iki basamağı kapsar, buna karşın tam (detaylı) form dört basamağa kadar uzanır. Kısa ve tam formların kodları birbirleri ile aynıdır ve, tam formdan kısa form oluşturulabilir.

---

[16] "Model" terimi burada bir önceki bölümdeki anlamından farklı olarak, yapı veya paradigma anlamında kullanılmıştır.

[17] Bakınız Ek 5- "ICF ve yetiyitimi olan (özürlü) kişiler".

[*] Ç.N. İngilizce b: body, s: structure, d: domain, e: environment.

(4) Herhangi bir kişi, her bir basamakta bir dizi koda sahip olabilir. Bunlar birbirlerinden bağımsız da olabilir, ilintili de olabilir.

(5) ICF kodları sağlık düzeyinin önemini belirten *niteleyiciler*le tamamlanır (problemin ağırlığı-şiddeti). Niteleyiciler, noktadan (veya *ayıraç*) sonra gelen bir, iki ya da daha fazla sayı ile kodlanır. Herhangi bir koda, en az bir niteleyici eşlik etmelidir. Aksi halde, kodların bir anlamı olmaz.

(6) Vücut İşlevleri ve Yapıları için ilk niteleyiciler, Etkinlikler ve Katılım için performans ve kapasite niteleyicileri, ve Çevresel Etmenler için ilk niteleyiciler, ilgili bileşendeki problemin büyüklüğünü tanımlar.

(7) ICF'de sınıflandırılan üç bileşen (Vücut İşlevleri ve Yapıları, Etkinlikler ve Katılım, ve Çevresel Etmenler) aynı genel ölçek kullanılarak derecelendirilir. Bir problemin olması kullanıldığı yere bağlı olarak işlev veya yapı bozukluğu, sınırlılık, kısıtlılık veya engel anlamına gelebilir. Sınıflandırma alanıyla ilintili olarak aşağıda parantezler içinde verilmiş niteleyici kelimelerden uygun olanı seçilmelidir (xxx ikinci-basamak alan numarası için verilmiştir). Bu derecelendirmenin evrensel olarak kullanılması için araştırmalar sonucu geliştirilecek değerlendirme yöntemlerine ihtiyaç vardır. Geniş yüzdelik dilimleri, vücut işlevlerindeki bozukluğu, kapasite sınırlılığını, performans problemini veya engeli derecelendirmek için ölçeklendirilmiş değerlendirme araçları veya başka standartların bulunduğu durumlar için verilmiştir. Örneğin, "problem yok" veya "tam problem" kodu verildiğinde, bu derecelendirmenin hata sınırı en fazla %5 dir. "Orta düzeyde problem" zamanın yarı yarıya olan kısmı ya ta toplam zorluk derecelendirmesinde yarıya kadar olan kısmı belirtir. Bu yüzdelikler, farklı alanlarda, toplum standartları yüzdelik dilimleri oluşturacak biçimde ayarlanacaktır.

xxx.0 problem YOK	(hiç yok, yok, ihmal edilebilir,....)	% 0-4
xxx.1 HAFİF düzeyde problem	(az, düşük,.....)	%5-24
xxx.2 ORTA düzeyde problem	(orta, az çok,.....)	%25-49
xxx.3 CİDDİ düzeyde problem	(yüksek, aşırı,....)	%50-95
xxx.4 TAM problem	(tamamen,....)	%96-100
xxx.8 belirtilmemiş		
xxx.9 uygulanamaz		

(8) Çevresel etmenler durumunda, birinci niyeleyici ya çevrenin pozitif etkilerinin, yani kolaylaştırıcıların, ya da negatif etkilerinin büyüklüğünü yani engelleri belirtmek için kullanılabilir. Her ikisinde de aynı 0-4 arası ölçek kullanılır, fakat kolaylaştırıcıları belirtmek için kodlardaki noktanın yerine artı işareti konur: örneğin e110+2. Çevresel Etmenler ya (a) her bir yapı ile ilintili olarak ayrı ayrı, ya da, (b) herhagi bir yapıya gönderme yapmaksızın genel olarak kodlanabilir. Etki ve özellikleri daha açık gösterdiği için birinci seçenek tercih sebebidir.

(9) Farklı kullanıcılar için, her bir maddenin kodlanmasına diğer tür bilgileri de eklemek uygun ve kullanışlı olabilir. Kullanılabilecek çok çeşitli ek niteleyiciler vardır. Tablo 3'de her bir bileşenin niteleyicileri için detaylar ve geliştirilebilecek ek niteleyiciler için öneriler yer almaktadır.

(10) Sağlık ve sağlıkla ilgili alanların tanımında o andaki durumdan söz edilir (enstantane). Ancak, gidişi ve süreci tanımlamak amacıyla farklı zamanlar için kullanımı da mümkündür.

(11) ICF'de kişinin sağlığı ve sağlıkla ilgili durumu, sınıflandırmanın iki bölümünü kapsayan kodlar düzeni halinde sunulur. Bu nedenle, her bir kişinin bir-rakam basamağında alabileceği kod sayısı en fazla 34 olabilir (8 vücut işlevleri, 8 vücut yapıları, 9 performans ve 9 kapasite kodu). Benzer şekilde, iki-basamak için bu sayı 362 dir. Daha detaylandırılmış basamaklarda kodların sayısı 1424 maddeye kadar çıkar. ICF'nin pratik kullanımlarında, vakayı doğru tanımlamak için iki-basamakta (üç rakam) 3-18 koddan oluşan kümeler uygundur. Genellikle daha detaylı dört-basamaklı formu özel amaçlar için kullanılırken (örneğin, rehabilitasyon sonuçlarında, geriyatride), iki-basamaklı sınıflandırma klinik sonuçların değerlendirilmesi ve araştırmalar için kullanılabilir.

Detaylı kodlama kılavuzu Ek 2'de verilmiştir. Kullanıcıların, sınıflandırmanın kullanımıyla ilgili olarak WHO ve işbirliği ağı içinde yer alan merkezlerden eğitim almaları kesinlikle önerilir.

Tablo 3. Niteleyiciler

Bileşenler	Birinci niteleyici	İkinci niteleyici
Vücut İşlevleri (b)	Negatif ölçekli genel niteleyici işlevlerdeki bozukluğun büyüklüğü veya şiddetini belirtmek için kullanılır Örnek: b167.3 dille ilgili özel işlevlerde ciddi işlev bozukluğunu belirtir	Yok
Vücut Yapıları (s)	Negatif ölçekli genel niteleyici yapılardaki bozukluğun büyüklüğü veya şiddetini belirtmek için kullanılır. Örnek: s730.3 üst ekstremitelerde ciddi yapı bozukluğunu belirtir	İlgili vücut yapısında değişimin özelliğini belirtmek için kullanılır: 0 yapıda bir değişiklik yok 1 tümden yok 2 kısmen yok 3 ek bölüm 4 tipik olmayan boyutlar 5 devamsızlık 6 deviasyon 7 yapıdaki niteliksel değişim, sıvı birikimini de içerir 8 belirtilmemiş 9 uygulanamaz Örnek: s730.32 üst ekstremitelerin kısmen yok olduğunu belirtir
Etkinlikler ve Katılım (d)	Performans Genel niteleyici Kişinin mevcut çevresine ait problemler Örnek: d5101.1_ kişinin çevresinde olan yardımcı araçların kullanımıyla birlikte tüm vücudun yıkanmasında hafif zorluğu belirtir	Kapasite Genel niteleyici Yardım olmaksızın sınırlılık Örnek: d5101._2 tüm vücudun yıkanmasında orta düzeyde zorluğu belirtir; yardımcı araçlar veya kişisel yardım bulunmadığında orta düzeyde zorluk olduğunu ifade eder
Çevresel Etmenler (e)	Negatif ve pozitif ölçekli genel niteleyici, engeller ve kolaylaştırıcıların yaygınlığını belirtir Örnek: e130.2 eğitim ürünlerinin orta düzeyde engel olduğunu belirtir. Bunun tersine, e130+2 eğitim ürünlerinin orta düzeyde kolaylaştırıcı olduğunu belirtir	Yok

ICF'nin uluslararası kullanımı için 54. Dünya Sağlık Kurultayının onayı

WHA54.21 karar maddesinde denir ki:

Ellidördüncü Dünya Sağlık Kurultayı

1. Bozukluklar (Impairments), Yetiyitimi ve Engellerin Uluslararası Sınıflandırmasının ikinci baskısını (ICIDH), İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması başlığı ile ONAYLAR, bundan böyle kısaca ICF olarak adlandırılacaktır;
2. Üye Devletlerin, araştırmalarda, uygun olduğu koşulda gözetim ve raporlarda ICF'yi kullanmalarını, özellikle yeni uygulamaların geliştirilmesinde ICF'yi gözönüne almalarını TEŞVİK EDER;
3. Üye Devletlerden istek geldiği durumda, Genel Başkan'ın ICF'nin kullanımına destek sağlamasını TALEP EDER.

ICF

Bir-Basamaklı
SINIFLANDIRMA

Sınıflandırmadaki bölüm başlıklarının listesi

Vücut işlevleri

1. Bölüm	Zihinsel işlevler
2. Bölüm	Duyusal işlevler ve ağrı
3. Bölüm	Ses ve konuşma işlevleri
4. Bölüm	Kardiovasküler, hematolojik, immünolojik ve solunum sistemi işlevleri
5. Bölüm	Sindirim, metabolik ve endokrin sistem işlevleri
6. Bölüm	Genitoüriner ve üreme işlevleri
7. Bölüm	Nöromüsküloskeletal ve hareketle ilgili işlevler
8. Bölüm	Deri ve ilişkili yapıların işlevleri

Vücut yapıları

1. Bölüm	Sinir sisteminin yapıları
2. Bölüm	Göz, kulak ve ilişkili yapılar
3. Bölüm	Ses ve konuşma ile ilgili yapılar
4. Bölüm	Kardiovasküler, immünolojik ve solunum sistemi yapıları
5. Bölüm	Sindirim, metabolik ve endokrin sistemlerle ilişkili yapılar
6. Bölüm	Genitoüriner ve üreme sistemleriyle ilişkili yapılar
7. Bölüm	Hareketle ilişkili yapılar
8. Bölüm	Deri ve ilişkili yapılar

Etkinlikler ve katılım

1. Bölüm	Öğrenme ve bilgiyi uygulama
2. Bölüm	Genel görevler ve talepler
3. Bölüm	İletişim
4. Bölüm	Yer değiştirme
5. Bölüm	Kendine bakım
6. Bölüm	Ev yaşamı
7. Bölüm	Kişilerarası etkileşimler ve ilişkiler
8. Bölüm	Temel yaşam alanları
9. Bölüm	Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık

Çevresel Etmenler

1. Bölüm	Ürünler ve teknoloji
2. Bölüm	Doğal çevre ve çevrede insan yapımı değişiklikler
3. Bölüm	Destek ve ilişkiler
4. Bölüm	Tutumlar
5. Bölüm	Hizmetler, sistemler ve politikalar

ICF

İki-Basamaklı Sınıflandırma

Bölüm başlıklarının listesi ve sınıflandırmadaki ilk gruplama basamağı

VÜCUT İŞLEVLERİ

1. Bölüm Zihinsel işlevler

Genel zihinsel işlevler (b110-139)

b110 Bilinç işlevleri
b114 Yönelim işlevleri
b117 Entelektüel işlevler
b122 Genel psikososyal işlevler
b126 Mizaç ve kişilik işlevleri
b130 Enerji ve güdü işlevleri
b134 Uyku işlevleri
b139 Genel zihinsel işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Özel zihinsel işlevler (b140-b189)

b140 Dikkat işlevleri
b144 Bellek işlevleri
b147 Psikomotor işlevler
b152 Duygudurum işlevleri
b156 Algısal işlevler
b160 Düşünce işlevleri
b164 Üst düzey bilişsel işlevler
b167 Zihinsel dil işlevleri
b172 Hesaplama işlevleri
b176 Karmaşık hareketleri sıralamanın zihinsel işlevleri
b180 Kendilik ve zaman yaşantısı işlevleri
b189 Özel zihinsel işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
b198 Zihinsel işlevler, diğer belirtilmiş
b199 Zihinsel işlevler, belirtilmemiş

2. Bölüm Duyusal işlevler ve ağrı

Görme ve ilişkili işlevler (b210-b229)

b210 Görme işlevleri
b215 Göze bitişik yapıların işlevleri
b220 Göz ve gözlere bitişik yapılarla ilişkili belirtiler
b229 Görme ve ilişkili işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

İşitme ve vestibüler işlevler (b230-b249)

b230 İşitme işlevleri
b235 Vestibüler işlevler
b240 İşitme ve vestibüler işlevlerle ilişkili belirtiler
b249 İşitme ve vestibüler işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Ek duyusal işlevler (b250-b279)

b250 Tat alma işlevi
b255 Koku alma işlevi
b260 Proprioseptif işlev
b265 Dokunma işlevi
b270 Isı ve diğer uyanlarla ilişkili işlevler
b279 Ek duyusal işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Ağrı (b280-b289)

b280 Ağrıyı duyumsama
b289 Ağrıyı duyumsama, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
b298 Duyusal işlevler ve ağrı, diğer belirtilmiş
b299 Duyusal işlevler ve ağrı, belirtilmemiş

3.Bölüm Ses ve konuşma işlevleri

b310 Ses işlevleri
b320 Artikülasyon işlevleri
b330 Konuşmanın akışı ve ritim işlevleri
b340 Alternatif vokalizasyon işlevleri

b398 Ses ve konuşma işlevleri, diğer belirtilmiş
b399 Ses ve konuşma işlevleri, belirtilmemiş

4. Bölüm Kardiovasküler, hematolojik, immünolojik ve solunum sistemi işlevleri

Kardiovasküler sistem işlevleri (b410-b429)

b410 Kalp işlevleri
b415 Kan damarlarının işlevleri
b420 Kan basıncı işlevleri
b429 Kardiovasküler sistem işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Hematolojik ve immünolojik sistem işlevleri (b430-439)

b430 Hematolojik sistem işlevleri
b435 İmmünolojik sistem işlevleri
b439 Hematolojik ve immünolojik sistem işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Solunum sistemi işlevleri (b440-b449)

b440 Solunum işlevleri
b445 Solunum kasları işlevleri
b449 Solunum sistemi işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Kardiovasküler ve solunum sistemlerinin ek işlevleri ve belirtileri (b450-b469)

b450 Ek solunum işlevleri
b455 Egzersiz tolerans işlevleri
b460 Kardiovasküler ve solunum işlevleriyle ilişkili belirtiler
b469 Kardiovasküler ve solunum sistemlerinin ek işlevleri ve belirtileri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
b498 Kardiovasküler, hematolojik, immünolojik ve solunum sistemi işlevleri, diğer belirtilmiş
b499 Kardiovasküler, hematolojik, immünolojik ve solunum sistemi işlevleri, belirtilmemiş

5. Bölüm Sindirim, metabolik ve endokrin sistem işlevleri

Sindirim sistemiyle ilgili işlevler (b510-b539)

b510 Yeme işlevleri
b515 Sindirim işlevleri
b520 Emilim işlevleri
b525 Defekasyon işlevleri
b530 Kiloyu koruma işlevleri
b535 Sindirim sistemiyle ilişkili belirtiler
b539 Sindirim sistemiyle ilişkili işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Metabolizma ve endokrin sistemle ilişkili işlevler (b540-b559)

b540 Genel metabolik işlevler
b545 Su, mineral ve elektrolit dengesi işlevleri
b550 Isı regülasyonu işlevleri
b555 Endokrin bezleri işlevleri
b559 Metabolizma ve endokrin sistemle ilişkili işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
b598 Sindirim, metabolik ve endokrin sistem işlevleri, diğer belirtilmiş
b599 Sindirim, metabolik ve endokrin sistem işlevleri, belirtilmemiş

6. Bölüm Genitoüriner ve üreme işlevleri

Üriner işlevler (b610-b639)

b610 Üriner ekskrasyon işlevleri
b620 Ürinasyon işlevleri
b630 Üriner işlevlerle ilişkili belirtiler
b639 Üriner işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Genital ve üreme işlevleri (b640-b679)

b640 Cinsel işlevler
b650 Menstürasyon işlevleri
b660 Doğum işlevleri
b670 Genital ve üreme işlevleriyle ilişkili belirtiler
b679 Genital ve üreme işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

b698 Genitoüriner ve üreme işlevleri, diğer belirtilmiş
b699 Genitoüriner ve üreme işlevleri, belirtilmemiş

7. Bölüm Nöromüsküloskeletal ve hareketle ilgili işlevler

Eklemler ve kemiklerin işlevleri (b719-729)

b710 Eklemlerin hareketlilik işlevleri
b715 Eklemlerin stabilite işlevleri
b720 Kemiklerin hareketlilik işlevleri
b729 Eklemler ve kemiklerin işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Kas işlevleri (b730-b749)

b730 Kas gücü işlevleri
b735 Kas tonusunun işlevleri
b740 Kas dayanıklılığı işlevleri
b749 Kas işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Hareket işlevleri (b750-b789)

b750 Motor refleks işlevleri
b755 İstemsiz hareket tepkisi işlevleri
b760 İstemli hareket işlevlerinin kontrolü
b765 İstemsiz hareket işlevleri
b770 Yürüyüş işlevleri
b780 Kas ve hareket işlevleriyle ilişkili belirtiler
b789 Hareket işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
b798 Nöromüsküloskeletal ve hareketle ilgili işlevler, diğer belirtilmiş
b799 Nöromüsküloskeletal ve hareketle ilgili işlevler, belirtilmemiş

8. Bölüm Deri ve ilişkili yapıların işlevleri

Derinin işlevleri (b810-b849)

b810 Derinin koruyucu işlevleri
b820 Derinin onarım işlevleri
b830 Derinin diğer işlevleri
b840 Deriyle ilişkili belirtiler
b849 Deri işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Saç ve tırnakların işlevleri (b850-b869)

b850 Şaçın işlevleri
b860 Tırnakların işlevleri
b869 Saç ve tırnakların işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
b898 Deri ve ilişkili yapıların işlevleri, diğer belirtilmiş
b899 Deri ve ilişkili yapıların işlevleri, belirtilmemiş

VÜCUT YAPILARI

1. Bölüm Sinir sistemi yapıları

s110 Beynin yapısı
s120 Spinal kord ve ilişkili yapılar
s130 Meninks yapısı
s140 Sempatik sinir sistemi yapısı
s150 Parasempatik sinir sistemi yapısı
s198 Sinir sistemi yapısı, diğer belirtilmiş
s199 Sinir sistemi yapısı, belirtilmemiş

2. Bölüm Göz, kulak ve ilişkili yapılar

s210 Göz çukurunun yapısı
s220 Göz küresinin yapısı
s230 Göz etrafındaki yapılar
s240 Dış kulak yapısı

s250 Orta kulak yapısı
s260 İç kulak yapısı
s298 Göz, kulak ve ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş
s299 Göz, kulak ve ilişkili yapılar, belirtilmemiş

3. Bölüm Ses ve konuşma ile ilgili yapılar

s310 Burun yapısı
s320 Ağız yapısı
s330 Farenks yapısı
s340 Larenks yapısı
s398 Ses ve konuşma ile ilgili yapılar, diğer belirtilmiş
s399 Ses ve konuşma ile ilgili yapılar, belirtilmemiş

4. Bölüm Kardiovasküler, immünolojik ve solunum sistemi yapıları

s410 Kardiovasküler sistem yapısı
s420 İmmün sistem yapısı
s430 Solunum sistemi yapısı
s498 Kardiovasküler, immünolojik ve solunum sistemi yapıları, diğer belirtilmiş
s499 Kardiovasküler, immünolojik ve solunum sistemi yapıları, belirtilmemiş

5. Bölüm Sindirim, metabolik ve endokrin sistemle ilişkili yapılar

s510 Tükürük bezlerinin yapısı
s520 Özofagusun yapısı
s530 Midenin yapısı
s540 Bağırsak yapısı
s550 Pankreasın yapısı
s560 Karaciğerin yapısı
s570 Safra kesesi ve safra yollarının yapısı
s580 Endokrin bezlerinin yapısı
s598 Sindirim, metabolik ve endokrin sistemle ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş
s599 Sindirim, metabolik ve endokrin sistemle ilişkili yapılar, belirtilmemiş

6. Bölüm Genitoüriner ve üreme sistemleriyle ilişkili yapılar

s610 Üriner sistem yapısı
s620 Pelvis zemininin yapısı
s630 Üreme sisteminin yapısı
s698 Genitoüriner ve üreme sistemleriyle ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş
s699 Genitoüriner ve üreme sistemleriyle ilişkili yapılar, belirtilmemiş

7. Bölüm Hareketle ilişkili yapılar

s710 Baş ve boyun bölgesinin yapısı
s720 Omuz bölgesinin yapısı
s730 Üst ekstremite yapısı
s740 Pelvis bölgesinin yapısı
s750 Alt ekstremite yapısı
s760 Gövde yapısı
s770 Hareketle ilişkili ek müsküloskeletal yapılar
s798 Hareketle ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş
s799 Hareketle ilişkili yapılar, belirtilmemiş

8. Bölüm Deri ve ilişkili yapılar

s810 Deri bölgesinin yapısı
s820 Deri bezlerinin yapısı
s830 Tırnakların yapısı
s840 Saç yapısı

s898 Deri ve ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş
s899 Deri ve ilişkili yapılar, belirtilmemiş

ETKİNLİKLER VE KATILIM

1. Bölüm Öğrenme ve bilgiyi uygulama

Amaçlı duyusal deneyimler (d110-d129)

d110 Seyretme
d115 Dinleme
d120 Amaçlı diğer duyular
d129 Amaçlı duyusal deneyimler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Temel Öğrenme (d130-d159)

d130 Kopyalama
d135 Tekrarlama
d140 Okumayı öğrenme
d145 Yazmayı öğrenme
d150 Hesaplamayı öğrenme
d155 Beceri kazanma
d159 Temel öğrenme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Bilgiyi uygulama (d160-d179)

d160 Dikkati toplama
d163 Düşünme
d166 Okuma
d170 Yazma
d172 Hesaplama
d175 Problem çözme
d177 Karar verme
d179 Bilgiyi uygulama, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
d198 Öğrenme ve bilgiyi uygulama, diğer belirtilmiş
d199 Öğrenme ve bilgiyi uygulama, belirtilmemiş

2. Bölüm Genel görevler ve talepler

d210 Tek bir görevi üstlenme
d220 Birden fazla görevi üstlenme
d230 Günlük rutinleri yerine getirme
d240 Stres ve diğer psikolojik taleplerle başetme
d298 Genel görevler ve talepler, diğer belirtilmiş
d299 Genel görevler ve talepler, belirtilmemiş

3. Bölüm İletişim

İletişim kurma-mesajı alma (d310-d329)

d310 Sözel mesaj yoluyla iletilişim kurma-mesajı alma
d315 Sözel olmayan mesajlar yoluyla iletişim kurma-mesajı alma
d320 Formal işaret dilindeki mesajlar yoluyla iletişim kurma-mesajı alma
d325 Yazılı mesaj yoluyla iletişim kurma-mesajı alma
d329 İletişim kurma-mesajı alma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

İletişim kurma-mesaj üretme (d330-d349)

d330 Konuşma
d335 Sözel olmayan mesaj üretme
d340 Formal işaret dilinde mesaj üretme
d345 Mesaj yazma
d349 İletişim kurma-mesaj üretme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Sohbet etme ve iletişim araç ve tekniklerini kullanma (d350-d369)

d350 Sohbet etme
d355 Tartışma
d360 İletişim araç ve tekniklerini kullanma
d369 Sohbet etme ve iletişim araç ve tekniklerini kullanma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
d398 Sohbet etme, diğer belirtilmiş
d399 Sohbet etme, belirtilmemiş

4. Bölüm Yer değiştirme

Vücut pozisyonunu değiştirme ve koruma (d410-d429)

d410 Temel vücut pozisyonunu değiştirme
d415 Vücut pozisyonunu koruma
d420 Kendi kendini bir yerden bir yere taşıma
d429 Vücut pozisyonunu değiştirme ve koruma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Nesneleri taşıma, hareket ettirme ve yönlendirme (d430-d449)

d430 Nesneleri kaldırma ve taşıma
d435 Nesneleri alt ekstremitelerle hareket ettirme
d440 İnce el becerileri
d445 El ve kol kullanımı
d449 Nesneleri taşıma, hareket ettirme ve yönlendirme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Yürüme ve hareket etme (d450-d469)

d450 Yürüme
d455 Hareket etme
d460 Farklı yerlerde dolaşma
d465 Gereç kullanarak dolaşma
d469 Yürüme ve hareket etme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Taşıt aracı kullanarak dolaşma (d470-d489)

d470 Taşıt aracı kullanma
d475 Taşıt sürme
d480 Taşıt aracı olarak hayvanlara binmek
d489 Taşıt aracı kullanarak dolaşma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
d498 Yer değiştirme, diğer belirtilmiş
d499 Yer değiştirme, belirtilmemiş

5. Bölüm Kendine bakım

d510 Yıkanma
d520 Vücut bölümlerine bakım
d530 Tuvalet yapma
d540 Giyinme
d550 Yeme
d560 İçme
d570 Sağlığına dikkat etme
d598 Kendine bakım, diğer belirtilmiş
d599 Kendine bakım, belirtilmemiş

6. Bölüm Ev yaşamı

İhtiyaçların karşılanması (d610-d629)

d610 Barınacak yer edinme
d620 Hizmet ve mal edinme
d629 İhtiyaçların karşılanması, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Ev işleri (d630-d649)

d630 Yemek hazırlama
d640 Ev işi yapma

d649 Ev işleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Eşyaların bakımı ve başkalarına yardım etme (d650-d669)

d650 Eşyaların bakımı
d660 Başkalarına yardımcı olma
d669 Eşyaların bakımı ve başkalarına yardım etme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
d698 Ev yaşamı, diğer belirtilmiş
d699 Ev yaşamı, belirtilmemiş

7. Bölüm Kişilerarası etkileşimler ve ilişkiler

Kişilerarası genel etkileşimler (d710-d729)

d710 Kişilerarası temel etkileşimler
d720 Kişilerarası karmaşık etkileşimler
d729 Kişilerarası genel etkileşimler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Kişilerarası özel ilişkiler (d730-d779)

d730 Yabancılarla ilişki kurma
d740 Resmi ilişkiler
d750 Gayrı resmi sosyal ilişkiler
d760 Aile ilişkileri
d770 Özel/yakın ilişkiler
d779 Kişilerarası özel ilişkiler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
d798 Kişilerarası etkileşimler ve ilişkiler, diğer belirtilmiş
d799 Kişilerarası etkileşimler ve ilişkiler, belirtilmemiş

8. Bölüm Temel yaşam alanları

Eğitim (d820-d839)

d810 Kurum dışı eğitim
d815 Okul öncesi eğitim
d820 Okul eğitimi
d825 Meslek eğitimi
d830 Yüksek eğitim
d839 Eğitim, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

İş ve çalışma (d840-d859)

d840 Çıraklık (işe hazırlama)
d845 İş bulma, sürdürme ve son verme
d850 Para karşılığı çalışma
d855 Parasız çalışma
d859 İş ve çalışma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Ekonomik hayat (d860-d879)

d860 Basit ekonomik işlemler
d865 Karmaşık ekonomik işlemler
d870 Ekonomik olarak kendine yetme
d879 Ekonomik hayat, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş
d898 Temel yaşam alanları, diğer belirtilmiş
d899 Temel yaşam alanları, belirtilmemiş

9. Bölüm Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık

d910 Toplum hayatı
d920 Eğlence ve boş zaman
d930 Din ve maneviyat
d940 İnsan hakları
d950 Politik yaşam ve vatandaşlık
d998 Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık, diğer belirtilmiş
d999 Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık, belirtilmemiş

ÇEVRESEL ETMENLER

1. Bölüm Ürünler ve teknoloji

e110 Kişisel tüketim için ürünler veya maddeler
e115 Günlük yaşamda kişisel kullanım için ürünler ve teknoloji
e120 Ev içinde ve dışında hareket ve taşımacılıkta kişisel kullanım için ürünler ve teknoloji
e125 İletişim için ürünler ve teknoloji
e130 Eğitim için ürünler ve teknoloji
e135 Çalışma için ürünler ve teknoloji
e140 Kültür, eğlence ve spor için ürünler ve teknoloji
e145 Dini ve manevi uygulamalar için ürünler ve teknoloji
e150 Kamu kullanımına ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi
e155 Özel kullanıma ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi
e160 Alan geliştirme için ürünler ve teknoloji
e165 Değerler
e198 Ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş
e199 Ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

2. Bölüm Doğal çevre ve çevrede insan yapımı değişiklikler

e210 Fiziki coğrafya
e215 Nüfus
e220 Bitki örtüsü ve hayvanlar
e225 İklim
e230 Doğal olaylar
e235 İnsanın yol açtığı olaylar
e240 Işık
e245 Zamanla ilişkili değişiklikler
e250 Ses
e255 Titreşim
e260 Havanın niteliği
e298 Doğal çevre ve çevrede insan yapımı değişiklikler, diğer belirtilmiş
e299 Doğal çevre ve çevrede insan yapımı değişiklikler, belirtilmemiş

3. Bölüm Destek ve ilişkiler

e310 Yakın aile
e315 Geniş aile
e320 Arkadaşlar
e325 Tanıdıklar, akranlar, iş arkadaşları, komşular ve topluluk üyeleri
e330 Yetkili konumundaki insanlar
e335 Ast konumundaki insanlar
e340 Kişisel bakım verenler ve kişisel yardımcılar
e345 Yabancılar
e350 Evcil hayvanlar
e355 Sağlık profesyonelleri
e360 Diğer profesyoneller
e398 Destek ve ilişkiler, diğer belirtilmiş
e399 Destek ve ilişkiler, belirtilmemiş

4. Bölüm Tutumlar

e410 Yakın aile fertlerinin bireysel tutumları
e415 Geniş aile fertlerinin bireysel tutumları
e420 Arkadaşların bireysel tutumları
e425 Tanıdıklar, akranlar, iş arkadaşları, komşular ve topluluk üyelerinin bireysel tutumları
e430 Yetkili konumundaki insanların bireysel tutumları
e435 Ast konumundaki insanların bireysel tutumları
e440 Kişisel bakım verenler ve kişisel yardımcıların bireysel tutumları
e445 Yabancıların bireysel tutumları
e450 Sağlık profesyonellerinin bireysel tutumları
e455 Diğer profesyonellerin bireysel tutumları

e460 Toplumsal tutum
e465 Toplum normları, uygulamaları ve ideolojiler
e498 Tutumlar, diğer belirtilmiş
e499 Tutumlar, belirtilmemiş

5. Bölüm Hizmetler, sistemler ve politikalar

e510 Tüketim mallarının üretimi için hizmetler, sistemler ve politikalar
e515 Mimari ve yapısal hizmetler, sistemler ve politikalar
e520 Açık alan planlaması için hizmetler, sistemler ve politikalar
e525 Barınma için hizmetler, sistemler ve politikalar
e530 Kamu hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e535 İletişim hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e540 Taşımacılık hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e545 Sivil savunma hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e550 Yasal hizmetler, sistemler ve politikalar
e555 Dernekler ve örgütsel hizmetler, sistemler ve politikalar
e560 Medya hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e565 Ekonomik hizmetler, sistemler ve politikalar
e570 Sosyal güvenlik hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e575 Genel sosyal destek hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e580 Sağlık hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e585 Eğitim ve öğretim hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e590 İş ve istihdam hizmetleri, sistemleri ve politikaları
e595 Politik hizmetler, sistemler ve politikalar
e598 Hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş
e599 Hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

ICF

Tanımları ile Birlikte Detaylı Sınıflandırma

Tanımları, kapsama alınan ve dışta tutulan kategoriler ile birlikte sınıflandırmada yer alan bütün kategoriler

VÜCUT İŞLEVLERİ

Tanım: **Vücut işlevleri**, vücut sistemlerinin fizyolojik işlevleridir (psikolojik işlevler de dahildir).

İşlev veya yapı bozuklukları, vücut işlevleri ya da yapısındaki önemli farklılık veya kayıp gibi problemlerdir.

Niteleyici

Negatif ölçekli genel niteleyiciler işlev bozukluğunun düzey ve önemini belirtirler:

xxx.0 işlev bozukluğu YOK	(hiç yok, yok, ihmal edilebilir,....)	%0-4
xxx.1 HAFİF düzeyde işlev bozukluğu	(az, düşük,.....)	%5-24
xxx.2 ORTA düzeyde işlev bozukluğu	(orta, az çok,.....)	%25-49
xxx.3 CİDDİ düzeyde işlev bozukluğu	(yüksek, aşırı,....)	%50-95
xxx.4 işlevde TAM bozukluk	(tamamen,....)	%96-100
xxx.8 belirtilmemiş		
xxx.9 uygulanamaz		

Geniş yüzdelik dilimleri, vücut işlevlerindeki bozukluğu derecelendirmek için ölçeklendirilmiş değerlendirme araçları veya başka standartların bulunduğu durumlar için verilmiştir. Örneğin, vücut işlevlerinde "bozukluk yok" veya vücut işlevlerinde "tam bozukluk" kodu verildiğinde, bu derecelendirmenin hata sınırı en fazla %5 dir. Vücut işlevlerinde "Orta düzeyde bozukluk" genellikle vücut işlevindeki tamamen bozuk derecelendirmesinin yarısına kadar olan kısımdır. Bu yüzdelikler, farklı alanlarda, toplum standartları yüzdelik dilimleri oluşturacak biçimde ayarlanacaktır. Bu derecelendirmenin standart biçimde kullanılabilmesi için, araştırmalarla geliştirilecek değerlendirme yöntemlerine gerek vardır.

ICF'de kodlama ile ilgili detaylı açıklama için bkz Ek 2.

1. Bölüm
Zihinsel işlevler

Bu bölüm beyin işlevleri ile ilgilidir: bilinç, enerji ve güdüler gibi hem genel zihinsel işlevler, hem de bellek, dil ve hesaplama işlevleri gibi özel zihinsel işlevleri kapsar.

Genel zihinsel işlevler (b110-b139)

b110 Bilinç işlevleri

Farkındalık ve uyanıklık durumunun genel zihinsel işlevleridir, uyanıklık durumunun devamlılığı ve netliğini de içerir.

Kapsama alınan terimler: bilinç durumu, sürekliliği ve niteliği; bilinç kaybı, koma, bitkisel hayat, füg, trans durumları, birşeyin etkisinde olma, madde etkisiyle değişmiş bilinç, deliryum ve stupor

Dışta tutulan terimler: Yönelim işlevleri (b114); enerji ve güdü işlevleri (b130); uyku işlevleri (b134)

b1100 Bilinç durumu

Değiştiklerinde, bilinç bulanıklığı, stupor veya koma gibi durumlara yol açan zihinsel işlevler.

b1101 Bilincin sürekliliği

Uyanıklık, uyarılmışlık ve farkındalık durumunu sürdürmeyi sağlayan ve bozulduğunda füg, trans veya benzeri durumların ortaya çıktığı zihinsel işlevler.

b1102 Bilincin niteliği

Değiştiklerinde, uyanıklık, uyarılmışlık ve farkındalık durumlarındaki değişimleri etkileyen zihinsel işlevler, madde kullanımına bağlı değişmiş bilinç durumu veya deliryum gibi.

b1108 Bilinç işlevleri, diğer belirtilmiş

b1109 Bilinç işlevleri, belirtilmemiş

b114 Yönelim işlevleri

Kişinin kendisi, başkaları, zaman ve çevreyle ilişkisini bilmesi ve soruşturmasıyla ilgili genel zihinsel işlevlerdir.

Kapsama alınan terimler: zaman, yer ve kişi yönelimi işlevleri; kendine ve başkalarına yönelim; zaman, yer ve kişi yöneliminin bozukluğu

Dışta tutulan terimler: bilinç işlevleri (b110); dikkat işlevleri (b140); bellek işlevleri (b144)

b1140 Zaman yönelimi

Gün, tarih, ay ve yılın farkında olunmasını sağlayan zihinsel işlevler.

b1141 Yer yönelimi

Kişinin bulunduğu yer, örneğin en yakın çevre, bulunduğu şehir ya da ülke ile ilgili farkındalığını sağlayan zihinsel işlevler.

b1142 Kişi yönelimi

Kişinin kendi ve yakın çevresindeki insanların kimliğinin farkında olmasını sağlayan zihinsel işlevler.

b11420 Kendine yönelim

Kişinin kendi kimliğinin farkında olmasını sağlayan zihinsel işlevler.

b11421 Başkalarına yönelim

Kişinin yakın çevresindeki insanların kimliklerinin farkında olmasını sağlayan zihinsel işlevler.

b11428 Kişiye yönelim, diğer belirtilmiş

b11429 Kişiye yönelim, belirtilmemiş

b1148 Yönelim işlevleri, diğer belirtilmiş

b1149 Yönelim işlevleri, belirtilmemiş

b117 Entelektüel işlevler

Bütün bilişsel işlevleri ve yaşam boyu gelişimlerini de kapsayacak biçimde çeşitli zihinsel işlevlerin yapıcı biçimde birleştirilmesi ve anlaşılabilmesi için gerekli, genel zihinsel işlevlerdir.

Kapsama alınan terimler: entelektüel gelişim işlevleri; entelektüel gerileme, zihinsel retardasyon, demans

Dışta tutulan terimler: bellek işlevleri (b144); düşünce işlevleri (b160); yüksek-düzey bilişsel işlevler (b164)

b122 Genel psikososyal işlevler

Yaşam boyu geliştikçe, anlamlı ve amaca yönelik karşılıklı sosyal etkileşimleri kurmak için gerekli kişilerarası becerilerin oluşumunu sağlayan zihinsel işlevlerin yapıcı biçimde birleştirilmesi ve anlaşılması için gereken genel zihinsel işlevlerdir.

Kapsama alınan terimler: otizmde olduğu gibi

b126 Mizaç ve kişilik işlevleri

Kişiyi başkalarından farklı kılan bir dizi zihinsel özellik de dahil olmak üzere, kişinin durumlar karşısında belli tepki verme biçimini sağlayan yapısal özelliklerinin genel zihinsel işlevleridir.

Kapsama alınan terimler: dışadönüklük, içedönüklük, uzlaşmacılık, vicdan, psişik ve duygusal istikrar, deneyimlere açık olma işlevleri; iyimserlik; yenilik arayışı; güven; güvenilebilirlik

Dışta tutulan terimler: entelektüel işlevler (b117); enerji ve güdü işlevleri (b130); psikomotor işlevler (b147); duygu durum işlevleri (b152)

b1260 Dışadönüklük

Utangaçlık, tutukluk ve engellenmişliğin tam tersi, kişilik olarak duygularını gizlemeyen, cana yakın, sosyal olma özellikleri sağlayan zihinsel işlevler.

b1261 Uzlaşmacılık

Düşmanca**,** herşeye itiraz eden**,** meydan okuyucu özelliklerin tam tersi, kişilik olarak işbirliğine açık, dostane ve uyumlu olma özelliklerini sağlayan zihinsel işlevler.

b1262 Vicdan

Kişilik olarak tembel, güvenilmez ve sorumsuz olmaya yol açan özelliklerin tam tersi, çalışkan, düzenli ve adil olmayı sağlayan zihinsel işlevler.

b1263 Psişik istikrar

Çabuk kızan, endişeli, değişken ve huysuz olmanın tam tersi, kişilik olarak yumuşak huylu, yatıştırıcı, sakin olmayı sağlayan zihinsel işlevler.

b1264 Deneyimlere açık olma

Durgunluk, dikkatsizlik, duygularını ifade edememe gibi özelliklerin tam tersi, kişilik olarak meraklı, yaratıcı, ilgili ve deneyim arayan özellikleri sağlayan zihinsel işlevler.

b1265 İyimserlik

Üzgün, mahzun, umutsuz olmanın tam tersi, kişilik olarak mutlu, neşeli ve umutlu olmayı sağlayan zihinsel işlevler.

b1266 Güven

Ürkek, güvensiz, silik olmanın tam tersi, kişilik olarak hakkını savunan, kendinden emin ve atılgan olmayı sağlayan zihinsel işlevler.

b1267 Güvenilebilirlik

Hilekar ve antisosyal olmanın tam tersi, kişilik olarak güvenilir ve dürüst olmayı sağlayan zihinsel işlevler.

b1268 Mizaç ve kişilik işlevleri, diğer belirtilmiş

b1269 Mizaç ve kişilik işlevleri, belirtilmemiş

b130 Enerji ve güdü işlevleri

Kişiyi, tutarlı bir biçimde belirli ihtiyaçlarını doyurması ve genel amaçlara ulaşması için harekete geçiren fizyolojik ve psikolojik mekanizmaların zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: enerji düzeyi, motivasyon, iştah, şiddetli istek (kötüye kullanımları mümkün olan maddeler için şiddetli istek duymayı da kapsar) işlevleri, ve dürtü kontrolü

Dışta tutulan terimler: bilinç işlevleri (b110); mizaç ve kişilik işlevleri (b126); uyku işlevleri (b134); psikomotor işlevler (b147); duygu durum işlevleri (b152)

b1300 Enerji düzeyi

Güç ve dayanıklılık sağlayan zihinsel işlevler.

b1301 Motivasyon

Harekete geçmek için güdü sağlayan zihinsel işlevler; hareket için bilinçli ya da bilinç dışı dürtü.

b1302 İştah

Özellikle yiyecek ve içecekler için doğal ve tekrarlayan bir özlem ve istek duyulmasını sağlayan zihinsel işlevler.

b1303 Şiddetli istek

Kötüye kullanımları mümkün olan maddeler de dahil olmak üzere, madde tüketmek için karşı konulmaz istek sağlayan zihinsel işlevler.

b1304 Dürtü kontrolü

Herhangi bir şeyi yapmak için ansızın ortaya çıkan karşı konulmaz isteğe direnen ya da bu isteği denetim altına alan zihinsel işlevler.

b1308 Enerji ve güdü işlevleri, diğer belirtilmiş

b1309 Enerji ve güdü işlevleri, belirtilmemiş

b134 Uyku işlevleri

Belirli bazı fizyolojik değişikliklerle birlikte, periyodik, dönüşümlü ve seçici biçimde kişinin yakın çevresinden fiziksel ve zihinsel olarak ayrılmasının genel zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: uyku miktarı, ve uykuya dalma, sürdürme ve uyku kalitesi işlevleri; uyku döngüsü içindeki işlevler, örneğin insomniya, hipersomniya ve narkolepsi gibi

Dışta tutulan terimler: bilinç işlevleri (b110); enerji ve güdü işlevleri (b130); dikkat işlevleri (b140); psikomotor işlevler (b147)

b1340 Uyku miktarı

Diurnal siklus veya sarkadyan ritim içinde uyku durumunda geçirilen zamanla ilgili zihinsel işlevler.

b1341 Uykuya dalma

Uyanıklılıktan uykuya geçişi sağlayan zihinsel işlevler.

b1342 Uykuyu sürdürme

Uyku halini sürdüren zihinsel işlevler.

b1343 Uyku kalitesi

En yüksek düzeyde fiziksel ve zihinsel dinlenme ve gevşemeye ulaştıran doğal uykuyu sağlayan zihinsel işlevler.

b1344 Uyku döngüsü içindeki işlevler

Hızlı göz hareketlerinin olduğu uyku (REM) (rüya ile birlikte) ve hızlı göz hareketlerinin olmadığı uykuyu (NREM)(azalmış fizyolojik ve psikolojik etkinlikyle geçen zaman olarak tanımlanan geleneksel uyku kavramı) sağlayan zihinsel işlevler.

b1348 Uyku işlevleri, diğer belirtilmiş

b1349 Uyku işlevleri, belirtilmemiş

b139 Genel zihinsel işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Özel zihinsel işlevler (b140-b189)

b140 Dikkat işlevleri

Dışsal bir uyaran veya içsel bir deneyime gereken zaman süresince odaklanmanın özel zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: dikkati sürdürme, dikkati kaydırma, dikkatin bölünmesi, dikkatin paylaşılması işlevleri; konsantrasyon; dikkatin dağılması

Dışta tutulan terimler: bilinç işlevleri (b110); enerji ve güdü işlevleri (b130); uyku işlevleri (b134); bellek işlevleri (b144); psikomotor işlevler (b147); algısal işlevler(b156)

b1400 Dikkati sürdürme

Gerekli zaman süresince konsantrasyonu sağlayan zihinsel işlevler.

b1401 Dikkati kaydırma

Konsantrasyonun bir uyarandan diğerine aktarılmasına izin veren zihinsel işlevler.

b1402 Dikkatin bölünmesi

Aynı anda iki ya da daha fazla uyarana odaklanmaya izin veren zihinsel işlevler.

b1403 Dikkatin paylaşılması

Aynı uyarana iki ya da daha fazla kişinin odaklanmasına izin veren zihinsel işlevler, örneğin çocuk ve bakıcısının bir oyuncağa odaklanması gibi.

b1408 Dikkat işlevleri, diğer belirtilmiş

b1409 Dikkat işlevleri, belirtilmemiş

b144 Bellek işlevleri

Bilgiyi kaydetme, saklama ve gerektiğinde geri çağırmanın özel zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: kısa-süreli ve uzun süreli bellek, anlık, yakın ve uzak bellek işlevleri; bellek uzamı; geri çağırma; hatırlama; öğrenme ve geri çağırmada kullanılan işlevler, örneğin nominal, selektif ve disosiyatif amnezide olduğu gibi

Dışta tutulan terimler: bilinç işlevleri (b110); yönelim işlevleri (b114); entelektüel işlevler (b117); dikkat işlevleri (b140); algısal işlevler (b156); düşünce işlevleri (b160), üst düzey bilişsel işlevler (b164); zihinsel dil işlevleri (b167); hesaplama işlevleri (b172)

b1440 Kısa-süreli bellek

Uzun-süreli belleğe aktarılmadığında bilginin kaybedildiği, 30 saniyelik bir süre boyunca geçici olarak ve bozulabilir şekilde depolanmasını sağlayan zihinsel işlevler.

b1441 Uzun-süreli bellek

Kısa-süreli bellekten ve hem geçmiş olaylarla ilgili otobiyografik bellekten hem de dil ve gerçeklerle ilgili semantik bellekten gelen bilgilerin uzun-süreli depolanmasını sağlayan bellek sistemini üreten zihinsel işlevler.

b1442 Geri çağırma

Uzun-süreli bellekte depolanan bilginin hatırlanması ve farkındalık düzeyine getirilmesinin özel zihinsel işlevleri.

b1448 Bellek işlevleri, diğer belirtilmiş

b1449 Bellek işlevleri, belirtilmemiş

b147 Psikomotor işlevler

Hem motor hem de psikolojik olayların vücut düzeyinde kontrolünün özel zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: psikomotor kontrol işlevleri, örneğin psikomotor retardasyon, eksitasyon ve ajitasyon, postür, katatoni, negativizm, kararsızlık, ekopraksi ve ekolali gibi; psikomotor işlevin niteliği

Dışta tutulan terimler: bilinç işlevleri (b110); yönelim işlevleri (b114); entelektüel işlevler (b117); enerji ve güdü işlevleri (b130); dikkat işlevleri (b140); zihinsel dil işlevleri (b167); karmaşık hareketleri sıralamanın zihinsel işlevleri (b176)

b1470 Psikomotor kontrol

Hem motor hem de psikolojik bileşenle ilişkili davranış hızı veya tepki zamanını düzenleyen zihinsel işlevler, örneğin kontrolde, psikomotor retardasyona (konuşmanın ve hareketlerin yavaşlaması; doğallıkta, jest ve mimiklerde azalma) yol açan bozulma, veya psikomotor eksitasyon (aşırı davranışsal ve bilişsel etkinlik, genellikle içsel gerginliğe tepki olarak yapılan yarasız hareketler ayak sallama, elleri ovuşturmak, ajitasyon, yerinde duramama gibi).

b1471 Psikomotor işlevlerin niteliği

Uygun sıralama içinde ve alt bileşenleriyle aynı özellikteki sözel olmayan davranışları üreten zihinsel işlevler, el ve göz koordinasyonu veya yürüyüş gibi.

b1478 Psikomotor işlevler, diğer belirtilmiş

b1479 Psikomotor işlevler, belirtilmemiş

b152 Duygudurum işlevleri

Zihinsel oluşumların duygusal ve affektif bileşenleriyle ilgili özel zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: duygudurumun uygunluğu, düzenlenmesi ve aralığı ile ilgili işlevler; affekt; üzüntü, mutluluk, sevgi, korku, kızgınlık, nefret, gerginlik,anksiyete, sevinç, keder; labil duygudurum; affektif küntlük

Dışta tutulan terimler: mizaç ve kişilik işlevleri (b126); enerji ve güdü işlevleri (b130)

b1520 Duygudurumun uygunluğu

Duygular veya affektin şartlarla uyumlu olmasını sağlayan zihinsel işlevler, örneğin iyi bir haber alınca sevinmek gibi.

b1521 Duygudurumun düzenlenmesi

Affektin yaşanması ve dışavurumunu kontrol eden zihinsel işlevler.

b1522 Duygudurum aralığı

Sevgi, nefret, gerginlik, keder, sevinç, korku ve kızgınlık gibi duyguların veya affektin oluşum yelpazesini üreten zihinsel işlevler.

b1528 Duygudurum işlevleri, diğer belirtilmiş

b1529 Duygudurum işlevleri, belirtilmemiş

b156 Algısal işlevler

Duyusal uyaranları tanıma ve yorumlamaya ait özel zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: işitsel, görsel, koku alma, tat alma, dokunma ve viziyospatial algı işlevleri, halüsinasyon ve illüzyon gibi.

Dışta tutulan terimler: bilinç işlevleri (b110); yönelim işlevleri (b114); dikkat işlevleri (b140); bellek işlevleri (b144); zihinsel dil işlevleri (b167); görme ve ilişkili işlevler (b210-b229); işitme ve vestibüler işlevler (b230-b249); ek duyusal işlevler (b250-b279)

b1560 İşitsel algı

Sesleri, tonları, tınıları ve diğer akustik uyaranları ayırt etme ile ilgili zihinsel işlevler.

b1561 Görsel algı

Şekil, boyut, renk ve diğer oküler uyaranları ayırt
etme ile ilgili zihinsel işlevler.

b1562 Koku algısı

Kokular arasındaki farkı ayırt etme ile ilgili zihinsel işlevler.

b1563 Tat algısı

Tatlı, ekşi, tuzlu, acı uyaranlar gibi dille algılanan tatlar arasındaki farkı ayırt etme ile ilgili zihinsel işlevler.

b1564 Dokunma algısı

Kabartılı ya da yumuşak uyaranlar gibi dokunarak algılanan dokular arasındaki farkı ayırt etme ile ilgili zihinsel işlevler.

b1565 Viziospatial algı

Birbirlerine göre konumlarıyla ya da kişinin bulunduğu yere göre kıyaslayarak çevredeki nesnelerin görüntülerini ayırt etme ile ilgili zihinsel işlevler.

b1568 Algısal işlevler, diğer belirtilmiş

b1569 Algısal işlevler, belirtilmemiş

b160 Düşünce işlevleri

Zihin fikirsel bileşenleriyle ilgili özel zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: düşüncenin hızı, yapısı, kontrolü ve içeriği ile ilgili işlevler, amaca yönelik düşünce işlevleri, amaca yönelik olamayan düşünce işlevleri; mantıksal düşünce işlevleri, örneğin düşünce basıncı, fikir uçuşması, düşünce blokları, düşünce kopukluğu, çevreselliği, ayrıntıcılığı, delüzyonlar, obsesyonlar ve kompülsyonlar

Dışta tutulan terimler: entelektüel işlevler (b117); bellek işlevleri (b144); psikomotor işlevler (b147); algısal işlevler (b156); üst düzey bilişsel işlevler (b164); zihinsel dil işlevleri (167); hesaplama işlevleri (172)

1600 Düşünce hızı Düşünce süreçlerinin süratini yöneten zihinsel işlevler.

b1601 Düşünce yapısı

Düşünce sürecini uyum ve mantık açısından yönlendiren zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: perseverasyon, çevresellik ve ayrıntıcılık gibi bozukluklar

b1602 Düşünce içeriği

Düşünce sürecinde var olan fikirleri ve kavram içeren zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: delüzyonlar, aşırı önem verilen fikirler ve somatizasyon gibi bozukluklar

b1603 Düşünce kontrolü

Düşüncenin istemli kontrolünü sağlayan ve kişinin kendisi tarafından da böyle tanınan zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: ruminasyon, obsesyon, düşünce yayılması, düşünce sokulması gibi bozukluklar

b1608 Düşünce işlevleri, diğer belirtilmiş

b1609 Düşünce işlevleri, belirtilmemiş

b164 Üst düzey bilişsel işlevler

Örneğin karar verme, soyut düşünce, planlama ve planları uygulama, zihinsel esneklik ve hangi durumda hangi davranışların uygun olacağına karar verme gibi karmaşık ve amaca yönelik davranışları içeren, genellikle yönetici işlevler olarak adlandırılan ve özellikle beyinde frontal lobla ilgili özel zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: soyutlama ve fikirlerin düzenlenmesi ile ilgili işlevler; zaman yönetimi, içgörü ve yargılama; kavram oluşturma, sınıflandırma ve bilişsel esneklik

Dışta tutulan terimler: bellek işlevleri (b144); düşünce işlevleri (b160); zihinsel dil işlevleri (167); hesaplama işlevleri (b172)

b1640 Soyutlama

Somut gerçekler, özel nesneler ve gerçek olayları, bunlardan ayrı ve farklı genel bir fikir, nitelik ve özellikler olarak düşünmeyi sağlayan zihinsel işlevler.

b1641 Düzenleme ve planlama

Parçaları bütünde birleştirme veya sistematize etmenin zihinsel işlevleri; ilerleme veya harekete geçme yöntemleri geliştirmekle ilgili zihinsel işlev.

b1642 Zaman yönetimi

Olayları kronolojik olarak sıraya sokma, olaylar ve etkinlikler için zaman ayırmanın zihinsel işlevleri.

b1643 Bilişsel esneklik

Özellikle problem çözme sürecinde, zihinsel durum ve strateji değiştirmenin zihinsel işlevleri.

b1644 İçgörü

Kişinin kendisini ve davranışlarını anlaması ve bunlarla ilgili farkındalığının zihinsel işlevleri.

b1645 Yargılama

Farklı görüşleri ayırt etmek ve değerlendirmekle ilgili zihinsel işlevler, örneğin bir görüş oluşturma sürecindeki gibi.

b1646 Problem çözme

Birbirine uymayan ya da çelişen bilgiyi belirleme, analiz etme ve çözümde birleştirmenin zihinsel işlevleri

b1648 Üst düzey bilişsel işlevler, diğer belirtilmiş

b1649 Üst düzey bilişsel işlevler, belirtilmemiş

b167 Zihinsel dil işlevleri

İşaretler, semboller ve dilin diğer bileşenlerini kullanma ve tanımanın zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: konuşma dili, yazı dili veya işaret dili gibi başka dil biçimlerinin anlaşılması ve deşifresi ile ilgili işlevler; konuşma dili, yazı dili veya işaret dili gibi başka dil biçimleriyle ifade işlevleri; bütünleştirici dil işlevleri, konuşma ve yazı dili, reseptif, ekspresif, Broca, Wernike ve kondüksiyon afazisinde olduğu gibi

Dışta tutulan terimler: dikkat işlevleri (b140), bellek işlevleri (b144); algısal işlevler (b156); düşünce işlevleri (b160), üst düzey bilişsel işlevler (b164); hesaplama işlevleri (b172); karmaşık hareketleri sıralamanın zihinsel işlevleri (b176); 2. Bölüm Duyusal İşlevler ve Ağrı; 3. Bölüm Ses ve Konuşma İşlevleri

b1670 Dilin anlaşılması

Konuşma dili, yazı dili veya başka dil biçimlerinde, işaret dili gibi, mesajları anlamlarının anlaşılması için deşifre etmenin özel zihinsel işlevleri.

b16700 Konuşma dilinin anlaşılması

Anlamlarının anlaşılması için, konuşma yoluyla iletilen mesajları deşifre etmenin zihinsel işlevleri.

b16701 Yazı dilinin anlaşılması

Anlamlarının anlaşılması için, yazılı mesajları deşifre etmenin zihinsel işlevleri.

b16702 İşaret dilinin anlaşılması

Anlamalarının anlaşılması için el işaretleri veya diğer hareketlerin kullanıldığı dil yoluyla iletilen mesajları deşifre etmenin zihinsel işlevleri.

b16708 Dilin anlaşılması, diğer belirtilmiş

b16709 Dilin anlaşılması, belirtilmemiş

b1671 Dille ifade

Konuşma dili, yazı dili veya işaret dilinde anlamlı mesajların üretilmesi için gerekli özel zihinsel işlevler.

b16710 Konuşma diliyle ifade

Anlamlı sözel mesaj üretmek için gerekli zihinsel işlevler.

b16711 Yazı diliyle ifade

Anlamlı yazılı mesaj üretmek için gerekli zihinsel işlevler.

b16712 İşaret diliyle ifade

El işaretleri veya diğer hareketlerin kullanıldığı dil yoluyla anlamlı mesaj üretmek için gerekli zihinsel işlevler.

b16718 Dilin ifadesi, diğer belirtilmiş

b16719 Dilin ifadesi, belirtilmemiş

b1672 Bütünleştirici dil işlevleri

Konuşma dili, yazılı dil veya diğer dil biçimlerinde mesaj üretmek için fikirleri, gramer yapısını, semantik ve sembolik anlamları düzenleyen zihinsel işlevler.

b1678 Zihinsel dil işlevleri, diğer belirtilmiş

b1679 Zihinsel dil işlevleri, belirtilmemiş

b172 Hesaplama işlevleri

Matematiksel sembol ve yöntemlerin tanınması, tahmin edilmesi ve kullanılmasının özel zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: toplama, çıkartma ve diğer basit matematiksel hesaplama işlevleri; karmaşık matematiksel işlemlerin işlevleri

Dışta tutulan terimler: dikkat işlevleri (b140); bellek işlevleri (b144); düşünce işlevleri (b160); üst düzey bilişsel işlevler (b164); zihinsel dil işlevleri (b167)

b1720 Basit hesaplamalar
Sayılarla hesap yapmanın, toplama, çıkartma, çarpma ve bölme gibi, zihinsel işlevleri.

b1721 Karmaşık hesaplamalar
Kelimelerle ifade edilmiş problemlerin aritmetik yöntemlere dönüştürülmesi, matematik formüllerinin aritmetik yöntemlere dönüştürülmesi, ve sayılarla yapılan diğer karmaşık yönlendirmelerin zihinsel işlevleri.

b1728 Hesaplama işlevleri, diğer belirtilmiş

b1729 Hesaplama işlevleri, belirtilmemiş

b176 Karmaşık hareketleri sıralamanın zihinsel işlevleri
Karmaşık ve amaca yönelik hareketlerin sıralanması ve koordinasyonunun özel zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: düşünce, ideomotor, giyinme, okülomotor ve konuşma apraksisindeki bozukluklar gibi

Dışta tutulan terimler: psikomotor işlevler (b147); üst düzey bilişsel işlevler (b164); , 7. Bölüm Nöromüsküloskeletal ve Hareketle İlgili İşlevler

b180 Kendilik ve zaman yaşantısı işlevleri
Kişinin kimliği, bedeni, çevresel gerçeklik ve zaman içindeki pozisyonu hakkında farkındalığı ile ilişkili özel zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: kendilik yaşantısı, beden imajı ve zaman yaşantısı işlevleri

b1800 Kendilik yaşantısı

Kişinin kimliği ve çevresel gerçeklik içindeki pozisyonu hakkında farkındalığının özel zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: depersonalizasyon ve derealizasyon gibi

b1801 Beden imajı
Kişinin bedeni hakkındaki farkındalığı ve tasviri ile ilgili özel zihinsel işlevler.

Kapsama alınan terimler: fantom uzuv, ve kendini çok şişman veya çok zayıf hissetme gibi

b1802 Zaman yaşantısı
Zamanın uzunluğu ve geçişi ile ilgili subjektif yaşantıların özel zihinsel işlevleri.

Kapsama alınan terimler: jama vu ve deja vu gibi

b1808 Kendilik ve zaman yaşantısı işlevleri, diğer belirtilmiş

b1809 Kendilik ve zaman yaşantısı işlevleri, belirtilmemiş

b189 Özel zihinsel işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

b198 Zihinsel işlevler, diğer belirtilmiş

b199 Zihinsel işlevler, belirtilmemiş

2. Bölüm
Duyusal işlevler ve ağrı

Bu bölüm, görme, işitme, tat alma vb duyuların işlevleri ve ağrının duyumsanmasıyla ilgilidir.

Görme ve ilişkili işlevler (b210-b229)

b210 Görme işlevleri

Işığı ve görsel uyaranın şeklini, biçimini ve rengini hissetmekle ilgili duyusal işlevler.

Kapsama alınan terimler: görsel netlik işlevleri; görme alanı işlevleri; görüş kalitesi; ışık ve rengi duyumsama işlevleri, monoküler ve binoküler görüş ve yakın ve uzak mesafe görüşlerinde görsel netlik; görsel resmin niteliği; miyopi, hipermetropi, astigmatizm, hemianopi, renk körlüğü, tünel görüntü, santral ve periferik skotom,çift görme, gece körlüğü ve ışığa uyum yapamama gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: algısal işlevler (b156)

b2100 Görsel netlik işlevleri

Gerek uzak gerekse yakın mesafeden, binoküler ve monoküler, şekil ve sınırların duyumsanmasıyla ilgili görme işlevleri.

b21000 Uzak görüşte binoküler netlik

İki gözü birden kullanarak, gözden uzak mesafedeki nesnelerin boyutu, biçimi ve sınırlarını duyumsamanın görsel işlevleri.

b21001 Uzak görüşte monoküler netlik

Sağ ya da sol gözü tek başına kullanarak gözden uzak mesafedeki nesnelerin boyutu, biçimi ve sınırlarını duyumsamanın görsel işlevleri.

b21002 Yakın görüşte binoküler netlik

İki gözü birden kullanarak, gözde yakın mesafedeki nesnelerin boyutu, biçimi ve sınırlarını duyumsamanın görsel işlevleri.

b21003 Yakın görüşte monoküler netlik

Sağ ya da sol gözü tek başına kullanarak göze yakın mesafedeki nesnelerin boyutu, biçimi ve sınırlarını duyumsamanın görsel işlevleri.

b21008 Görsel netlik işlevleri, diğer belirtilmiş

b21009 Görsel netlik işlevleri, belirtilmemiş

b2101 Görme alanı işlevleri

Bakışın sabitlenmesiyle görülebilen tüm alanla ilgili görme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: skotom, tünel görüş, anopside görülen işlev bozuklukları gibi

b2102 Görüş kalitesi

Işığa duyarlılık, renk görme, kontrast duyarlılığı ve resmin tüm nitelikleri ile ilgili görme işlevleri.

b21020 Işığa duyarlılık

En az miktarda ışığı (minimum ışık) ve yoğunluktaki en küçük farkı (ışık farkı) duyumsamanın görme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: karanlığa uyum işlevi; gece körlüğü (azalmış ışık duyarlılığı) ve fotofobi (armış ışık duyarlılığı) gibi işlev bozuklukları

b21021 Renk görüşü

Renkleri ayırt etme ve eşleştirmenin görme işlevleri.

b21022 Kontrast duyarlılığı

Gerekli en az aydınlatma altında, figürü zeminden ayırmanın görme işlevleri.

b21023 Görsel resmin kalitesi

Resmin niteliği ile ilişkili görme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: ışık kırılmaları görmek, etkilenmiş resim niteliği (uçuşan şeyler veya perdelenmiş görüntü), yıldızlar veya ışık çakmaları görmek gibi işlev bozuklukları

b21028 Görüş kalitesi, diğer belirtilmiş

b21029 Görüş kalitesi, belirtilmemiş

b2108 Görme işlevleri, diğer belirtilmiş

b2109 Görme işlevleri, belirtilmemiş

b215 Göze bitişik yapıların işlevleri
Görme işlevlerini kolaylaştıran göz içi veya çevresindeki yapıların işlevleri.

Kapsama alınan terimler: gözün iç kaslarının, göz kapağının, gözün dış kaslarının işlevleri, gözün fiksasyonu ve istemli ve izleme hareketleri de dahil, gözyaşı bezlerinin işlevleri, akomodasyon, pupiller refleks; nistagmus, kseroftalmi ve pitozis gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: görme işlevleri (b210); 7. Bölüm Nöromüsküloskeletal ve Hareketle ilgili İşlevler

b2150 Gözün iç kaslarının işlevleri
Pupil ve lenslerin boyutunu ve şeklini ayarlayan, gözün içinde yer alan kasların işlevleri, örneğin iris.

Kapsama alınan terimler: akomodasyon işlevleri; pupiller refleks

b2151 Gözkapağının işlevleri
Gözkapağının işlevleri, örneğin koruyucu refleks.

b2152 Gözün dış kaslarının işlevleri
Farklı yönlere bakmak, görme alanı boyunca hareket eden bir nesneyi gözle takip etmek, hareketli hedefi yakalamak üzere saccadik sıçramaları yapmak ve gözleri sabitlemek için kullanılan kasların işlevleri.

Kapsama alınan terimler: nistagmus; iki gözün kooperasyonu

b2153 Gözyaşı bezlerinin işlevleri
Gözyaşı bezleri ve kanallarının işlevleri.

b2158 Göze bitişik yapıların işlevleri, diğer belirtilmiş

b2159 Göze bitişik yapıların işlevleri, belirtilmemiş

b220 Göz ve gözlere bitişik yapılarla ilişkili belirtiler
Gözdeki kuruluk, kaşıntı, yorgunluk hissi ve ilişkili duyular.

Kapsama alınan terimler: göz gerisinde basınç hissi, gözün içinde bir şey varmış gibi hissetme, göz zorlanması, göz yanması; göz iritasyonu

Dışta tutulan terimler: ağrıyı duyumsama (b280)

b229 Görme ve ilişkili işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

İşitme ve vestibüler işlevler (b230-b249)

b230 İşitme işlevleri
Sesin varlığını hissetme, geldiği yeri, tınısını, yüksekliğini ve sesin niteliğini ayırt etme ile ilgili duyusal işlevler.

Kapsama alınan terimler: işitme işlevleri; sesleri ayırt etme, ses kaynağının yerini belirleme, sesin yönünü belirleme, konuşmayı ayırt etme; sağırlık, işitme bozuklukları ve işitme kaybı gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: algısal işlevler (b156) ve zihinsel dil işlevleri (b167)

b2300 Sesi belirleme

Sesin varlığını hissetmeyle ilgili duyusal işlevler.

b2301 Sesleri ayırt etme
Sesin varlığını hissederken fondan ve her iki kulaktan gelen sesi ayırt etme, sentez yapabilme, ayırma ve birleştirme ile ilgili duyusal işlevler.

b2302 Ses kaynağının yerini belirleme
Sesin kaynağının yerini belirlemeyle ilgili duyusal işlevler.

b2303 Sesin yönünü belirleme
Sesin sağ veya sol taraftan geldiğini belirleme ile ilgili duyusal işlevler.

b2304 Konuşmayı ayırt etme
Konuşma dilini belirleme ve bunları diğer seslerden ayırt etmeyle ilgili duyusal işlevler.

b2308 İşitme işlevleri, diğer belirtilmiş

b2309 İşitme işlevleri, belirtilmemiş

b235 Vestibüler işlevler
İç kulağın pozisyon, denge ve hareketle ilgili duyusal işlevleri.
Kapsama alınan terimler: pozisyon ve pozisyonel duyu işlevleri; vücut dengesi ve hareket işlevleri

Dışta tutulan terimler: işitme ve vestibüler işlevlerle ilişkili belirtiler (b240)

b2350 Pozisyonda vestibüler işlev

İç kulağın vücut pozisyonunu belirlemeyle ilgili duyusal işlevleri.

b2351 Dengede vestibüler işlev
İç kulağın vücut dengesini belirlemeyle ilgili duyusal işlevi.

b2352 Hareket belirlemede vestibüler işlev
İç kulağın vücut hareketini, yön ve hız da dahil olmak üzere, belirlemeyle ilgili duyusal işlevi.

b2358 Vestibüler işlevler, diğer belirtilmiş

b2359 Vestibüler işlevler, belirtilmemiş

b240 İşitme ve vestibüler işlevlerle ilişkili belirtiler
Baş dönmesi, düşme, tinnitus ve vertigo.

Kapsama alınan terimler: kulak çınlaması hissi, kulak iritasyonu, kulakta basınç hissi, baş dönmesi veya vertigoya eşlik eden bulantı

Dışta tutulan terimler: vestibüler işlevler (b235); ağrıyı duyumsama (b280)

b2400 Kulak çınlaması veya tinnitus
Kulağa düşük tınıyla gelen ıslık, hışırtı hissi veya kulak çınlaması.

b2401 Baş dönmesi
Kişinin kendisi ya da çevresini içine alan hareket hissi; dönme, sallanma ya da eğilme hissi.

b2402 Düşme hissi
Dengeyi kaybetme ve düşme hissi.

b2403 Baş dönmesi veya vertigoya eşlik eden bulantı
Baş dönmesi veya vertigodan kaynaklanan kusma isteği hissi.

b2404 Kulakta iritasyon
Kulakta kaşıntı veya benzeri hisler.

b2405 Kulakta basınç
Kulağın içinde basınç hissi.

b2408 İşitme ve vestibüler işlevlerle ilişkili belirtiler, diğer belirtilmiş

b2409 İşitme ve vestibüler işlevlerle ilişkili belirtiler, belirtilmemiş

b249 İşitme ve vestibüler işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Ek duyusal işlevler (b250-b279)

b250 Tat alma işlevi
Acı, tatlı, ekşi ve tuzlu özelliklerini hissetmenin duyusal işlevleri.
Kapsama alınan terimler: tat işlevleri; tat almada azalma veya alamama gibi işlev bozuklukları

b255 Koku alma işlevi
Kokuları hissetmenin duyusal işlevleri.
Kapsama alınan terimler: koku alma işlevleri; anozmi veya hipozmi gibi işlev bozuklukları

b260 Proprioseptif işlev
Vücut bölümlerinin birbirlerine göre pozisyonlarını hissetmenin duyusal işlevleri.
Kapsama alınan terimler: durumunu hissedebilme ve kinestezi işlevleri
Dışta tutulan terimler: vestibüler işlevler (b235); kas ve hareket işlevleriyle ilişkili belirtiler (b780)

b265 Dokunma işlevi
Yüzeyleri, dokularını ve özelliklerini hissetmenin duyusal işlevleri.
Kapsama alınan terimler: dokunma işlevleri, dokunma hissi; uyuşma, anestezi, ürperti, paraestezi ve hiperestezi
Dışta tutulan terimler: ısı ve diğer uyanlarla ilişkili işlevler (b270)

b270 Isı ve diğer uyanlarla ilişkili işlevler
Isı, titreşim, basınç ve nahoş uyaranları hissetmenin duyusal işlevleri.
Kapsama alınan terimler: ısıya, titreşime, sarsıntı veya sallantıya, yüzeydeki ve derindeki basınca, yanma hissine veya nahoş uyaranlara duyarlı olma işlevleri
Dışta tutulan terimler: dokunma işlevleri (b265); ağrıyı duyumsama (b289)

b2700 Isıya duyarlılık
Soğuk ve sıcağı hissetmenin duyusal işlevleri

b2701 Titreşime duyarlılık
Sarsıntı veya sallantıyı hissetmenin duyusal işlevleri.

b2702 Basınca duyarlılık
Cilt üzerindeki basıncı hissetmenin duyusal işlevleri.
Kapsama alınan terimler: dokunmaya duyarlılık, uyuşma, hipoestezi, hiperestezi, paraestezi ve ürperti gibi işlev bozuklukları

b2703 Nahoş uyaranlara duyarlılık
Acı veya rahatsızlık hissetmenin duyusal işlevleri.
Kapsama alınan terimler: hipoaljezi, hiperpati, allodiniya, analjezi, ve anestezi dolorosa gibi işlev bozuklukları

b2708 Isı ve diğer uyanlarla ilişkili işlevler, diğer belirtilmiş

b2709 Isı ve diğer uyanlarla ilişkili işlevler, belirtilmemiş

b279 Ek duyusal işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Ağrı (b280-b289)

b280 Ağrıyı duyumsama
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden rahatsızlık verici hissin duyumsanması.

Kapsama alınan terimler: bir veya birden fazla vücut bölgesinde yagın veya lokalize ağrı hissi, dermatomdaki ağrı, saplanan tarzda ağrı, yanar tarzda ağrı, sürekli ağrı, sızlama tarzında ağrı; miyalji, analjezi ve hiperaljezi gibi işlev bozuklukları

b2800 Yaygın ağrı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, tüm vücutta hissedilen rahatsızlık verici duyum.

b2801 Vücudun bir bölümündeki ağrı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, vücudun belli bir bölümü ya da bölümlerinde hissedilen rahatsızlık verici duyum.

b28010 Baş ve boyun ağrısı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, baş ve boyun bölgesinde hissedilen rahatsızlık verici duyum.

b28011 Göğüs ağrısı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, göğüs bölgesinde hissedilen rahatsızlık verici duyum.

b28012 Mide veya karın ağrısı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, mide veya karın bölgesinde hissedilen rahatsızlık verici duyum.
Kapsama alınan terimler: pelvik bölgedeki ağrı

b28013 Sırt ağrısı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, sırt bölgesinde hissedilen rahatsızlık verici duyum.
Kapsama alınan terimler: gövdede hissedilen ağrı, bel ağrısı

b28014 Kol ağrısı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, tek ya da iki kolda birden hissedilen rahatsızlık verici duyum, eller de dahil.

b28015 Bacak ağrısı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, tek ya da her iki bacakta birden hissedilen rahatsızlık verici duyum, ayaklar da dahil.

b28016 Eklem ağrısı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, bir ya da birden fazla eklemde hissedilen rahatsızlık verici duyum, küçük ve büyük eklemler dahil.
Kapsama alınan terimler: kalça ağrısı, omuz ağrısı

b28018 Vücudun bir bölümündeki ağrı, diğer belirtilmiş

b28019 Vücudun bir bölümündeki ağrı, belirtilmemiş

b2802 Vücudun birden fazla bölümündeki ağrı
Vücudun herhangi bir yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden, birden fazla vücut bölümünde lokalize olmuş rahatsızlık verici duyum.

b2803 Dermatomdan yayılan ağrı

Aynı sinir kökü ile uyarılan alanda lokalize, vücut yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden rahatsızlık verici duyum.

b2804 Bir kesim veya bölgeden yayılan ağrı

Aynı sinir kökü ile uyarılmayan, farklı alanlarda lokalize, vücut yapısındaki olası veya gerçek bir zedelenmeye işaret eden rahatsızlık verici duyum.

b289 Ağrıyı duyumsama, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

b298 Duyusal işlevler ve ağrı, diğer belirtilmiş

b299 Duyusal işlevler ve ağrı, belirtilmemiş

3. Bölüm
Ses ve konuşma işlevleri

Bu bölüm ses üretme işlevleri ve konuşma ile ilgilidir.

b310 Ses işlevleri

Larenksten havanın geçmesiyle çeşitli sesler üretme işlevi.

Kapsama alınan terimler: ses üretme işlevleri ve sesin niteliği, sesin fonasyon, tını, yükseklik işlevleri ve diğer nitelikleri; afoni, disfoni, ses kısıklığı, hipernasalite, hiponasalite gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: zihinsel dil işlevleri (b167); artikülasyon işlevleri (b320)

b3100 Sesin üretimi

Larenks ve çevresindeki kasların solunum sistemi ile koordinasyonu sonucu ses üretme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: fonasyon işlevleri, yükseklik; afoni

b3101 Sesin niteliği

Tını, rezonans ve diğer özellikler gibi ses özelliklerini oluşturma işlevleri.

Kapsama alınan terimler: yüksek veya düşük tını işlevleri; hipernasalite, hiponasalite, disfoni, ses kısıklığı ve çatlaklığı gibi işlev bozuklukları

b3108 Ses işlevleri, diğer belirtilmiş

b3109 Ses işlevleri, belirtilmemiş

b320 Artikülasyon işlevleri

Konuşma seslerinin üretim işlevleri.

Kapsama alınan terimler: telaffuz işlevleri; ses birimlerinin artikülasyonu; spastik, ataksik, flaccid dizartri; anartri

Dışta tutulan terimler: zihinsel dil işlevleri (b167); ses işlevleri (b310)

b330 Konuşmanın akışı ve ritim işlevleri

Konuşmanın akıcılığı ve ritminin oluşturulma işlevleri.

Kapsama alınan terimler: konuşma akıcılığı, ritmi, hızı ve melodisinin işlevleri; prosodi ve entonasyon; kekemelik, pepelik, patlayıcı tarzda konuşma, bradilali ve taşilali

Dışta tutulan terimler: zihinsel dil işlevleri (b167); ses işlevleri (b310); artikülasyon işlevleri (b320)

b3300 Konuşmanın akıcılığı

Düzgün, kesintisiz konuşma akışı üretme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: konuşmada düzgün bağlantı kurma işlevleri; kekemelik, pepelik, patlayıcı tarzda konuşma, kesik kesik konuşma, seslerin, kelimelerin veya kelime bölümlerinin tekrarlanması, konuşmada düzensiz aralıklar gibi işlev bozuklukları

b3301 Konuşma ritmi

Konuşmada ayarlanmış tempo ve vurgu işlevleri.

Kapsama alınan terimler: stereotipik veya tekrarlayıcı konuşma ritmi gibi işlev bozukları

b3302 Konuşma hızı

Ses üretiminin hız işlevleri.

Kapsama alınan terimler: bradilali ve taşilali gibi işlev bozuklukları

b3303 Konuşmanın melodisi

Konuşmada ses tınısını ayarlama işlevleri.

Kapsama alınan terimler: konuşmanın prozodisi, tonlama, konuşmanın melodisi; tekdüze konuşma gibi işlev bozuklukları

b3308 Konuşmanın akışı ve ritim işlevleri, diğer belirtilmiş

b3309 Konuşmanın akışı ve ritim işlevleri, belirtilmemiş

b340 Alternatif vokalizasyon işlevleri

Diğer vokalizasyon biçimlerinin üretim işlevleri.

Kapsama alınan terimler: nota ve değişik sesler üretme işlevleri, şarkı söylerken, zamanında ve tekrarlayan biçimde sözcükleri söylerken, mırıldanırken olduğu gibi; yüksek sesle bağırma, çığlık atma

Dışta tutulan terimler: zihinsel dil işlevleri (b167); ses işlevleri (b310); artikülasyon işlevleri (b320); konuşmanın akışı ve ritim işlevleri (b330)

b3400 Nota üretimi

Müzikal insan seslerinin üretim işlevleri.

Kapsama alınan terimler: ses tınısında değişiklikler yaparak tek veya birbirine bağlı seslerin üretimini sürdürme, ayarlama ve sonlandırma, tıpkı şarkı söylerken, mırıldanırken olduğu gibi

b3401 Değişik sesler üretme

Çeşitli sesleri üretme işlevi.

Kapsama alınan terimler: çocukların değişik sesler çıkarması

b3408 Alternatif vokalizasyon işlevleri, diğer belirtilmiş

b3409 Alternatif vokalizasyon işlevleri, belirtilmemiş

b398 Ses ve konuşma işlevleri, diğer belirtilmiş

b399 Ses ve konuşma işlevleri, belirtilmemiş

4. Bölüm
Kardiovasküler, hematolojik, immünolojik ve solunum sistemi işlevleri

Bu bölüm kordiovasküler sistem (kalp ve kan damarlarının işlevleri), hematolojik ve immünolojik sistemler (kan üretimi ve immün işlevler) ve solunum sistemi (solunum işlevleri ve egzersiz toleransı) işlevleri ile ilgilidir.

Kardiovasküler sistem işlevleri (b410-b429)

b410 Kalp işlevleri

Tüm vücutta yeterli ve gerekli miktarda kanın pompalanması ve basınç işlevleri.

Kapsama alınan terimler: kalp hızı, ritmi, ve enerjisinin işlevleri;ventriküler kasların kasılma güçleri; kalp kapakçıklarının işlevleri; pulmoner dolaşım boyunca kanın pompalanması; kalp dolaşımının dinamikleri; kalp kusurlarında görülen taşikardi, bradikardi ve düzensiz kalp atımı, kardiomiyopati, miyokardit, ve koroner yetmezlik

Dışta tutulan terimler: kan damarlarının işlevleri (b415); kan basıncı işlevleri (b429); egzersiz tolerans işlevleri (b455)

b4100 Kalp hızı

Kalbin dakikadaki kasılma sayısı ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: çok hızlı (taşikardi) veya çok yavaş (bradikardi) kasılma gibi işlev bozuklukları

b4101 Kalp ritmi

Kalp atımının düzenlenmesiyle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: aritmi gibi işlev bozuklukları

b4102 Ventriküler kasların kasılma gücü

Her atışta ventriküler kaslarla pompalanan kan miktarı ile ilgili işlevler.
Kapsama alınan terimler: azalmış kardiak enerji gibi işlev bozuklukları

b4103 Kalbin kan ihtiyacının karşılanması

Kalp kasının kullanımına hazır kanın hacmi ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: koroner iskemi gibi işlev bozuklukları

b4108 Kalp işlevleri, diğer belirtilmiş

b4109 Kalp işlevleri, belirtilmemiş

b415 Kan damarlarının işlevleri

Kanın bütün vücutta taşınma işlevi.

Kapsama alınan terimler: arter, kapiller ve venlerin işlevleri; vasomotor işlev; pulmoner arter, kapiller ve venlerin işlevleri, ven kapaklarının işlevleri; arter tıkanıklığı veya daralması gibi bozukluklar; arteroskleroz, arteioskleroz, tromboembolizm ve variköz venler

Dışta tutulan terimler: kalp işlevleri (b419); kan basıncı işlevleri (b420); hematolojik sistem işlevleri (b430); egzersiz tolerans işlevleri (b455)

b4150 Arterlerin işlevleri

Arterlerde kan akışı ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: arteriyel genişlemedeki gibi işlev bozuklukları; aralıklı topallamada görülen arteriyel daralma

b4151 Kapillerlerin işlevleri

Kapillerlerde kan akışı ile ilgili işlevler.

b4152 Venlerin işlevleri

Venlerde kan akışı ile ilgili işlevler; ve ven kapaklarının işlevleri.

Kapsama alınan terimler: Venöz genişleme; venöz daralmadaki gibi işlev bozuklukları; variköz vende olduğu gibi kapakların yeterli kapanamaması

b4158 Kan damarlarının işlevleri, diğer belirtilmiş

b4159 Kan damarlarının işlevleri, belirtilmemiş

b420 Kan basıncı işlevleri

Arterlerdeki kan basıncını sürdürme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: kan basıncını sürdürme işlevleri; artmış ve azalmış kan basıncı; hipotansiyon, hipertansiyon ve duruşa bağlı hipotansiyon gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: kalp işlevleri (b419); kan damarlarının işlevleri (b415); egzersiz tolerans işlevleri (b455)

b4200 Artmış kan basıncı
Sistolik veya diyastolik kan basıncının yaşa göre normal düzeyin üstüne yükselmesiyle ilgili işlevler.

b4201 Azalmış kan basıncı
Sistolik veya diyastolik kan basıncının yaşa göre normal düzeyin altına düşmesiyle ilgili işlevler.

b4202 Kan basıncının sürdürülmesi
Vücuttaki değişikliklere tepki olarak uygun kan basıncının sürdürülmesi ile ilgili işlevler.

b4208 Kan basıncı işlevleri, diğer belirtilmiş

b4209 Kan basıncı işlevleri, belirtilmemiş

b429 Kardiovasküler sistem işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Hematolojik ve immünolojik sistem işlevleri (b430-439)

b430 Hematolojik sistem işlevleri
Kan üretimi, oksijen ve metabolitlerin taşınması ve pıhtılaşma işlevleri.

Kapsama alınan terimler: kan ve kemik iliği üretimi işlevleri; kanın oksijen taşıma işlevleri; dalağın kanla ilgili işlevleri; kanın metabolit taşıma işlevleri; pıhtılaşma; anemi, hemofili gibi işlev bozuklukları ve diğer pıhtılaşma bozuklukları

Dışta tutulan terimler: kardiovasküler sistem işlevleri (b410-b429); immünolojik sistem işlevleri (b435); egzersiz tolerans işlevi (b455)

b4300 Kan üretimi
Kan ve bütün bileşenlerinin üretimi ile ilgili işlevler.

b4301 Kanın oksijen taşıma işlevleri
Kanın tüm vücut boyunca oksijen taşıma kapasitesi ile ilgili işlevler.

b4302 Kanın metabolit taşıma işlevleri
Kanın tüm vücut boyunca metabolit taşıma kapasitesi ile ilgili işlevler.

b4303 Pıhtılaşma işlevleri
Kanın pıhtılaşmasıyla ilgili işlevler, yaralanan bölgede olduğu gibi.

b4308 Hematolojik sistem işlevleri, diğer belirtilmiş

b4309 Hematolojik sistem işlevleri, belirtilmemiş

b435 İmmünolojik sistem işlevleri
Belirli veya belirsiz immün yanıtlarla yabancı maddelere karşı, enfeksiyonlar da dahil, korunma sağlanmasıyla ilgili vücut işlevleri.
Kapsama alınan terimler: immün yanıt (spesifik veya nonspesifik); aşırı duyarlılık tepkileri; lenfatik kanal ve lenf nodlarının işlevleri; hücresel immünite işlevleri; antikor yanıtlı immünite; immünizasyon yanıtı; otoimmünite, alerjik reaksiyonlar, lenfadenit ve lenfödem gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: hematolojik sistem işlevleri (b430)

b4350 İmmün yanıt
Enfeksiyonlar da dahil olmak üzere, vücudun yabancı maddelere karşı duyarlılık tepkisi işlevleri.

b43500 Spesifik immün yanıt
Vücudun belirli bir yabancı maddeye karşı duyarlılık tepkisi işlevleri.

b43501 Nonspesifik immün yanıt

Enfeksiyonlar da dahil olmak üzere, vücudun yabancı maddelere karşı genel duyarlılık tepkisinin işlevleri.

b43508 İmmün yanıt, diğer belirtilmiş

b43509 İmmün yanıt, belirtilmemiş

b4351 Aşırı duyarlılık reaksiyonları

Farklı antijenlere duyarlılıkta olduğu gibi, vücudun yabancı maddelere karşı artmış duyarlılık tepkisi işlevleri.

Kapsama alınan terimler: aşırı duyarlılık veya alerji gibi bozukluklar

Dışta tutulan terimler: yiyecek toleransı (b5153)

b4352 Lenfatik kanalların işlevleri

Lenflerin taşındığı vasküler kanallarla ilgili işlevler.

b4353 Lenf nodlarının işlevleri

Lenfatik yol boyunca bezlerle ilgili işlevler.

b4358 İmmünolojik sistem işlevleri, diğer belirtilmiş

b4359 İmmünolojik sistem işlevleri, belirtilmemiş

b439 Hematolojik ve immünolojik sistem işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Solunum sistemi işlevleri (b440-b449)

b440 Solunum işlevleri

Havanın akciğerlere alınması, hava ve kan arasında gaz değişiminin yapılması, ve havanın dışarı çıkarılması işlevi.

Kapsama alınan terimler: solunum hızı, ritmi ve derinliği işlevleri; apne, hiperventilasyon, düzensiz solunum, paradoksal solunum ve bronşiyal spazm gibi işlev bozuklukları, ve pulmoner amfizemdeki işlev bozukluğu

Dışta tutulan terimler: solunum kasları işlevleri (b445); ek solunum işlevleri (b450); egzersiz tolerans işlevleri (b455)

b4400 Solunum hızı

Dakikada alınan nefes sayısı ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: çok hızlı (taşipne) veya çok yavaş (bradipine) nefes alma gibi işlev bozuklukları

b4401 Solunum ritmi

Solunumun düzenlenmesi ve aralıklarıyla ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: düzensiz solunum gibi işlev bozuklukları

b4402 Solunumun derinliği

Solunum sırasında akciğerlerin genişleme hacmi ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: yüzeysel veya sığ solunum gibi işlev bozuklukları

b4408 Solunum işlevleri, diğer belirtilmiş

b4409 Solunum işlevleri, belirtilmemiş

b445 Solunum kasları işlevleri

Solunumla ilgili kasların işlevleri.

Kapsama alınan terimler: toraksik solunum kaslarının işlevleri; diyafram işlevleri; yardımcı solunum kaslarının işlevleri

Dışta tutulan terimler: solunum işlevleri (b440); ek solunum işlevleri (b450); egzersiz tolerans işlevleri (b455)

b4450 Toraksik solunum kaslarının işlevleri
Solunumla ilgili toraksik kasların işlevleri.

b4451 Diyaframın işlevi
Solunum sırasında diyaframın işlevi

b4452 Yardımcı solunum kaslarının işlevleri
Solunum sırasında yardımcı solunum kaslarının işlevleri.

b4458 Solunum kasları işlevleri, diğer belirtilmiş

b4459 Solunum kasları işlevleri, belirtilmemiş

b449 Solunum sistemi işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Kardiovasküler ve solunum sistemlerinin ek işlevleri ve belirtileri (b450-b469)

b450 Ek solunum işlevleri
Solunumla ilgili ek işlevler, öksürmek, aksırmak, esnemek gibi.
Kapsama alınan terimler: üfleme, ıslık çalma işlevleri ve ağızdan solunum

b455 Egzersiz tolerans işlevleri
Fiziksel çabayı sürdürebilmek için solunum ve kardiovaskü-ler kapasiteyle ilgili işlevler.
Kapsama alınan terimler: fiziksel dayanıklılık işlevleri, aerobik kapasite, dayanma gücü ve yorgunluk
Dışta tutulan terimler: kardiovasküler sistem işlevleri (b410-b429); hematolojik sistem işlevleri (b430); solunum işlevleri (b440); solunum kasları işlevleri (b445); ek solunum işlevleri (b450)

b4550 Genel fiziksel dayanıklılık
Fiziksel egzersize dayanıklılığın genel düzeyi veya dayanma gücüyle ilgili işlevler.

b4551 Aerobik kapasite
Kişinin nefesini tutarak yapabileceği egzersiz kapasitesi ile ilgili işlevler.

b4552 Yorgunluk
Fiziksel çabanın herhangi bir düzeyinde yorgunluktan etkilenebilir hale gelmekle ilgili işlevler.

b4558 Egzersiz tolerans işlevleri, diğer belirtilmiş

b4559 Egzersiz tolerans işlevleri, belirtilmemiş

b460 Kardiovasküler ve solunum işlevleriyle ilişkili belirtiler
Kalp atımında atlamalar, çarpıntı ve kısa kısa nefes alıp vermek gibi belirtiler.
Kapsama alınan terimler: göğüste sıkışma hissi, düzensiz kalp atımı hissetme, dispine, hava açlığı, boğulacakmış gibi olma, tıkanma hissi ve hırıltılı nefes alma
Dışta tutulan terimler: ağrıyı duyumsama (b280)

b469 Kardiovasküler ve solunum sistemlerinin ek işlevleri ve belirtileri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

b498 Kardiovasküler, hematolojik, immünolojik ve solunum sistemi işlevleri, diğer belirtilmiş

b499 Kardiovasküler, hematolojik, immünolojik ve solunum sistemi işlevleri, belirtilmemiş

5. Bölüm
Sindirim, metabolik ve endokrin sistem işlevleri

Bu bölüm yeme, sindirme ve atılım işlevlerinin yanı sıra metabolizma ve endokrin bezlerle bağlantılı işlevlerle ilgilidir.

Sindirim sistemiyle ilgili işlevler (b510-b539)

b510 Yeme işlevleri

Katı veya sıvıların ağız yoluyla vücuda alınıp ağız içinde işlemden geçirilmesiyle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: emme, çiğneme ve ısırma, ağız içinde işlemden geçirme, tükürük salgılanması, yutma, geğirme, midedekilerin ağıza geri gelmesi, tükürme ve kusma işlevleri; disfaji, aspirasyon, aerofaji, aşırı tükürük salgılanması, salya akması ve yetersiz tükürük salgılanması gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: sindirim sistemiyle ilişkili belirtiler (b535)

b5100 Emme

Yanaklar, dudaklar ve dil hareketleriyle sağlanan emme gücüyle ağızdan içeri alma işlevleri.

b5101 Isırma

Yiyeceklerin ön dişlerle kesilmesi, koparılması işlevleri.

b5102 Çiğneme

Arka dişler yoluyla (örneğin azı dişleri), yiyeceklerin ezilmesi, öğütülmesi ve çiğnenmesi işlevleri.

b5103 Yiyeceklerin ağız içinde işlemden geçirilmesi

Dil ve dişler yoluyla yiyeceklerin ağız içinde çevrilme işlevi.

b5104 Tükürük salgılanması

Ağız içinde tükürük üretimi işlevi.

b5105 Yutma

Yiyecek ve içeceğin, uygun zaman ve hızda, ağız boşluğu, farenks ve özafagustan mideye geçirilme işlevi.

Kapsama alınan terimler: oral, farenjiyal, özafajiyal disfaji; özafajiyal geçişte işlev bozuklukları

b51050 Oral yutma

Yiyecek ve içeceğin, uygun zaman ve hızda, ağız boşluğundan geçirilme işlevi.

b51051 Farenjiyal yutma

Yiyecek ve içeceğin, uygun zaman ve hızda, farenksten geçirilme işlevi.

b51052 Özafajiyal yutma

Yiyecek ve içeceğin, uygun zaman ve hızda, özafagustan geçirilme işlevi.

b51058 Yutma, diğer belirtilmiş

b51059 Yutma, belirtilmemiş

b5106 Midedekilerin ağıza geri gelmesi ve kusma

Yeme sırasında izlenen yolun tersine, yiyecek veya sıvıların mideden özafagusa oradan da ağıza gelmesi ve dışarı atılması işlevi.

b5108 Yeme işlevleri, diğer belirtilmiş

b5109 Yeme işlevleri, belirtilmemiş

b515 Sindirim işlevleri

Yiyeceklerin gastrointestinal kanal boyunca taşınması, parçalanması ve besinlerin emilimi işlevleri.

Kapsama alınan terimler: yiyeceklerin mideden taşınması işlevi, peristalsis; yiyeceklerin parçalanması, enzim üretimi ve mide ve ince bağırsak hareketleri; besinlerin emilimi ve yiyecek toleransı, ince bağırsak hipermotilitesi, intestinal paraliz; intestinal obstrüksiyon ve azalmış safra üretimi

Dışta tutulan terimler: yeme işlevleri (b510); emilim işlevleri (b520); defekasyon işlevleri (b525); sindirim sistemiyle ilişkili belirtiler (b535)

b5150 Yiyeceklerin mide ve ince bağırsaklardan taşınması
Peristalsis ve yiyecekleri mide ve ince bağırsaklardan mekanik olarak taşıyan ilişkili işlevler.

b5151 Yiyeceklerin parçalanması
Gastrointestinal kanalda yiyeceklerin mekanik olarak küçük parçalara indirgenme işlevleri.

b5152 Besinlerin emilimi
Yiyecek ve içecekteki besinlerin ince bağırsaklardan kan akımına karışma işlevleri.

b5153 Yiyecek toleransı
Sindirim için uygun yiyecek ve içeceğin kabul edilip, uygun olmayanların reddedilmesi işlevleri.

Kapsama alınan terimler: aşırı duyarlılık, gluten entoleransı gibi işlev bozuklukları

b5158 Sindirim işlevleri, diğer belirtilmiş

b5159 Sindirim işlevleri, belirtilmemiş

b520 Emilim işlevleri
Besinleri yaşamsal bileşenler haline dönüştüren işlevler.

Kapsama alınan terimler: besinlerin vücutta depolanma işlevleri

Dışta tutulan terimler: sindirim işlevleri (b515); defekasyon işlevleri (b525); kiloyu koruma işlevleri (b530); genel metabolik işlevler (b540)

b525 Defekasyon işlevleri
İşe yaramayan ve sindirilmemiş yiyeceklerin feçes olarak atılması işlevi ve bununla bağlantılı işlevler.

Kapsama alınan terimler: boşaltım işlevleri, feçesin kıvamı; defekasyon sıklığı; feçes kontinansı, gaz; kabızlık, ishal, sulu dışkı ve anal sfinkter yetersizliği veya enkontinansı gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: sindirim işlevleri (b515); emilim işlevleri (b520); sindirim sistemiyle ilişkili belirtiler (b535)

b5250 Feçesin boşaltımı
Atıkların rektumdan boşaltımı işlevleri, bu sırada abdominal kasların kasılma işlevleri da dahil.

b5251 Feçesin kıvamı
Sert, katı, yumuşak veya sulu gibi feçesin kıvamı.

b5252 Defekasyon sıklığı
Defekasyon sıklığı ile ilgili işlevler.

b5253 Feçes kontinansı
Boşaltım işlevi üzerinde istemli kontrol kurmakla ilgili işlevler.

b5254 Gaz
Bağırsaktaki fazla miktardaki hava veya gazın dışarı çıkartılmasıyla ilgili işlevler.

b5258 Defekasyon işlevleri, diğer belirtilmiş

b5259 Defekasyon işlevleri, belirtilmemiş

b530 Kiloyu koruma işlevleri
Gelişme çağındaki kilo alımı da dahil olmak üzere, uygun vücut ağırlığının korunması işlevleri.

Kapsama alınan terimler: kabul edilebilir Beden Kütle Endeksinin (BMI) korunması işlevleri; düşük kilo, kaşeksi, zayıflama, aşırı kilo, sıskalık gibi ve, primer ve sekonder obezitede görülen işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: emilim işlevleri (b520); genel metabolik işlevler (b540); endokrin bezleri işlevleri (b555)

b535 Sindirim sistemiyle ilişkili belirtiler
Yeme, içme ve bunlarla ilişkili sindirim işlevlerinden kaynaklanan belirtiler.

Kapsama alınan terimler: bulantı hissi, şişkinlik hissi, karın bölgesinde kramp hissi; mide doluluğu, mide şişkinliği hissi, mide spazmı, mide gazı, mide ekşimesi

Dışta tutulan terimler: ağrıyı duyumsama (b280); yeme işlevleri (b510); sindirim işlevleri (b515); defekasyon işlevleri (b525)

b5350 Bulantı hissi
Kusma ihtiyacı duyma.

b5351 Şişkinlik hissi
Mide veya karında şişkinlik hissi.

b5352 Karın bölgesinde kramp hissi
Gastrointestinal kanaldaki düz kasların spazm yapan veya ağrı verici kasılma hissi.

b5358 Sindirim sistemiyle ilişkili belirtiler, diğer belirtilmiş

b5359 Sindirim sistemiyle ilişkili belirtiler, belirtilmemiş

b539 Sindirim sistemiyle ilişkili işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Metabolizma ve endokrin sistemle ilişkili işlevler (b540-b559)

b540 Genel metabolik işlevler
Karbonhidratlar, proteinler ve yağlar gibi vücudun temel bileşenlerinin düzenlenmesi, birinin diğerine dönüştürülmesi ve yıkılarak enerjiye dönüşümü işlevleri.

Kapsama alınan terimler: metabolizma işlevleri, bazal metabolik hız, karbonhidrat, protein ve yağ metabolizması, katabolizma, anabolizma, vücutta enerji üretimi; artmış ya da azalmış metabolik hız

Dışta tutulan terimler: emilim işlevleri (b520); kiloyu koruma işlevleri (b530); su, mineral ve elektrolit dengesi işlevleri (b545); ısı regülasyonu işlevleri (b550); endokrin bezleri işlevleri (b555)

b5400 Bazal metabolik hız
Belirli dinlenme ve ısı koşullarında vücudun oksijen tüketimiyle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: bazal metabolik hızda artama ya da azalma; hipertiroidizm ve hipotiroidizmdeki gibi işlev bozuklukları

b5401 Karbonhidrat metabolizması
Diyetteki karbonhidratların depolanma, parçalanarak glikoza ve ardından karbondioksit ve suya dönüşmeleri sürecinde yer alan işlevler.

b5402 Protein metabolizması
Diyetteki proteinlerin amino asitlere dönüştürülmeleri ve vücutta daha ileri düzeyde parçalanmaları sürecinde yer alan işlevler.

b5403 Yağ metabolizması
Diyetteki yağların depolanma ve vücutta parçalanma sürecinde yer alan işlevler.

b5408 Genel metabolik işlevler, diğer belirtilmiş

b5409 Genel metabolik işlevler, belirtilmemiş

b545 Su, mineral ve elektrolit dengesi işlevleri
Vücuttaki su, mineral ve elektrolitlerin düzenlenme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: su dengesi, kalsiyum, çinko ve demir gibi minerallerin dengesi, sodyum ve potasyum gibi elektrolit dengesi işlevleri; su tutulumunda, dehidrasyon, hiperkalsemi, hipokalsemi, demir eksikliği, hipernatremi, hiponatremi, hiperkalemi ve hipokalemide görülen işlev bozuklukları gibi

Dışta tutulan terimler: hematolojik sistem işlevleri (b430); genel metabolik işlevler (b540); endokrin bezleri işlevleri (b555)

b5450 Su dengesi
Vücuttaki su miktarı veya düzeyinin korunmasında yer alan işlevler.
Kapsama alınan terimler: dehidrasyon ve rehidrasyondaki gibi işlev bozuklukları

b54500 Su tutulumu
Vücutta suyun tutulmasında yer alan işlevler.

b54501 Su dengesinin korunması
Suyun vücutta en uygun düzeyde bulundurulmasında yer alan işlevler.

b54508 Su dengesi işlevleri, diğer belirtilmiş

b54509 Su dengesi işlevleri, belirtilmemiş

b5451 Mineral dengesi
Vücutta mineral alımı, depolanması, kullanımı ve atılımı arasındaki dengenin korunmasında yer alan işlevler.

b5452 Elektrolit dengesi
Vücutta elektrolit alımı, depolanması, kullanımı ve atılımı arasındaki dengenin korunmasında yer alan işlevler.

b5458 Su, mineral ve elektrolit dengesi işlevleri, diğer belirtilmiş
b5459 Su, mineral ve elektrolit dengesi işlevleri, belirtilmemiş

b550 Isı regülasyonu işlevleri
Vücut ısısının ayarlanma işlevleri.
Kapsama alınan terimler: vücut ısısının korunması işlevleri; hipotermi ve hipertermi gibi bozukluklar
Dışta tutulan terimler: genel metabolik işlevler (b540); endokrin bezleri işlevleri (b555)

b5500 Vücut ısısı
Vücudun iç sıcaklığının ayarlanmasında yer alan işlevler.
Kapsama alınan terimler: hipertermi ve hipotermi gibi işlev bozuklukları

b5501 Vücut ısısının korunması
Çevresel ısı değiştikçe en uygun vücut ısısının korunmasında yer alan işlevler.
Kapsama alınan terimler: sıcak ya da soğuğa tolerans

b5508 Isı regülasyonu işlevleri, diğer belirtilmiş

b5509 Isı regülasyonu işlevleri, belirtilmemiş

b555 Endokrin bezleri işlevleri
Döngüsel değişiklikler de dahil olmak üzere, vücuttaki hormon üretimi ve düzeyinin ayarlanma işlevleri.
Kapsama alınan terimler: hormonal denge işlevleri; hiperpituitarizm, hipopituitarizm, hipertiroidizm, hipotiroidizm, hiperadrenalizm, hipoadrenalizm, hiperparatiroidizm, hipoparatiroidizm, hipergonadizm, hipogonadizm
Dışta tutulan terimler: genel metabolik işlevler (b540); su, mineral ve elektrolit dengesi işlevleri (b545); ısı regülasyonu işlevleri (b550); cinsel işlevler (b640); menstürasyon işlevleri (b650)

b559 Metabolizma ve endokrin sistemle ilişkili işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

b598 Sindirim, metabolik ve endokrin sistem işlevleri, diğer belirtilmiş

b599 Sindirim, metabolik ve endokrin sistem işlevleri,

belirtilmemiş

6. Bölüm
Genitoüriner ve üreme işlevleri

Bu bölüm, ürinasyon işlevleri ve, cinsel ve doğum işlevleri da dahil olmak üzere, üreme işlevleri ile ilgilidir

Üriner işlevler (b610-b639)

b610 Üriner ekskrasyon işlevleri

İdrarın süzülmesi ve toplanması işlevleri.

Kapsama alınan terimler: idrarın süzülmesi, toplanması işlevleri; örneğin renal yetersizlik, anüri, oligüri, hidronefroz, hipotonik mesane ve üreter obstrüksiyonunda görülen işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: ürinasyon işlevleri (b620)

b6100 İdrarın süzülmesi

Böbrekler tarafından idrarın süzülme işlevleri.

b6101 İdrarın toplanması

İdrarın üreterler ve mesane tarafından toplanma ve depolanma işlevleri.

b6108 Üriner ekskrasyon işlevleri, diğer belirtilmiş

b6109 Üriner ekskrasyon işlevleri, belirtilmemiş

b620 Ürinasyon işlevleri

İdrarın mesaneden atılımı işlevleri.

Kapsama alınan terimler: ürinasyon işlevleri, ürinasyon sıklığı, üriner kontinans; örneğin stres, yetişememe, refleks, taşar tarzda enkontinans, sürekli enkontinans, damla damla idrar yapma, otomatik mesane, poliüri, üriner retansiyon ve yetişememe durumunda görülen işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: üriner ekskrasyon işlevleri (b610); üriner işlevlerle ilişkili belirtiler (b630)

b6200 Ürinasyon

Mesanenin boşaltılması işlevleri.

Kapsama alınan terimler: üriner retansiyondaki gibi işlev bozuklukları

b6201 Ürinasyon sıklığı

Ürinasyonun oluşma sayısıyla ilgili işlevler.

b6202 Üriner kontinans

Ürinasyon üzerindeki kontrol işlevleri.

Kapsama alınan terimler: stres, yetişememe, refleks, sürekli ve karışık enkontinanstaki gibi işlev bozuklukları

b6208 Ürinasyon işlevleri, diğer belirtilmiş

b6209 Ürinasyon işlevleri, belirtilmemiş

b630 Üriner işlevlerle ilişkili belirtiler

Boşaltım ve ilişkili üriner işlevlerden kaynaklanan belirtiler.

Kapsama alınan terimler: idrarın tam olarak boşaltılamadığı hissi, mesanenin dolu olduğu hissi

Dışta tutulan terimler: ağrıyı duyumsama (b280); ürinasyon işlevleri (b620)

b639 Üriner işlevler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Genital ve üreme işlevleri (b640-b679)

b640 Cinsel işlevler

Uyarılma, hazırlık, orgazm ve rahatlama aşamaları da dahil olmak üzere, cinsel eylemle ilgili zihinsel ve fiziksel işlevler.

Kapsama alınan terimler: cinsel uyarılma, hazırlık, orgazm ve rahatlama aşamalarının işlevleri; cinsel ilgi, performans, penil ereksiyon, klitoral ereksiyon, vajinal lubrikasyon, ejakülasyon ve orgazmla ilgili işlevler; empotans, frijite, vajinismus, prematür ejakülasyon, priapizm ve gecikmiş ejakülasyon gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: doğum işlevleri (b660); genital ve üreme işlevleriyle ilişkili belirtiler (b670)

b6400 Cinsel uyarılma aşamasının işlevleri
Cinsel ilgi ve heyecan işlevleri.

b6401 Cinsel hazırlık aşamasının işlevleri
Cinsel birleşmede bulunma işlevleri.

b6402 Orgazm aşamasının işlevleri
Orgazma ulaşma işlevleri.

b6403 Cinsel rahatlama aşamasının işlevleri
Orgazm sonrası doyum ve eşlik eden gevşeme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: orgazmdan doyum alamama gibi işlev bozuklukları

b6408 Cinsel işlevler, diğer belirtilmiş

b6409 Cinsel işlevler, belirtilmemiş

b650 Menstürasyon işlevleri
Menstürasyonların düzenliliği ve menstüral sıvının boşaltımı da dahil olmak üzere, menstüral döngü ile bağlantılı işlevler.

Kapsama alınan terimler: menstürasyon düzeni ve menstürasyon aralıkları işlevleri, menstüral kanama miktarı, menarş, menopoz; primer ve sekonder amenore, menoraji, polimenore ve retrograd menstürasyon, premenstüral gerginlik gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: cinsel işlevler (b640); doğum işlevleri (b660); genital ve üreme işlevleriyle ilişkili belirtiler (b670); ağrıyı duyumsama (b280)

b6500 Menstüral döngü düzeni
Menstüral döngünün düzeniyle ilgili işlevler.
Kapsama alınan terimler: menstürasyonun çok sık veya çok seyrek oluşu

b6501 Menstürasyon aralıkları
İki menstüral döngü arasındaki zaman uzunluğu ile ilgili işlevler.

b6502 Menstüral kanama miktarı
Menstüral akıntının miktarı ile ilgili işlevler.
Kapsama alınan terimler: az miktarda menstüral akıntı (hipomenore); çok miktarda menstüral akıntı (menoraji, hipermenore)

b6508 Menstürasyon işlevleri, diğer belirtilmiş

b6509 Menstürasyon işlevleri, belirtilmemiş

b660 Doğum işlevleri
Fertilite, gebelik, doğum ve laktasyona eşlik eden işlevler.

Kapsama alınan terimler: erkekte ve kadında fertilite işlevleri, gebelik ve doğum, ve laktasyon, azospermi, oligozospermi, agalaktore, galaktore, alaktasyon gibi bozukluklar ve subfertilite, sterilite, spontan düşük, ektopik gebelik, düşük, küçük fetus, hidroamnioz ve prematür doğum, ve gecikmiş doğumda görülen işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: cinsel işlevler (b640); menstürasyon işlevleri (b650)

b6600 Fertilite ile ilgili işlevler
Üreme için gametler üretebilme yetisi ile ilgili işlevler.
Kapsama alınan terimler: subfertilite ve sterilitede görülen bozukluklar gibi
Dışta tutulan terimler: cinsel işlevler (b640)

b6601 Gebelikle ilgili işlevler
Gebe kalmak ve gebe olmakla ilintili işlevler.

b6602 Doğumla ilgili işlevler
Doğum sırasında yer alan işlevler.

b6603 Laktasyon
Süt üretimi ve çocuk için kullanılabilir hale getirmekle ilgili işlevler.

b6608 Doğum işlevleri, diğer belirtilmiş

b6609 Doğum işlevleri, belirtilmemiş

b670 Genital ve üreme işlevleriyle ilişkili belirtiler
Cinsel uyarılma, birleşme, menstürasyon ve ilgili genital veya üreme işlevlerinden kaynaklanan belirtiler.

Kapsama alınan terimler: disparoni, dismenore, menopozda ateş basmaları ve menopozda gece terlemeleri

Dışta tutulan terimler: ağrıyı duyumsama (b280); üriner işlevlerle ilişkili belirtiler (b630); cinsel işlevler (b640); menstürasyon işlevleri (b650); doğum işlevleri (b660)

b6700 Cinsel birleşmeye eşlik eden rahatsızlık
Cinsel uyarılma, hazırlık, birleşme, orgazm ve rahatlamaya eşlik eden belirtiler.

b6701 Menstüral döngüye eşlik eden rahatsızlık
Menstürasyon öncesi ve sonrası dönemler de dahil olmak üzere, menstürasyonla ilintili belirtiler.

b6702 Menopoza eşlik eden rahatsızlık
Menstüral döngünün durmasıyla ilgili belirtiler.
Kapsama alınan terimler: menopoz sırasında ateş basması ve gece terlemeleri

b6708 Genital ve üreme işlevleriyle ilişkili belirtiler, diğer belirtilmiş
b6709 Genital ve üreme işlevleriyle ilişkili belirtiler, belirtilmemiş

b679 Genital ve üreme işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

b698 Genitoüriner ve üreme işlevleri, diğer belirtilmiş

b699 Genitoüriner ve üreme işlevleri, belirtilmemiş

7. Bölüm
Nöromüsküloskeletal ve hareketle ilgili işlevler

Bu bölüm, eklemler, kemikler, refleksler ve kaslar dahil olmak üzere, hareket ve değişkenlik işlevleriyle ilgilidir.

Eklemler ve kemiklerin işlevleri (b719-729)

b710 Eklemlerin hareketlilik işlevleri
Eklem hareketinin kolaylığı ve erim işlevleri.

Kapsama alınan terimler: bir ya da birden fazla eklemin hareketlilik işlevleri, vertebral, omuz, dirsek, el bileği, kalça, diz, ayak bileği, el ve ayaklardaki küçük eklemler; bütün eklemlerin hareketliliği; eklem hipermobilitesinde görülen işlev bozuklukları, donuk eklemler, donuk omuz, artirit

Dışta tutulan terimler: eklemlerin stabilite işlevleri (b715); istemli hareket işlevlerinin kontrolü (b760)

b7100 Tek eklemin hareketliliği
Tek eklem hareketinin kolaylığı ve erim işlevleri.

b7101 Birden fazla eklemin hareketliliği
Birden fazla eklem hareketinin kolaylığı ve erim işlevleri.

b7102 Bütün eklemlerin hareketliliği
Vücuttaki tüm eklemlerin hareketinin kolaylığı ve erim işlevleri.

b7108 Eklemlerin hareketlilik işlevleri, diğer belirtilmiş

b7109 Eklemlerin hareketlilik işlevleri, belirtilmemiş

b715 Eklemlerin stabilite işlevleri
Eklemlerin yapısal bütünlüğünün sürdürülme işlevleri.

Kapsama alınan terimler: tek eklemin, birden fazla eklemin ve bütün eklemlerin stabilite işlevleri; sabit olmayan omuz eklemi, eklem çıkıklığı, omuz ve kalça çıkıklığında görülen işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: eklemlerin hareketlilik işlevleri (b710)

b7150 Tek eklemin stabilitesi
Tek eklemin yapısal bütünlüğünün sürdürülme işlevleri.

b7151 Birden fazla eklemin stabilitesi
Birden fazla eklemin yapısal bütünlüğünün sürdürül-me işlevleri.

b7152 Bütün eklemlerin stabilitesi
Vücuttaki bütün eklemlerin yapısal bütünlüğünün sürdürülme işlevleri.

b7158 Eklemlerin stabilite işlevleri, diğer belirtilmiş

b7159 Eklemlerin stabilite işlevleri, belirtilmemiş

b720 Kemiklerin hareketlilik işlevleri
Skapula, pelvis, karpal ve tarsal kemiklerin hareket kolaylığı ve erim işlevleri.

Kapsama alınan terimler: frozen skapula ve frozan pelvisteki gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: eklemlerin hareketlilik işlevleri (b710)

b7200 Skapulanın hareketliliği
Skapulanın hareket kolaylığı ve erim işlevleri.

b7201 Pelvisin hareketliliği
Pelvisin hareket kolaylığı ve erim işlevleri.

b7202 Karpal kemiklerin hareketliliği
Karpal kemiklerin hareket kolaylığı ve erim işlevleri.

b7203 Tarsal kemiklerin hareketliliği
Tarsal kemiklerin hareket kolaylığı ve erim işlevleri.

b7208 Kemiklerin hareketlilik işlevleri, diğer belirtilmiş

b7209 Kemiklerin hareketlilik işlevleri, belirtilmemiş

b729 Eklemler ve kemiklerin işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Kas işlevleri (b730-b749)

b730 Kas gücü işlevleri
Kas veya kas gruplarının kasılmaları sonucu ortaya çıkan güçle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: belirli kaslar ve kas gruplarının gücü ile bağlantılı işlevler, bir kol veya bir bacak kasları, vücudun bir tarafı, vücudun alt yarısı, kollar ve bacaklar, gövde ve tüm vücut kasları; el ve ayaklardaki kısa kasların güçsüzlüğü gibi işlev bozuklukları, kas parezisi, parelizi, monopleji, hemipleji, parapleji, kuadripleji ve akinetik mutizm gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: göze bitişik yapıların işlevleri (b215); kas tonusunun işlevleri (b735); kas dayanıklılığı işlevleri (b740)

b7300 Ayrılmış kaslar veya kas gruplarının gücü

Belirli ve diğerlerinden ayrılmış kaslar veya kas gruplarının kasılmaları sonucu ortaya çıkan güçle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: el veya ayaklardaki kısa kasların güçsüzlüğü gibi işlev bozuklukları

b7301 Bir kol veya bir bacaktaki kasların gücü

Bir kol veya bir bacaktaki kasların veya kas gruplarının kasılmaları sonucu ortaya çıkan güçle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: monoparezi ve monopleji gibi işlev bozuklukları

b7302 Vücudun bir tarafındaki kasların gücü

Vücudun sağ veya sol tarafında bulunan kasların veya kas gruplarının kasılmaları sonucu ortaya çıkan güçle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: hemiparezi ve hemipleji gibi işlev bozuklukları

b7303 Vücudun alt yarısındaki kasların gücü

Vücudun alt yarısında bulunan kasların veya kas gruplarının kasılmaları sonucu ortaya çıkan güçle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: paraparezi ve parapleji gibi işlev bozuklukları

b7304 Kol ve bacaklardaki kasların gücü

İki kol ve iki bacak olmak üzere dört uzvun tümünde bulunan kasların veya kas gruplarının kasılmaları sonucu ortaya çıkan güçle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: tetraparezi ve tetrapleji gibi işlev bozuklukları

b7305 Gövde kaslarının gücü

Gövdede bulunan kaslar ve kas gruplarının kasılmaları sonucu ortaya çıkan güçle ilgili işlevler.

b7306 Tüm vücut kaslarının gücü

Vücuttaki tüm kaslar ve kas gruplarının kasılmaları sonucu ortaya çıkan güçle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: akinetik mutizm gibi işlev bozuklukları

b7308 Kas gücü işlevleri, diğer belirtilmiş

b7309 Kas gücü işlevleri, belirtilmemiş

b735 Kas tonusunun işlevleri

İstirahat halindeki kaslarda var olan gerilim ve kaslar pasif olarak hareket ettirilmeye çalışıldığında ortaya çıkan karşı koyma gücü ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: ayrılmış kaslar ve kas gruplarının gerilimi, bir kol veya bir bacak kasları, vücudun bir tarafı ve vücudun alt yarısı, kollar ve bacaklar, gövde kasları ve tüm vücut kaslarının gerilimi ile ilgili işlevler; hipotoni, hipertoni ve kas spastisitesindeki gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: kas gücü işlevleri (b730); kas dayanıklılığı işlevleri (b740)

b7350 Ayrılmış kaslar veya kas gruplarının tonusu

İstirahat halindeki ayrı ayrı kaslarda ve kas gruplarında var olan gerilim ve bu kaslar pasif olarak hareket ettirilmeye çalışıldığında ortaya çıkan karşı koyma gücü ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: fokal distonilerde görülen işlev bozuklukları, örneğin tortikollis gibi

b7351 Bir kol veya bir bacaktaki kasların tonusu

İstirahat halindeki tek kol veya tek bacak kaslarında ve kas gruplarında var olan gerilim ve bu kaslar pasif olarak hareket ettirilmeye çalışıldığında ortaya çıkan karşı koyma gücü ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: monoparezi ve monoplejiye bağlı işlev bozuklukları

b7352 Vücudun bir tarafındaki kasların tonusu

Vücudun sağ veya sol tarafında bulunan kaslarda ve kas gruplarında istirahat halindeyken var olan gerilim ve bu kaslar pasif olarak hareket ettirilmeye çalışıldığında ortaya çıkan karşı koyma gücü ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: hemiparezi ve hemiplejiye bağlı işlev bozuklukları

b7353 Vücudun alt yarısındaki kasların tonusu
Vücudun alt yarısında bulunan kaslarda ve kas gruplarında istirahat halindeyken var olan gerilim ve bu kaslar pasif olarak hareket ettirilmeye çalışıldığında ortaya çıkan karşı koyma gücü ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: paraparezi ve paraplejiye bağlı işlev bozuklukları

b7354 Kol ve bacaklardaki kasların tonusu
İki kol ve iki bacak olmak üzere dört uzvun tümünde bulunan kaslar veya kas gruplarında istirahat halindeyken var olan gerilim ve bu kaslar pasif olarak hareket ettirilmeye çalışıldığında ortaya çıkan karşı koyma gücü ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: tetraparezi ve tetraplejiye bağlı işlev bozuklukları

b7355 Gövde kaslarının tonusu
İstirahat halindeki gövde kaslarında ve kas gruplarında var olan gerilim ve bu kaslar pasif olarak hareket ettirilmeye çalışıldığında ortaya çıkan karşı koyma gücü ile ilgili işlevler.

b7356 Tüm vücut kaslarının tonusu
İstirahat halindeki tüm vücut kaslarında ve kas gruplarında var olan gerilim ve bu kaslar pasif olarak hareket ettirilmeye çalışıldığında ortaya çıkan karşı koyma gücü ile ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: yaygın distonilerde, ve Parkinson hastalığında görülen işlev bozuklukları, veya genel parezi ve paralizi

b7358 Kas tonusunun işlevleri, diğer belirtilmiş

b7359 Kas tonusunun işlevleri, belirtilmemiş

b740 Kas dayanıklılığı işlevleri
Gerekli zaman aralığı boyunca kastaki kasılmayı sürdürmekle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: ayrılmış kaslar veya kas gruplarının ve vücudun tüm kaslarının kasılmasını sürdürmekle ilgili işlevler; miyasteniya gravisteki gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: egzersiz tolerans işlevleri (b455); kas gücü işlevleri (b730); kas tonusu işlevleri (b735)

b7400 Ayrılmış kasların dayanıklılığı
Gerekli zaman aralığı boyunca ayrı ayrı kaslardaki kasılmayı sürdürmekle ilgili işlevler.

b7401 Kas gruplarının dayanıklılığı
Gerekli zaman aralığı boyunca ayrı ayrı kas gruplarındaki kasılmayı sürdürmekle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: monoparezi, monopleji, hemiparezi ve hemipleji, paraparezi ve pareplejiye bağlı işlev bozuklukları

b7402 Tüm vücut kaslarının dayanıklılığı
Gerekli zaman aralığı boyunca tüm vücut kaslarındaki kasılmayı sürdürmekle ilgili işlevler.

Kapsama alınan terimler: tetraparezi, tetrapleji, genel parezi ve paraliziye bağlı işlev bozuklukları

b7408 Kas dayanıklılığı işlevleri, diğer belirtilmiş

b7409 Kas dayanıklılığı işlevleri, belirtilmemiş

b749 Kas işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Hareket işlevleri (b750-b789)

b750 Motor refleks işlevleri

Belirli bir uyaranla otomatik olarak tetiklenen, kasların istemsiz kasılma işlevleri.

Kapsama alınan terimler: germe motor refleksi otomatik lokal eklem refleksi, hoş olmayan ve diğer dışsal uyaranlarla oluşturulan refleks işlevleri; geri çekilme refleksi; biceps refleksi, radius refleks, quadriseps refleks, diz refleksi, dirsek refleksi

b7500 Germe motor refleks

Gerilmeyle otomatik olarak tetiklenen, kasların istemsiz kasılma işlevleri.

b7501 Hoş olmayan bir uyaranla oluşturulan refleksler

Acı veren ya da hoş olmayan bir uyaranla otomatik olarak tetiklenen, kasların istemsiz kasılma işlevleri.

Kapsama alınan terimler: geri çekilme refleksi

b7502 Diğer dışsal uyaranlarla oluşturulan refleksler

Hoş olmayan uyaranlar dışındaki diğer dışsal uyaranlarla otomatik olarak tetiklenen, kasların istemsiz kasılma işlevleri.

b7508 Motor refleks işlevleri, diğer belirtilmiş

b7509 Motor refleks işlevleri, belirtilmemiş

b755 İstemsiz hareket tepkisi işlevleri

Vücut pozisyonu, denge ve tehdit edici bir uyaran tarafından tetiklenen, tüm vücut ya da geniş kasların istemsiz kasılma işlevleri.

Kapsama alınan terimler: postural tepki işlevleri, doğrulma tepkisi, vücudun duruşunu ayarlama tepkileri, denge tepkileri, destekleme tepkileri, savunma tepkileri

Dışta tutulan terimler: motor refleks işlevleri (b750)

b760 İstemli hareket işlevlerinin kontrolü

İstemli hareketlerin koordinasyonu ve kontrolü ile bağlantılı işlevler.

Kapsama alınan terimler: basit istemli hareketlerin ve karmaşık istemli hareketlerin kontrol işlevleri, istemli hareketlerin koordinasyonu, kol veya bacakların destekleyici işlevleri, sağ sol motor koordinasyonu, göz el koordinasyonu, göz ayak koordinasyonu; kontrol ve koordinasyon problemleri gibi işlev bozuklukları, örneğin disdiyazokinezi

Dışta tutulan terimler: kas gücü işlevleri (b730); istemsiz hareket işlevleri (b765); yürüyüş işlevleri (b770)

b7600 Basit istemli hareketlerin kontrolü

Ayrı ya da basit istemli hareketlerin koordinasyonu veya kontrolü ile bağlantılı işlevler.

b7601 Karmaşık istemli hareketlerin kontrolü

Karmaşık istemli hareketlerin koordinasyonu veya kontrolü ile bağlantılı işlevler.

b7602 İstemli hareketlerin koordinasyonu

Basit ve karmaşık istemli hareketlerin koordinasyonu, hareketlerin düzenli kombinasyonlar halinde yapılması ile bağlantılı işlevler.

Kapsama alınan terimler: sağ sol koordinasyonu, görsel olarak yönlendirilen hareketlerin koordinasyonu, örneğin göz el koordinasyonu ve göz ayak koordinasyonu; disdiyazokinezi gibi işlev bozuklukları

b7603 Kol veya bacakların destekleyici işlevleri

Kollara (dirsekler veya eller) ya da bacaklara (dizler veya ayaklar) ağırlık vererek istemli hareketlerde koordinasyon ve kontrol sağlamakla ilgili işlevler.

b7608 İstemli hareket işlevlerinin kontrolü, belirtilmiş diğer

b7609 İstemli hareket işlevlerinin kontrolü, belirtilmemiş

b765 İstemsiz hareket işlevleri

Bir kas ya da kas grubunun amaçsız veya yarı amaçlı, bir kasıt olmaksızın, istemsiz kasılma işlevleri.

Kapsama alınan terimler: kasların istemsiz kasılması; tremor, tik, manyerizm, steryotipi, motor perseverasyon, korea, atetoz, vokal tikler, distonik hareketler ve diskinezi gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: istemli hareket işlevlerinin kontrolü (b760); yürüyüş işlevleri (b770)

b7650 Kasların istemsiz kasılması

Bir kas ya da kas grubunun amaçsız veya yarı amaçlı, bir kasıt olmaksızın, istemsiz kasılma işlevleri, örneğin psikolojik disfonksiyonun bir parçası olarak ortaya çıkan istemsiz kasılmalar

Kapsama alınan terimler: koreatik ve atetotik hareketler gibi işlev bozuklukları; uyku ile ilgili hareket bozuklukları

b7651 Tremor

Eklem çevresindeki kas gruplarının kasılma ve gevşeme durumları arasında, titreme ile sonuçlanan, değişim işlevleri.

b7652 Tikler ve manyerizm

Kas gruplarının, amaçlıymış gibi görünen, tekrarlayıcı, istemsiz kasılma işlevleri.
Kapsama alınan terimler: vokal tikler, koprolali ve buriksisizm gibi işlev bozuklukları

b7653 Steryotipiler ve motor perseverasyon

Tekrarlayan biçimde öne arkaya sallanma, başı sallama, sürekli başı hareket ettirme gibi kendiliğinden olan amaçsız hareket işlevleri.

b7658 İstemsiz hareket işlevleri, diğer belirtilmiş

b7659 İstemsiz hareket işlevleri, belirtilmemiş

b770 Yürüyüş işlevleri

Yürüme, koşma veya tüm vücutla yapılan diğer hareketlerle bağlantılı hareket işlevleri.

Kapsama alınan terimler: yürüme ve koşma biçimleri; spastik yürüme, hemiplejik yürüme, paraplejik yürüme, asimetrik yürüyüş, topallama ve tutuk yürüme gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: kas gücü işlevleri (b730); kas tonusunun işlevleri (b735); istemli hareket işlevlerinin kontrolü (b760); istemsiz hareket işlevleri (b765)

b780 Kas ve hareket işlevleriyle ilişkili belirtiler

Vücuttaki kas veya kas grupları ve bunların hareketleri ile bağlantılı belirtiler.

Kapsama alınan terimler: kas tutulması ve kas gerginliği, kas spazmı veya kas sıkışması, ve kas çekilmesi hisleri

Dışta tutulan terimler: ağrıyı duyumsama (b280)

b7800 Kas tutulması hissi

Kasta tutulma veya gerginlik hissi.

b7801 Kas spazmı hissi

Kas ya da bir grup kasın istemsiz kasılması hissi.

b7808 Kas ve hareket işlevleriyle ilişkili belirtiler, diğer belirtilmiş

b7809 Kas ve hareket işlevleriyle ilişkili belirtiler, belirtilmemiş

b789 Hareket işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

b798 Nöromüsküloskeletal ve hareketle ilgili işlevler, diğer belirtilmiş

b799 Nöromüsküloskeletal ve hareketle ilgili işlevler, belirtilmemiş

8. Bölüm
Deri ve ilişkili yapıların işlevleri

Bu bölüm deri, tırnaklar ve saç işlevleri ile ilgilidir.

Derinin işlevleri (b810-b849)

b810 Derinin koruyucu işlevleri

Derinin, vücudu fiziksel, kimyasal ve biyolojik tehlikelerden koruma işlevleri.

Kapsama alınan terimler: güneş ve diğer radyasyona karşı koruma işlevi, fotosensitivite, pigmentasyon, derinin özelliği; derinin yalıtım işlevi, nasır oluşumu, derinin sertleşmesi; çatlamış deri, ülserler, yatmaktan dolayı yara açılması ve derinin incelmesi gibi işlev bozuklukları

Dışta tutulan terimler: derinin onarım işlevleri (b820); derinin diğer işlevleri (b830)

b820 Derinin onarım işlevleri

Deride oluşan çatlak ve diğer hasarları onaran deri işlevleri.

Kapsama alınan terimler: yara kabuğunun oluşumu, yaranın iyileşmesi, yara izi işlevleri; çürük ve keloid oluşumu

Dışta tutulan terimler: derinin koruyucu işlevleri (b810); derinin diğer işlevleri (b830)

b830 Derinin diğer işlevleri

Derinin koruma ve onarım dışındaki işlevleri, örneğin serinletme ve ter sekresyonu gibi.

Kapsama alınan terimler: terleme işlevleri, derinin salgılama işlevi ve sonuçta ortaya çıkan vücut kokusu

Dışta tutulan terimler: derinin koruyucu işlevleri (b810); derinin onarım işlevleri (b820)

b840 Deriyle ilişkili belirtiler

Kaşınma, yanma hissi ve ürperme gibi deri ile ilişkili belirtiler.
Kapsama alınan terimler: iğnelenme hissi ve karıncalanma hissi gibi işlev bozuklukları
Dışta tutulan terimler: ağrıyı duyumsama (b280)

b849 Deri işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Saç ve tırnakların işlevleri (b850-b869)

b850 Saçın işlevleri

Saçın işlevleri, örneğin koruma, renk ve görünüş gibi.

Kapsama alınan terimler: saçın uzama işlevi, saçın pigmentasyonu, saçın çıktığı yer, saç dökülmesi veya alopesi gibi işlev bozuklukları

b860 Tırnakların işlevleri

Tırnakların işlevleri, örneğin koruma, tırmalama, ve görünüş gibi.

Kapsama alınan terimler: tırnak uzaması ve pigmentasyon, tırnağın özelliği

b869 Saç ve tırnakların işlevleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

b898 Deri ve ilişkili yapıların işlevleri, diğer belirtilmiş

b899 Deri ve ilişkili yapıların işlevleri, belirtilmemiş

VÜCUT YAPILARI

Tanım: ***Vücut yapıları****, organ, kollar ve bacaklar ve bunların bileşenleri gibi vücudun anatomik kısımlarıdır.*

İşlev veya yapı bozuklukları*, vücut işlevleri ya da yapısındaki önemli farklılık veya kayıp gibi problemlerdir.*

Birinci niteleyici

Negatif ölçekli genel niteleyiciler yapı bozukluğunun düzey ve önemini belirtirler:

xxx.0 yapı bozukluğu YOK	(hiç yok, yok, ihmal edilebilir,....)	%0-4
xxx.1 HAFİF düzeyde yapı bozukluğu	(az, düşük,.....)	%5-24
xxx.2 ORTA düzeyde yapı bozukluğu	(orta, az çok,.....)	%25-49
xxx.3 CİDDİ düzeyde yapı bozukluğu	(yüksek, aşırı,....)	%50-95
xxx.4 yapıda TAM bozukluk	(tamamen,....)	%96-100
xxx.8 belirtilmemiş		
xxx.9 uygulanamaz		

Geniş yüzdelik dilimleri, vücut yapılarındaki bozukluğu derecelendirmek için ölçeklendirilmiş değerlendirme araçları veya başka standartların bulunduğu durumlar için verilmiştir. Örneğin, vücut yapısında “bozukluk yok“ veya vücut yapısında “tam bozukluk“ kodu verildiğinde, bu derecelendirmenin hata sınırı en fazla %5 dir. Vücut yapısında “Orta düzeyde bozukluk“ genellikle vücut yapısındaki tamamen bozuk derecelendirmesinin yarısına kadar olan kısımdır. Bu yüzdelikler, farklı alanlarda, toplum standartları yüzdelik dilimleri oluşturacak biçimde ayarlanacaktır. Bu derecelendirmenin standart biçimde kullanılabilmesi için, araştırmalarla geliştirilecek değerlendirme yöntemlerine gerek vardır.

İkinci niteleyici

İlgili vücut yapısındaki değişikliğin özelliğini belirtmek için kullanılmıştır.

0 yapıda bir değişiklik yok
1 tümden yok
2 kısmen yok
3 ek bölüm
4 tipik olmayan boyutlar
5 devamsızlık
6 deviasyon
7 yapıdaki niteliksel değişim ,sıvı birikimini de içerir
8 belirtilmemiş
9 uygulanamaz

Üçüncü niteleyici (öneri)

Lokalizasyonu belirtmek için gelişrtilecektir.

0 birden fazla bölgede

1 sağ
2 sol
3 her iki taraf
4 ön
5 arka
6 proksimal
7 distal
8 belirtilmemiş
9 uygulanamaz

ICF'de kodlama ile ilgili detaylı açıklama için bkz Ek 2.

1. Bölüm
Sinir sisteminin yapısı

s110 Beynin yapısı

- s1100 Kortikal lobların yapısı
  - s11000 Frontal lob
  - s11001 Temporal lob
  - s11002 Parietal lob
  - s11003 Oksipital lob
  - s11008 Kortikal lobların yapısı, diğer belirtilmiş
  - s11009 Kortikal lobların yapısı, belirtilmemiş
- s1101 Orta beyin yapısı
- s1102 Diansefalonun yapısı
- s1103 Basal ganglia ve ilgili yapılar
- s1104 Serebellumun yapısı
- s1105 Beyin sapının yapısı
  - s11050 Medulla oblangata
  - s11051 Pons
  - s11058 Beyin sapının yapısı, diğer belirtilmiş
  - s11059 Beyin sapının yapısı, belirtilmemiş
- s1106 Kranial sinirlerin yapısı
- s1108 Beynin yapısı, diğer belirtilmiş
- s1109 Beynin yapısı, belirtilmemiş

s120 Omurilik ve ilişkili yapılar

- s1200 Omuriliğin yapısı
  - s12000 Servikal omurilik
  - s12001 Torasik omurilik
  - s12002 Lumbosakral omurilik
  - s12003 Cauda equina

s12008 Omurilik yapısı, diğer belirtilmiş

s12009 Omurilik yapısı, belirtilmemiş

s1201 Spinal sinirler

s1208 Omurilik ve ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş

s1209 Omurilik ve ilişkili yapılar, belirtilmemiş

s130 Meninks yapısı

s140 Sempatik sinir sisteminin yapısı

s150 Parasempatik sinir sisteminin yapısı

s198 Sinir sisteminin yapısı, diğer belirtilmiş

s199 Sinir sisteminin yapısı, belirtilmemiş

2. Bölüm
Göz, kulak ve ilişkili yapılar

s210 Göz çukurunun yapısı

s220 Göz küresinin yapısı

s2200 Konjunktiva, sklera, koroid

s2201 Kornea

s2202 İris

s2203 Retina

s2204 Lensler

s2205 Vitreus yapı

s2208 Göz küresinin yapısı, diğer belirtilmiş

s2209 Göz küresinin yapısı, belirtilmemiş

s230 Göz etrafındaki yapılar

s2300 Gözyaşı bezleri ve ilgili yapılar

s2301 Göz kapağı

s2302 Kaş

s2303 Eksternal oküler kaslar

s2308 Göz etrafındaki yapılar, diğer belirtilmiş

s2309 Göz etrafındaki yapılar, belirtilmemiş

s240 Dış kulak yapısı

s250 Orta kulak yapısı

s2500 Kulak zarı
s2501 Öztaki borusu
s2502 Kemikçikler
s2508 Orta kulak yapısı, diğer belirtilmiş
s2509 Orta kulak yapısı, belirtilmemiş

s260 İç kulak yapısı
s2600 Koklea
s2601 Vestibüler labirent
s2602 Semisirküler kanallar
s2603 Internal işitme kanalları
s2608 İç kulak yapısı, diğer belirtilmiş
s2609 İç kulak yapısı, belirtilmemiş

s298 Göz, kulak ve ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş

s299 Göz, kulak ve ilişkili yapılar, belirtilmemiş

3. Bölüm
Ses ve konuşma ile ilgili yapılar

s310 Burun yapısı
s3100 Dış burun
s3101 Nasal septum
s3102 Nasal fossa
s3108 Burun yapısı, diğer belirtilmiş
s3109 Burun yapısı, belirtilmemiş

s320 Ağız yapısı
s3200 Dişler
s3201 Dişetleri
s3202 Damak yapısı
s32020 Sert damak
s32021 Yumuşak damak
s3203 Dil
s3204 Dudakların yapısı
s32040 Üst dudak
s32041 Alt dudak

s3208 Ağız yapısı, diğer belirtilmiş

s3209 Ağız yapısı, belirtilmemiş

s330 Farenks yapısı

s3300 Nasal farenks

s3301 Oral farenks

s3308 Farenks yapısı, diğer belirtilmiş

s3309 Farenks yapısı, belirtilmemiş

s340 Larenks yapısı

s3400 Ses telleri

s3408 Larenks yapısı, diğer belirtilmiş

s3409 Larenks yapısı, belirtilmemiş

s398 Ses ve konuşma ile ilgili yapılar, diğer belirtilmiş

s399 Ses ve konuşma ile ilgili yapılar, belirtilmemiş

4. Bölüm
Kardiovasküler, immünolojik ve solunum sistemi yapıları

s410 Kardiovasküler sistem yapısı

s4100 Kalp

s41000 Atrium

s41001 Ventriküller

s41008 Kalbin yapısı, diğer belirtilmiş

s41009 Kalbin yapısı, belirtilmemiş

s4101 Arterler

s4102 Venler

s4103 Kapiller

s4108 Kardiovasküler sistem yapısı, diğer belirtilmiş

s4109 Kardiovasküler sistem yapısı, belirtilmemiş

s420 İmmün sistem yapısı

s4200 Lenf kanalları

s4201 Lenf nodları

s4202 Timus

s4203 Dalak

s4204 Kemik iliği

s4208 İmmün sistem yapısı, diğer belirtilmiş

s4209 İmmün sistem yapısı, belirtilmemiş

s430 Solunum sistemi yapısı

s4300 Trakhea

s4301 Akciğerler

s43010 Bronşiyal dallanma

s43011 Alveol

s43018 Akciğerlerin yapısı, diğer belirtilmiş

s43019 Akciğerlerin yapısı, belirtilmemiş

s4302 Göğüs kafesi

s4303 Solunum kasları

s43030 İnterkostal kaslar

s43031 Diyafram

s43038 Solunum kasları, diğer belirtilmiş

s43039 Solunum kasları, belirtilmemiş

s4308 Solunum sistemi yapısı, diğer belirtilmiş

s4309 Solunum sistemi yapısı, belirtilmemiş

s498 Kardiovasküler, immünolojik ve solunum sistemi yapıları, diğer belirtilmiş

s499 Kardiovasküler, immünolojik ve solunum sistemi yapıları, belirtilmemiş

5. Bölüm
Sindirim, metabolik ve endokrin sistemle ilişkili yapılar

s510 Tükürük bezlerinin yapısı

s520 Özofagusun yapısı

s530 Midenin yapısı

s540 Bağırsak yapısı

s5400 İnce bağırsak

s5401 Kalın bağırsak

s5408 Bağırsak yapısı, diğer belirtilmiş

s5409 Bağırsak yapısı, belirtilmemiş

s550 Pankreasın yapısı

s560 Karaciğerin yapısı

s570 Safra kesesi ve safra yollarının yapısı

s580 Endokrin bezlerinin yapısı

- s5800 Hipofiz bezi
- s5801 Tiroid bezi
- s5802 Paratiroid bezi
- s5803 Adrenal bezi
- s5808 Endokrin bezlerinin yapısı, diğer belirtilmiş
- s5809 Endokrin bezlerinin yapısı, belirtilmemiş

s598 Sindirim, metabolik ve endokrin sistemle ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş

s599 Sindirim, metabolik ve endokrin sistemle ilişkili yapılar, belirtilmemiş

6. Bölüm
Genitoüriner ve üreme sistemleriyle ilişkili yapılar

s610 Üriner sistem yapısı

- s6100 Böbrekler
- s6101 Üreterler
- s6102 Mesane
- s6103 Üretra
- s6108 Üriner sistem yapısı, diğer belirtilmiş
- s6109 Üriner sistem yapısı, belirtilmemiş

s620 Pelvis zemininin yapısı

s630 Üreme sisteminin yapısı

- s6300 Overler
- s6301 Uterus yapısı
  - s63010 Uterus cismi
  - s63011 Serviks
  - s63012 Fallop tüpleri
  - s63018 Uterus yapısı, diğer belirtilmiş
  - s63019 Uterus yapısı, belirtilmemiş
- s6302 Meme ve meme başı
- s6303 Vajen ve dış genitallerin yapısı

s63030 Klitoris

s63031 Labia majora

s63032 Labia minora

s63033 Vajinal kanal

s6304 Testisler

s6305 Penis yapısı

s63050 Glans penis

s63051 Penis şaftı

s63058 Penis yapısı, diğer belirtilmiş

s63059 Penis yapısı, belirtilmemiş

s6306 Prostat

s6308 Üreme sisteminin yapısı, diğer belirtilmiş

s6309 Üreme sisteminin yapısı, belirtilmemiş

s698 Genitoüriner ve üreme sistemleriyle ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş

s699 Genitoüriner ve üreme sistemleriyle ilişkili yapılar, belirtilmemiş

7. Bölüm
Hareketle ilişkili yapılar

s710 Baş ve boyun bölgesinin yapısı

s7100 Kafatası kemikleri

s7101 Yüz kemikleri

s7102 Boyun bölgesinin kemikleri

s7103 Baş ve boyun bölgesinin eklemleri

s7104 Baş ve boyun bölgesinin kasları

s7105 Baş ve boyun bölgesinin ligament ve fasiaları

s7108 Baş ve boyun bölgesinin yapısı, diğer belirtilmiş

s7109 Baş ve boyun bölgesinin yapısı, belirtilmemiş

s720 Omuz bölgesinin yapısı

s7200 Omuz bölgesinin kemikleri

s7201 Omuz bölgesinin eklemleri

s7202 Omuz bölgesinin kasları

s7203 Omuz bölgesinin ligament ve fasiaları

s7208 Omuz bölgesinin yapısı, diğer belirtilmiş

s7209 Omuz bölgesinin yapısı, belirtilmemiş

s730 Üst ekstremite yapısı

s7300 Üst kol yapısı

s73000 Üst kol kemikleri

s73001 Dirsek eklemi

s73002 Üst kol kasları

s73003 Üst kol ligament ve fasiaları

s73008 Üst kol yapısı, diğer belirtilmiş

s73009 Üst kol yapısı, belirtilmemiş

s7301 Ön kol yapısı

s73010 Ön kol kemikleri

s73011 Bilek eklemi

s73012 Ön kol kasları

s73013 Ön kol ligament ve fasiaları

s73018 Ön kol yapısı, diğer belirtilmiş

s73019 Ön kol yapısı, belirtilmemiş

s7302 El yapısı

s73020 El kemikleri

s73021 El ve parmak eklemleri

s73022 El kasları

s73023 El ligament ve fasiaları

s73028 El yapısı, diğer belirtilmiş

s73029 El yapısı, belirtilmemiş

s7308 Üst ekstremite yapısı, diğer belirtilmiş

s7309 Üst ekstremite yapısı, belirtilmemiş

s740 Pelvis bölgesinin yapısı

s7400 Pelvis bölgesinin kemikleri

s7401 Pelvis bölgesinin eklemleri

s7402 Pelvis bölgesinin kasları

s7403 Pelvis bölgesinin ligament ve fasiaları

s7408 Pelvis bölgesinin yapısı, diğer belirtilmiş

s7409 Pelvis bölgesinin yapısı, belirtilmemiş

s750 Alt ekstremite yapısı

s7500 Uyluk yapısı

s75000 Uyluk kemikleri

s75001 Kalça eklemi

s75002 Uyluk kasları
s75003 Uyluk ligament ve fasiaları
s75008 Uyluk yapısı, diğer belirtilmiş
s75009 Uyluk yapısı, belirtilmemiş

s7501 Alt bacak yapısı
s75010 Alt bacak kemikleri
s75011 Diz eklemi
s75012 Alt bacak kasları
s75013 Alt bacak ligament ve fasiaları
s75018 Alt bacak yapısı, diğer belirtilmiş
s75019 Alt bacak yapısı, belirtilmemiş

s7502 Ayak bileği ve ayak yapısı
s75020 Ayak bileği ve ayak kemikleri
s75021 Ayak bileği eklemi ve ayak ve ayak parmağı eklemleri
s75022 Ayak bileği ve ayak kasları
s75023 Ayak bileği ve ayak ligament ve fasiaları
s75028 Ayak bileği ve ayak yapısı, diğer belirtilmiş
s75029 Ayak bileği ve ayak yapısı, belirtilmemiş

s7508 Alt ekstremite yapısı, diğer belirtilmiş
s7509 Alt ekstremite yapısı, belirtilmemiş

s760 Gövde yapısı

s7600 Vertebral kolon yapısı
s76000 Servikal vertebral kolon
s76001 Thorasik vertebral kolon
s76002 Lumbal vertebral kolon
s76003 Sakral vertebral kolon
s76004 Koksiks
s76008 Vertebral kolon yapısı, diğer belirtilmiş
s76009 Vertebral kolon yapısı, belirtilmemiş

s7601 Gövde kasları
s7602 Gövde ligament ve fasiaları
s7608 Gövde yapısı, diğer belirtilmiş
s7609 Gövde yapısı, belirtilmemiş

s770 Hareketle ilişkili ek müsküloskeletal yapılar

s7700 Kemikler
s7701 Eklemler

s7702 Kaslar

s7703 Ekstra artiküler ligamentler, fasialar, ekstramüsküler aponöroz, retinakula, septa, bursa, belirtilmemiş

s7708 Hareketle ilişkili ek müsküloskeletal yapılar, diğer belirtilmiş

s7709 Hareketle ilişkili ek müsküloskeletal yapılar, belirtilmemiş

s798 Hareketle ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş

s799 Hareketle ilişkili yapılar, belirtilmemiş

8. Bölüm
Deri ve ilişkili yapılar

s810 Deri bölgesinin yapısı

s8100 Baş ve boyun bölgesinin derisi

s8101 Omuz bölgesinin derisi

s8102 Üst ekstremite derisi

s8103 Pelvis bölgesinin derisi

s8104 Alt ekstremite derisi

s8105 Gövde ve sırt derisi

s8108 Deri bölgesinin yapısı, diğer belirtilmiş

s8109 Deri bölgesinin yapısı, belirtilmemiş

s820 Deri bezlerinin yapısı

s8200 Ter bezleri

s8201 Yağ bezleri

s8208 Deri bezlerinin yapısı, diğer belirtilmiş

s8209 Deri bezlerinin yapısı, belirtilmemiş

s830 Tırnakların yapısı

s8300 El tırnakları

s8301 Ayak tırnakları

s8308 Tırnakların yapısı, diğer belirtilmiş

s8309 Tırnakların yapısı, belirtilmemiş

s840 Saç yapısı

s898 Deri ve ilişkili yapılar, diğer belirtilmiş

s899 Deri ve ilişkili yapılar, belirtilmemiş

ETKİNLİKLER VE KATILIM

Tanım: ***Etkinlik*** *kişi tarafından bir eylem ya da bir göre- vin yerine getirilmesidir.*
Katılım *yaşamın içinde olmaktır.*
Etkinlik sınırlılıkları *etkinlikleri yerine getirirken kişinin karşılaşabileceği zorluklardır.*
Katılım kısıtlılıkları *yaşam durumlarının içinde kişinin karşılaşabileceği problemlerdir.*

Niteleyiciler

Etkinlikler ve Katılım bileşenleri için yaşamın tüm alanlarını (temel öğrenme veya seyretmeden, kişilerarası etkileşimler veya bir işte çalışmak gibi daha karmaşık alanlara kadar) kapsayan tek bir liste verilmiştir. Bileşen, etkinliği (a) veya katılımı (p) ya da her ikisini de belirtmek için kullanılabilir.

Etkinlikler ve Katılım bileşeni için *performans* niteleyicisi ve *kapasite* niteleyicisi olmak üzere iki niteleyici vardır. *Performans* niteleyicisi, kişinin mevcut çevresinde neler yaptığını tanımlar. Mevcut çevre toplumsal bağlamı içerdiği için, performans yaşanılan güncel çevrede "yaşamın içinde yer alma" veya "yaşanmış deneyimler" olarak da anlaşılabilir. Bu bağlam çevresel etmenleri içerir-Çevresel Etmenler bileşeni kullanılarak kodlanabilen fiziksel, sosyal ve düşünsel dünyanın tüm alanları.

Kapasite niteleyicisi, kişinin bir görevi yerine getirme ya da bir eylemde bulunma yetisini tanımlar. Bu niteleyici, herhangi bir zamanda, herhangi bir alanda, kişinin ulaşabileceği en yüksek olası işlevsellik düzeyini belirtir. Kapasite tekbiçimli veya standart çevre içinde ölçülür, bu nedenle, kapasite kişinin çevresel olarak uyum sağlamış yetisini yansıtır. Çevresel Etmenler bileşeni, bu tekbiçimli veya standart çevrenin özelliklerini tanımlamak için kullanılabilir.

Kapasite ve performans niteleyicileri yardımcı araç veya kişisel yardımın olup olmadığını belirtecek şekilde, iki türlü de kullanılabilir. Aşağıdaki ölçekle bağlantılı olarak kullanılır:

xxx.0 zorluk YOK	(hiç yok, yok, ihmal edilebilir,....)	%0-4
xxx.1 HAFİF düzeyde zorluk	(az, düşük,.....)	%5-24
xxx.2 ORTA düzeyde zorluk	(orta, az çok,.....)	%25-49
xxx.3 CİDDİ düzeyde zorluk	(yüksek, aşırı,....)	%50-95
xxx.4 TAM zorluk	(tamamen,....)	%96-100
xxx.8 belirtilmemiş		
xxx.9 uygulanamaz		

Geniş yüzdelik dilimleri, performans sorunlarını veya kapasite kısıtlılıklarını derecelendirmek için ölçeklendirilmiş değerlendirme araçları veya başka standartların bulunduğu durumlar için verilmiştir. Örneğin, performansta zorluk yok veya tam zorluk kodu verildiğinde, bu derecelendirmenin hata sınırı en fazla %5 dir. Orta düzeyde performans zorluğu, toplam performans sorunu derecelendirmesinin yarısına kadar olan kısım şeklinde tanımlanır. Bu yüzdelikler, farklı alanlarda, toplum standartları yüzdelik dilimleri oluşturacak biçimde ayarlanacaktır. Bu derecelendirmenin standart biçimde kullanılabilmesi için, araştırmalarla geliştirilecek değerlendirme yöntemlerine gerek vardır.

ICF'de kodlama ile ilgili detaylı açıklama için bkz Ek 2.

1. Bölüm
Öğrenme ve bilgiyi uygulama

Bu bölüm öğrenme, öğrenilen bilgiyi uygulama, düşünme, problem çözme ve karar vermekle ilgilidir.

Amaçlı duyusal deneyimler (d110-d129)

d110 Seyretme

Görsel uyaranı hissetmek için amaçlı olarak görme duyusunu kullanmak, örneğin bir spor karşılaşmasını veya oynayan çocukları seyretmek gibi.

d115 Dinleme

İşitsel uyaranı hissetmek için amaçlı olarak işitme duyusunu kullanmak, örneğin radyo, müzik veya ders dinlemek gibi.

d120 Amaçlı diğer duyular

Uyaranı hissetmek için amaçlı olarak vücudun diğer temel duyularını kullanmak, örneğin yüzeylere dokunmak ve hissetmek, şekerli yiyeceklerin tadına bakmak veya çiçek koklamak gibi.

d129 Amaçlı duyusal deneyimler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Temel Öğrenme (d130-d159)

d130 Kopyalama

Öğrenmenin temel unsuru olarak taklit etmek, örneğin bir duruşu taklit etmek, bir sesi ya da alfabedeki bir harfi taklit etmek gibi.

d135 Tekrarlama

Öğrenmenin temel unsuru olarak olayların sırasını veya sembolleri tekrar etmek, örneğin onar onar saymak veya şiir ezberlemeye çalışmak gibi.

d140 Okumayı öğrenme

Yazılı materyali (görme engelliler için alfabe de dahil) akıcı ve doğru biçimde okuma becerisi geliştirme, örneğin karakterleri ve alfabeyi tanıma, kelimeleri doğru telaffuz etmek, kelime ve deyimleri anlamak gibi.

d145 Yazmayı öğrenme

Anlam ifade etmek için ses, kelime veya cümleleri simgeleyen semboller üretme becerisi geliştirmek (görme engelliler için alfabe dahil), örneğin doğru hecelemek ve doğru gramer kullanmak gibi.

d150 Hesaplamayı öğrenme

Sayıları kullanma, basit ve karmaşık matematiksel işlemleri yapma becerisi geliştirmek, örneğin toplama ve çıkartma için matematiksel işaretleri kullanmak ve problem için doğru matematiksel işlemi uygulamak gibi.

d155 Beceri kazanma

Elde edilecek beceriyle bir şeye başlamak ve sürdürmek için bir dizi faaliyet ve görev bütünlüğü içinde temel ve karmaşık beceriler geliştirmek, örneğin alet kullanmak veya satranç gibi oyunlar oynamak.

Kapsama alınan terimler: temel ve karmaşık beceriler

d1550 Temel becerileri kazanma

En temel, amaçlı eylemleri öğrenmek, örneğin çatal bıçak kullanmayı, kalem veya basit bir aleti kullanmayı öğrenmek gibi.

d1551 Karmaşık becerileri kazanma

Kuralların takip edilebilmesi, kişinin hareketlerini sıralayabilmesi ve koordine edebilmesi için eylemlerin bütünleştirilmiş dizisini öğrenmek, örneğin futbol gibi oyunlar oynamayı veya inşaat aleti kullanmayı öğrenmek.

d1558 Beceri kazanma, diğer belirtilmiş

d1559 Beceri kazanma, belirtilmemiş

d159 Temel öğrenme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Bilgiyi uygulama (d160-d179)

d160 Dikkati toplama

İstemli olarak belli bir uyarana odaklanma, örneğin gürültüyü dikkate almamak gibi.

d163 Düşünme

İmajları, kavramları veya fikirleri, amaçlı veya amaçsız, bir arada veya tek tek formüle etme ve yönlendirme, örneğin hayal üretme, teorem geliştirme, fikirlerle oynama, beyin fırtınası, meditasyon, uzun uzadıya düşünme, kuramlar yürütme veya iyice düşünüp taşınma gibi.

Dışta tutulan terimler: problem çözme (d175); karar verme (d177)

d166 Okuma

Genel bilgi edinmek veya belirli bir bilgili elde etmek için yazılı dilin (örneğin kitaplar, yönergeler ya da gazete metinleri veya görme engelliler için yazılmış) yorumlanması ve anlaşılmasıyla ilgili etkinliklerin yerine getirilmesi.

Dışta tutulan terimler: okumayı öğrenme (d140)

d170 Yazma

Bilgi aktarmak için sembollerin veya dilin üretilmesi ve kullanılması, örneğin olayların ya da fikirlerin yazılı kaydını üretmek veya mektup kaleme almak gibi.

Dışta tutulan terimler: yazmayı öğrenme (b145)

d172 Hesaplama

Kelimelerle tanımlanmış problemlerin çözümü için matematiksel kuralları uygulayarak hesaplama yapma ve sonuç üretme ya da gösterme, örneğin üç sayının toplanması veya bir sayının diğerine bölümünü bulmak gibi.

Dışta tutulan terimler: hesaplamayı öğrenme (d150)

d175 Problem çözme

Konuları tanımlayıp analiz ederek, seçenekler ve çözümler geliştirerek, çözümlerin olası etkilerini değerlendirerek ve seçilen çözümü gerçekleştirerek durumlara veya sorulara çözümler bulma, örneğin iki kişi arasındaki anlaşmazlığı çözerken olduğu gibi.

Kapsama alınan terimler: basit ve karmaşık problemleri çözme

Dışta tutulan terimler: düşünme (d163); karar verme (b177)

d1750 Basit problemleri çözme

Konuları tanımlayıp analiz ederek, çözümler üreterek, çözümlerin olası etkilerini değerlendirerek ve seçilen çözümü gerçekleştirerek, tek bir soru veya tek bir konuyla ilgili basit bir probleme çözümler bulma.

d1751 Karmaşık problemleri çözme

Konuları tanımlayıp analiz ederek, çözümler üreterek, çözümlerin olası etkilerini değerlendirerek ve seçilen çözümü gerçekleştirerek, birbirleriyle bağlantılı birden çok probleme veya çok sayıda ilişkili konuyu içeren karmaşık bir probleme çözümler bulma.

d1758 Problem çözme, diğer belirtilmiş

d1759 Problem çözme, belirtilmemiş

d177 Karar verme

Seçenekler arasında seçim yapma, yerine getirme, ve seçimin etkilerini değerlendirme, örneğin belli bir şeyi seçme ve satın alma, veya yapılması gereken bir çok görev içinden birini yapmaya karar vermek ve yapmak.

Dışta tutulan terimler: düşünme (d163); problem çözme (b175)

d179 Bilgiyi uygulama, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

d198 Öğrenme ve bilgiyi uygulama, diğer belirtilmiş

d199 Öğrenme ve bilgiyi uygulama, belirtilmemiş

2. Bölüm
Genel görevler ve talepler

Bu bölüm, tek ya da birden fazla görevi yerine getirmenin genel konuları, rutin görevlerin düzenlenmesi ve stresle başedebilme ile ilgilidir. Bu maddeler, farklı durumlarda görevi yerine getirmenin altında yatan özellikleri belirtmek için, özel görevler ve eylemlerle bağlantılı olarak kullanılabilir.

d210 Tek bir görevi üstlenme

Tek bir görevin fiziksel ve zihinsel bileşenleriyle ilgili olarak uyumlu, basit veya karmaşık eylemleri yerine getirme, örneğin bir göreve başlama, görev için zaman, yer ve materyal ayarlama, performans hızını belirleme, ve görevi yerine getirme, tamamlama ve görevi sürdürme gibi.

Kapsama alınan terimler: basit veya karmaşık görevleri üstlenme, tek bir görevi bağımsız olarak ya da grup içinde üstlenme

Dışta tutulan terimler: beceri kazanma (d155); problem çözme (d175); karar verme (d177); birden fazla görevi üstlenme (d220)

d2100 Basit bir görevi üstlenme

Basit bir görev için gereken hazırlığı yapma, işe başlama, yer ve zaman ayarlama; tek bir önemli bileşeni olan basit bir görevi yerine getirme, örneğin kitap okuma, mektup yazma, veya yatak toplama gibi.

d2101 Karmaşık bir görevi üstlenme

Karmaşık ve tek bir görev için hazırlık yapma, işe başlama, yer ve zaman ayarlama; bir sıra dahilinde veya aynı anda yapılması gerekebilen birden fazla bileşenden oluşan karmaşık bir görevi yerine getirme, örneğin evdeki mobilyaları düzenleme veya okul ödevini tamamlama gibi.

d2102 Tek bir görevi bağımsız olarak üstlenme

Basit veya karmaşık bir görev için hazırlık yapma, işe başlama, yer ve zaman ayarlama; diğerlerinin yardımı olmaksızın kişinin kendi başına görevi ayarlaması ve yerine getirmesi.

d2103 Tek bir görevi grup içinde üstlenme

Basit veya karmaşık tek bir görev için hazırlık yapma, işe başlama, yer ve zaman ayarlama; görevin bazı ya da tüm basamaklarına katılan kişilerle birlikte görevi ayarlama ve yerine getirme.

d2108 Tek bir görevi üstlenme, diğer belirtilmiş

d2109 Tek bir görevi üstlenme, belirtilmemiş

d220 Birden fazla görevi üstlenme

Bir sıralama içinde veya aynı anda, birden çok, bütünleştirilmiş ve karmaşık görevlerin bileşenleri olarak basit veya karmaşık, birbiriyle uyumlu eylemlerde bulunmak.

Kapsama alınan terimler: birden fazla görevi yerine getirme, birden fazla görevi tamamlama; birden fazla görevi tek başına veya grup içinde yerine getirme

Dışta tutulan terimler: beceri kazanma (d155); problem çözme (d175); karar verme (d177); tek bir görevi üstlenme (d210)

d2200 Birden fazla görevi yerine getirme

Çeşitli görevler için hazırlık yapma, işe başlama, yer ve zaman ayarlama; çeşitli görevleri, tümünü birden veya bir sıralama dahilinde, düzenleme ve idare etme.

d2201 Birden fazla görevi tamamlama

Çeşitli görevleri, tümünü birden veya bir sıralama dahilinde bitirme.

d2202 Birden fazla görevi bağımsız olarak üstlenme

Birden çok görev için hazırlık yapma, işe başlama, yer ve zaman ayarlama; görevlerin tümünü birden veya bir sıralama dahilinde, diğerlerinin yardımı olmaksızın kişinin kendi başına ayarlaması ve idare etmesi.

d2203 Birden fazla görevi grup içinde üstlenme

Birden çok görev için hazırlık yapma, işe başlama, yer ve zaman ayarlama; görevleri, tümünü birden veya bir sıralama dahilinde, işin bazı ya da tüm basamaklarına katılan kişilerle birlikte ayarlama ve yerine getirme.

d2208 Birden fazla görevi üstlenme, diğer belirtilmiş

d2209 Birden fazla görevi üstlenme, belirtilmemiş

d230 Günlük rutinleri yerine getirme

Her günkü süreçler veya işlerin gerekliliklerini planlamak, düzenlemek ve tamamlamak için uyumlu ve basit ya da karmaşık eylemleri yerine getirme, örneğin gün boyu yapılacak tek tek etkinlikler için zamanı dengeleme ve plan yapma.

Kapsama alınan terimler: günlük rütinleri planlama ve tamamlama; kişinin kendi etkinlik düzeyini ayarlaması

Dışta tutulan terimler: birden fazla görevi üstlenme (d220)

d2301 Günlük rutinleri planlama

Her günkü süreçler veya işlerin gerekliliklerini planlamak ve düzenlemek için uyumlu ve basit ya da karmaşık eylemleri yerine getirme.

d2302 Günlük rutinleri tamamlama

Her günkü süreçler veya işlerin gerekliliklerini tamamlamak için uyumlu ve basit ya da karmaşık eylemleri yerine getirme.

d2303 Kişinin kendi etkinlik düzeyini ayarlaması

Her günkü süreçler veya işlerin gerektirdiği enerji ve zamanı ayarlamak için davranışlarda ve eylemlerde bulunma.

d2308 Günlük rutinleri yerine getirme, diğer belirtilmiş

d2309 Günlük rutinleri yerine getirme, belirtilmemiş

d240 Stres ve diğer psikolojik taleplerle başetme

Kriz durumu veya stres içeren, zihni meşgul eden, önemli sorumluluklar gerektiren görevleri yerine getirebilmede gereken psikolojik talepleri yönlendirmek ve kontrol edebilmek için uyumlu, basit veya karmaşık eylemlerde bulunma, örneğin yoğun trafikte araç kullanmak veya çok sayıda çocuğa bakmak gibi.

Kapsama alınan terimler: sorumluluklarla başetme, stres ve krizle başetme

d2400 Sorumluluklarla başetme

Görev performansının sorumluluklarını düzenlemek ve bu sorumlulukların gerekliliklerini değerlendirmek için uyumlu, basit veya karmaşık eylemlerde bulunma.

d2401 Stresle başetme
Görev performansıyla ilgili baskı, acil durumlar ve stresle başetmek için uyumlu, basit veya karmaşık eylemlerde bulunma.

d2402 Krizle başetme
Ani bir tehlike ya da zorluk zamanlarıyla ya da durumu değiştirecek önemli karar aşamalarıyla başetmek için uyumlu, basit veya karmaşık eylemlerde bulunma.

d2408 Stres ve diğer psikolojik taleplerle başetme, diğer belirtilmiş

d2409 Stres ve diğer psikolojik taleplerle başetme, belirtilmemiş

d298 Genel görevler ve talepler, diğer belirtilmiş

d299 Genel görevler ve talepler, belirtilmemiş

3. Bölüm
İletişim

Bu bölüm, mesaj alma ve üretme, sohbet etme, iletişim araç ve teknolojisini kullanma da dahil olmak üzere, dil, işaretler ve semboller aracılığı ile iletişim kurmanın genel ve belirli özellikleri ile ilgilidir.

İletişim kurma-mesajı alma (d310-d329)

d310 Sözel mesaj yoluyla iletilişim kurma-mesajı alma
Konuşma dilindeki mesajların gerçek ve ima edilen anlamlarını anlama, örneğin söylenilenin gerçek ya da bir deyimin ifadesi olduğunu anlamak.

d315 Sözel olmayan mesajlar yoluyla iletişim kurma-mesajı alma
Beden duruşu, semboller ve çizimlerle iletilen mesajların gerçek ve ima edilen anlamlarını anlama, örneğin gözlerini ovaladığında çocuğun yorgun olduğunu anlama, alarm çalmasının yangın anlamına geldiğini anlamak gibi.

Kapsama alınan terimler: beden duruşu ile, genel işaret ve sembollerle, çizim ve fotoğraflarla iletişim kurma-mesajı alma.

d3150 Beden duruşu ile iletişim kurma-mesajı alma
Yüz ifadesi, el hareketleri veya işaretleri, beden duruşu ve diğer beden dili ifadelerini anlama.

d3151 Genel işaret ve sembollerle iletişim kurma-mesajı alma
Genel işaret ve sembollerle temsil edilen anlamları anlama, örneğin trafik işaretleri, uyarı sembolleri, müzik ve bilimsel semboller, ve ikonlar gibi.

d3152 Çizim ve fotoğraflarla iletişim kurma-mesajı alma
Çizimler (örneğin çizgiler, grafik, resim, üç boyutlu gösterimler gibi), grafikler, haritalar, ve fotoğraflarla temsil edilen anlamları anlama, örneğin boy çizelgesindeki yukarı doğru çizginin çocuğun büyüdüğü anlamına geldiğini anlamak gibi.

d3158 Sözel olmayan mesajlar yoluyla iletişim kurma-mesajı alma, diğer belirtilmiş

d3159 Sözel olmayan mesajlar yoluyla iletişim kurma-mesajı alma, belirtilmemiş

d320 Formal işaret dilindeki mesajlar yoluyla iletişim kurma-mesajı alma
Gerçek ve ima edilen anlamlarıyla formal işaret dilinde iletilen mesajları alma ve anlama.

d325 Yazılı mesaj yoluyla iletişim kurma-mesajı alma

Yazı (görme engelliler için alfabe de dahil) yoluyla iletilen mesajların gerçek ve ima edilen anlamlarını anlama, örneğin günlük gazeteden politik olayları takip etme veya dini kitaplarda yazılanları anlama.

d329 İletişim kurma-mesajı alma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

İletişim kurma-mesaj üretme (d330-d349)

d330 Konuşma

Gerçek veya ima edilen anlamlarıyla sözel mesajlarda kelime, cümle veya daha uzun parçalar üretme, örneğin konuşma diliyle bir olay ya da bir hikaye anlatmak gibi.

d335 Sözel olmayan mesaj üretme

Mesaj iletmek için beden duruşu, semboller ve işaretleri kullanma, örneğin kişinin bir şeyi onaylamadığını belirtmek için kafa sallaması veya bir olay ya da karmaşık bir fikri anlatmak için resim ya da şekil çizmesi gibi.

Kapsama alınan terimler: beden duruşu, işaretler, semboller, çizimler ve fotoğraflarla mesaj üretme

d3350 Beden diliyle mesaj üretme

Beden hareketleri ile anlam iletme, örneğin yüz ifadesi (gülümseme, kaş çatma, ürkme gibi), el kol hareketleri, ve duruş (sevgi ifadesi olarak kucaklama gibi).

d3351 İşaret ve sembollerle mesaj üretme

İşaret ve sembolleri (örneğin ikonlar, bilimsel semboller)ve sembolik gösterim sistemlerini kullanarak anlam iletme, örneğin melodiyi iletmek için müzik notalarını kullanmak gibi.

d3352 Çizim ve fotoğraflarla mesaj üretme

Çizim, tablo, kroki ve şekillerle, resim ve fotoğraflarla anlam iletme, örneğin birisine yer tarif etmek için harita çizmek gibi.

d3358 Sözel olmayan mesaj üretme, diğer belirtilmiş

d3359 Sözel olmayan mesaj üretme, belirtilmemiş

d340 Formal işaret dilinde mesaj üretme

Formal işaret dilinde, gerçek ve ima edilen anlamları iletme.

d345 Mesaj yazma

Yazılı dil yolu ile iletilen mesajların gerçek ve ima edilen anlamlarını üretme, örneğin arkadaşa mektup yazmak gibi.

d349 İletişim kurma-mesaj üretme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Sohbet etme ve iletişim araç ve tekniklerini kullanma (d350-d369)

d350 Sohbet etme

Resmi ya da tesadüfi oluşmuş ortamlarda, tanıdık veya yabancı kişi veya kişilerle, konuşma, yazı, işaret dili veya dilin başka biçimlerini kullanmak suretiyle, düşünce ve fikir alış verişini başlatma, sürdürme ve sonlandırma.

Kapsama alınan terimler: sohbete başlama, sürdürme ve bitirme; tek ya da çok sayıda kişiyle sohbet etme

d3500 Sohbete başlama

Diyalog ya da düşünce veya fikir alışverişini başlatma, örneğin kişinin kendini tanıtması, geleneksel selamlaşma ifadelerini kullanma, ve konu ortaya atma veya soru sorma.

d3501 Sohbeti sürdürme

Yeni bir konu ortaya atarak veya önceden belirtilmiş başka bir konuyu tekrarlayarak, fikir ekleyerek, ayrıca, konuşma veya işaretleşme sırası geldiğinde katılarak, diyalog veya fikir alışverişini şekillendirme ve sürdürme.

d3502 Sohbeti bitirme

Geleneksel sonlandırma cümleleri veya ifadeleriyle ve tartışılan konuya bir sonlandırma yaparak diyalog veya fikir alışverişini bitirme.

d3503 Tek kişiyle sohbet etme

Tek kişiyle diyalog veya fikir alışverişini başlatma, sürdürme, şekillendirme ve bitirme, örneğin bir arkadaşla hava durumunu tartışmak gibi.

d3504 Çok sayıda kişiyle sohbet etme

Birden fazla kişiyle diyalog veya fikir alışverişini başlatma, sürdürme, şekillendirme ve bitirme, örneğin grup sohbetine katılmak ve başlatmak gibi.

d3508 Sohbet etme, diğer belirtilmiş

d3509 Sohbet etme, belirtilmemiş

d355 Tartışma

Resmi ya da tesadüfi oluşmuş ortamlarda, tanıdık veya yabancı kişi veya kişilerle, konuşma, yazı, işaret dili veya dilin başka biçimlerini kullanarak gerçekleştirilen, incelenen konuya destek ya da karşıt görüşler getirme süreci veya münazarayı başlatma, sürdürme ve sonlandırma.

Kapsama alınan terimler: tek ya da çok sayıda kişiyle tartışma

d3550 Tek kişiyle tartışma

Tek kişiyle münazara veya münakaşayı başlatma, sürdürme, şekillendirme ve sonlandırma.

d3551 Çok sayıda kişiyle tartışma

Birden fazla kişiyle münazara veya münakaşayı başlatma, sürdürme, şekillendirme ve sonlandırma.

d3558 Tartışma, diğer belirtilmiş

d3559 Tartışma, belirtilmemiş

d360 İletişim araç ve tekniklerini kullanma

İletişim amacıyla aletler, teknikler ve diğer araçları kullanma, örneğin arkadaşı telefonla aramak gibi.

d3600 Telekomünikasyon araçlarını kullanma

İletişim aracı olarak, telefon ve faks veya teleks gibi diğer makineleri kullanma.

d3601 Yazı makinelerini kullanma

İletişim aracı olarak, daktilo, bilgisayar ve görme engelliler için kullanılan alfabe yazıcıları gibi yazı makinelerini kullanma.

d3602 İletişim tekniklerini kullanma

İletişim tekniğiyle ilgili görevleri ya da eylemleri yapma, örneğin dudak okuma gibi.

d3608 İletişim araç ve tekniklerini kullanma, diğer belirtilmiş

d3609 İletişim araç ve tekniklerini kullanma, belirtilmemiş

d369 Sohbet etme ve iletişim araç ve tekniklerini kullanma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

d398 Sohbet etme, diğer belirtilmiş

d399 Sohbet etme, belirtilmemiş

4. Bölüm
Yer değiştirme

Bu bölüm, vücut pozisyonunu veya yeri değiştirerek, bir yerden başka bir yere geçerek, nesneleri taşıyarak, hareket ettirerek ve yönlendirerek, yürüyerek, koşarak veya tırmanarak ve çeşitli yer değiştirme biçimlerini kullanarak hareket etmekle ilgilidir.

Vücut pozisyonunu değiştirme ve koruma (d410-d429)

d410 Temel vücut pozisyonunu değiştirme

Vücudu bir pozisyondan diğerine sokma ve bir yerden başka bir yere geçme, örneğin sandalyeden kalkıp yatağa uzanmak, ve diz çöküp veya çömelip doğrulmak gibi.

Kapsama alınan terimler: vücut pozisyonunu yatarken doğrulmak, diz çöküp veya çömeldikten sonra kalkmak, otururken kalkmak şeklinde değiştirmek, eğilmek ve vücudun ağırlık merkezini kaydırmak

Dışta tutulan terimler: kendi kendini bir yerden bir yere taşıma (d420)

d4100 Yatma

Vücudu yatar pozisyona getirme ve doğrulma veya vücut pozisyonunu yatay konumdan ayağa kalkmak veya oturmak gibi diğer pozisyonlara sokma.

Kapsama alınan terimler: yüzükoyun yatma

d4101 Çömelme

Kalçayı dizlere yaklaştırarak çömelme veya oturma ya da topukların üstüne oturur pozisyona geçme ve bu pozisyonu değiştirme, örneğin alaturka tuvalet kullanırken gerekebilen pozisyon gibi veya çömelip doğrulmak ya da başka bir pozisyona geçmek gibi.

d4102 Diz çökme

Bacakları kıvırıp vücudun dizlerle desteklendiği pozisyona girme ve bu pozisyonu değiştirme, örneğin namaz kılarken olduğu gibi, veya diz çöküp başka bir pozisyona geçmek, ayağa kalkmak gibi.

d4103 Oturma

Oturur pozisyona geçme ve bu pozisyonu değiştirme, vücudu oturur pozisyondan başka pozisyona sokma, örneğin otururken ayağa kalkmak veya uzanmak gibi.
Kapsama alınan terimler: dizleri kırarak veya bağdaş kurarak oturma, ayaklardan destek alarak ya da almadan oturma

d4104 Ayakta durma

Ayağa kalkma veya bu pozisyonu değiştirme, ayakta dururken vücudu bu pozisyondan başka pozisyona sokma, örneğin yatma veya oturma gibi.

d4105 Eğilme

Sırtı gövdeden aşağı doğru ya da yanlara eğme, kamburlaşmak veya yerdeki bir nesneye doğru yönelmek gibi.

d4106 Vücudun ağırlık merkezini kaydırmak

Otururken, ayaktayken veya yatarken, vücudun ağırlığını ayarlama veya bir pozisyondan diğerine geçirme, örneğin ayakta dururken ağırlığı bir ayaktan diğerine geçirme.

Dışta tutulan terimler: kendi kendini bir yerden bir yere taşıma (d420); yürüme (d450)

d4108 Temel vücut pozisyonunu değiştirme, diğer belirtilmiş

d4109 Temel vücut pozisyonunu değiştirme, belirtilmemiş

d415 Vücut pozisyonunu koruma

Gerektiğinde aynı vücut pozisyonunda kalma; örneğin okulda veya işte oturarak veya ayakta durarak süre geçirmek gibi.

Kapsama alınan terimler: yatma, çömelme, diz çökme, oturma ve ayakta durma pozisyonlarını koruma

d4150 Yatma pozisyonunu koruma

Gerektiğinde bir süre yatar pozisyonda kalma, örneğin yatakta yüzükoyun pozisyonda kalmak gibi.

Kapsama alınan terimler: yüzükoyun (baş aşağıda), sırtüstü (baş yukarı doğru), veya yan yatma

d4151 Çömelme pozisyonunu koruma

Gerektiğinde bir süre çömelir pozisyonda kalma, örneğin oturma yeri olmayan zeminde otururken olduğu gibi.

d4152 Diz çökme pozisyonunu koruma

Gerektiğinde bir süre bacakları kıvırıp vücudun dizlerle desteklendiği pozisyonda kalma, örneğin namaz kılarken gibi.

d4153 Oturma pozisyonunu koruma

Gerektiğinde bir süre, yerde veya koltukta oturur pozisyonda kalma, örneğin sırada veya masada otururken olduğu gibi.

Kapsama alınan terimler: dizleri kırarak veya bağdaş kurarak oturma pozisyonunu koruma, ayaklardan destek alarak ya da almadan oturma pozisyonunu koruma

d4154 Ayakta durma pozisyonunu koruma

Gerektiğinde bir süre ayakta durma, örneğin ayakta sıra beklerken olduğu gibi.

Kapsama alınan terimler: eğimli, kaygan ya da sert yüzeylerde ayakta durma

d4158 Vücut pozisyonunu koruma, diğer belirtilmiş

d4159 Vücut pozisyonunu koruma, belirtilmemiş

d420 Kendi kendini bir yerden bir yere taşıma

Vücut pozisyonunu değiştirmeden bir yüzeyden diğerine geçme, örneğin sıra üzerinde bir yerden bir yere kayma veya yataktan koltuğa geçme.

Kapsama alınan terimler: otururken veya yatarken kendi kendini bir yerden bir yere taşıma

Dışta tutulan terimler: temel vücut pozisyonunu değiştirme (d410)

d4200 Otururken kendi kendini bir yerden bir yere taşıma

Aynı veya farklı seviyelerdeki bir koltuktan oturur pozisyonda diğerine geçme, örneğin koltuktan yatağa geçmek gibi.

Kapsama alınan terimler: bir koltuktan diğerine geçme, örneğin tuvalet sandalyesi gibi; tekerlekli sandalyeden araba koltuğuna geçmek

Dışta tutulan terimler: temel vücut pozisyonunu değiştirme (d410)

d4201 Yatarken kendi kendini bir yerden bir yere taşıma

Yatar pozisyonda aynı veya farklı seviyedeki bir yerden bir diğerine geçme, örneğin bir yataktan diğerine geçme.

Dışta tutulan terimler: temel vücut pozisyonunu değiştirme (d410)

d4208 Kendi kendini bir yerden bir yere taşıma, diğer belirtilmiş

d4209 Kendi kendini bir yerden bir yere taşıma, belirtilmemiş

d429 Vücut pozisyonunu değiştirme ve koruma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Nesneleri taşıma, hareket ettirme ve yönlendirme (d430-d449)

d430 Nesneleri kaldırma ve taşıma

Nesneleri yükseltme veya bir yerden başka bir yere götürme, örneğin bardağı kaldırırken veya çocuğu bir odadan başka odaya taşırken olduğu gibi.

Kapsama alınan terimler: kaldırma, elde veya kolda, ya da omuzlarda, kalçada, sırtta veya baş üzerinde taşıma; yere koyma

d4300 Kaldırma

Alçak seviyeden yukarı seviyeye getirmek için nesneyi yükseltme, örneğin bardağı masadan kaldırırken olduğu gibi.

d4301 Elde taşıma

Elleri kullanarak nesneyi alma veya bir yerden başka yere götürme, örneğin bardak veya valiz taşırken olduğu gibi.

d4302 Kolda taşıma

Kolları ve elleri kullanarak nesneyi alma veya bir yerden başka yere götürme, örneğin çocuk taşırken olduğu gibi.

d4303 Omuzlarda, kalçada veya sırtta taşıma

Omuz, kalça veya sırtı ya da bunları bir kombinasyon halinde kullanarak nesneyi alma veya bir yerden başka yere götürme, örneğin büyük bir paket taşırken olduğu gibi.

d4304 Baş üzerinde taşıma

Başı kullanarak nesneyi alma veya bir yerden başka yere götürme, örneğin baş üsyünde su testisi taşırken olduğu gibi.

d4305 Yere koyma

El, kol veya vücudun diğer bölümlerini kullanarak nesneyi yere ya da bir başka yüzeye bırakma, örneğin su testisini yere indirirken olduğu gibi.

d4308 Nesneleri kaldırma ve taşıma, diğer belirtilmiş

d4309 Nesneleri kaldırma ve taşıma, belirtilmemiş

d435 Nesneleri alt ekstremitelerle hareket ettirme

Bacakları ve ayakları kullanarak, bir nesneyi hareket ettirmek amacıyla koordinasyonlu eylemde bulunma, örneğin topa vurmak veya bisikletin pedalını itmek gibi.

Kapsama alınan terimler: alt ekstremitelerle itme; tekme atma

d4350 Alt ekstremitelerle itme

Ayak ve bacakları kullanarak nesneyi uzağa taşımak için güç uygulamak, örneğin sandalyeyi ayakla uzağa itmek gibi.

d4351 Tekmeleme

Herhangi bir şeyi ileri göndermek için bacaklar ve ayakları kullanma, örneğin topa tekme vurmak gibi.

d4358 Nesneleri alt ekstremitelerle hareket ettirme, diğer belirtilmiş

d4359 Nesneleri alt ekstremitelerle hareket ettirme, belirtilmemiş

d440 İnce el becerileri

Kişinin el, parmaklar ve baş parmağı kullanarak, koordinasyonlu olarak nesneleri tutma, kaldırma, yönlendirme ve bırakma eylemlerini gerçekleştirmesi, örneğin bozuk paraları masadan alma veya telefon ya da tokmağı çevirmek için gerekli olan hareketler gibi.

Kapsama alınan terimler: tutma, kavrama, yönlendirme ve bırakma

Dışta tutulan terimler: nesneleri kaldırma ve taşıma (d430)

d4400 Tutma
El ve parmaklarla küçük nesneleri kaldırma, örneğin kalem tutarken olduğu gibi.

d4401 Kavrama
Bir şeyi tutmak veya çevrelemek için tek el veya iki eli birden kullanma, örneğin bir alet veya kapının tokmağını tutarken olduğu gibi.

d4402 Yönlendirme
Bir şeye yön vermek, yol çizmek veya üzerinde kontrol kurmak için parmaklar veya elleri kullanma, örneğin bozuk parayı veya başka küçük nesneleri elde tutarken olduğu gibi.

d4403 Bırakma
Bir şeyi düşecek ya da pozisyon değiştirecek biçimde parmaklar ve elleri kullanarak serbest bırakma, örneğin bir giysiyi elden bırakırken olduğu gibi.

d4408 İnce el becerileri, diğer belirtilmiş

d4409 İnce el becerileri, belirtilmemiş

d445 El ve kol kullanımı
El ve kolları kullanarak, nesneleri hareket ettirmek veya yönlendirmek için gereken koordinasyonlu eylemleri yapma, örneğin kapı tokmağını çevirirken veya bir nesneyi fırlatırken ya da yakalarken olduğu gibi.

Kapsama alınan terimler: nesneleri çekme veya itme, uzanma; elleri ya da kolları çevirme veya bükme; fırlatma; yakalama

Dışta tutulan terimler: ince el becerileri (d440)

d4450 Çekme
Nesneyi kendine doğru getirmek veya bir yerden başka yere hareket ettirmek için parmaklar, eller ve kolları kullanma, örneğin kapıyı kapatmak için çekerken olduğu gibi.

d4451 İtme
Nesneyi kendinden uzaklaştırmak veya bir yerden başka yere hareket ettirmek için parmaklar, eller ve kolları kullanma, örneğin bir hayvanı iterken olduğu gibi.

d4452 Uzanma
Dışarıya doğru erişmek ve bir şeye dokunmak veya kavramak için elleri ve kolları kullanma, örneğin masadan veya sıradan kitaba uzanırken olduğu gibi.

d4453 Elleri ya da kolları çevirme veya bükme
Nesneyi döndürmek, çevirmek veya bükmek için parmakları, elleri ve kolları kullanma, örneğin aletler veya aygıtların kullanımında gerekli olduğu gibi.

d4454 Fırlatma
Bir şeyi kaldırıp güç kullanarak havaya doğru atmak için parmaklar, eller ve kolları kullanma, örneğin topu atarken olduğu gibi.

d4455 Yakalama
Hareket eden bir nesneyi durdurup tutmak ve kavramak için parmaklar, eller ve kolları kullanma, örneğin topu yakalarken olduğu gibi.

d4458 El ve kol kullanımı, diğer belirtilmiş

d4459 El ve kol kullanımı, belirtilmemiş

d449 Nesneleri taşıma, hareket ettirme ve yönlendirme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Yürüme ve hareket etme (d450-d469)

d450 Yürüme

Ayaklardan biri her zaman zeminde olacak biçimde, adım adım, ayakların üzerinde bir yüzeyde hareket etme, gezinirken, dolaşırken, ileri, geri, yanlara doğru yürürken olduğu gibi.

d4500 Kısa mesafede yürüme

Bir kilometreden az yürüme, örneğin bina içinde odalar arasında veya koridorda ya da dışarıda kısa mesafede yürümek gibi.

d4501 Uzun mesafede yürüme

Bir kilometreden uzun yürüme, örneğin kasabada veya şehirde yürüme ya da köyler arasında ya da açık alanda yürümek gibi.

d4502 Farklı yüzeylerde yürüme

Eğimli, muntazam olmayan veya hareketli yüzeylerde yürüme, örneğin otların, çakılların veya kar ve buzun üzerinde yürümek, veya gemi, tren ya da diğer araçlarda yürümek gibi.

d4503 Engellerin arasında yürüme

Hareketli ya da hareketsiz nesneler, insanlar, hayvanlar ve araçlardan kaçınmanın gerektiği yerlerde yürüme, örneğin bir dükkan veya markette yürümek, trafiğin içinde veya başka kalabalık alanlarda yürümek gibi.

d4508 Yürüme, diğer belirtilmiş

d4509 Yürüme, belirtilmemiş

d455 Hareket etme

Yürüme dışında herhangi bir biçimde vücudun tümünü bir yerden başka bir yere götürme, hareket ettirme, örneğin kayalara tırmanma, yolda koşma, zıplama, koşuşma, takla atma veya engellerin arasında koşma gibi.

Kapsama alınan terimler: emekleme, tırmanma, koşma, jogging yapma, atlama, ve yüzme

Dışta tutulan terimler: kendi kendini bir yerden bir yere taşıma (d420); yürüme (d450)

d4550 Emekleme

Eller, eller ve kollar ve dizler üzerinde yüzükoyun tüm vücudu bir yerden bir yere doğru hareket ettirme.

d4551 Tırmanma

Yüzeyler ve nesneler üzerinde tüm vücudu aşağı ya da yukarı doğru hareket ettirme, örneğin basamakları tırmanmak, kayalara, merdivene tırmanmak, engellerden veya diğer nesneler üzerinden tırmanmak gibi.

d4552 Koşma

Her iki ayağın da aynı anda havada olabileceği şekilde hızlı adımlarla hareket etme.

d4553 Atlama

Bacakları büküp uzatarak yerden yukarıya doğru hareket etme, tek ayak üzerinde atlamak, hoplamak, zıplamak ve suya dalmak ya da atlamak gibi.

d4554 Yüzme

Suyun dibinden güç almaksızın kollar bacaklar ve vücut hareketleri aracılığı ile suda tüm vücudu ileriye doğru hareket ettirme.

d4558 Hareket etme, diğer belirtilmiş

d4559 Hareket etme, belirtilmemiş

d460 Farklı yerlerde dolaşma

Değişik ortamlar ve yerlerde yürüme ve hareket etme, örneğin evde odalar arasında, binanın içinde veya şehrin yollarında yürümek gibi.
Kapsama alınan terimler: ev içinde dolaşma, emekleme veya tırmanma; evden farklı binaların içinde, evin dışında ve diğer binalarda yürüme ve hareket etme

d4600 Ev içinde dolaşma
Kişinin kendi evinde**,** odanın içinde, odalar arasında, mesken içinde veya tüm yaşam alanında yürümesi ve hareket etmesi.
Kapsama alınan terimler: bir kattan diğer kata geçme, balkonda dolaşma, avluda, verandada veya bahçede dolaşma

d4601 Ev dışında başka binalar içinde dolaşma
Kişinin kendi evi dışında başka herhangi bir bina içinde yürümesi ve hareket etmesi, örneğin başka insanların evlerinde, diğer özel binalarda, özel ya da kamuya ait binalarda ve kapalı alanlarda dolaşmak gibi.
Kapsama alınan terimler: hem özel hem de kamuya ait binalarda, binanın tüm bölümlerinde ve kapalı alanlarda, katlar arasında, binanın içinde ve dışında, etrafında dolaşma

d4602 Ev ve diğer binaların dışında dolaşma
Taşıt aracı kullanmaksızın, özel ya da kamuya ait alanlarda, kişinin evi ve diğer binalara yakın veya uzak yerlerde yürüme ve hareket etme.
Kapsama alınan terimler: komşu yerlerde, köyde, kasabada veya şehirde caddelerde yürüme veya dolaşma; taşıt aracı kullanmaksızın şehirler arası veya uzun mesafelerde dolaşma

d4608 Farklı yerlerde dolaşma, diğer belirtilmiş

d4609 Farklı yerlerde dolaşma, belirtilmemiş

d465 Gereç kullanarak dolaşma
Hareket etmeyi kolaylaştıracak özel gereçler kullanarak veya başka gezinme biçimleri yaratarak, herhangi bir yer ve yüzeyde vücudun tümünü bir yerden bir yere hareket ettirme, örneğin paten, kayak, veya dalma gereçleri gibi ya da tekerlekli sandalye veya yürüteçle yolda dolaşmak gibi.
Dışta tutulan terimler: kendi kendini bir yerden bir yere taşıma (d420); yürüme (d450); hareket etme (d455); taşıt aracı kullanma (d470); taşıt sürme (d475)

d469 Yürüme ve hareket etme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Taşıt aracı kullanarak dolaşma (d470-d489)

d470 Taşıt aracı kullanma
Bir yerden bir yere gitmek için yolcu olarak taşıt aracı kullanma, örneğin arabada veya otobüste, hayvan gücüyle giden araçta, özel ya da kamuya ait taksi, otobüs, tren, tramvay, metro, gemi veya uçakta yolcu olarak gitmek gibi.
Kapsama alınan terimler: insan gücüyle çalışan taşıt aracı kullanma; özel motorlu taşıt ya da motorlu toplu taşım araçları kullanma
Dışta tutulan terimler: gereç kullanarak dolaşma (d465); taşıt sürme (d475)

d4700 İnsan gücüyle çalışan taşıt aracı kullanma
Bir ya da iki insan gücüyle çalışan ulaşım biçimlerinde yolcu olarak taşınma, örneğin kayıkta gitmek gibi.

d4701 Özel motorlu taşıt kullanma
Özel motorlu kara, deniz veya hava aracında yolcu olarak taşınma, örneğin taksi ya da şahsa ait uçak ya da gemi gibi.

d4702 Motorlu toplu taşım aracı kullanma
Toplu taşımacılığa ait motorlu kara, deniz veya hava aracında yolcu olarak taşınma, örneğin otobüste, trende, metroda veya uçakta yolcu olmak gibi.

d4708 Taşıt aracı kullanma, diğer belirtilmiş

d4709 Taşıt aracı kullanma, belirtilmemiş

d475 Taşıt sürme

Araç ya da araca koşulmuş hayvanları kontrol etme ve hareket ettirme, kişinin kendi yönlendirmesiyle yolculuk yapması veya herhangi bir ulaşım biçiminin kişinin kontrolünde olması, örneğin araba, bisiklet, tekne veya hayvan gücüyle çalışan araç sürmek gibi.

Kapsama alınan terimler: insan gücüyle çalışan taşıt sürme, motorlu taşıt sürme, hayvan gücüyle çalışan taşıt aracı sürme

Dışta tutulan terimler: gereç kullanarak dolaşma (d465);taşıt aracı kullanma (d470)

d4750 İnsan gücüyle çalışan taşıt sürme

İnsan gücüyle çalışan araç sürme, örneğin bisiklet, üç tekerlekli bisiklet, veya kayık gibi.

d4751 Motorlu taşıt sürme

Motorlu araç sürme, örneğin otomobil, motosiklet, deniz motoru veya uçak gibi.

d4752 Hayvan gücüyle çalışan taşıt sürme

Hayvan gücüyle çalışan araç sürme, örneğin at arabası gibi.

d4758 Taşıt sürme, diğer belirtilmiş

d4759 Taşıt sürme, belirtilmemiş

d480 Taşıt aracı olarak hayvanlara binmek

Hayvan sırtında yolculuk yapmak, örneğin at, öküz, deve veya fil gibi.

Dışta tutulan terimler: taşıt sürme (d475); eğlence ve boş zaman (d920)

d489 Taşıt aracı kullanarak dolaşma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

d498 Yer değiştirme, diğer belirtilmiş

d499 Yer değiştirme, belirtilmemiş

5. Bölüm
Kendine bakım

Bu bölüm, kişinin kendi bakımı, yıkanma ve kurulanması, vücuduna ve vücut bölümlerine bakımı, giyinme, yeme ve içme, ve sağlığına dikkat etmesiyle ilgilidir.

d510 Yıkanma

Su ve uygun temizlenme ve kurulanma materyali ve yöntemleri kullanarak kişinin vücudunu veya bölümlerini yıkaması ve kurulaması, örneğin banyo yapmak, duş almak, el ve ayak yıkamak, yüz ve saç yıkamak, ve havluyla kurulamak gibi.

Kapsama alınan terimler: tüm vücudu ve bölümlerini yıkamak; kurulanmak

Dışta tutulan terimler: vücut bölümlerine bakım (d520); tuvalet yapma (d530)

d5100 Vücut bölümlerini yıkama

Temizlemek için su, sabun ve diğer malzemeleri vücut bölümlerine uygulama, örneğin eller, yüz, ayaklar, saç veya tırnaklar gibi.

d5101 Tüm vücudu yıkama

Kişinin kendini temizlemesi için su, sabun ve diğer malzemeleri vücuduna uygulaması, örneğin banyo yapmak veya duş almak gibi.

d5102 Kurulanma

Vücudun bir ya da birden fazla bölümünü veya tümünü kurulamak için havlu ya da başka araçlar kullanma, örneğin yıkandıktan sonra olduğu gibi.

d5108 Yıkanma, diğer belirtilmiş

d5109 Yıkanma, belirtilmemiş

d520 Vücut bölümlerine bakım

Yıkama ve kurulama dışında işler gerektiren vücut bölümlerini, örneğin cilt, yüz, dişler, kafa derisi, tırnaklar ve cinsel bölgeler gibi, gözetme, bakım yapma.

Kapsama alınan terimler: cilt, diş, saç, parmaklar ve ayak tırnaklarına bakım

Dışta tutulan terimler: yıkanma (d510); tuvalet yapma (d530)

d5200 Cilt bakımı

Kişinin cilt dokusu ve cilt nemini gözetmesi, bakım yapması, örneğin nasır ve nasırlaşmış derinin alınması ve nemlendirici losyonlar veya kozmetikler kullanmak gibi.

d5201 Diş bakımı

Diş sağlığını gözetme, bakım yapma, örneğin dişleri fırçalayarak, diş aralarını temizleyerek, ve diş protez veya ortezlerini koruyarak bakım yapmak gibi.

d5202 Saç bakımı

Baş ve yüzde bulunan saçları gözetme, bakım yapma, örneğin tarayarak, şekil vererek, tıraş olarak veya süsleyerek.

d5203 El tırnaklarının bakımı

El tırnaklarını temizleme, süsleme veya cilalama.

d5204 Ayak tırnaklarının bakımı

Ayak tırnaklarını temizleme, süsleme veya cilalama.

d5208 Vücut bölümlerine bakım, diğer belirtilmiş

d5209 Vücut bölümlerine bakım, belirtilmemiş

d530 Tuvalet yapma

İnsan atıklarının (menstürasyon, idrar yapma ve defekasyon) çıkarılması ve bu işlemin planlanması, ardından kişinin kendini temizlemesi.

Kapsama alınan terimler: idrar yapma, defekasyon ve menstürel bakımın düzenlenmesi

Dışta tutulan terimler: yıkanma (d510); vücut bölümlerine bakım (d520)

d5300 İdrar yapmanın düzenlenmesi

İdrar yapımının düzenlenmesi ve ayarlanması, örneğin ihtiyaç hissederek, uygun pozisyona geçerek, idrar yapmak için uygun yer seçip giderek, idrar yapmadan önce ve sonrasında giysileri ayarlayarak, idrar yaptıktan sonra kendi kendini temizleyerek gibi.

d5301 Defekasyonun düzenlenmesi

Defekasyonun düzenlenmesi ve ayarlanması, örneğin ihtiyaç hissederek, uygun pozisyona geçerek, defekasyon için uygun yer seçip giderek, defekasyon öncesi ve sonrasında giysileri ayarlayarak, defekasyondan sonra kendi kendini temizleyerek gibi.

d5302 Menstürel bakım

Menstürasyon için düzenleme, planlama ve bakım yapma, örneğin menstürasyon zamanını önceden tahmin ederek ve sıhhi havlu ve pamuk kullanarak bakım.

d5308 Tuvalet yapma, diğer belirtilmiş

d5309 Tuvalet yapma, belirtilmemiş

d540 Giyinme

İklim ve sosyal koşullara uygun olarak, bir sıralama dahilinde, giysi ve ayakkabıların giyilip çıkartılması için düzenli eylem ve görevleri yerine getirme, örneğin gömlek, etek, bluz, pantolon, iç çamaşırları, kravat, şapka, eldiven, palto, ayakkabı, bot, sandalet ve terlik giymek, düzeltmek ve çıkartmak.

Kapsama alınan terimler: giysi ve ayak giyeceklerini giyme veya çıkartma ve uygun giysiyi seçme

d5400 Giysiyi giyme
Vücudun çeşitli kısımlarına giyecekleri giymeyle ilgili düzenli görevleri yerine getirme, örneğin giysileri baştan, kollar ve omuzlardan, ve vücudun üst ve alt yarısından geçirip giymek; eldiven ve başlık takmak gibi.

d5401 Giysiyi çıkartma
Vücudun çeşitli kısımlarından giyecekleri çıkartmayla ilgili düzenli görevleri yerine getirme, örneğin giysileri baştan, kollar ve omuzlardan, ve vücudun üst ve alt yarısından geçirip çıkartmak; eldiven ve başlığı çıkartmak gibi.

d5402 Ayak giyeceklerini giyme
Kısa, uzun çorap ve ayakkabı giymekle ilgili düzenli görevleri yerine getirme.

d5403 Ayak giyeceklerini çıkartma
Kısa, uzun çorap ve ayakkabı çıkartmakla ilgili düzenli görevleri yerine getirme.

d5404 Uygun giysi seçme
Açıkça ya da üstü kapalı olarak ifade edilen, kişinin yaşadığı toplum veya kültürün fikir birliği içinde olduğu, kılık kıyafet kurallarına uyma ve iklim koşullarına uygun giyinme.

d5408 Giyinme, diğer belirtilmiş

d5409 Giyinme, belirtilmemiş

d550 Yeme
Servis yapılan yiyeceği yemek, yiyeceği ağıza götürmek ve kültürel olarak kabul gören biçimde tüketmek, yiyeceği kesmek veya parçalara ayırmak, konserve ve şişeleri açmak, çatal bıçak kullanmak, öğünler, ziyafetler ve ana öğünde yemek yemekle ilgili düzenli görev ve eylemleri yerine getirme.

Dışta tutulan terimler: içme (d560)

d560 İçme
İçinde içecek olan kabı, bardağı tutmak, ağıza götürmek, ve içeceği kültürel olarak kabul gören biçimde tüketmek, içilecek sıvıları karıştırmak, çalkalamak, boşaltmak, konserve ve şişeleri açmak, pipetten içmek ya da musluk veya kaynaktan gelen su gibi akan suyu içmek; memeden beslenmek.

Dışta tutulan terimler: yeme (d550)

d570 Sağlığına dikkat etme
Fiziksel rahatlık, sağlık ve fiziksel ve ruhsal iyilik halini sağlamak, örneğin dengeli bir diyet ve uygun fiziksel etkinlik düzeyini sürdürmek, kendini sıcak ya da serin tutmak, sağlığa zarar veren şeylerden kaçınmak, prezervatif kullanmak da dahil olmak üzere güvenli cinsel birlikteliklerde bulunmak, aşı ve düzenli sağlık muayenesi olmak gibi.

d5700 Fiziksel rahatlığı sağlamak
Bedeninin rahat pozisyonda olmasını, ne çok sıcak ne çok soğuk olmasını, ve yeterli aydınlatmayı sağlama ve bunların sağlanması gerektiğinin farkında olarak kişinin kendine dikkat etmesi.

d5701 Diyet ve formda olmayı sürdürme
Fiziksel olarak formda ve sağlıklı kalarak, besleyici gıdaları seçip tüketerek, ve bu ihtiyaçlarının farkında olarak kişinin kendine dikkat etmesi.

d5702 Kişinin sağlığını koruması
Sağlığa dikkat etmek için neler yapılması gerektiğinin farkında olarak ve bunları yaparak, gerek sağlığın bozulmasını önleyerek gerekse sağlık için tehlikelere karşı tepki vererek, kişinin kendine dikkat etmesi, örneğin profesyonel yardım aramak gibi; tıbbi ve sağlıkla ilgili diğer önerilere uymak; sağlık için risklerden kaçınmak, fiziksel yaralanma veya salgın hastalık, madde kullanımı ile ya da cinsel yollarla bulaşan hastalıklardan kaçınmak gibi.

d5708 Sağlığına dikkat etme, diğer belirtilmiş

d5709 Sağlığına dikkat etme, belirtilmemiş

d598 Kendine bakım, diğer belirtilmiş

d599 Kendine bakım, belirtilmemiş

6. Bölüm
Ev yaşamı

Bu bölüm, evle ilişkili, her günkü eylemler ve görevlerin yerine getirilmesiyle ilgilidir. Ev yaşamı ile ilgili alanlar barınacak yer, yiyecek, giyecek ve diğer ihtiyaçların edinilmesini, evin temizlik ve onarım işlerini, ev eşyaları ve kişisel eşyaların bakımını ve diğer insanlara yardım etmeyi içerir.

İhtiyaçların karşılanması (d610-d629)

d610 Barınacak yer edinme

Ev, daire veya başka mesken satın alma, kiralama, döşeme ve düzenleme.

Kapsama alınan terimler: barınacak yer satın alma veya kiralama ve barınacak yeri döşeme

Dışta tutulan terimler: hizmet ve mal edinme (d620); eşyaların bakımı (d650)

d6100 Barınacak yer satın alma

Ev, daire veya başka bir meskenin mal sahibi olma.

d6101 Barınacak yer kiralama

Başkasına ait olan ev, daire veya başka bir meskenin ödeme karşılığında kullanma hakkını edinme.

d6102 Barınacak yeri döşeme

Yaşam alanını mobilya, demirbaş ve diğer eşyalarla donatma ve düzenleme ve odaları dekore etme.

d6108 Barınacak yer edinme, diğer belirtilmiş

d6109 Barınacak yer edinme, belirtilmemiş

d620 Hizmet ve mal edinme

Günlük yaşam için gerekli her türlü mal ve hizmetlerin seçimi, temini ve taşınması, örneğin yiyecek, içecek, giyecek, temizlik malzemesi, yakacak, ev eşyaları, kap kacak, mutfak eşyası, ev araç gereçlerini seçme, temin etme, taşıma ve saklama; evle ilgili diğer hizmetleri sağlama.

Kapsama alınan terimler: alış veriş yapma ve günlük ihtiyaçları alma

Dışta tutulan terimler: barınacak yer edinme (d610)

d6200 Alış veriş yapma

Günlük yaşam için gerekli mal ve hizmetlerin para karşılığında sağlanması (alış veriş yapan aracıları yönlendirme ve denetleme de dahil), örneğin dükkan veya markette yiyecek, içecek, temizlik malzemesi, ev eşyası veya giyecek seçme; gereken malzemelerin fiyatlarını karşılaştırma, seçilen mal ve hizmetlerle ilgili görüşme, parasını ödeme ve taşıma gibi.

d6201 Günlük ihtiyaçları alma

Günlük yaşam için gerekli mal ve hizmetlerin para karşılığında olmaksızın sağlanması (günlük ihtiyaçları alan aracıları yönlendirme ve denetleme de dahil), örneğin sebze ve meyvaların toplanması, su ve yakacak temin etmek gibi.

d6208 Hizmet ve mal edinme, diğer belirtilmiş

d6209 Hizmet ve mal edinme, belirtilmemiş

d629 İhtiyaçların karşılanması, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Ev işleri (d630-d649)

d630 Yemek hazırlama

Kişinin başkaları ve kendisi için basit ve zor yemekleri planlaması, düzenlemesi, pişirmesi ve servis yapması, örneğin yemek listesi yaparak, tüketilebilir yiyecek ve içecek seçerek, yemek hazırlamak için malzemeleri bir araya getirerek, ateşte pişirerek ve soğuk yiyecek, içecek hazırlayarak, ve yemekleri servis yaparak yemek hazırlamak gibi.

Kapsama alınan terimler: basit ve zor yemekleri hazırlama

Dışta tutulan terimler: yeme (d550); içme (d560); hizmet ve mal edinme (d620); ev işi yapma (d640); eşyaların bakımı (d650); başkalarına yardımcı olma (d660)

d6300 Basit yemekleri hazırlama

Servis ve hazırlık için kolay işlemler gerektiren, az sayıda malzeme ile hazırlanan yemekleri düzenleme, pişirme ve servis yapma, örneğin hafif veya az miktarda yemek hazırlamak, malzemeleri keserek veya karıştırarak yemeğe dönüştürmek, pirinç veya patatesi kaynatarak veya ısıtarak yemek hazırlamak gibi.

d6301 Zor yemekleri hazırlama

Servis ve hazırlık için karmaşık işlemler gerektiren, çok sayıda malzeme ile hazırlanan yemekleri planlama, düzenleme, pişirme ve servis yapma, örneğin çeşit sayısı fazla yemekleri planlamak, malzemeleri soyma, dilimleme, karıştırma, yoğurma, çalkalama gibi işlemlerden geçirerek yemeğe dönüştürmek, özel güne ve kültüre uygun biçimde yemeği sunmak ve servis yapmak gibi.

Dışta tutulan terimler: ev aletlerini kullanma (d6403)

d6308 Yemek hazırlama, diğer belirtilmiş

d6309 Yemek hazırlama, belirtilmemiş

d640 Ev işi yapma

Ev temizliği yaparak, çamaşırları yıkayarak, ev aletlerini kullanarak, yiyecekleri saklayarak ve çöpleri atarak ev işlerini düzenleme, örneğin evi süpürmek, silmek, tezgahları, duvarları ve diğer yüzeyleri yıkamak; çöpleri toplamak ve atmak; odaları, dolapları, çekmeceleri toplamak; çamaşırları biriktirip yıkamak, kurutmak, katlamak, ütülemek; ayakkabıları temizlemek; süpürge, fırça, elektrik süpürgesi kullanmak; çamaşır makinesi, kurutma makinesi ve ütü kullanmak gibi.

Kapsama alınan terimler: giysi ve çamaşırları yıkama ve kurutma; yemek pişirme yerlerini ve gereçlerini temizleme; yaşam alanını temizleme; ev aletlerini kullanma, günlük ihtiyaçları saklama ve çöpleri atma.

Dışta tutulan terimler: barınacak yer edinme (d610); hizmet ve mal edinme (d620); yemek hazırlama (d630); eşyaların bakımı (d650); başkalarına yardım etme (d660)

d6400 Giysi ve çamaşırları yıkama ve kurutma
Giysi ve çamaşırları elde yıkama ve kurumaları için dışarıya asma.

d6401 Yemek pişirme yerlerini ve gereçlerini temizleme
Yemekten sonra etrafı temizleme, örneğin tabakları, tavaları, tencereleri ve pişirme gereçlerini yıkamak, yemeğin piştiği ve yenildiği alandaki masaları ve yerleri temizlemek.

d6402 Yaşam alanını temizleme
Ev içindeki yaşam alanlarını temizleme, örneğin ortalığı toplamak, toz almak, yerleri süpürmek, silmek, paspas yapmak, camları ve duvarları temizlemek, banyo ve tuvaletleri temizlemek, mobilyaları temizlemek.

d6403 Ev aletlerini kullanma
Her türlü ev aletini kullanma, örneğin çamaşır makinesi, kurutma makinesi, ütü, elektrik süpürgesi ve bulaşık makinesi gibi.

d6404 Günlük ihtiyaçların saklanması
Günlük yaşamda gerekli olan yiyecek, içecek, giysiler ve diğer ev eşyalarını koruyarak saklama; yiyecekleri konserve yaparak, tuzlayarak veya dondurarak saklamak üzere hazırlamak, yiyecekleri taze ve hayvanların erişebilecekleri yerden uzak tutmak.

d6405 Çöplerin atılması
Evden çıkan çöplerin atılması, örneğin evin etrafındaki çöp ve süprüntüleri toplayarak, çöpleri atmak üzere hazırlayarak, çöpleri atmak için gerekli gereçleri kullanarak; çöpleri yakarak yok etmek gibi.

d6408 Ev işi yapma, diğer belirtilmiş

d6409 Ev işi yapma, belirtilmemiş

d649 Ev işleri, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Eşyaların bakımı ve başkalarına yardım etme (d650-d669)

d650 Eşyaların bakımı
Ev ve içindekiler, giysiler, araç ve aletler de dahil olmak üzere, ev eşyaları ve diğer kişisel eşyaların korunması ve onarılması, evdeki bitki ve hayvanların bakımı; örneğin duvarları boyamak veya duvar kağıdı yapıştırmak, mobilyaları onarmak, aletlerin uygun sırada çalışmalarını sağlamak, çiçekleri sulamak, evdeki hayvanları ve evcil hayvanları beslemek, tımar etmek gibi.

Kapsama alınan terimler: giysi yapımı ve onarımı;ev, mobilyalar ve ev aletlerinin bakımı; taşıt araçlarının bakımı; yardımcı aletlerin bakımı; ev ve bahçe bitkileri ve hayvanların bakımı

Dışta tutulan terimler: barınacak yer edinme (d610); hizmet ve mal edinme (d620); ev işi yapma (d640); başkalarına yardım etme (d660); para karşılığı çalışma (d850)

d6500 Giysi yapımı ve onarımı
Giysi yapma ve onarma, örneğin dikiş dikerek giysi üretmek veya onarmak; düğme ve fermuar dikmek; giysileri ütülemek, ayakkabıları onarmak ve cilalamak.
Dışta tutulan terimler: ev aletlerini kullanma (d6403)

d6501 Ev ve mobilyaların bakımı
Evin dışını, içini ve içindekileri onarma ve bakımlarını yapma, örneğin badana yapmak, demirbaş ve mobilyaları onarmak gibi, ve onarım işi için uygun aletleri kullanma.

d6502 Ev aletlerinin bakımı
Temizlik, onarım ve mutfak işleri için gerekli olan tüm ev aletlerinin bakım ve onarımını yapma, örneğin aletleri onarmak, yağlamak ve çamaşır makinesinin bakımını sağlamak gibi.

d6503 Taşıt araçlarının bakımı
Bisiklet, araba, otomobil ve kayık da dahil olmak üzere kişisel kullanıma ait motorlu ya da motorsuz taşıtların bakım ve onarımını yapma.

d6504 Yardımcı aletlerin bakımı

Yardımcı aletlerin bakım ve onarımını yapma, örneğin protezler, ortezler, kişisel bakım ve ev işleri için özel ve yardımcı aletler; baston, yürüteç, tekerlekli sandalye, kaydırak gibi bir yerden bir yere gitmeye yardımcı kişisel aletlerinin bakım ve onarımı; iletişim ve eğlence araçlarının bakım ve onarımı gibi.

d6505 Ev ve bahçe bitkilerinin bakımı

Evin içindeki ve dışındaki bitkilerin bakımını yapma, örneğin bitkileri ekerek, sulayarak ve gübreleyerek; bahçıvanlık yapmak ve kişisel kullanım için besin maddesi büyütmek.

d6506 Hayvanların bakımı

Evcil hayvanlar ve evde bakılan hayvanların bakımını yapma, örneğin besleyerek, temizleyerek, tımar ederek ve egzersiz yaptırarak; hayvanların sağlığını gözetme; kişinin yokluğunda hayvanların bakım işini planlama.

d6508 Eşyaların bakımı, diğer belirtilmiş

d6509 Eşyaların bakımı, belirtilmemiş

d660 Başkalarına yardımcı olma

Ev içinde veya dışında, ev halkı ve diğerlerine öğrenme, iletişim, kendine bakım, hareket etme konularında yardımcı olma; ev halkının ve diğerlerinin iyilik halleri ile ilgili olma, ilgilenme.

Kapsama alınan terimler: kendine bakımlarında, hareketlerinde, iletişimlerinde, kişisel ilişkilerinde, beslenme ve sağlıklarını korumada başkalarına yardımcı olma

Dışta tutulan terimler: para karşılığı çalışma (d850)

d6600 Başkalarına kendine bakımlarında yardımcı olma

Yemek yeme, banyo yapma ve giyinme de dahil olmak üzere, kendine bakımlarıyla ilgili işleri yapmalarında ev halkı ve başkalarına yardımcı olma; çocuklara ve ev halkı içinde hasta olanlarla temel kendine bakımda zorluğu olan üyelere bakma; tuvalet ihtiyaçlarını gidermede başkalarına yardım etme.

d6601 Başkalarına hareketlerinde yardımcı olma

Ev halkı ve diğer insanlara hareket etmelerinde ve ev dışına çıkmalarında yardımcı olma, örneğin komşu yerlere ve şehir içindeki yerlere gidip gelmelerinde, okula gidip gelmelerinde, iş yerine gidip gelmelerinde veya gidilecek diğer yerlere gidip gelmelerinde yardımcı olmak gibi.

d6602 Başkalarına iletişimlerinde yardımcı olma

Ev halkı ve diğer insanlara iletişimlerinde yardımcı olma, örneğin konuşmalarına, yazmalarına veya okumalarına yardım etmek gibi.

d6603 Başkalarına kişisel ilişkilerinde yardımcı olma

Ev halkı ve diğer insanlara kişiler arası etkileşimlerinde yardımcı olma, örneğin ilişkiyi başlatma, sürdürme ve sonlandırmalarına yardım etmek gibi.

d6604 Başkalarına beslenmelerinde yardımcı olma

Ev halkı ve diğer insanların beslenmelerine yardımcı olma, örneğin yemek hazırlamaları ve yemelerinde yardım etmek gibi.

d6605 Başkalarına sağlıklarını korumada yardımcı olma

Ev halkı ve diğer insanlara resmi ve gayri resmi sağlık bakımlarında yardımcı olma, örneğin çocukların düzenli tıbbi sağlık kontrollerinden geçmelerini sağlamak veya yaşlı akrabaların gerekli ilaçlarını almalarını sağlamak.

d6608 Başkalarına yardımcı olma, diğer belirtilmiş

d6609 Başkalarına yardımcı olma, belirtilmemiş

d669 Eşyaların bakımı ve başkalarına yardım etme, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

d698 Ev yaşamı, diğer belirtilmiş

d699 Ev yaşamı, belirtilmemiş

7. Bölüm

Kişilerarası genel etkileşimler

Bu bölüm, insanlarla (yabancılar, arkadaşlar, akrabalar, aile üyeleri ve sevgililer) basit ve karmaşık etkileşimleri bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda yerine getirmek için gerekli eylem ve görevlerle ilgilidir.

Kişilerarası genel etkileşimler (d710-d729)

d710 Kişilerarası temel etkileşimler

İnsanlarla bağlamsal ve sosyal olarak uygun tarzda etkileşimde bulunma, örneğin uygun olduğunda insanlara ilgi ve saygı göstererek, veya diğerlerinin duygularına karşılık vererek gibi.

Kapsama alınan terimler: ilişkilerde saygı, sıcaklık gösterme, değer verme ve hoşgörülü olma; ilişkilerde sosyal ipuçlarına ve eleştirilere karşılık verme; ve ilişkilerde uygun fiziksel teması kullanma

d7100 İlişkilerde saygı ve sıcaklık

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda, ilgi ve saygı gösterme, ilgi ve saygıya karşılık verme.

d7101 İlişkilerde değer verme

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda, hoşnutluk ve şükran gösterme, bu ifadelere karşılık verme.

d7102 İlişkilerde hoşgörülü olma

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda, davranışlara karşı anlayış ve kabul gösterme, bu ifadelere karşılık verme.

d7103 İlişkilerde eleştiri

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda, açık ya da örtük anlaşmazlıklar veya fikir ayrılıkları içinde bulunma ve bunlara karşılık verme.

d7104 İlişkilerde sosyal ipuçları

Sosyal etkileşimlerde uygun ima ve işaretler gönderme ve bunlara karşılık verme.

d7105 İlişkilerde fiziksel temas

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda, diğerleriyle fiziksel temas kurma ve karşılık verme.

d7108 Kişilerarası temel etkileşimler, diğer belirtilmiş

d7109 Kişilerarası temel etkileşimler, belirtilmemiş

d720 Kişilerarası karmaşık etkileşimler

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda, diğer insanlarla etkileşimi sürdürme ve yönlendirme, örneğin dürtü ve duyguları ayarlayarak, sözel ve fiziksel saldırganlığı kontrol ederek, sosyal etkileşimlerde bağımsız davranarak, sosyal kurallar ve adetlerle uyumlu olmak.

Kapsama alınan terimler: ilişki kurmak ve sonlandırmak; etkileşimler içinde davranışları düzenleme; sosyal kurallara göre etkileşimde bulunma; ve sosyal alanı koruma

d7200 İlişki kurma

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda, başka insanlarla kısa veya uzun süreli ilişkileri başlatma ve sürdürme, örneğin kişinin kendini tanıtması, arkadaşlıklar ve mesleki ilişkiler bulması ve kurması, sürekli, duygusal ve yakın hale dönüşebilecek ilişkilere başlaması.

d7201 İlişkileri sonlandırma

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda etkileşimleri sona doğru getirme, örneğin görüşmenin sonunda geçici bir ilişkiyi sonlandırmak, başka bir şehre taşınılacağında uzun süreli arkadaşlıkları veya iş arkadaşlıklarını, meslektaşlarla ilişkileri ve hizmet ulaştıran kişilerle ilişkileri bitirmek, duygusal ve yakın ilişkiyi sonlandırmak.

d7202 Etkileşim içinde davranışları ayarlama

Bağlamsal ve sosyal olarak uygun bir tarzda, başkalarıyla etkileşim içindeyken duyguları ve dürtüleri, sözel ve fiziksel saldırganlığı ayarlama.

d7203 Sosyal kurallara göre etkileşimde bulunma

Sosyal etkileşimlerde bağımsız davranma, ve diğer insanlarla etkileşimdeyken kişinin rolü, pozisyonu ve sosyal statüsünün gerektirdiği sosyal adetlere uyma.

d7204 Sosyal alanı koruma

Kişinin kendisi ve başkaları arasındaki bağlamsal, sosyal ve kültürel olarak uygun mesafenin farkında olması ve bunu koruması.

d7208 Kişilerarası karmaşık etkileşimler, diğer belirtilmiş

d7209 Kişilerarası karmaşık etkileşimler, belirtilmemiş

d729 Kişilerarası genel etkileşimler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Kişilerarası özel ilişkiler (d730-d779)

d730 Yabancılarla ilişki kurma

Belirli bir amaç için, yabancılarla geçici bir süre için temas ve bağlantıya girme, örneğin yol sorarken veya alışveriş yaparken olduğu gibi.

d740 Resmi ilişkiler

Resmi ortamlarda belirli ilişkileri kurma ve sürdürme, örneğin iş veren, profesyoneller ve hizmet sağlayan kişilerle olduğu gibi.

Kapsama alınan terimler: yetkili, ast ve eşdeğer konumdaki kişilerle ilişki kurma

d7400 Yetkili konumdaki kişilerle ilişki kurma

Yetkili pozisyondaki veya kişinin kendi sosyal pozisyonuna oranla daha üst düzeye veya prestije sahip kişilerle, örneğin işverenle, resmi ilişkiler kurması ve sürdürmesi.

d7401 Ast konumundaki kişilerle ilişki kurma

Kişinin kendi sosyal pozisyonuna oranla daha alt düzeye veya prestije sahip kişilerle, örneğin çalışanlarıyla veya hizmetkarlarla, resmi ilişkiler kurması ve sürdürmesi.

d7402 Eşdeğer konumdaki kişilerle ilişki kurma

Kişinin kendi sosyal pozisyonuna eşit düzeye ve prestije sahip, aynı yetki düzeyindeki kişilerle resmi ilişkiler kurması ve sürdürmesi.

d7408 Resmi ilişkiler, diğer belirtilmiş

d7409 Resmi ilişkiler, belirtilmemiş

d750 Gayrı resmi sosyal ilişkiler

Başka insanlarla ilişkiye girme, örneğin aynı topluluk veya konut sakinleriyle veya aynı işyerinde çalışanlarla, öğrenciler, oyun arkadaşları veya aynı geçmişe ve mesleğe sahip kişilerle tesadüfi ilişkiler gibi.

Kapsama alınan terimler: arkadaşlar, komşular, ahbaplar, aynı yerde oturan kişilerle ve akranlarla gayrı resmi ilişkiler

d7500 Arkadaşlarla gayrı resmi ilişkiler

Karşılıklı saygı ve ortak ilgilerle karakterize arkadaşlık ilişkilerini kurma ve sürdürme.

d7501 Komşularla gayrı resmi ilişkiler

Yakın evlerde veya yaşam alanlarında oturan kişilerle gayrı resmi ilişkiler kurma ve sürdürme.

d7502 Ahbaplarla gayrı resmi ilişkiler

Kişinin tanıdığı ancak yakın arkadaş olmadığı insanlarla gayrı resmi ilişkiler kurması ve sürdürmesi.

d7503 Aynı yerde yaşayan insanlarla gayrı resmi ilişkiler

Aynı konut veya meskende yaşayan kişilerle, herhangi bir amaç için, özel veya topluluk içinde gayrı resmi ilişkiler kurma ve sürdürme.

d7504 Akranlarla gayrı resmi ilişkiler
Aynı yaşlarda, ortak ilgi ve diğer özellikleri paylaşan kişilerle gayrı resmi ilişkiler kurma ve sürdürme.

d7508 Gayrı resmi sosyal ilişkiler, diğer belirtilmiş

d7509 Gayrı resmi sosyal ilişkiler, belirtilmemiş

d760 Aile ilişkileri
Akrabalık ilişkileri kurma ve sürdürme, örneğin çekirdek aile fertleriyle, geniş aileyle, kendisini evlat edinmiş veya bakıp büyütmüş aileyle ve eşin ailesiyle, uzak akrabalarla örneğin ikinci kuşak kuzen gibi, veya yasal vasilerle ilişki kurma ve sürdürme.
Kapsama alınan terimler: ebeveyn-çocuk ve çocuk-ebeveyn ilişkisi, kardeş ve geniş aile ilişkisi

d7600 Ebeveyn-çocuk ilişkileri
Doğal ya da evlat edinme yoluyla ana-baba olma, örneğin çocuk sahibi olmak ve onunla ana-baba olarak ilişki kurmak veya evlat edinilmiş çocukla ana-baba ilişkisi kurmak ve sürdürmek, ve evlat edinilmiş ya da doğal yollarla sahip olunmuş çocuğa fiziksel, entelektüel ve duygusal bakım sağlamak.

d7601 Çocuk-ebeveyn ilişkileri
Kişinin anne babasıyla ilişki kurması ve sürdürmesi, örneğin küçük çocuk olarak anne babaya itaat etmesi veya yetişkin olarak yaşlı anne babasına bakması gibi.

d7602 Kardeş ilişkileri
Doğum, evlatlık veya evlilik yoluyla tek veya her iki ebeveynin ortak olduğu kişilerle abla-ağabey, kız-erkek kardeşlik ilişkilerini kurma ve sürdürme.

d7603 Geniş aile ilişkileri
Kişinin geniş aile üyeleriyle ilişki kurması ve sürdürmesi, örneğin kuzenler, halalar, teyzeler, amcalar, dayılar, büyük anne ve büyük babalar gibi.

d7608 Aile ilişkileri, diğer belirtilmiş

d7609 Aile ilişkileri, belirtilmemiş

d770 Özel/yakın ilişkiler
Kişilerle yakın veya duygusal ilişki kurma, örneğin karı koca, sevgili veya cinsel eş gibi.
Kapsama alınan terimler: duygusal, karı koca ve cinsel ilişkiler

d7700 Duygusal ilişkiler
Duygusal ve fiziksel çekime dayalı, uzun süreli yakın ilişkiye dönüşme olasılığı bulunan ilişkiler kurma ve sürdürme.

d7701 Karı koca ilişkileri
Başka bir kişiyle yasal ve yakın ilişki kurma ve sürdürme, örneğin yasal evlilikteki gibi, yasal olarak evli karı veya koca olmak ya da evlilik olmaksızın eş olmak da dahil.

d7702 Cinsel ilişkiler
Eş ya da başka bir kişiyle cinselliğe dayalı ilişki kurma ve sürdürme.

d7708 Özel/yakın ilişkiler, diğer belirtilmiş

d7709 Özel/yakın ilişkiler, belirtilmemiş

d779 Kişilerarası özel ilişkiler, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

d798 Kişilerarası etkileşimler ve ilişkiler, diğer belirtilmiş

d799 Kişilerarası etkileşimler ve ilişkiler, belirtilmemiş

8. Bölüm
Temel yaşam alanları

Bu bölüm eğitim, iş, çalışma ve ekonomik işlemler için gerekli eylem ve görevleri terine getirmekle ilgilidir.

Eğitim (d820-d839)

d810 Kurum dışı eğitim

Ev veya kurum dışı bir ortamda öğrenme, örneğin ebeveyn veya aile üyelerinden sanat veya diğer becerileri öğrenme, ya da evde eğitim gibi.

d815 Okul öncesi eğitim

Çocuğu okul ve benzeri ortamlarla tanıştırmak ve zorunlu eğitime hazırlamak üzere planlanmış, düzenli eğitimin başlangıç düzeyinde öğrenme, örneğin okuldaki ilerlemeye hazırlık oluşturması amacıyla gündüz bakım evi veya benzeri ortamlarda beceri kazanma.

d820 Okul eğitimi

Okula kabul edilme, eğitim, okulla ilgili tüm sorumluluk ve ayrıcalıkları yerine getirme, ilk ve orta dereceli eğitim programlarının gerekliliklerini, konuları ve ders materyalini öğrenme, ve ayrıca okula düzenli devam etme, diğer öğrencilerle uyum içinde çalışma, öğretmenlerden yönlendirme alma, ev ödevleri ve projeleri yapma, düzenleme ve tamamlama, ve eğitimin diğer basamaklarına yükselme de dahil.

d825 Meslek eğitimi

Mesleki eğitimin tüm etkinliklerine katılma ve ticaret ya da bir iş veya bir meslekte çalışmaya hazırlık oluşturan ders materyalini öğrenme.

d830 Yüksek eğitim

Üniversite, yüksek okul ve meslek yüksek okullarındaki ileri eğitim programlarının etkinliklerine katılma, derece, diploma, sertifika ve diğer akreditasyonlar için gerekli müfredatı öğrenme, örneğin lisans veya yüksek lisans programlarını, tıp fakültesi ve diğer meslekler için programları tamamalamak.

d839 Eğitim, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

İş ve çalışma (d840-d859)

d840 Çıraklık (işe hazırlama)

Çalışmaya hazırlıkla ilgili programlara katılma, örneğin çıraklık, stajiyerlik, şözleşmeli çıraklık ve meslek içi eğitim için gerekli görevleri yerine getirmek gibi.

Dışta tutulan terimler: meslek eğitimi (d825)

d845 İş bulma, sürdürme ve son verme

İş arama, bulma ve seçme, işe kabul edilme ve alınma, iş, ticaret, uğraş ve mesleği sürdürme ve ilerleme, uygun bir biçimde işten ayrılma.

Kapsama alınan terimler: iş arama; öz geçmiş veya curriculum vitae hazırlama; işverenle temasa geçme ve iş görüşmesi için hazırlanma; işi sürdürme; kendi kendinin iş performansını denetleme; işine son verileceğinin bildirilmesi; ve işten ayrılma.

d8450 İş arama

İş, ticaret, meslek vb için yer belirleme ve seçim yapma, işe alınmak için gerekli görevleri yerine getirme, örneğin iş yerine gitmek ve iş görüşmesine katılmak gibi.

d8451 İşi sürdürme

Mesleğe, ticarete, işe vb devam edebilmek için gereken işle ilgili görevleri yerine getirme, terfi alma ve işte ilerleme kaydetme.

d8452 İşten ayrılma

İşten uygun bir biçimde ayrılma veya işi bırakma.

d8458 İş bulma, sürdürme ve son verme, diğer belirtilmiş

d8459 İş bulma, sürdürme ve son verme, belirtilmemiş

d850 Para karşılığı çalışma

Para kazanmak için, çalışan, tam veya yarı zamanlı, ya da serbest meslek sahibi olarak, meslek, ticaret ve işin tüm alanlarına katılma, örneğin iş aramak ve bulmak, işin gerektirdiği görevleri yerine getirmek, işe zamanında gidip gelmek, diğer işçileri denetlemek veya denetlenmek, tek başına veya grupla birlikte gerekli görevleri yerine getirmek.

Kapsama alınan terimler: serbest, tam zamanlı veya yarı zamanlı çalışma

d8500 Serbest çalışma

Kişinin kendisi tarafından aranmış veya geliştirilmiş ya da resmi iş ilişkileri olmaksızın başkalarıyla sözleşmeli çalışma, örneğin gezici tarım işçisi olarak, serbest yazar veya danışman olarak çalışmak, kısa süreli sözleşmeli işte çalışmak, sanatçı veya bir hüner ustası olarak çalışmak, dükkan veya diğer işlerin sahibi olmak veya işletmek.

Dışta tutulan terimler: yarı zamanlı çalışma, tam zamanlı çalışma (d8501, d8502)

d8501 Yarı zamanlı çalışma

Para kazanmak için, yarı zamanlı çalışan olarak, işin tüm alanlarına katılma, örneğin iş aramak ve bulmak, işin gerektirdiği görevleri yerine getirmek, işe zamanında gidip gelmek, diğer işçileri denetlemek veya denetlenmek, tek başına veya grupla birlikte gerekli görevleri yerine getirmek.

d8502 Tam zamanlı çalışma

Para kazanmak için, tam zamanlı çalışan olarak, işin tüm alanlarına katılma, örneğin iş aramak ve bulmak, işin gerektirdiği görevleri yerine getirmek, işe zamanında gidip gelmek, diğer işçileri denetlemek veya denetlenmek, tek başına veya grupla birlikte gerekli görevleri yerine getirmek.

d8508 Para karşılığı çalışma, diğer belirtilmiş

d8509 Para karşılığı çalışma, belirtilmemiş

d855 Parasız çalışma

Karşılığında para kazanmaksızın, tam veya yarı zamanlı, işin tüm alanlarına katılma, düzenli iş etkinlikleri de dahil olmak üzere işin gerektirdiği görevleri yerine getirme, gerektiğinde işe zamanında gidip gelmek, diğer işçileri denetlemek veya denetlenmek, tek başına veya grupla birlikte gerekli görevleri yerine getirmek, örneğin gönüllü işlerde, hayır kurumlarında çalışmak, topluluklar veya dini gruplar için para karşılığı olmaksızın çalışmak, ev çevresinde para karşılığı olmaksızın çalışmak gibi.

Dışta tutulan terimler: 6.Bölüm Ev Yaşamı

d859 İş ve çalışma, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

Ekonomik hayat (d860-d879)

d860 Basit ekonomik işlemler

Basit ekonomik işlemlerin her türlü biçimine katılma, örneğin yiyecek satın almak veya takas için para kullanmak, mal ve hizmet değiş tokuşu yapmak; veya para biriktirmek gibi.

d865 Karmaşık ekonomik işlemler

Sermaye veya mal mülk değiş tokuşu içeren ya da kar veya parasal değer yaratan karmaşık ekonomik işlemlerin her türlü biçimine katılma, örneğin işyeri, fabrika veya cihaz satın alma, banka para hesaplarını idare etmek, mal ticareti yapmak gibi.

d870 Ekonomik olarak kendine yetme

Mevcut ve gelecekteki ihtiyaçlar için parasal güvenliği sağlamak amacıyla özel veya kamusal ekonomik kaynaklar üzerinde kontrol sahibi olma.

Kapsama alınan terimler: kişisel ekonomik kaynaklar, kamusal ekonomik haklar

d8700 Kişisel ekonomik kaynaklar

Mevcut ve gelecekteki ihtiyaçlar için parasal güvenliği sağlamak amacıyla kişisel veya özel ekonomik kaynaklar üzerinde kontrol sahibi olma.

d8701 Kamusal ekonomik haklar

Mevcut ve gelecekteki ihtiyaçlar için parasal güvenliği sağlamak amacıyla kamuya ait ekonomik kaynaklar üzerinde kontrol sahibi olma.

d8708 Ekonomik olarak kendine yetme, diğer belirtilmiş

d8709 Ekonomik olarak kendine yetme, belirtilmemiş

d879 Ekonomik hayat, diğer belirtilmiş ve belirtilmemiş

d898 Temel yaşam alanları, diğer belirtilmiş

d899 Temel yaşam alanları, belirtilmemiş

9. Bölüm
Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık

Bu bölüm, toplumda aile dışındaki düzenli sosyal hayata, yaşamın sosyal ve yurttaşlıkla iligi alanlarına katılmak için gereken eylemler ve görevlerle ilgilidir.

d910 Toplum hayatı

Toplumsal sosyal hayatın tüm alanlarına katılma, örneğin hayır kurumlarına, hizmet klüpleri veya mesleki sosyal organizasyonlara katılmak gibi.

Kapsama alınan terimler: gayrı resmi ve resmi dernekler; törenler

Dışta tutulan terimler: parasız çalışma (d855); eğlence ve boş zaman (d920); din ve maneviyat (d930); politik yaşam ve vatandaşlık (d950)

d9100 Gayrı resmi dernekler

Ortak ilgileri olan kişiler tarafından düzenlenmiş sosyal veya toplum derneklerine katılma, örneğin yerel sosyal klüpler veya etnik gruplar gibi.

d9101 Resmi dernekler

Mesleki veya herkese açık olmayan başka sosyal gruplara katılma, örneğin hukukçular, doktorlar veya akademisyenler derneği gibi.

d9102 Törenler

Din dışı töre veya sosyal törenlere katılma, örneğin evlilik, cenaze veya tanışma törenleri gibi.

d9108 Toplum hayatı, diğer belirtilmiş

d9109 Toplum hayatı, belirtilmemiş

d920 Eğlence ve boş zaman

Her türlü oyun, eğlence ve boş zaman etkinliksine katılma, örneğin gayrı resmi veya düzenli oyun ve sporlar, fiziksel form, gevşeme, eğlenme veya oyalanma programlarına katılma, sanat galerilerine, müzelere, sinema ve tiyatroya gitme, hüner veya hobilerle uğraşma, zevk almak için okuma, müzik aleti çalma; keyif almak için görülmeye değer yerlere gitme, turizm ve seyahat etme gibi.

Kapsama alınan terimler: oyun, spor, sanat ve kültür, hüner, hobiler ve sosyalleşme

Dışta tutulan terimler: taşıt aracı olarak hayvanlara binmek (d480); para karşılığı ve parasız çalışma (d850 ve d855); din ve maneviyat (d930); politik yaşam ve vatandaşlık (d950)

d9200 Oyun

Kurallı veya kuralsız ya da düzensiz oyunlara ve kendiliğinden gelişen eğlenceye katılma, örneğin satranç veya kağıt ya da çocuk oyunları gibi.

d9201 Spor

Tek veya grup halinde yapılan, rekabetçi ve gayrı resmi veya resmi olarak düzenlenmiş oyunlara veya atletik olaylara katılma, örneğin bowling, jimnastik veya futbol gibi.

d9202 Sanat ve kültür

Güzel sanatlar veya kültürel olaylara katılma veya izleme, örneğin tiyatro, sinema, müze veya sanat galerisine gitmek, veya bir temsilde oynamak, zevk için okumak veya bir müzik aleti çalmak gibi.

d9203 Hüner

El sanatlarıyla uğraşma, örneğin seramik veya örgü gibi.

d9204 Hobiler

Hoşça vakit geçirme etkinlikleriyle uğraşma örneğin pul, para, antika koleksiyonu yapmak gibi.

d9205 Sosyalleşme

Gayrı resmi yollarla veya tesadüfi olarak başkalarıyla bir araya gelme, örneğin arkadaş veya akrabaları ziyaret etmek veya topluma açık yerlerde buluşmak gibi.

d9208 Eğlence ve boş zaman, diğer belirtilmiş

d9209 Eğlence ve boş zaman, belirtilmemiş

d930 Din ve maneviyat

Dini veya ruhani değerler ve ilahi güçlerle bağlantı kurmak, anlam bulmak ve kendini gerçekleştirmek için dini veya manevi etkinliklere, düzenlemelere ve uygulamalara katılma, örneğin, camiye gitmek, dini amaçla dua etmek veya ilahi okumak, ve ruhani düşüncelere dalmak gibi.

Kapsama alınan terimler: kurumsallaşmış din ve maneviyat

d9300 Kurumsallaşmış din

Düzenlenmiş dini törenler, etkinlikler ve olaylara katılma.

d9301 Maneviyat

Kurumsallaşmış din dışındaki ruhani etkinlik veya olaylara katılma.

d9308 Din ve maneviyat, diğer belirtilmiş

d9309 Din ve maneviyat, belirtilmemiş

d940 İnsan hakları

Sadece insanlık adına, kişiler için uyarlanmış ulusal ve uluslararası tüm haklarla ilgilenme, örneğin Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948) ve Birleşmiş Milletler Yetiyitimi Olanlar için Fırsat Eşitliği Standart Kuralları (1993) ile tanınan insan hakları; kendi kendine karar verme ve özerklik hakları; kişinin kendi geleceğini kontrol etme hakkı gibi.

Dışta tutulan terimler: politik yaşam ve vatandaşlık (d950)

d950 Politik yaşam ve vatandaşlık

Vatandaşın sosyal, politik ve idari yaşamına katılma, yasal vatandaşlık statüsüne sahip olma ve bu rolle bağlantılı haklar, korumalar, ayrıcalıklar ve görevlerle ilgilenme, örneğin seçme ve politika için çalışma, siyasi parti kurma; vatandaşlıkla bağlantılı hak ve özgürlüklerle (örneğin, konuşma, toplantı ve din özgürlüğü, gerekçesiz aranma ve mallarına el konulmasına karşı koruma, savunma, yargı ve diğer yasal haklar ve ayırımcılığa karşı koruma) ilgili olma; vatandaş olarak yasal destek sahibi olma.

Dışta tutulan terimler: insan hakları (d940)

d998 Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık, diğer belirtilmiş

d999 Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık, belirtilmemiş

ÇEVRESEL ETMENLER

Tanım: ***Çevresel etmenler*** *insanların yaşadığı ve yaşamlarını kurduğu fiziksel, sosyal ve düşünsel çevreyi oluşturur.*

Çevresel etmenlerin kodlanması

Çevresel etmenler sınıflandırmanın 2. Bölümünün (bağlamsal etmenler) bir bileşenidir. Bu etmenler işlevselliğin her bir bileşeni için değerlendirilmeli ve ona göre kodlanmalıdır (bkz Ek 2).

Çevresel etmenler, ortamı tanımlanan kişi açısından kodlanacaklardır. Örneğin kaldırım kenarlarında engebeli yer döşemesinin olmaması tekerlekli sandalye kullanan bir kişi için kolaylaştırıcı ancak görme özürlü bir kişi için ise engel oluşturur.

Birinci niteleyici, etmenin ne derece kolaylaştırıcı veya engel olduğunu belirtir. Çevresel etmenin niye ve ne derece kolaylaştırıcı ya da engel olabileceğine dair pek çok neden vardır. Kolaylaştırıcılar için, kaynağın ulaşılabilirliği, güvenilebilir veya değişken oluşu, iyi veya kötü kalitede oluşu gibi konular kodlayıcılar tarafından akılda tutulmalıdır. Engeller için ise, bir etmenin ne sıklıkla kişiyi engellediği, engelin büyük ya da küçük mü olduğu, veya kaçınılabilir olup olmadığı gibi sorular daha anlamlı olabilir. Ayrıca unutulmamalıdır ki ,bir çevresel etmen ya varlığı (örneğin, yetiyitimi olan bir kişiye karşı olumsuz tutumlar) veya yokluğu (örneğin, ihtiyaç duyulan hizmetlerin olmaması) nedeniyle engel oluşturabilir. Sağlık koşullarına göre çevresel etmenlerin insan yaşamı üzerindeki etkileri değişken ve karmaşıktır. Gelecekte yapılacak araştırmaların bu etkileşime açıklık getireceği ümit edilmektedir. Araştırmalar, olasılıkla, bu etmenler için ikinci niteleyicinin kullanışlı olacağını da gösterecektir.

Bazı durumlarda, değişik çevresel etmenlerin toplamı tek bir terim ile özetlenir, örneğin yoksulluk, gelişme, kırsal veya kentsel yerleşim ya da sosyal sermaye gibi. Bu özetleyici terimlerin kendileri sınıflandırmada yer almazlar. Ancak, kodlayıcı bu terimlerin içerdiği etmenleri ayırmalı ve bunları kodlamalıdır. Bu özet terimleri oluşturan net ve tutarlı çevresel etmen kümelerinin olup olmadığını belirlemek için gelecekte yapılacak araştırmalara ihtiyaç duyulduğunu bir kez daha hatırlatmak gerekir.

Birinci niteleyici

Aşağıda, bir çevresel etmenin, ne derece engel veya kolaylaştırıcı olduğunu göstermek için negatif ve pozitif ölçek yer almaktadır. Aşağıda da belirtildiği gibi, nokta veya tek başına ayıraç engeli, + işareti ise kolaylaştırıcıyı ifade eder:

xxx.0 engel YOK	(hiç yok, yok, ihmal edilebilir,..)	%0-4
xxx.1 HAFİF düzeyde engel	(az, düşük,.....)	%5-24
xxx.2 ORTA düzeyde engel	(orta, az çok,.....)	%25-49
xxx.3 CİDDİ düzeyde engel	(yüksek, aşırı,....)	%50-95

xxx.4 TAM engel	(tamamen,....)	%96-100
xxx+0 kolaylaştırıcı YOK	(hiç yok, yok, ihmal edilebilir,....)	%0-4
xxx+1 HAFİF düzeyde kolaylaştırıcı	(az, düşük,.....)	%5-24
xxx+2 ORTA düzeyde kolaylaştırıcı	(orta, az çok,.....)	%25-49
xxx+3 CİDDİ düzeyde kolaylaştırıcı	(yüksek, aşırı,....)	%50-95
xxx+4 TAM kolaylaştırıcı	(tamamen,....)	%96-100

xxx.8 engel, belirtilmemiş
xxx+8 kolaylaştırıcı, belirtilmemiş
xxx.9 uygulanamaz

Geniş yüzdelik dilimleri, çevredeki engel ve kolaylaştırıcıların düzeyini belirtecek ölçeklendirilmiş değerlendirme araçları veya başka standartların bulunduğu durumlar için verilmiştir. Örneğin, “engel yok“ veya “tam engel“ kodu verildiğinde, bu derecelendirmenin hata sınırı en fazla %5 dir. “Orta düzeyde engel“, tamamen engel derecelendirmesinin yarısına kadar olan kısım şeklinde tanımlanır. Bu yüzdelikler, farklı alanlarda, toplum standartları yüzdelik dilimleri oluşturacak biçimde ayarlanacaktır. Bu derecelendirmenin standart biçimde kullanılabilmesi için, araştırmalarla geliştirilecek değerlendirme yöntemlerine gerek vardır.

İkinci niteleyici: Geliştirilecektir.

1. Bölüm
Ürünler ve teknoloji

Bu bölüm, kişinin yakın çevresinde bulunan, bir araya getirilmiş, oluşturulmuş, üretilmiş ya da imal edilmiş,doğal veya insan yapımı ürünler, ürün sistemleri, cihaz ve teknoloji ile ilgilidir. Teknik yardımlar ISO 9999 sınıflandırmasında şu şekilde tanımlanır: “yetiyitimi olan kişi tarafından kullanılan, özel olarak üretilmiş veya kolay elde edilebilir, yetiyitimini önleyici, telafi edici, denetleyici, hafifletici veya etkiyi yok edici herhangi bir ürün, aygıt, gereç veya teknik sistem”. Herhangi bir ürün veya teknolojinin destekleyici olabileceği kabul edilmiştir. (bkz ISO 9999: Yetiyitimi olan kişiler için teknik yardım-Sınıflandırma (ikinci baskı); ISO/TC 173/SC2; ISO/DIS 9999 (rev.)). Ancak çevresel etmenlerin buradaki sınıflandırma amaçları için yardımcı ürünler ve teknoloji, daha sınırlandırılmış biçimde, yetiyitimi olan kimsenin işlevselliğini arttırmak üzere özel olarak tasarlanmış veya uyarlanmış herhangi bir ürün, aygıt, gereç veya teknoloji olarak tanımlanmaktadır.

e110 Kişisel tüketim için ürünler veya maddeler

Yemek için imal edilmiş, işlemden geçirilmiş veya toplanmış, doğal veya insan yapımı herhangi bir nesne ya da madde.

Kapsama alınan terimler: yiyecek ve ilaç

e1100 Yiyecek

Yenilmek üzere imal edilmiş, işlemden geçirilmiş veya toplanmış, doğal veya insan yapımı herhangi bir nesne ya da madde, örneğin çiğ, işlemden geçirilmiş veya hazır yiyecekler ve farklı kıvamlardaki içecekler, bitkiler ve mineraller (vitaminler ve diğer destekleyici ürünler).

e1101 İlaçlar

Tıbbi amaçlar için imal edilmiş, işlemden geçirilmiş veya toplanmış, doğal veya insan yapımı herhangi bir nesne ya da madde, örneğin allopatik ve naturopatik medikasyon.

e1108 Kişisel tüketim için ürünler veya maddeler, diğer belirtilmiş

e1109 Kişisel tüketim için ürünler veya maddeler, belirtilmemiş

e115 Günlük yaşamda kişisel kullanım için ürünler ve teknoloji

Kullanan kişinin vücuduna, üzerine veya yakınına yerleştirilmiş, günlük etkinliklerde kullanılan, uyarlanmış veya özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, gereç, ürün ve teknolojiler.
Kapsama alınan terimler: kişisel kullanım için genel ve yardımcı ürünler ve teknoloji

e1150 Günlük yaşamda kişisel kullanım için genel ürünler ve teknoloji

Kişilerin günlük etkinliklerde kullandıkları gereç, ürün ve teknolojiler, örneğin özel olarak tasarlanmamış veya uyarlanmamış giysi, dokuma, mobilya, aletler, temizlik ürünleri ve gereçleri.

e1151 Günlük yaşamda kişisel kullanım için yardımcı ürünler ve teknoloji
Kişilerin günlük etkinliklerinde yardımcı, özel olarak tasarlanmış veya uyarlanmış gereç, ürün ve teknolojiler, örneğin protez ve ortez aletleri, nöral protezler (bağırsakları, mesaneyi, solunum ve kalp hızını kontrol eden fonksiyonel uyarım aygıtları gibi), ve kişinin ev içindeki kontrolünü kolaylaştırmayı amaçlayan çevresel kontrol eşyaları (tarayıcılar, uzaktan kumanda sistemleri, sesle kontrol sistemleri, zamanlama düğmeleri).

e1158 Günlük yaşamda kişisel kullanım için ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e1159 Günlük yaşamda kişisel kullanım için ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

e120 Ev içinde ve dışında hareket ve taşımacılıkta kişisel kullanım için ürünler ve teknoloji
Kullanan kişinin vücuduna, üzerine veya yakınına yerleştirilmiş, bina içinde ve dışında hareket etkinlikleri için kullanılan, uyarlanmış veya özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, gereç, ürün ve teknolojiler.

Kapsama alınan terimler: ev içinde ve dışında hareket ve taşımacılıkta kişisel kullanım için genel ve yardımcı ürünler ve teknoloji

e1200 Ev içinde ve dışında hareket ve taşımacılıkta kişisel kullanım için genel ürünler ve teknoloji
Kişilerin bina içinde ve dışında hareket etkinlikleri için kullandıkları özel olarak tasarlanmamış veya uyarlanmamış gereç, ürün ve teknolojiler, örneğin karada, havada ve suda insanların taşınması için kullanılan motorlu ve motorsuz araçlar (otobüsler, arabalar, kamyonetler, diğer motorlu araçlar ve hayvan gücüyle çalışan taşıtlar gibi).

e1201 Ev içinde ve dışında hareket ve taşımacılıkta kişisel kullanım için yardımcı ürünler ve teknoloji
Kişilerin bina içinde ve dışında hareket etmelerine yardımcı, özel olarak tasarlanmış veya uyarlanmış gereç, ürün ve teknolojiler, örneğin yürüme aletleri, özel araba ve kamyonetler, taşıtlar için adaptörler, tekerlekli sandalyeler ve nakil araçları.

e1208 Ev içinde ve dışında hareket ve taşımacılıkta kişisel kullanım için ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e1209 Ev içinde ve dışında hareket ve taşımacılıkta kişisel kullanım için ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

e125 İletişim için ürünler ve teknoloji
Kullanan kişinin vücuduna, üzerine veya yakınına yerleştirilmiş, uyarlanmış veya özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, bilgi alış verişi etkinliklerinde kullanılan gereç, ürün ve teknolojiler.
Kapsama alınan terimler: iletişim için genel ve yardımcı ürünler ve teknoloji

e1250 İletişim için genel ürünler ve teknoloji
Kişilerin bilgi alış veriş etkinliklerinde kullandıkları özel olarak tasarlanmamış veya uyarlanmamış gereç, ürün ve teknolojiler, örneğin optik ve işitsel aletler, ses kayıt cihazları ve alıcılar, televizyon ve video cihazları, telefon cihazı, ses nakil sistemleri ve yüz yüze iletişim cihazları.

e1251 İletişim için yardımcı ürünler ve teknoloji
Kişilerin bilgi alış veriş etkinliklerinde yardımcı, özel olarak tasarlanmış veya uyarlanmış gereç, ürün ve teknolojiler, örneğin özel görme cihazları, elektro-optik cihazlar, özel yazıcılar, çizim veya el yazısı cihazları, sinyal sistemleri ve özel software ve hardware bilgisayarlar, kulak içi cihazlar, işitme cihazları, FM çalıştırıcıları, ses protezleri, iletişim tahtaları, gözlük ve kontakt lensler.

e1258 İletişim için ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e1259 İletişim için ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

e130 Eğitim için ürünler ve teknoloji
Bilgi, hüner ve beceri kazanmak için kullanılan, uyarlanmış veya özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, gereç, ürün, yöntem, metot ve teknolojiler.

Kapsama alınan terimler: eğitim için genel ve yardımcı ürünler ve teknoloji

e1300 Eğitim için genel ürünler ve teknoloji
Her hangi bir düzeyde bilgi, hüner ve beceri kazanmak için kullanılan, uyarlanmamış veya özel olarak tasarlanmamış gereç, ürün, yöntem, metot ve teknolojiler, örneğin kitaplar, el kitapları, eğitici oyuncaklar, hardware veya software bilgisayar gibi.

e1301 Eğitim için yardımcı ürünler ve teknoloji
Her hangi bir düzeyde bilgi, hüner ve beceri kazanmak için kullanılan, uyarlanmış veya özel olarak tasarlanmış gereç, ürün, yöntem, metot ve teknolojiler, örneğin özel bilgisayar teknolojisi gibi.

e1308 Eğitim için ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e1309 Eğitim için ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

e135 Çalışma için ürünler ve teknoloji
Çalışma hayatında iş etkinliklerini kolaylaştırmak için kullanılan gereç, ürün ve teknoloji.
Kapsama alınan terimler: çalışma için genel ve yardımcı ürünler ve teknoloji

e1350 Çalışma için genel ürünler ve teknoloji
Çalışma hayatında iş etkinliklerini kolaylaştırmak için kullanılan, uyarlanmamış veya özel olarak tasarlanmamış gereç, ürün ve teknoloji, örneğin aletler, makineler ve ofis gereçleri gibi.

e1351 Çalışma için yardımcı ürünler ve teknoloji
Çalışma hayatında iş etkinliklerini kolaylaştırmak için kullanılan, uyarlanmış veya özel olarak tasarlanmış gereç, ürün ve teknoloji, örneğin ayarlanabilir masalar, sıralar ve dosyalama dolapları; ofis kapılarından giriş ve çıkışlar için uzaktan kumada; hardware veya software bilgisayarlar, işle ilgili görevlerin idaresini kolaylaştırmayı ve iş çevresinin kontrolünü amaçlayan yardımcı araç ve çevresel kontrol eşyaları (tarayıcılar, uzaktan kumanda sistemleri, sesle kontrol sistemleri ve zamanlama düğmeleri gibi).

e1358 Çalışma için ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e1359 Çalışma için ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

e140 Kültür, eğlence ve spor için ürünler ve teknoloji
Kültür, eğlence ve spor etkinliklerinde bulunmak ve bu etkinlikleri arttırmak için kullanılan, uyarlanmış ve özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, gereç, ürün ve teknoloji.

Kapsama alınan terimler: kültür, eğlence ve spor için genel ve yardımcı ürünler ve teknoloji

e1400 Kültür, eğlence ve spor için genel ürünler ve teknoloji
Kültür, eğlence ve spor etkinliklerinde bulunmak ve bu etkinlikleri arttırmak için kullanılan, uyarlanmamış ve özel olarak tasarlanmamış gereç, ürün ve teknoloji, örneğin oyuncaklar, kayaklar, tenis topları ve müzik aletleri gibi.

e1401 Kültür, eğlence ve spor için yardımcı ürünler ve teknoloji
Kültür, eğlence ve spor etkinliklerinde bulunmak ve bu etkinlikleri arttırmak için kullanılan, uyarlanmış ve özel olarak tasarlanmış gereç, ürün ve teknoloji, örneğin spor için uyarlanmış hareket gereçleri, müzik ve diğer sanat uğraşları için uyarlamalar.

e1408 Kültür, eğlence ve spor için ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e1409 Kültür, eğlence ve spor için ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

e145 Dini ve manevi uygulamalar için ürünler ve teknoloji
Dini veya manevi uygulama bağlamında sembolik anlam kazanan veya anlam atfedilen, uyarlanmış ve özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, tek veya toptan üretilmiş, ürün ve teknoloji.

Kapsama alınan terimler: dini ve manevi uygulamalar için genel ve yardımcı ürünler ve teknoloji

e1450 Dini ve manevi uygulamalar için genel ürünler ve teknoloji

Dini veya manevi uygulama bağlamında sembolik anlam kazanan veya anlam atfedilen, uyarlanmamış ve özel olarak tasarlanmamış, tek veya toptan üretilmiş, ürün ve teknoloji, örneğin dini yapılar, seccade gibi.

e1451 Dini ve manevi uygulamalar için yardımcı ürünler ve teknoloji

Dini veya manevi uygulama bağlamında sembolik anlam kazanan veya anlam atfedilen, uyarlanmış ve özel olarak tasarlanmış, ürün ve teknoloji, örneğin görme engelliler alfabesi ile yazılmış dini kitaplar, cami girişlerinde tekerlekli sandalyenin tekerlekleri için özel koruma gibi.

e1458 Dini ve manevi uygulamalar için ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e1459 Dini ve manevi uygulamalar için ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

e150 Kamu kullanımına ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi

Uyarlanmış ve özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, kişinin iç ve dış mekan insan yapımı çevresini oluşturan, kamu kullanımı için planlanmış, tasarlanmış ve yapılmış ürünler ve teknoloji.

Kapsama alınan terimler: giriş ve çıkışların, kolaylık ve yönlendirmelerin tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi

e1500 Kamuya ait binaların giriş ve çıkışları için tasarım, yapı ve inşaat ürünleri ve teknoloji

Kamu kullanımı için planlanmış, tasarlanmış ve yapılmış insan yapımı çevrenin giriş ve çıkış yerlerinin ürün ve teknolojisi, örneğin kamu kullanımına ait binalarının giriş ve çıkış yerlerinin, binaların, taşınabilir ve merkezi rampaların, kolay açılır kapıların, kapı kolu manivelası ve kapı eşiği düzeylerinin, tasarımı, inşası ve yapımı (iş yerleri, dükkanlar ve tiyatrolar gibi).

e1501 Kamuya ait binaların içindeki kolaylıkları arttıracak tasarım, yapı ve inşaat ürünleri ve teknoloji

Kamu kullanımına ait yapıların tasarımında, inşasında ve yapımındaki bina içi kolaylıkların ürün ve teknolojisi, örneğin tuvalet kolaylıkları, telefonlar, ses bağlantıları, yükseltici veya asansörler, yürüyen merdivenler, termostatlar (ısı ayarı için) ve oditoryum veya stadyumda farklı yerlere yerleştirilmiş ulaşılabilir koltuklar gibi.

e1502 Kamuya ait binaların içinde yol bulmak, iz sürmek ve yer belirlemek için tasarım, yapı ve inşaat ürünleri ve teknoloji

Kamu kullanımına ait binalarda, kişilerin bina içinde ve hemen dışında yol bulmalarına, gitmek istedikleri yeri belirlemelerine yardımcı tasarım, inşa ve yapıların iç ve dış mekan ürünleri ve teknolojisi, örneğin görme engelliler için veya yazı ile işaretleme, koridorların ebadı, zemin kaplamaları, ulaşılabilir danışma kulübeleri veya başka yol göstericiler gibi.

e1508 Kamu kullanımına ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi, diğer belirtilmiş

e1509 Kamu kullanımına ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi, belirtilmemiş

e155 Özel kullanıma ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi

Uyarlanmış ve özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, kişinin iç ve dış mekan insan yapımı çevresini oluşturan, özel kullanım için planlanmış, tasarlanmış ve yapılmış ürünler ve teknoloji.

Kapsama alınan terimler: giriş ve çıkışların, kolaylık ve yönlendirmelerin tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi

e1550 Özel kullanıma ait binaların giriş ve çıkışları için tasarım, yapı ve inşaat ürünleri ve teknoloji

Özel kullanım için planlanmış, tasarlanmış ve yapılmış insan yapımı çevrenin giriş ve çıkış yerlerinin ürün ve teknolojisi, örneğin özel evlerin giriş ve çıkış yerleri, taşınabilir ve merkezi rampalar, kolay açılır kapılar, kapı kolu manivelası ve kapı eşiklerinin düzeyleri gibi.

e1551 Özel kullanıma ait binaların içindeki kolaylıkları arttıracak tasarım, yapı ve inşaat ürünleri ve teknoloji

Özel kullanıma ait yapıların iç tasarımı, inşası ve yapımı ile ilgili ürünler ve teknoloji, örneğin özel evlerdeki tuvalet kolaylıkları, telefonlar, ses bağlantıları, mutfak dolapları, aletler ve elektronik kontroller gibi.

e1552 Özel kullanıma ait binaların içinde yol bulmak, iz sürmek ve yer belirlemek için tasarım, yapı ve inşaat ürünleri ve teknoloji

Özel kullanıma ait binalarda, kişilerin bina içinde ve hemen dışında yol bulmalarına, gitmek istedikleri yeri belirlemelerine yardımcı tasarım, inşa ve yapıların iç ve dış mekan ürünleri ve teknolojisi, örneğin görme engelliler için veya yazı ile işaretleme, koridorların ebadı, zemin kaplamaları gibi.

e1558 Özel kullanıma ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi, diğer belirtilmiş

e1559 Özel kullanıma ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi, belirtilmemiş

e160 Alan geliştirme için ürünler ve teknoloji

Tasarım, planlama, alan geliştirme ve arazi kullanımıyla ilgili politikaların uygulanması sonucu kişinin dış çevresini etkiledikleri gerekçesiyle, uyarlanmış ve özel olarak tasarlanmış olanlar da dahil, arazilerdeki ürün ve teknoloji.

Kapsama alınan terimler: arazi kullanımıyla ilgili politikaların uygulanmasıyla düzenlenen arazilerde ürün ve teknoloji, örneğin kırsal alanlar, banliyö alanları, kentsel alan, parklar, koruma altına alınmış alanlar ve korunmuş yabani yaşam alanları gibi

e1600 Kırsal alan geliştirme için ürünler ve teknoloji

Tasarım, planlama, alan geliştirme ve arazi kullanımıyla ilgili politikaların uygulanması sonucu kişinin dış çevresini etkiledikleri gerekçesiyle, kırsal alanlardaki ürün ve teknoloji, örneğin tarım alanları, patikalar ve karayolları tabelaları gibi.

e1601 Banliyö alanları geliştirme için ürünler ve teknoloji

Tasarım, planlama, alan geliştirme ve arazi kullanımıyla ilgili politikaların uygulanması sonucu kişinin dış çevresini etkiledikleri gerekçesiyle, banliyö alanlarındaki ürün ve teknoloji, örneğin kaldırım taşları, patikalar, karayolları tabelaları ve sokak aydınlatmaları gibi.

e1602 Kentsel alan geliştirme için ürünler ve teknoloji

Tasarım, planlama, alan geliştirme ve arazi kullanımıyla ilgili politikaların uygulanması sonucu kişinin dış çevresini etkiledikleri gerekçesiyle, kentsel alanlardaki ürün ve teknoloji, örneğin kaldırım taşları, rampalar, karayolları tabelaları ve sokak aydınlatmaları gibi.

e1603 Parklar, koruma altına alınmış ve yabani yaşam alanları için ürünler ve teknoloji

Tasarım, planlama, alan geliştirme ve arazi kullanımıyla ilgili politikaların uygulanması sonucu kişinin dış çevresini etkiledikleri gerekçesiyle, parklar, koruma altına alınmış ve yabani yaşam alanlarından oluşan arazilerdeki ürün ve teknoloji, örneğin park levhaları, yabani yaşam alanlarındaki patikalar gibi.

e1608 Alan geliştirme için ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e1609 Alan geliştirme için ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

e165 Değerler

Ekonomik takas için, kişinin sahip olduğu veya kullanma hakkı olan ürünler veya nesneler, örneğin para, mal, mülk ve diğer servetler.

Kapsama alınan terimler: somut ve soyut ürün ve mallar, mali değer

e1650 Mali değer

İş gücü, sermaye ve hizmet takasında aracı olarak işlev gören ürünler, örneğin para ve diğer mali araçlar gibi.

e1651 Somut değer

İş gücü, sermaye ve hizmet takasında aracı olarak işlev gören ürün ve nesneler, örneğin evler ve araziler, giysiler, yiyecek ve teknolojik eşyalar gibi.

e1652 Soyut değer

İş gücü, sermaye ve hizmet takasında aracı olarak işlev gören ürünler, örneğin entelektüel zenginlik, bilgi ve beceri gibi.

e1658 Değerler, diğer belirtilmiş

e1659 Değerler, belirtilmemiş

e198 Ürünler ve teknoloji, diğer belirtilmiş

e199 Ürünler ve teknoloji, belirtilmemiş

2. Bölüm
Doğal çevre ve çevrede insan yapımı değişiklikler

Bu bölüm, doğal ve fiziksel çevrenin canlı ve cansız unsurları, bu çevrenin insanlar tarafından değiştirilmiş parçaları ve aynı zamanda bu çevredeki insan topluluklarının özellikleriyle ilgilidir.

e210 Fiziki coğrafya

Yeryüzü şekillerinin özellikleri ve su kaynakları.

Kapsama alınan terimler: orografi (rölyef, yeryüzü şekillerinin özellikleri ve genişliği, rakım da dahil) ve hidrografi (göller, nehirler, denizler gibi su kaynakları) kapsamındaki coğrafi özellikler

e2100 Yeryüzü şekilleri

Yeryüzü şekillerinin özellikleri, örneğin dağlar, tepeler, vadiler, ovalar.

e2101 Su kaynakları

Su kaynaklarının özellikleri, örneğin göller, barajlar, nehirler ve akarsular.

e2108 Fiziki coğrafya, diğer belirtilmiş

e2109 Fiziki coğrafya, belirtilmemiş

e215 Nüfus

Herhangi bir çevrede yaşayan aynı çevresel uyum biçimini paylaşan insan grupları.

Kapsama alınan terimler: demografik değişim; nüfus yoğunluğu

e2150 Demografik değişim

İnsan grupları içinde ortaya çıkan değişiklikler, örneğin doğum, ölüm, toplumun yaşlanması ve göç gibi nedenlerden dolayı bir bölgede yaşayan toplam insan sayısının kompozisyonu ve değişimi.

e2151 Nüfus yoğunluğu

Düşük ve yüksek yoğunluk gibi özellikler de dahil olmak üzere, birim alana düşen insan sayısı.

e2158 Nüfus, diğer belirtilmiş

e2159 Nüfus, belirtilmemiş

e220 Bitki örtüsü ve hayvanlar

Bitkiler ve hayvanlar.

Dışta tutulan terimler: evcil hayvanlar (e350); nüfus (e215)

e2200 Bitkiler

Genel olarak embriyo üreten, kloroplast içeren, selüloz hücre duvarına sahip ve hareket gücünden yoksun, bitkiler aleminin fotosentetik, ökaryötik, çok hücreli çeşitli organizmalarından herhangi biri, örneğin, ağaçlar, çiçekler, çalılar, sarmaşıklar gibi.

e2201 Hayvanlar

Hareket kapasitesi, fotosentetik metabolizmaya sahip olmamak, uyaranlara göze çarpan tepkiler vermek, kısıtlı büyüme ve değişmez vücut yapısı gibi bazı tipik özellikleriyle bitkilerden ayrılan, hayvanlar aleminin çok hücreli organizmaları, örneğin vahşi hayvanlar, çiftlik hayvanları, sürüngenler, kuşlar, balıklar ve memeliler gibi.
Dışta tutulan terimler: değerler (e165); evcil hayvanlar (e350)

e2208 Bitki örtüsü ve hayvanlar, diğer belirtilmiş

e2209 Bitki örtüsü ve hayvanlar, belirtilmemiş

e225 İklim

Meteorolojik özellikler ve olaylar, örneğin hava durumu gibi.

Kapsama alınan terimler: ısı, nem, atmosfer basıncı, yağış, rüzgar ve mevsimsel değişiklikler

e2250 Isı
Sıcaklık veya soğukluk derecesi, örneğin yüksek ya da düşük ısı, normal veya aşırı soğuk ya da aşırı sıcak gibi.

e2251 Nem
Havadaki rutubet düzeyi, örneğin yüksek veya düşük nem gibi**.**

e2252 Atmosfer basıncı
Etrafı saran havanın basıncı, örneğin deniz seviyesinden yükseklikle veya meteorolojik şartlarla bağlantılı basınç gibi.

e2253 Yağış
Rutubetin yağması, örneğin yağmur, çiy, kar, sulusepken ve dolu gibi.

e2254 Rüzgar
Biraz ya da fazla hızlı, doğal hareket halindeki hava, örneğin esinti, sert rüzgar veya ani rüzgar gibi.

e2255 Mevsimsel değişiklikler
Bir mevsimden bir sonraki mevsime, doğal, düzenli ve tahmin edilebilir değişiklikler, örneğin yaz, sonbahar, kış ve ilkbahar.

e2258 İklim, diğer belirtilmiş

e2259 İklim, belirtilmemiş

e230 Doğal olaylar
Depremler ve ciddi ya da şiddetli hava koşulları gibi, düzenli veya düzensiz olarak meydana gelen ve insanın fiziksel çevresini bozan coğrafi ve atmosferik değişiklikler, örneğin kasırgalar, hortumlar, tayfunlar, seller, orman yangınları ve kar fırtınası.

e235 İnsanın yol açtığı olaylar
Anlaşmazlıklar veya savaşlarla bağlantılı şartlar ve olaylar da dahil olmak üzere, kişilerin günlük yaşamlarını engelleyebilecek, doğal çevrede insanların sebep olduğu değişiklikler veya bozukluklar, örneğin insanların ülkelerinden çıkarılması, sosyal altyapı sistemlerinin, evlerin ve arazilerin bozulması, çevresel felaketler, kara, su ve hava kirliliği (zehirli atıklar gibi).

e240 Işık
Güneş ışığı ya da suni aydınlatma (örneğin mumlar, yağ veya parafin lambaları, ateş ve elektrik) yoluyla nesnelerin görünür hale gelmesini sağlayan, çevre ile ilgili bazen işe yarar bazen de dikkat çeldirici bilgi verebilen elektromanyetik radyasyon.
Kapsama alınan terimler: ışık yoğunluğu; ışık niteliği; renk kontrastları

e2400 Işık yoğunluğu
Doğal (güneş gibi) veya suni ışık kaynağından yayılan enerji düzeyi veya miktarı.

e2401 Işık niteliği
Çevre ile ilgili işe yarar (merdiven veya kapı bulunduğunda görsel bilgi gibi) veya dikkat çeldirici (çok sayıda görsel imaj gibi) bilgi sağlayabilen, görsel çevrede ortaya çıkan renk kontrastları ile bağlantılı ışık özellikleri.

e2408 Işık, diğer belirtilmiş

e2409 Işık, belirtilmemiş

e245 Zamanla ilişkili değişiklikler

Doğal, düzenli ve önceden tahmin edilebilir zamansal değişim.

Kapsama alınan terimler: gündüz/gece döngüsü ve lunar döngü

e2450 Gündüz/gece döngüsü
Gündüzden geceye ve tekrar geceden gündüze doğal, düzenli ve tahmin edilebilir değişiklikler, örneğin gündüz, gece, tan ağarması, akşam karanlığı gibi.

e2451 Lunar döngü
Dünya ile ilişkili olarak ayın pozisyonundaki doğal, düzenli ve tahmin edilebilir değişiklikler.

e2458 Zamanla ilişkili değişiklikler, diğer belirtilmiş

e2459 Zamanla ilişkili değişiklikler, belirtilmemiş

e250 Ses

Herhangi bir güçte, ses renginde veya tonda duyulan ya da duyulabilecek, çevre ile ilgili yaralı veya dikkat çeldirici bilgi sağlayabilen olgu, örneğin patlama, çınlama, güm güm vurma, ötme, ıslık, haykırış veya vızıltı gibi.

Kapsama alınan terimler: ses yoğunluğu; ses niteliği

e2500 Ses yoğunluğu
Yüksek enerji düzeyinin yüksek ses, düşük enerji düzeyinin ise düşük ses olarak algılandığı, yayılan enerjinin miktarı ile belirlenen, işitsel olgunun gücü veya düzeyi.

e2501 Ses niteliği
Dalga boyu veya ses dalgasının özellikleriyle belirlenen, tizlik veya ton olarak algılanan, bazen çevre ile ilgili yaralı (köpek havlaması veya kedi miyavlaması gibi) bazen de dikkat çeldirici (fondaki gürültü gibi) bilgi sağlayabilen ses niteliği, örneğin gürültü veya melodik ses gibi.

e2508 Ses, diğer belirtilmiş

e2509 Ses, belirtilmemiş

e255 Titreşim

Kişi veya nesnenin, düzenli veya düzensiz olarak, herhangi bir fiziksel bozukluk nedeniyle ileriye ve geriye doğru hareketi, örneğin titreme, titreşme, küçük veya büyük aletlerin, uçak veya patlamaların yol açtığı, nesnelerin, yapıların veya insanların ani çekilme ve silkelenme hareketleri.

Dışta tutulan terimler: doğal olaylar (e230); örneğin depremler nedeniyle yer kabuğunun titreşimi veya sallanması

e260 Havanın niteliği

Atmosfer (açık alanda) veya kapalı alanlarda (binaların içi) havanın, bazen çevre ile ilgili yaralı bazen de dikkat çeldirici bilgi sağlayabilen, özelliği.

Kapsama alınan terimler: iç mekan ve dış mekanda havanın niteliği

e2600 İç mekanda havanın niteliği
Havanın, bina içlerinde veya kapalı alanlarda, koku, duman, nem düzeyi ile belirlenmiş, klima cihazları ile kontrol edilmiş veya kontrolsüz, bazen çevre ile ilgili yaralı (gaz sızıntısının kokusu gibi) bazen de dikkat dağıtıcı (yoğun parfüm kokusu gibi) bilgi sağlayabilen özelliği.

e2601 Dış mekanda havanın niteliği

Havanın, açık alanlarda, koku, duman, nem, ozon düzeyi ve başka atmosfer özellikleri ile belirlenmiş, bazen çevre ile ilgili yaralı (yağmur kokusu gibi) bazen de dikkat çeldirici (kötü kokular gibi) bilgi sağlayabilen, özelliği.

e2608 Havanın niteliği, diğer belirtilmiş

e2609 Havanın niteliği, belirtilmemiş

e298 Doğal çevre ve çevrede insan yapımı değişiklikler, diğer belirtilmiş

e299 Doğal çevre ve çevrede insan yapımı değişiklikler, belirtilmemiş

3. Bölüm
Destek ve ilişkiler

Bu bölüm, kişilere evlerinde, işyerlerinde, okullarında, oyunlarda veya günlük etkinliklerin diğer alanlarında, fiziksel veya duygusal destek, beslenme, korunma, yardım ve ilişkiler sağlayan insanlar veya hayvanlarla ilgilidir. Bu bölümde destek sağlayan kişi veya kişilerin tutumlarına yer verilmemektedir. Tanımlanan çevresel etmen insan ya da hayvan değil, o insan ya da hayvanın sağladığı fiziksel ve duygusal desteğin miktarıdır.

e310 Yakın aile

Doğum, evlilik veya başka ilişkilerle birbirlerine bağlanan ve kültürel olarak yakın aile şeklinde tanınan kişiler, örneğin karı koca, eşler, ebeveyn, kardeşler, çocuklar, başkasının çocuğunu büyütmüş ebeveyn, evlat edinmiş ebeveyn, büyük anne, büyük babalar.

Dışta tutulan terimler: geniş aile (e315); kişisel bakım verenler ve kişisel yardımcılar (e340)

e315 Geniş aile

Aile ilişkileri, evlilik ilişkileri veya diğer ilişkilerle birbirlerine bağı olan, kültürel olarak geniş aile şeklinde tanınan kişiler, örneğin teyzeler, halalar, amcalar, dayılar, kız ve erkek yeğenler.

Dışta tutulan terimler: yakın aile (e310)

e320 Arkadaşlar

Güven ve karşılıklı destekle tanımlanan ilişkilerde sürekli katılımcı ve yakın olan kişiler.

e325 Tanıdıklar, akranlar, iş arkadaşları, komşular ve topluluk üyeleri

İş, okul, eğlence ortamı veya yaşamın diğer alanlarında, tanıdıklar, akranlar, iş arkadaşları, komşular ve topluluk üyeleri olarak birbirlerini tanıyan, yaş, cinsiyet, dini inançlar veya aynı etnik köken gibi demografik özellikleri paylaşan ya da ortak ilgileri olan kişiler.

Dışta tutulan terimler: dernekler ve örgütsel servisler (e5550)

e330 Yetkili konumundaki insanlar

Başkaları için karar verme sorumluluğuna sahip, toplumdaki sosyal, ekonomik, kültürel veya dini rollerine dayanan güçleri veya sosyal olarak tanımlanmış etkileri olan kişiler, örneğin öğretmenler, iş verenler, denetleyiciler, dini liderler, yetkililere vekalet edenler, vasiler.

e335 Ast konumundaki insanlar

İşte, okulda veya diğer ortamlarda, günlük yaşamları yetkili konumdaki insanlar tarafından etkilenen kişiler, örneğin öğrenciler, işçiler, dini grupların üyeleri gibi.

Dışta tutulan terimler: yakın aile (e310)

e340 Kişisel bakım verenler ve kişisel yardımcılar

Kişilerin günlük etkinliklerini ve iş, okul ya da diğer ortamlardaki performanslarını sürdürmelerini desteklemek için gerek oldukça hizmet veren, kamuya ait ya da özel parasal kaynaklarla veya gönüllü olarak çalışan insanlar, örneğin ev yapım ve bakımında destek veren kişiler, kişisel yardımcılar, taşımaya yardım edenler, ücretli yardımcılar, dadılar ve çocuğa birincil bakım veren diğer kişiler.

Dışta tutulan terimler: yakın aile (e310); geniş aile (e315); arkadaşlar (e320); genel sosyal destek servisleri (e5750); sağlık profesyonelleri (e355)

e345 Yabancılar

Tanımadık veya alakasız kişiler, kişinin tanımadığı ancak ortak yaşam koşullarını paylaştığı insanlar da dahil olmak üzere, henüz ilişki veya bağlantı kurulmamış kişiler, örneğin vekil öğretmenler, iş arkadaşları veya bakım veren insanlar gibi.

e350 Evcil hayvanlar

Ev hayvanları (köpekler, kediler, kuşlar, balıklar vb) gibi fiziksel, duygusal veya psikolojik destek sağlayan ya da kişisel hareket ve taşıma için kullanılan hayvanlar

Dışta tutulan terimler: hayvanlar (e2201); değerler (e165)

e355 Sağlık profesyonelleri

Sağlık sistemi içinde hizmet sunan tüm çalışanlar, örneğin doktorlar, hemşireler, fizyoterapistler, uğraşı terapistleri, konuşma terapistleri, odyologlar, ortotist-prostetistler, tıp fakültesi çalışanları gibi.

Dışta tutulan terimler: diğer profesyoneller (e360)

e360 Diğer profesyoneller

Sağlık sistemi dışında hizmet sunan tüm çalışanlar, örneğin sosyal hizmet uzmanları, hukukçular, öğretmenler, mimarlar, ve tasarımcılar gibi.

Dışta tutulan terimler: sağlık profesyonelleri (e355)

e398 Destek ve ilişkiler, diğer belirtilmiş

e399 Destek ve ilişkiler, belirtilmemiş

4. Bölüm
Tutumlar

Bu bölüm, örf ve adetler, ideolojiler, değerler, normlar, gerçek olaylarla ilgili inançlar ve dini inanışların gözlenebilir sonuçları olan tutumlarla ilgilidir. Bu tutumlar,bireysel davranış ve sosyal hayatı, kişisel ilişkiler ve topluluklarla kaynaşmaktan, politik, ekonomik ve yasal yapılara kadar her düzeyde etkiler; örneğin kişinin güvenilebilirliği ve insan olarak değeri ile ilgili bireysel ve sosyal tutumlar pozitif ve onurlandırıcı adetleri veya negatif ve ayırımcı adetleri (ayırımcılık, kalıba sokma, marjinalleştirme veya kişinin ihmal edilmesi gibi) harekete geçirebilir. Sınıflandırılan tutumlar, ortamı tanımlanan kişinin dışındaki insanlara aittir. Bireysel tutumlar, Çevresel Etmenler-3. Bölümde yer alan listedeki ilişki çeşitleri ile bağlantılı olarak sınıflandırılmıştır. Tutumların altında yatan itici güç oldukları varsayıldığından, değerler ve inançlar, tutumlardan ayrı kodlanmamıştır.

e410 Yakın aile fertlerinin bireysel tutumları

Yakın aile fertlerinin, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e415 Geniş aile fertlerinin bireysel tutumları

Geniş aile fertlerinin, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e420 Arkadaşların bireysel tutumları

Arkadaşların, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları

e425 Tanıdıklar, akranlar, iş arkadaşları, komşular ve topluluk üyelerinin bireysel tutumları

Tanıdıklar, akranlar, iş arkadaşları, komşular ve topluluk üyelerinin, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e430 Yetkili konumundaki insanların bireysel tutumları

Yetkili konumundaki insanların, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e435 Ast konumundaki insanların bireysel tutumları

Ast konumundaki insanların, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e440 Kişisel bakım verenler ve kişisel yardımcıların bireysel tutumları

Kişisel bakım verenler ve kişisel yardımcıların, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e445 Yabancıların bireysel tutumları

Yabancıların, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e450 Sağlık profesyonellerinin bireysel tutumları

Sağlık profesyonellerinin, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e455 Diğer profesyonellerin bireysel tutumları

Sağlıkla ilgili ve diğer profesyonellerin, kişi veya diğer konular (sosyal, politik ve ekonomik konular gibi) hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e460 Toplumsal tutum

Genel olarak herhangi bir kültür, toplum, alt kültür veya diğer sosyal gruplardaki insanların, kişiler veya diğer sosyal, politik ve ekonomik konular hakkında, kişinin davranış ve eylemlerini etkileyen genel ya da belirli fikir veya inançları.

e465 Toplum normları, uygulamaları ve ideolojiler

Sosyal bağlam içerisinde ortaya çıkan ve toplumsal ya da bireysel uygulamalar ve davranışları etkileyen veya bunlara yol açan örf ve adetler, kurallar, soyut değer sistemleri ve normatif inançlar (ideolojiler, normatif dünya görüşleri ve ahlaki felsefeler gibi), örneğin ahlaki ve dini davranışla ilgili sosyal normlar veya etiket; dini doktrin ve bunun sonunda ortaya çıkan normlar ve adetler; ritüel ve sosyal toplantıları çevreleyen normlar.

e498 Tutumlar, diğer belirtilmiş

e499 Tutumlar, belirtilmemiş

5. Bölüm
Hizmetler, sistemler ve politikalar

Bu bölüm, aşağıda aktarılan konularla ilgilidir:

1. *Hizmetler*: Bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanmış, toplumun değişik kesimlerinde, yarar sağlayan, yapılandırılmış programlar ve işlemler. (Hizmetler içerisine, bu hizmetleri sağlayan kişiler de dahildir.) Hizmetler kamuya ait, özel veya gönüllü olabilir, yerel, toplumsal, bölgesel, devlet çapında, taşrada, ulusal veya uluslararası düzeyde, bireyler, dernekler, organizasyonlar, acenteler, veya hükümetler tarafından sağlanabilir. Bu hizmetler tarafından sağlanan yarar genel veya uyarlanmış ya da özel olarak tasarlanmış olabilir.

2. *Sistemler:* Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde, hükümetler veya diğer tanınan yetkililer tarafından kurulmuş, idari kontrol ve düzenleyici mekanizmalar. Bu sistemler, toplumun değişik kesimlerinde yarar, yapılandırılmış programlar ve işlemler sağlayan hizmetlerin organizasyonu, kontrolü ve denetlenmeleri için tasarlanmışlardır.

3. *Politikalar*: Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde, hükümetler veya diğer tanınan yetkililer tarafından hazırlanmış, kanunlar, yönetmelikler, antlaşmalar ve standartlardan oluşur. Politikalar, toplumun

değişik kesimlerinde, hizmetler, yapılandırılmış programlar ve işlemleri organize eden, kontrol eden ve denetleyen sistemleri düzenler ve yönetir.

e510 Tüketim mallarının üretimi için hizmetler, sistemler ve politikalar

Kişiler tarafından tüketilen ya da kullanılan mal ve ürünlerin üretimini sağlayan ve yöneten hizmetler, sistemler ve politikalar.

e5100 Tüketim mallarının üretimi için hizmetler

Tüketim malları ve ürünlerinin toplanması, oluşturulması, üretimi ve imalatı ile ilgili hizmetler ve programlar, örneğin hizmetleri sağlayan kişiler de dahil olmak üzere, hareket, iletişim, eğitim, taşımacılık, çalışma ve ev işleri için kullanılan teknoloji ve ürünler gibi.

Dışta tutulan terimler: eğitim ve öğretim hizmetleri (e5850) iletişim hizmetleri (e5350); 1.Bölüm

e5101 Tüketim mallarının üretimi için sistemler

Tüketim malları ve ürünlerinin toplanması, oluşturulması, üretimi ve imalatı ile ilgili hizmetler ve programları düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin standartları belirleyen bölgesel, ulusal ve uluslararası organizasyonlar (Standardizasyon için Uluslararası Organizasyon gibi) ve tüketici toplulukları gibi.

e5102 Tüketim mallarının üretimi için politikalar

Tüketim malları ve ürünlerinin toplanması, oluşturulması, üretimi ve imalatı hakkında yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin hangi standardın uyarlanacağı hakkında politikalar gibi.

e5108 Tüketim mallarının üretimi için hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e5109 Tüketim mallarının üretimi için hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

e515 Mimari ve yapısal hizmetler, sistemler ve politikalar

Kamuya ait veya özel binaların yapım ve tasarımıyla ilgili hizmetler, sistemler ve politikalar.

Dışta tutulan terimler: açık alan planlaması için hizmetler, sistemler ve politikalar (e520)

e5150 Mimari ve yapısal hizmetler

Konutlar, ticari, endüstriyel ve kamu binalarının tasarımı, yapımı ve bakımı ile ilgili hizmetler ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin konut inşaatları, tasarım kuralları, inşaat yasaları, düzenlemeleri ve standartları gibi.

e5151 Mimari ve yapısal sistemler

Konutlar, ticari, endüstriyel ve kamu binalarının planlama, tasarım, yapım ve bakımını düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin inşaat yasalarının, yapı standartlarının, yangın ve güvenlik sistemlerinin denetlenmesi ve yerine getirilmesi için sistemler.

e5152 Mimari ve yapısal politikalar

Konutlar, ticari, endüstriyel ve kamu binalarının planlama, tasarım, yapım ve bakımını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin inşaat yasaları, yapı standartları, yangın ve güvenlik standartları ile ilgili politikalar.

e5158 Mimari ve yapısal hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e5159 Mimari ve yapısal hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

e520 Açık alan planlaması için hizmetler, sistemler ve politikalar

Kırsal, banliyö ve kentsel alanda, kamu arazileri (örneğin parklar, ormanlar, sahil şeritleri, sulak alanlar gibi) ve özel arazilerin planlanma, tasarım, geliştirilme ve bakımları ile ilgili hizmetler, sistemler ve politikalar.

Dışta tutulan terimler: mimari ve yapısal hizmetler, sistemler ve politikalar (e515)

e5200 Açık alan planlaması için hizmetler

Kırsal, banliyö ve kentsel alanda, eğlence yerleri, koruma altına alınmış yerler, açık alanda toplantı ve ticaret yerleri (plazalar, pazarlar gibi) ve amaçlanan kullanımlara yönelik yaya ve taşıt yollarının planlanması, yapımı ve bakımını hedefleyen hizmetler ve programlar ve bu hizmetleri sunan kişiler.

Dışta tutulan terimler: kamu kullanımına ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi (e150); özel kullanıma ait binaların tasarımı, yapı ve inşaat ürünleri ve teknolojisi (e155); alan geliştirme için ürünler ve teknoloji (e160)

e5201 Açık alan planlaması için sistemler

Kırsal, banliyö ve kentsel alanlar, parklar, koruma altına alınmış yerler, korunmuş yabani yaşam alanları da dahil, açık alanların planlanma, tasarım, geliştirilme ve bakımlarını düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin yerel, bölgesel ve ulusal planlama, tasarım kuralları, miras ve koruma politikalarının yerine getirilmesi için sistemler gibi.

e5202 Açık alan planlaması için politikalar

Kırsal, banliyö ve kentsel alanlar, parklar, koruma altına alınmış yerler, korunmuş yabani yaşam alanları da dahil, açık alanların planlanma, tasarım, geliştirilme ve bakımlarını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin yerel, bölgesel ve ulusal planlama , tasarım kuralları, miras ve koruma politikaları, ve çevre planlama politikaları gibi.

e5208 Açık alan planlaması için hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e5209 Açık alan planlaması için hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

e525 Barınma için hizmetler, sistemler ve politikalar

İnsanlar için barınacak yer, konut veya geçici ikametgah sağlanmasıyla ilgili hizmetler, sistemler ve politikalar.

e5250 Barınma için hizmetler

İnsanların içinde yaşamaları için konutlar veya barınacak yerler yapmayı, sağlamayı ve bakımını sürdürmeyi hedefleyen hizmetler ve programlar ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin emlak büroları, iskan, evsizler için barınma yerleri, gibi.

e5251 Barınma için sistemler

İskan ve insanların barınmalarını düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin iskan politikalarını yerine getiren ve denetleyen sistemler gibi.

e5252 Barınma için politikalar

İskan ve insanların barınmalarını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin iskan veya barınma için uygun yerlerin belirlenmesi için politika ve yasalar, mesken geliştirme ve bakımı için hükümet katılımı ile ilgili politikalar, ve meskenlerin nereye ve nasıl yapılacağı ile ilgili politikalar gibi.

e5258 Barınma için hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e5259 Barınma için hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

e530 Kamu hizmetleri, sistemleri ve politikaları

Kamu kuruluşları tarafından üretilen hizmetler, sistemler ve politikalar, örneğin su, yakacak, elektrik, sağlık, toplu taşım ve temel hizmetler gibi.

Dışta tutulan terimler: sivil savunma hizmetleri, sistemleri ve politikaları (e545)

e5300 Kamu hizmetleri

Toplum genelinde, mesken ve ticaret yerlerindeki tüketim için temel enerji (yakacak ve elektrik gibi), sağlık, su ve diğer temel hizmetleri (acil bakım hizmetleri gibi) sağlayan, kişiler de dahil olmak üzere, hizmetler ve programlar.

e5301 Kamu sistemleri

Kamu hizmetlerini düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin sağlık ve güvenlik kurulları ve tüketici dernekleri gibi.

e5302 Kamu politikaları

Kamu hizmetlerini düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin su ve yakacak temini ve dağıtımını düzenleyen sağlık ve güvenlik standartları, toplumda sağlık uygulamaları, yokluk ve doğal afetlerde temel hizmetlerin sağlanması için politikalar gibi.

e5308 Kamu hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5309 Kamu hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e535 İletişim hizmetleri, sistemleri ve politikaları

Bilgi aktarımı ve alış verişi için hizmetler, sistemler ve politikalar.

e5350 İletişim hizmetleri

Değişik yöntemlerle bilgi aktarımını amaçlayan programlar ve hizmetler, ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin telefon, faks, karadan ve uçak ile posta, elektronik posta, ve diğer bilgisayar destekli sistem (telefon bağlantıları, telesekreter, teleteks, ve internet servisleri gibi) hizmetleri gibi.

Dışta tutulan terimler: medya hizmetleri (e5600)

e5351 İletişim sistemleri

Telefon, faks, karadan ve uçak ile posta, elektronik posta, ve diğer bilgisayar destekli sistemler de dahil çeşitli yöntemlerle bilgi aktarımını düzenleyen, idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin telekomünikasyonun düzenlenmesi ile ilgili yetkililer veya diğer benzer hukuki şahıslar gibi.

e5352 İletişim politikaları

Telefon, faks, karadan ve uçak ile posta, elektronik posta, ve diğer bilgisayar destekli sistemler de dahil çeşitli yöntemlerle bilgi aktarımını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin iletişim servislerinin ulaşılabilirliği, posta adreslerinin gereklilikleri, telekomünikasyonun sağlanması için standartlar gibi.

e5358 İletişim hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5359 İletişim hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e540 Taşımacılık hizmetleri, sistemleri ve politikaları

İnsanların veya eşyaların bir yerden bir yere gitmesini veya götürülmesini sağlayan hizmetler, sistemler ve politikalar.

e5400 Taşımacılık hizmetleri

Özel veya kamuya ait taşımacılıkla, kişilerin ve eşyaların, hava yolu, deniz yolu, demiryolu ile veya karayolları ya da patikalardan bir yerden bir yere taşınmasını amaçlayan programlar ve hizmetler ve bu hizmetleri sunan kişiler.

Dışta tutulan terimler: hareket ve taşımacılıkta kişisel kullanım için ürünler (e115)

e5401 Taşımacılık sistemleri

Kişilerin ve eşyaların, hava yolu, deniz yolu, demiryolu ile veya karayolları ya da patikalardan bir yerden bir yere taşınmasını düzenleyen, idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin kişilerin taşıt kullanmaya uygun olup olmadıklarına karar veren sistemler, çeşitli taşımacılık yollarının kullanımıyla ilgili sağlık ve güvenlik standartlarının yürütülmesi ve denetlenmesi.

Dışta tutulan terimler: sosyal güvenlik hizmetleri, sistemleri ve politikaları (e570)

e5402 Taşımacılık politikaları

Kişilerin ve eşyaların, hava yolu, deniz yolu, demiryolu ile veya karayolları ya da patikalardan bir yerden bir yere taşınmasını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin taşımacılık planlamaları ve bununla ilgili politikalar, toplu taşımacılığın koşulları ve sağlanması ile ilgili politikalar.

e5408 Taşımacılık hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5409 Taşımacılık hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e545 Sivil savunma hizmetleri, sistemleri ve politikaları

Kişilerin ve mülkiyetin korunmasını amaçlayan hizmetler, sistemler ve politikalar.

Dışta tutulan terimler: kamu hizmetleri, sistemleri ve politikaları (e530)

e5450 Sivil savunma hizmetleri

Toplum tarafından organize edilen, kişilerin ve mülkiyetin korunmasını amaçlayan programlar ve hizmetler ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin itfaiye, polis, acil ve ambulans hizmetleri gibi.

e5451 Sivil savunma sistemleri

Kişilerin ve mülkiyetin korunmasını düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin itfaiye, polis, acil ve ambulans hizmetlerinin sağlanmasını düzenleyen sistemler.

e5452 Sivil savunma politikaları
Kişilerin ve mülkiyetin korunmasını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin itfaiye, polis, acil ve ambulans hizmetlerinin sağlanmasını düzenleyen politikalar.

e5458 Sivil savunma hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5459 Sivil savunma hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e550 Yasal hizmetler, sistemler ve politikalar
Yasama ve ülkenin diğer hukuki konuları ile ilgili hizmetler, sistemler ve politikalar.

e5500 Yasal hizmetler
Devlete kanunla tanımlanmış yetki sağlayan programlar ve hizmetler ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin mahkemeler, suçla ilgili duruşmaların ve bireysel davaların görüldüğü mahkeme ve diğer yerler, vekaleten temsil etme, noter hizmetleri, arabuluculuk, hakemlik ve düzeltici ya da ceza ile ilgili hizmetler.

e5501 Yasal sistemler
Adaletin yerine getirilmesini düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin resmi kuralların (kanunlar, düzenlemeler, adet hükmünde kurallar, dini kurallar, uluslararsı kanunlar ve antlaşmalar gibi) yerine getirilmesi ve denetlenmesini sağlayan sistemler.

e5502 Yasal politikalar
Adaleti düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin kanunlar, adet hükmünde kurallar, dini kurallar, uluslararsı kanunlar ve antlaşmalar gibi.

e5508 Yasal hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e5509 Yasal hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

e555 Dernekler ve örgütsel hizmetler, sistemler ve politikalar
Genellikle üyelik yapısı ile, ticaret dışı ortak ilgiler nedeniyle bir araya gelmiş insan grupları ile ilgili hizmetler, sistemler ve politikalar.

e5550 Dernekler ve örgütsel hizmetler
Aynı ilgileri paylaşan başka insanlarla, ticaret dışı ortak amaçlar nedeniyle bir araya gelmiş kişiler tarafından sağlanan, sadece üyelerine yönelik de olabilen, programlar ve hizmetler, örneğin eğlence, boş vakit uğraşları, spor, kültürel, dini ve karşılıklı yardım hizmetleri sağlayan dernek ve organizasyonlar.

e5551 Dernekler ve örgütsel sistemler
Ticaret dışı ortak amaçlar nedeniyle bir araya gelmiş kişilerin ilişkilerini ve eylemlerini, dernek ve örgütlerin kuruluş ve işleyişini düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin karşılıklı yardım organizasyonları, boş zaman ve eğlence organizasyonları, kültürel ve dini dernekler ve kamu yararına dernekler için idari kontrol ve denetleme mekanizmaları gibi.

e5552 Dernekler ve örgütsel politikalar
Ticaret dışı ortak amaçlar nedeniyle bir araya gelmiş kişilerin ilişkilerini ve eylemlerini düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin karşılıklı yardım organizasyonları, boş zaman ve eğlence organizasyonları, kültürel ve dini dernekler ve kamu yararına dernekler de dahil olmak üzere, dernek ve örgütlerin kuruluş ve işleyişini düzenleyen politikalar.

e5558 Dernekler ve örgütsel hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e5559 Dernekler ve örgütsel hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

e560 Medya hizmetleri, sistemleri ve politikaları
Radyo, televizyon, gazeteler ve internet yolu ile kitle iletişiminin sağlanması için hizmetler, sistemler ve politikalar.

e5600 Medya hizmetleri
Kitle iletişimini sağlamayı amaçlayan programlar ve hizmetler ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin radyo, televizyon, kapalı devre sistemleri, basın hizmetleri, gazeteler, görme engelliler

alfabesi ile verilen hizmetler ve bilgisayara dayalı kitle iletişimi (dünya çapında web sayfaları ve internet gibi).

Dışta tutulan terimler: iletişim hizmetleri (e5350)

e5601 Medya sistemleri

Toplum için haber ve bilgi sağlanmasını düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin radyo, televizyon, basın hizmetleri, gazeteler ve bilgisayara dayalı kitle iletişim yolları(dünya çapında web sayfaları ve internet gibi) aracılığı ile iletişimin içeriğini, dağıtımını, neşriyatını, ulaşılabilirliğini ve yöntemlerini düzenleyen standartlar gibi.

Kapsama alınan terimler: televizyonda kapalı devre sistemi sağlamak için gereklilikler, gazete ve diğer yayınların görme engelliler için hazırlanmış formları, ve teleteks radyo yayınları

Dışta tutulan terimler: iletişim sistemleri (e5351)

e5602 Medya politikaları

Toplum için haber ve bilgi sağlanmasını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin radyo, televizyon, basın hizmetleri, gazeteler ve bilgisayara dayalı kitle iletişim yolları (dünya çapında web sayfaları ve internet gibi) aracılığı ile iletişimin içeriğini, dağıtımını, neşriyatını, ulaşılabilirliğini ve yöntemlerini düzenleyen politikalar gibi.

e5608 Medya hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5609 Medya hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e565 Ekonomik hizmetler, sistemler ve politikalar

Mal ve hizmetlerin tüm üretim, dağıtım, tüketim ve kullanım sistemleriyle ilgili hizmetler, sistemler ve politikalar.

Dışta tutulan terimler: sosyal güvenlik hizmetleri, sistemleri, politikaları (e570)

e5650 Ekonomik hizmetler

Mal ve hizmetlerin üretimi, dağıtımı, tüketimi ve kullanımını amaçlayan program ve hizmetler, ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin özel ticari sektör (iş, anonim şirketler, kar amaçlı özel girişimciler gibi), kamu sektörü (kamuya ait ticari hizmetler, örneğin kooperatifler ve anonim şirketler gibi), parasal organizasyonlar (bankalar ve sigorta hizmetleri gibi).

Dışta tutulan terimler: kamu hizmetleri (e5300); iş ve istihdam hizmetleri (e5900)

e5651 Ekonomik sistemler

Mal ve hizmetlerin üretimi, dağıtımı, tüketimi ve kullanımını düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin ekonomik politikaları gerçekleştiren ve denetleyen sistemler gibi.

Dışta tutulan terimler: kamu sistemleri (e5301); iş ve istihdam sistemleri (e5901)

e5652 Ekonomik politikalar

Mal ve hizmetlerin üretimi, dağıtımı, tüketimi ve kullanımını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin hükümetler tarafından benimsenen ve uygulanan ekonomik doktrinler gibi.

Dışta tutulan terimler: kamu politikaları (e5302); iş ve istihdam politikaları (e5902)

e5658 Ekonomik hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e5659 Ekonomik hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

e570 Sosyal güvenlik hizmetleri, sistemleri ve politikaları

Yaş, yoksulluk, işsizlik, sağlık durumu veya yetiyitimi nedeniyle, genel vergi gelirleri ya da katılımcı planlamalar ile ayrılan fondan kamu desteğine ihtiyaç duyan kişilere gelir desteği sağlamayı hedefleyen hizmetler, sistemler ve politikalar.

Dışta tutulan terimler: ekonomik hizmetler, sistemler ve politikalar (e565)

e5700 Sosyal güvenlik hizmetleri

Yaş, yoksulluk, işsizlik, sağlık durumu veya yetiyitimi nedeniyle, genel vergi gelirleri ya da katılımcı planlamalar ile ayrılan fondan kamu desteğine ihtiyaç duyan kişilere gelir desteği sağlamayı hedefleyen programlar ve hizmetler ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin aşağıda belirtilen programlar için hak sahiplerini belirleme, yardım ödemelerini ulaştırma ve dağıtıma hizmetleri: sosyal yardım programları (refah, yoksulluk veya diğer ihtiyaçların katılım payı olmaksızın telafi edilmesi gibi), sosyal sigorta programları (katılım payı alınan kaza veya işsizlik sigortaları gibi), ve yetiyitimi ve emekli maaşı düzenlenmesi (gelir bağlanması gibi).

Dışta tutulan terimler: sağlık hizmetleri (e5800)

e5701 Sosyal güvenlik sistemleri
Yaş, yoksulluk, işsizlik, sağlık durumu veya yetiyitimi nedeniyle kamu desteğine ihtiyaç duyan kişilere gelir desteği sağlamayı hedefleyen programlar ve planları düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin sosyal yardım hakları, refah, işsizlik sigortası ödemelerini, emekli maaşlarını ve yetiyitimi haklarını düzenleyen karar ve yönetmeliklerin uygulanması için sistemler.

e5702 Sosyal güvenlik politikaları
Yaş, yoksulluk, işsizlik, sağlık durumu veya yetiyitimi nedeniyle kamu desteğine ihtiyaç duyan kişilere gelir desteği sağlamayı hedefleyen programlar ve planları düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin sosyal yardım hakları, refah, işsizlik sigortası ödemelerini, yetiyitimi ve ilintili maaşları ve yetiyitiminden doğan hakları düzenleyen yasalar ve yönetmelikler.

e5708 Sosyal güvenlik hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5709 Sosyal güvenlik hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e575 Genel sosyal destek hizmetleri, sistemleri ve politikaları
Toplumda daha iyi işlev gösterebilmek için, alış veriş, ev işleri, taşımacılık, kendine ve başkalarına bakım gibi alanlarda yardıma ihtiyaç duyan kişilere destek sağlamayı hedefleyen hizmetler, sistemler ve politikalar.

Dışta tutulan terimler: sosyal güvenlik hizmetleri, sistemleri ve politikaları (e570); kişisel bakım verenler ve kişisel yardımcılar (e340); sağlık hizmetleri, sistemleri ve politikaları (e580)

e5750 Genel sosyal destek hizmetleri
Toplumda daha iyi işlev gösterebilmek için, yaş, yoksulluk, işsizlik, sağlık durumu veya yetiyitimi nedeniyle, alış veriş, ev işleri, taşımacılık, kendine ve başkalarına bakım gibi alanlarda kamu yardımına ihtiyaç duyan kişilere sosyal destek sağlamayı hedefleyen programlar ve hizmetler.

e5751 Genel sosyal destek sistemleri
Yaş, yoksulluk, işsizlik, sağlık durumu veya yetiyitimi nedeniyle sosyal desteğe ihtiyaç duyan kişilere bu desteği sağlayan programlar ve planları düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, sosyal destek haklarını düzenleyen karar ve yönetmeliklerin uygulanmasını sağlayan ve bu hizmetler için gerekli sistemler de dahil.

e5752 Genel sosyal destek politikaları
Yaş, yoksulluk, işsizlik, sağlık durumu veya yetiyitimi nedeniyle sosyal desteğe ihtiyaç duyan kişilere bu desteği sağlayan programlar ve planları düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, sosyal destek haklarını düzenleyen yasalar ve yönetmelikler de dahil.

e5758 Genel sosyal destek hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5759 Genel sosyal destek hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e580 Sağlık hizmetleri, sistemleri ve politikaları
Sağlık problemlerinin önlenmesi ve tedavisi, tıbbi rehabilitasyon sağlanması ve sağlıklı yaşam biçiminin ilerletilmesi için hizmetler, sistemler ve politikalar.

Dışta tutulan terimler: genel sosyal destek hizmetleri, sistemleri ve politikaları (e575)

e5800 Sağlık hizmetleri
Yerel, toplumsal, devlet veya ulusal düzeyde, bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal iyilik halleri için önlemler ulaştırmayı hedefleyen hizmetler ve programlar ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin daha sağlıklı yaşam ve hastalıkları önleme hizmetleri, temel bakım, acil bakım, rehabilitasyon ve uzun süreli bakım hizmetleri; devletin ödediği ya da özel olarak parası

ödenen, toplum, ev, okul ve işyerleri, özel ve genel hastaneler, ve klinikler gibi çeşitli yerlerde bireylere ulaştırılan, kısa veya uzun süreli, düzenli aralıklarla tekrarlanan veya tek sefere mahsus hizmetler, ve yerleşik ya da yerleşik olmayan bakım hizmetleri.

e5801 Sağlık sistemleri

Fiziksel, psikolojik ve sosyal iyilik halleri için toplum, ev, okul ve işyerleri, özel ve genel hastaneler, ve klinikler gibi çeşitli yerlerde bireylere ulaştırılan, yerleşik ya da yerleşik olmayan bakım hizmetlerinin büyüklüğünü düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin hizmetlerin uygunluğunu, aletler, yardımcı teknoloji ve diğer uyarlanmış cihazların donanımını belirleyen yönetmelik ve standartların uygulanmasını sağlayan sistemler, ve yasalar örneğin sağlık sisteminin ulaşılabilirlik, evrensellik, taşınabilirlik, kamu desteği ve anlaşılabilirlik gibi özelliklerini düzenleyen sağlık yasaları.

e5802 Sağlık politikaları

Fiziksel, psikolojik ve sosyal iyilik halleri için toplum, ev, okul ve işyerleri, özel ve genel hastaneler, ve klinikler gibi çeşitli yerlerde bireylere ulaştırılan, yerleşik ya da yerleşik olmayan bakım hizmetlerinin büyüklüğünü düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin hizmetlerin uygunluğunu, aletler, yardımcı teknoloji ve diğer uyarlanmış cihazların donanımını belirleyen politikalar ve standartlar, ve yasalar örneğin sağlık sisteminin ulaşılabilirlik, evrensellik, taşınabilirlik, kamu desteği ve anlaşılabilirlik gibi özelliklerini düzenleyen sağlık yasaları.

e5808 Sağlık hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5809 Sağlık hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e585 Eğitim ve öğretim hizmetleri, sistemleri ve politikaları

Bilgi, ustalık ve mesleki ya da sanatsal becerilerin kazanılması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi için hizmetler, sistemler ve politikalar. UNESCO'nun Uluslararsı Standart Eğitim Sınıflandırması'na bakınız (ISCED-1997).

e5850 Eğitim ve öğretim hizmetleri

Eğitimle ve bilgi, ustalık ve mesleki ya da sanatsal becerilerin kazanılması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi ile ilgili programlar ve hizmetler ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin eğitimin farklı düzeylerinde sağlanan hizmetler gibi (okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, ortaöğretim sonrası enstitüler, mesleki programlar, yetiştirme ve beceri programları, ustalık ve sürekli eğitim).

e5851 Eğitim ve öğretim sistemleri

Eğitim programlarının ulaştırılmasını düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin özel ihtiyaçlara dayanan programların ve genel veya özel eğitimin uygunluğunu belirleyen politikalar ve standartların uygulanmasını sağlayan sistemler; ders programı, sınıf mevcudu, bölgedeki okul sayısı, ücretler, sübvansiyon ve özel yemek programları ve okul sonrası bakım hizmetleri de dahil, eğitim sisteminin özelliklerini düzenleyen yerel, bölgesel veya ulusal eğitim kurulları ve diğer yetkili kişiler.

e5852 Eğitim ve öğretim politikaları

Eğitim programlarının ulaştırılmasını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin özel ihtiyaçlara dayanan programların ve genel veya özel eğitimin uygunluğunu belirleyen politikalar ve standartlar; ders programı, sınıf mevcudu, bölgedeki okul sayısı, ücretler, sübvansiyon ve özel yemek programları ve okul sonrası bakım hizmetleri de dahil, eğitim sisteminin özelliklerini düzenleyen yerel, bölgesel veya ulusal eğitim kurulları ve diğer yetkili organların yapısını belirten politikalar ve standartlar.

e5858 Eğitim ve öğretim hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5859 Eğitim ve öğretim hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e590 İş ve istihdam hizmetleri, sistemleri ve politikaları

İşsiz veya farklı bir iş arayan kişilere uygun iş bulmak veya zaten çalışmakta olup terfi etmek isteyenlere destek sağlamakla ilgili hizmetler, sistemler ve politikalar.

Dışta tutulan terimler: ekonomik hizmetler, sistemler ve politikalar (e565)

e5900 İş ve istihdam hizmetleri

İşsiz veya farklı bir iş arayan kişilere uygun iş bulmak veya zaten çalışmakta olanlara destek sağlamakla ilgili, yerel, bölgesel veya ulusal hükümetler ya da özel organizasyonlar tarafından sağlanan programlar ve hizmetler ve bu hizmetleri sunan kişiler, örneğin iş arama, işe hazırlama, yeniden iş bulma, işe yerleştirilme, işten çıkma, mesleki takip, mesleki sağlık ve güvenlik hizmetleri ve iş ortamı hizmetleri (örneğin ergonomi, insan kaynakları ve personel yönetimi hizmetleri, çalışan ilişkileri hizmetleri, mesleki dernek hizmetleri).

e5901 İş ve istihdam sistemleri

Meslekler ve diğer para karşılığı işlerin ekonomideki dağılımını düzenleyen idari kontrol ve denetleme mekanizmaları, örneğin istihdam oluşturma, iş güvenliği, atama ve rekabete dayalı istihdam, iş yasaları ve standartları ve mesleki sendikalar için standartlar ve politikaların uygulanmasını sağlayan sistemler gibi.

e5902 İş ve istihdam politikaları

Meslekler ve diğer para karşılığı işlerin ekonomideki dağılımını düzenleyen yasalar, yönetmelikler ve standartlar, örneğin istihdam oluşturma, iş güvenliği, atama ve rekabete dayalı istihdam, iş yasaları ve standartları ve mesleki sendikalar için standartlar ve politikalar gibi.

e5908 İş ve istihdam hizmetleri, sistemleri ve politikaları, diğer belirtilmiş

e5909 İş ve istihdam hizmetleri, sistemleri ve politikaları, belirtilmemiş

e595 Politik hizmetler, sistemler ve politikalar

Seçimler, oy kullanma ve hem uluslararası organizasyonların hem de ülkeler, bölgeler ve toplulukların yönetimi ile ilgili hizmetler, sistemler ve politikalar.

e5950 Politik hizmetler

Yerel, bölgesel, ve ulusal hükümetler, uluslararsı organizasyonlar gibi hizmetler ve yapılar ve yapılardaki pozisyonlara seçilen ya da atanan kişiler, örneğin Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, hükümetler, bölgesel yetkililer, yerel kasaba yetkilileri, geleneksel liderler.

e5951 Politik sistemler

Toplumdaki ekonomik ve politik gücü düzenleyen yapılar ve ilgili yöntemler, örneğin hükümetin yasama ve yürütme organları gibi, ve yetkilerini aldıkları anayasal ya da diğer yasal kaynaklar, örneğin politik doktrinler, anayasa, hükümetin yasama ve yürütme organları, silahlı kuvvetler gibi.

e5952 Politikalar

Antlaşmalar, yasa ve yönetmelik hazırlama işlerini düzenleyen anayasa ve diğer kanunlar da dahil, politik sistemlerin işleyişini düzenleyen ve bu sistemler tarafından oluşturulup uygulanan kanun ve politikalar, örneğin seçim kampanyalarını düzenleyen politikalar, siyasi parti kayıtları, oy kullanma gibi, ve uluslararası politik organizasyonların üyeleri.

e5958 Politik hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e5959 Politik hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

e598 Hizmetler, sistemler ve politikalar, diğer belirtilmiş

e599 Hizmetler, sistemler ve politikalar, belirtilmemiş

ICF

EKLER

Ek 1

Sınıflandırma ve terminolojik konular

ICF sınıflandırması, aşağıdaki sınıflandırma ilkeleri ışığında, hiyerarşik bir düzende organize edilmiştir:

- Vücut İşlevlerinin ve Yapılarının bileşenleri; Etkinlikler ve Katılım, ve Çevresel Etmenler birbirlerinden bağımsız olarak sınıflandırılmıştır. Bu nedenle, bir bileşenin içinde yer alan bir terim, başka bir bileşende kullanılmaz.
- Her bir bileşen içinde, kategoriler gövde-dal-yaprak şeklinde düzenlenmiştir. Böylece, bir alt basamaktaki kategori, üyesi bulunduğu daha üst kategorilere ait özellikleri de paylaşır.
- Kategorilerin ortak özellikleri tek olmalarıdır: yani aynı basamakta bulunan iki kategori hiçbir zaman aynı özellikleri paylaşmaz. Ancak bu durum, kişinin işlevselliğinin sınıflandırılması için birden fazla kategori kullanımıyla karıştırılmamalıdır. Gerektiğinde böyle bir uygulama yapılabilir, hatta önerilir.

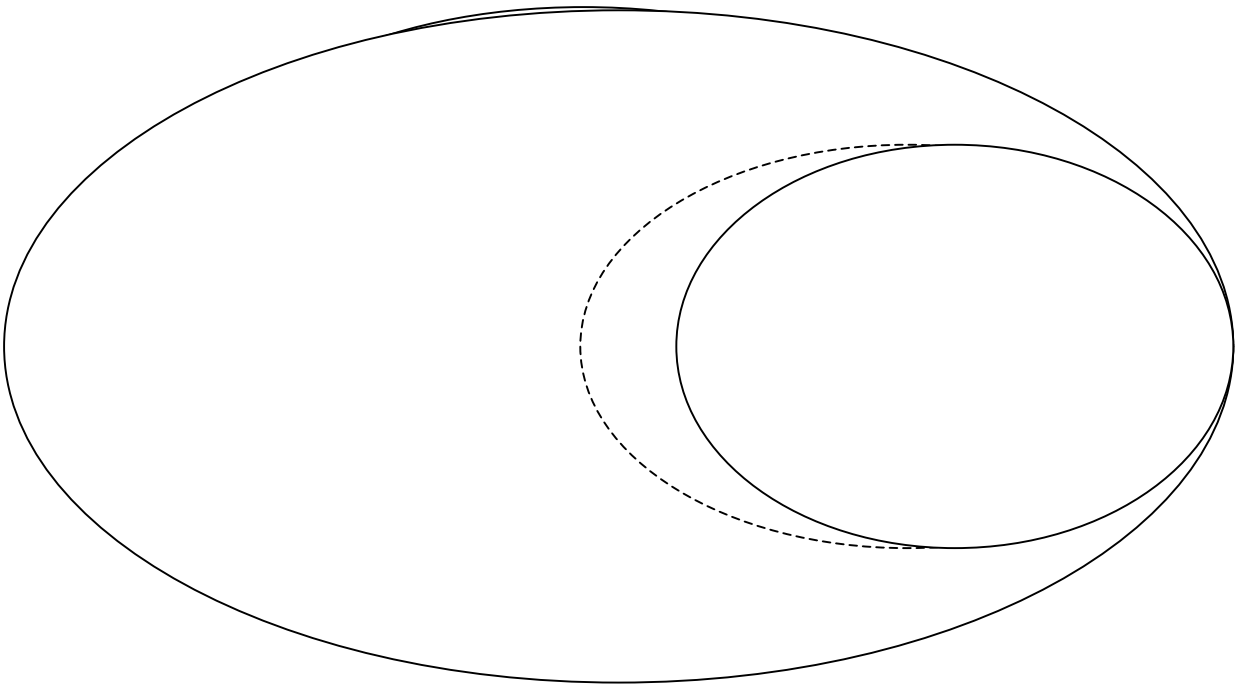
1. ICF kategorileri için terimler

Terimler, dilbilimsel ifadelerde tanımlanmış kavramların anlatımıdır, örneğin kelimeler ve cümleler gibi. Karmaşaya sebep olan terimlerin çoğu, günlük yazı ve konuşma dilinde sağduyu anlamlarıyla kullanılırlar. Örneğin, işlev veya yapı bozukluğu, yetiyitimi ve engel, gündelik bağlamda sık sık birbirlerinin yerine kullanılırlar. Oysa ki, bu terimlerin ICIDH'nin 1980 baskısında, kendilerine kesin tanımlanmış anlamlar veren, şartlı tanımlamaları vardır. Tekrar gözden geçirme sürecinde, "engel" kelimesi terk edilmiş, vücut, bireysel ve toplumsal bakış açılarının üçü için de, geniş bir terim olarak "yetiyitimi" kullanılmıştır. Ancak, değişik kavramları tanımlamak için açıklık ve netlik gerekmektedir, bu nedenle kavramları net bir şekilde ifade edebilmek için uygun kelimeler seçilebilir. Bu, özellikle önemlidir, çünkü yazılı bir sınıflandırma olan ICF pek çok dile çevrilecektir. Kavramların genel olarak anlaşılmasının ötesinde, kavramı her bir dilde en iyi anlatacak terim üzerinde uzlaşmaya varılması da zorunludur. Pek çok seçenek olabilir ve kararlar doğruluk, kabul edilebilirlik ve genel kullanışlılık esas alınarak verilmelidir. ICF'nin kullanışlılığının, açık ve net oluşuyla paralellik göstereceği düşünülmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda, ICF' de kullanılan terimlerin bazıları hakkındaki notlar aşağıda verilmiştir:

İyilik hali, "iyi bir yaşam" adı verilebilecek durumu oluşturan, fiziksel, zihinsel ve toplumsal yönler de dahil, insan yaşamı ile ilgili alanların tüm evrenini kapsayan genel bir terimdir. Sağlık alanları, insan yaşamının tüm evrenini oluşturan alanların bir alt grubudur. Bu ilişki, iyilik halini temsil eden diyagramda aktarılmıştır:

Şekil 1. İyilik halinin evreni

Sağlık durumu ve sağlık alanları: Sağlık durumu, ICF'de verilen bir sağlık alanı içindeki işlevsellik düzeyidir. Sağlık alanları, sağlık kavramı içinde yorumlanan yaşam alanlarını belirtir. Sağlık alanları, sağlık sistemlerinin amaçları için öncelikli olarak sorumluluğa sahiptir. ICF, sağlık ve sağlıkla ilgili alanlar arasında sabit bir sınır zorunluluğu koymaz. Sağlık ve sağlıkla ilgili öğelerin kavramsallaştırılmasına bağlı olarak ICF alanlarına karşılık gelebilen bir kesişim alanı olabilir.

Sağlıkla ilgili durumlar ve sağlıkla ilgili alanlar: Sağlıkla ilgili durum, ICF'de verilen sağlıkla ilgili bir alan içindeki işlevsellik düzeyidir. Sağlıkla ilgili alanlar, sağlık koşulları ile yakından ilişkili oldukları halde, sağlık sistemi içinde öncelikli olarak sorumlu olmayıp, iyilik haline katkıda bulunan diğer sistemlerdeki işlevsellik alanlarıdır. ICF'de iyilik halinin sadece sağlıkla ilgili alanları kapsanmıştır.

Sağlık koşulları hastalık (akut veya kronik), bozukluk (disorder), yaralanma veya travma için kullanılan geniş kapsamlı bir terimdir. Sağlık koşulları, aynı zamanda, gebelik, yaşlılık, stres, konjenital anomali, veya genetik yatkınlık gibi durumları da kapsayabilir. Sağlık koşulları, ICD-10 kullanılarak kodlanabilir.

İşlevsellik, vücut işlevleri, vücut yapıları, etkinlikler ve katılım için kullanılan geniş kapsamlı bir terimdir. Birey (sağlık koşulları ile birlikte) ve bireyin bağlamsal etmenleri (çevresel ve kişisel etmenler) arasındaki etkileşimin olumlu yönlerini belirtir.
Yetiyitimi, işlev veya yapı bozuklukları, etkinlik sınırlılıkları ve katılım kısıtlılıkları için kullanılan geniş kapsamlı bir terimdir. Birey (sağlık koşulları ile birlikte) ve bireyle bağlamsal etmenler (çevresel ve kişisel etmenler) arasındaki etkileşimin olumsuz yönlerini belirtir.

Vücut işlevleri, vücut sistemlerinin, psikolojik işlevleri de dahil olmak üzere, fizyolojik işlevleridir. Bu nedenle, zihinsel (veya psikolojik) işlevler, vücut işlevleri altında özetlenmiştir. Bu işlevlerin standardı insanlar için istatistiksel norm olarak düşünülür.

Vücut yapıları, vücudun, organlar, kollar ve bacaklar ve bunların bileşenleri gibi vücut sistemlerine göre sınıflandırılan yapısal ve anatomik kısımlarıdır. Bu yapıların standardı insanlar için istatistiksel norm olarak düşünülür.

İşlev veya yapı bozukluğu,[*] vücut yapısı veya fizyolojik işlevlerindeki (zihinsel işlevler de dahil) kayıp veya anormalliktir. Burada anormallik, kesin olarak saptanmış istatistiksel normlardan önemli ölçüde farklılığı belirtmek için kullanılmaktadır (örneğin ölçülen standart normlar içinde örneklem ortalamasından farklılaşma) ve sadece bu anlamda kullanılmalıdır.

Etkinlik, bir görev veya eylemin, kişi tarafından yerine getirilmesidir. İşlevselliğin birey boyutunu tanımlar.

Etkinlik sınırlılığı[18] etkinlikleri yerine getirirken kişinin yaşayabileceği zorluklardır. Bir etkinliğin sınırlılığı, etkinliği yerine getirmede nitelik ve nicelik açısından ve de sağlık sorunu olmayan kişilerden beklenen biçim ya da dereceye kıyasla çok hafif ile çok ciddi farklılaşma arasında seyredebilir.

Katılım, yaşamın içinde olmaktır. İşlevselliğin toplumsal boyutunu temsil eder.

Katılım kısıtlılıkları[19], yaşam durumlarının içinde kişinin karşılaşabileceği problemlerdir. Bir kişide katılım kısıtlılığı olup olmadığına, aynı kültür veya toplumda yaşayan ve yetiyitimi olmayan birinden beklenilen katılımla karşılaştırma yapılarak karar verilir.

Bağlamsal etmenler, kişinin yaşamının tüm içeriğini oluşturan etmenlerin tamamıdır, ve özellikle de ICF'de sınıflandırılmış olan sağlık durumları için artalan oluşturur. Bağlamsal etmenlerin iki bileşeni vardır: Çevresel Etmenler ve Kişisel Etmenler.

Çevresel etmenler, ICF'nin bir bileşenini oluşturur ve insan yaşamının içeriğini oluşturan dış dünyanın tüm yönlerini kapsar, aynı şekilde kişinin işlevselliği üzerinde etkisi bulunur. Çevresel etmenler, fiziksel dünya ve özelliklerini, insan yapımı fiziksel dünyayı, farklı ilişkiler ve rollerdeki diğer insanları, tutumlar ve değerleri, sosyal sistemler ve hizmetleri, politikaları, kuralları ve kanunları içerir.

---

[*] Ç.N.: İşlev veya yapı bozukluğu, İngilizcede "impairment" karşılığı olarak kullanılmıştır.

[18] ICIDH' nin 1980 baskısındaki "yetiyitimi" terimi, "etkinlik sınırlılığı", ile değiştirilmiştir.

[19] ICIDH' nin 1980 baskısındaki "yetiyitimi" terimi, "etkinlik sınırlılığı", ile değiştirilmiştir.

Kişisel etmenler, bireyle ilişkili yaş, cinsiyet, sosyal statü, hayat deneyimi gibi bağlamsal etmenler olup, halihazırda ICF'de sınıflandırılmamışlardır, ancak kullanıcılar bunları sınıflandırma uygulamalarına katabilirler.

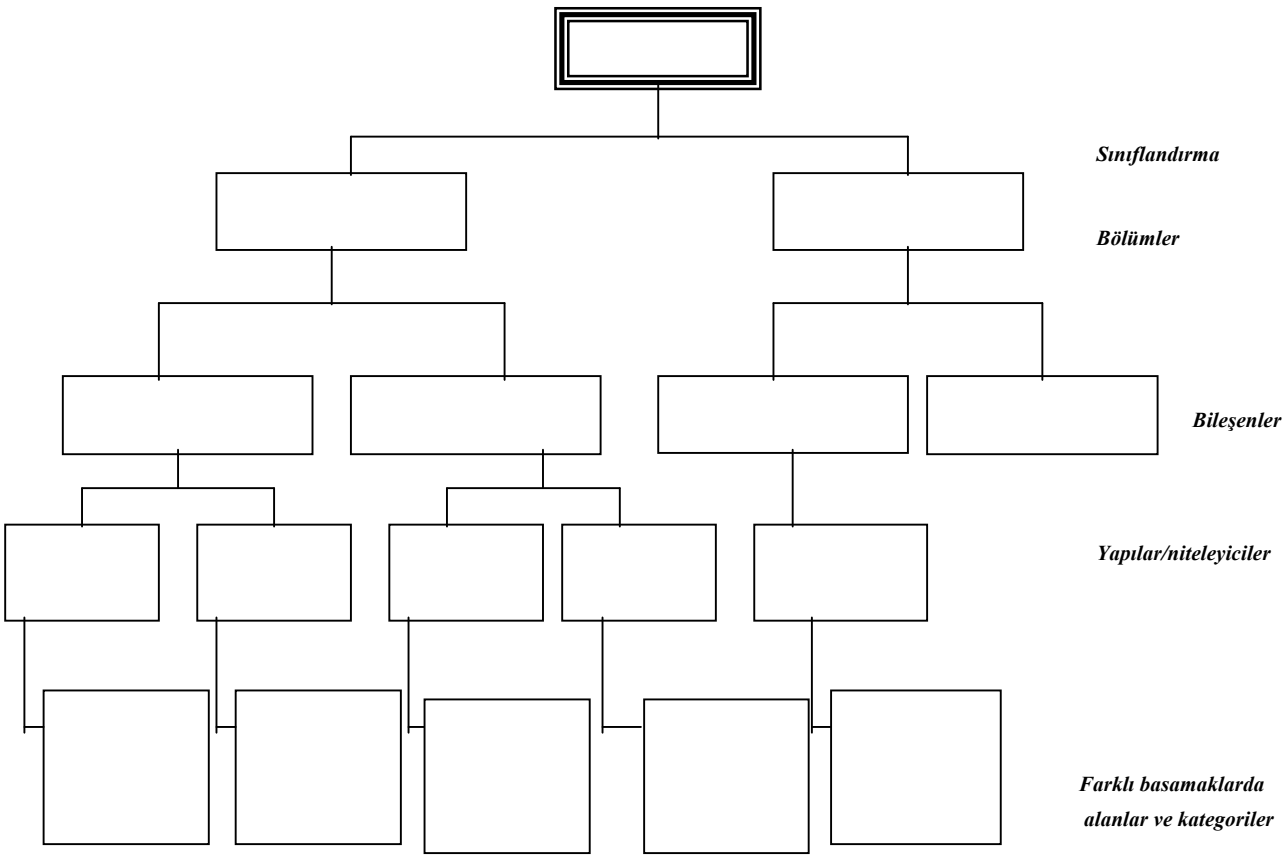
Kolaylaştırıcılar, kişinin çevresinde varlıkları veya yoklukları ile işlevselliği arttıran ve yetiyitimini azaltan etmenlerdir. Bunlar, erişilebilir bir fiziksel çevre, ilgili yardımcı teknolojinin bulunması, yetiyitimine karşı insanların olumlu tutumu olduğu gibi, her türlü sağlık koşuluna sahip insanların yaşamın tüm alanlarında katılımlarını arttırma amacı güden hizmetler, sistemler ve politikalar gibi yönleri de içerir. Bir etmenin bulunmaması da kolaylaştırıcı olabilir, örneğin ayırımcılık ve olumsuz tutumun olmaması gibi. Kolaylaştırıcılar, kişinin kapasite problemine rağmen eylemin gerçek performansını arttırdıkları için, bir işlev veya yapı bozukluğunun ya da etkinlik sınırlılığının, katılım kısıtlılığı haline dönüşmesini önleyebilirler.

Engeller, kişinin çevresinde, varlıkları veya yoklukları ile işlevselliği sınırlandıran ve yetiyitimi yaratan etmenlerdir. Bunlar, erişilemeyen bir fiziksel çevre, ilgili yardımcı teknolojinin bulunmaması, yetiyitimine karşı insanların olumsuz tutumu olduğu gibi, her türlü sağlık koşuluna sahip insanların yaşamın her alanına katılımlarını sağlamak için gereken ama bulunmayan ya da tam tersi engel olan hizmetler, sistemler ve politikalar gibi yönleri de içerir.

Kapasite, niteleyici olarak, kişinin Etkinlikler ve Katılım listesindeki bir alanda, o anda, ulaşabileceği en yüksek olası işlevsellik düzeyini gösteren bir yapıdır. Kapasite tekbiçimli veya standart bir çevrede ölçülür, bu nedenle, kişinin çevresel olarak uyum sağlamış yetisini yansıtır. Çevresel Etmenler bileşeni, bu tekbiçimli veya standart çevrenin özelliklerini tanımlamak için kullanılabilir.

Performans, niteleyici olarak, kişilerin mevcut çevrelerinde neler yaptıklarını tanımlayan bir yapıdır, bu nedenle kişinin yaşam koşullarına katılım yönünü ortaya çıkartır. Mevcut çevre de Çevresel Etmenler bileşeni kullanılarak tanımlanır.

Şekil 2. ICF'nin Yapısı

2. Sınıflandırma olarak ICF

ICF'nin genel sınıflandırmasını anlamak için, yapısını anlamak gerekir. ICF'nin yapısı aşağıdaki terimlerin tanımında ve Şekil 2'de gösterilmiştir.

Sınıflandırma, ICF'nin genel yapısı ve evrenidir. Hiyerarşide en üst terimdir.

Sınıflandırmanın bölümleri, sınıflandırmanın iki temel alt bölümünün her birisidir.
- Birinci Bölüm İşlevsellik ve Yetiyitimini kapsar
- İkinci Bölüm Bağlamsal Etmenleri kapsar.

Bileşenler, bölümlerin iki temel alt gruplarının her birisidir.

Birinci Bölümün bileşenleri
- Vücut işlevleri ve Yapıları
- Etkinlikler ve Katılımdır.

İkinci Bölümün bileşenleri
- Çevresel Etmenler
- Kişisel Etmenlerdir (ICF'de sınıflandırılmamıştır).

Yapılar, ilgili kodlarla birlikte niteleyiciler kullanılarak tanımlanırlar.

Birinci Bölüm için dört, İkinci Bölüm için bir yapı vardır.

Birinci Bölümdeki yapılar:
- Vücut işlevlerinde değişim
- Vücut yapılarında değişim
- Kapasite
- Performanstır.

İkinci Bölümdeki yapı:
- Çevresel etmenlerdeki kolaylaştırıcılar veya engellerdir.

Alanlar, ilgili fizyolojik işlevlerin, anatomik yapıların, eylemlerin, görevlerin veya yaşam sahalarının anlamlı ve uygulanabilir birlikteliğidir. Alanlar, her bileşenin içindeki farklı bölümleri ve blokları oluştururlar.
Kategoriler, bir bileşenin alanı içindeki sınıflar ve alt sınıflardır, yani sınıflandırmanın birimidirler.

Basamaklar, kategorilerin detayı için gösterge sağlayacak biçimde hiyerarşik bir düzen oluştururlar (örneğin alanların ve kategorilerin gruplar halindeki yapısı). Birinci basamak, ikinci basamaktaki maddelerin tümünü içerir ve bu şekilde devam eder.

3. ICF kategorilerinin tanımları

Tanımlamalar, kategoride belirtilen kavramın temel özelliklerini (örneğin nitelikler, özellikler veya ilişkiler gibi) belirten ifadelerdir. Tanımlama, terimin ne tür bir şeyi veya olguyu belirttiğini ifade eder, ve işevuruk tanım olarak, diğer ilintili şeylerden veya olgulardan nasıl farklılaştığını ortaya koyar.

ICF kategorilerinin tanımları yapılandırılırken, kapsanan ve dışta tutulanlar da dahil olmak üzere, işevuruk tanımların aşağıda belirtilen ideal özellikleri esas alınmıştır:
- Tanımlamalar anlamlı ve mantıken tutarlı olmalıdırlar.
- Sadece kategoride kastedilen kavramı tanımlamalıdırlar.

- Kavramın temel özelliklerini ortaya koymalıdırlar – hem amaçlanan (kavramın aslında kastettiği) hem de ek (ilgili olduğu olgu veya nesneler) özellikler.
- Kesin ve net olup, terimin bütün anlamını kapsamalıdırlar.
- İşevuruk tanımlarla ifade edilmelidirler (örneğin şiddet, süre, göreceli önem, ve olası bağlantılar açısından).
- Kısırdöngüden kaçınılmalıdır, yani terimin kendisi ya da eş anlamlısı tanımlamada yer almamalıdır, veya bir başka yerde başlık olarak kullanılan terimi içermemelidir.
- Uygun olduğu durumlarda, olası etiyolojik veya etkileşim etmenlerine gönderme yapılmalıdır.
- Üst sırada yer alan terimlerin özelliklerini taşımalıdırlar (örneğin, üçüncü-basamak terimi, ait olduğu ikinci-basamak kategorisinin genel özelliklerini kapsamalıdır).
- Sıralamada altta gelen terimlerin özellikleri ile tutarlı olmalıdırlar (örneğin ikinci-basamak teriminin özellikleri, onun altındaki üçüncü-basamak terimlerinin özellikleri ile çelişkili olamaz).
- Mecazi veya metaforik değil, işevuruk tanımlar olmalıdırlar.
- Gözlenebilir, sınanabilir veya dolaylı yollardan çıkarsanabilir denenebilir önermelerden oluşmalıdırlar.
- Olabildiğince tarafsız, olumsuz çağrışımlardan uzak terimlerle ifade edilmelidirler.
- Olabildiğince kısa ve teknik terimlerden uzak olmalıdırlar (bazı Vücut İşlevleri ve Yapıları terimleri dışında).
- Eş anlamları ve hem kültürel hem de yaşamboyu değişimi göz önüne alan örnekleri içermelidirler.
- Kullanıcıları, ilgili terimlerle olası bir karışıklığa karşı uyarmak için, dışta tutulan bölümler olmalıdır.

4. Terminoloji ile ilgili ek notlar

Herhangi bir sınıflandırma terminolojisinin altında yatan konu sınıflandırılan olgu ile sınıflandırmanın kendi yapısı arasındaki temel ayırımdır. Genel olarak, bir dünya ve o dünyayı tanımlamak için kullandığımız terimleri birbirinden ayırmak önemlidir. Örneğin, 'boyutlar' veya 'alan' terimleri dünyayı anlatmak için net olarak tanımlanabilir, 'bileşen' ve 'kategori' terimleri de sadece sınıflandırmaya işaret etmek için tanımlanabilir.

Aynı zamanda, bu terimler arasında bir uygunluk vardır (yani eşleşme işlevi) ve kullanıcıların büyük bir kısmının bu terimleri birbirlerinin yerine kullanabilmeleri mümkündür. Daha özelleştirilmiş gereklilikler için, örneğin veritabanı ve araştırma modeli oluştururken, kullanıcıların kavramsal model ile sınıflandırma yapısının öğelerini, açık bir biçimde ayrı bir terminoloji kullanarak birbirinden ayrı olarak tanımlamaları şarttır. Ancak, bu yaklaşımın sağladığı doğruluk ve netliğin bedeli ICF'nin kullanışlılığını azaltacak soyutlama düzeyine değmez, daha da önemlisi sınıflandırmanın gelecekteki kullanıcılarının sayısını da kısıtlayabilir.

Ek 2
ICF için kodlama kılavuzu

ICF farklı sağlık ve sağlıkla ilgili durumların kodlanması için tasarlanmıştır.[20] Kullanıcıların, kodlama kuralları ve kılavuzundan önce ICF'ye Giriş bölümünü mutlaka okumaları önerilir. Hatta, kullanıcıların sınıflandırmanın kullanımıyla ilgili WHO tarafından ya da işbirliği ağı içinde bulunan merkezler tarafından verilen eğitimi almaları da önerilir.

Aşağıdakiler, sınıflandırmanın kullanımıyla ilgili özelliklerdir.

1. Organizasyon ve yapı düzeni

Sınıflandırmanın bölümleri

[20] Hastalığın kendisi kodlanmamalıdır. Hastalıkların kendisini kodlamak için, sistemli kayıt, analiz, yorum ve hastalık tanıları ya da diğer sağlık problemlerine ait veriler üzerinden mortalite ve morbidite karşılaştırmalarına olanak sağlamak üzere tasarlanmış bir sınıflandırma olan Hastalıklar ve İlgili Sağlık Problemlerinin Uluslararası İstatistiksel Sınıflandırması, Onuncu Baskı (ICD-10) kullanılabilir. ICF kullanıcılarının, ICF ile birlikte ICD-10 kullanmaları önerilmektedir (sınıflandırmalar arasındaki ortaklık için Giriş bölümüne bakınız).

ICF iki bölüm halinde düzenlenmiştir.

Birinci Bölüm aşağıdaki bileşenlerden oluşur:

- Vücut İşlevleri ve Vücut Yapıları
- Etkinlikler ve Katılım

İkinci Bölüm aşağıdaki bileşenlerden oluşur:

- Çevresel Etmenler
- Kişisel Etmenler (henüz ICF'de sınıflandırılmamıştır)

Bu bileşenler, her bir koda ilave edilen ön eklerle belirtilir.

- *b* Vücut İşlevleri için
- *s* Vücut Yapıları için
- *d* Etkinlikler ve Katılım için
- *e* Çevresel Etmenler için kullanılır.

d ön eki, Etkinlikler ve Katılım bileşeni içindeki alanları gösterir. Kullanıcılar uygun gördükleri koşulda, *d* ön eki yerine etkinlikler ve katılımı belirtmek için, sırasıyla *a* veya *p* eklerini kullanabilirler.

b, *s*, *d* ve *e* harflerini bölüm numarası ile başlayan (bir rakam) bir sayısal kod takip eder, bunu ikinci basamak (iki rakam), üçüncü ve dördüncü[21] basamak (her biri için bir rakam) izler. Örneğin, Vücut İşlevleri sınıflandırması için şu kodlar kullanılır:

b2	Duyusal işlevler ve ağrı	(birinci-basamak maddesi)
b210	Görme işlevleri	(ikinci-basamak maddesi)
b2102	Görüş kalitesi	(üçüncü-basamak maddesi)
b21022	Kontrast duyarlılığı	(dördüncü-basamak maddesi)

Kullanıcıların gereksinimleri doğrultusunda, her bir basamak için istenildiği kadar kod uyarlanabilir. Kişinin durumunu tanımlamak için, her basamakta birden fazla kod kullanılabilir. Bu kodlar birbirinden bağımsız ya da birbirleriyle ilintili olabilirler.

ICF'de kişinin sağlık durumu, sınıflandırmanın bileşenlerinin alanlarını kapsayan bir dizi kodlama ile gösterilebilir. Her bir uygulama için, bölüm düzeyinde kodlama sayısı en fazla 34 (8 vücut işlevleri, 8 vücut yapıları, 9 performans ve 9 kapasite kodu) ve ikinci basamak için 362 olabilir. Üçüncü ve dördüncü basamakta en fazla 1424 kod kullanmak mümkündür, bunların tümü sınıflandırmanın tam formunu oluşturur. ICF'nin pratik kullanımlarında, vakayı doğru tanımlamak için iki-basamakta (üç rakam) 3-18 koddan oluşan kümeler yeterli olabilir. Genellikle daha detaylı dört-basamaklı form özel amaçlar için kullanılırken (örneğin, rehabilitasyon sonuçları, geriyatride veya ruh sağlığında), iki-basamaklı sınıflandırma klinik sonuçların değerlendirilmesi ve araştırmalar için kullanılabilir.

Alanlar, o ana uygun olacak biçimde kodlanmalıdır (yani, o anda karşılaşılan durumun tanımı), bu standart kullanım seçeneğidir. Ancak, gidişi ve süreci tanımlamak amacıyla farklı zamanlar için kullanımı da mümkündür. Kullanıcılar kodlama biçimlerini ve kullandıkları zaman aralığını belirtmek zorundadırlar.

Bölümler

Sınıflandırmanın her bir bileşeni, altlarında ortak kategoriler veya özel maddelerin yer aldığı bölüm ve alan başlıkları şeklinde düzenlenmiştir. Örneğin, Vücut İşlevleri sınıflandırmasında, 1.Bölüm tüm zihinsel işlevlerle ilgilidir.

Bloklar

Bölümler, genellikle kategori "blokları"na ayrılmıştır. Örneğin Etkinlikler ve Katılım sınıflandırmasının 3.Bölümü (iletişim) üç bloktan oluşmaktadır: İletişim kurma-mesajı alma (d310-d329), İletişim kurma-mesaj üretme (d330-d349), Sohbet etme ve iletişim araç ve tekniklerini kullanma (d350-d369). Bloklar, kullanıcıya bir kolaylık olarak sunulmuştur, aslında, sınıflandırmanın yapısına dahil değildir ve bu nedenle kodlama amaçlı kullanılmayacaktır.

[21] Sadece Vücut İşlevleri ve Vücut Yapıları sınıflandırmaları dördüncü-basamak maddeleri içerir.

Kategoriler
Her bir bölümün içinde iki, üç ya da dört-basamakta bağımsız kategoriler vardır, bunların da uygun kodlama seçimine olanak veren kapsama alınmış, dışta tutulan terimleri ve kısa açıklamaları bulunur.

Tanımlamalar
ICF, halk dili ya da "anadilde" kullanılanların tersine, sağlık ve sağlıkla ilgili kategoriler için işevuruk tanımlar verir. Bu tanımlamalar, her bir alanın önemli özelliklerini belirtir (örneğin, nitelik, özellikler ve ilişkiler gibi) ve her bir kategoride nelerin kapsanıp nelerin dışta tutulduğu bilgisini içerirler. Ayrıca, değerlendirme, araştırma ve anketlerde kullanım için, veya tam tersi, ICF terimleriyle kodlanmış değerlendirme araçlarının sonuçları için, tanımlamalarda yaygın olarak kullanılan dayanak noktaları da yer almaktadır. Örneğin görsel netlik işlevleri yakın ve uzak mesafelerde monoküler ve binoküler netlik terimleriyle tanımlanmıştır. Böylece, görsel netlikteki zorluğun şiddeti hiç işlev bozukluğu yok, hafif, orta, ciddi veya işlevde tam bozukluk olarak kodlanabilir.

Kapsama alınmış terimler
Pek çok kategorinin tanımından sonra kapsanan terimlerin listesi yer almaktadır. Ayrıntılı olarak anlatılmayıp, kategorinin içeriği hakkında bir rehber olarak verilirler. İkinci-basamak maddelerinde yer alan kapsama alınmış terimler, tüm üçüncü-basamak maddelerini içerir.

Dışta tutulan terimler
Dışta tutulan terimler listesi, bir başka terimle benzerliği yüzünden uygulamada güçlük çıkabilecek yerlerde verilir. Örneğin, "Tuvalet yapma" kategorisinin, "Vücut bölümlerine bakım" kategorisini içerdiği düşünülebilir. Ancak, bu ikisini ayırt etmek için, "Tuvalet yapma" kategorisi, d520 "Vücut bölümlerine bakım" kategorisinin dışında tutulmuş ve d530 olarak kodlanmıştır.

Diğer belirtilmiş
Bir arada yer alan üçüncü veya dördüncü-basamaktaki madde gruplarının bitiminde ve her bir bölümün sonunda "diğer belirtilmiş" kategorisi yer almaktadır (hepsi, son rakamı 8 olan kodlarla belirtilir). Bunlar, diğer belirtilmiş kategorilerin hiç birinde bulunmayan işlevsellik özelliklerini kodlamaya yarar. "Diğer belirtilmiş" kategorisi kullanıldığında, kullanıcı bu yeni maddeyi ek bir listede belirtmelidir.

Belirtilmemiş
Bir arada yer alan üçüncü veya dördüncü-basamaktaki madde gruplarının bitiminde ve her bir bölümün sonunda "belirtilmemiş" kategorisi yer almaktadır. Bu kategori, o gruba uyan, ancak tanımlanmış bir kategoriye yerleştirilmek için hakkında yeterli bilgi bulunmayan işlevlerin kodlanmasına olanak sağlar. Bu kod, hemen üzerinde yer alan ikinci ve üçüncü-basamaktaki terimler için ek bir bilgi olmaksızın aynı anlama gelir (bloklarda, "diğer belirtilmiş" ve " belirtilmemiş" kategorileri tek bir madde halinde birleştirilmiş ve hepsi son rakamı 9 olan kodlarla belirtilmiştir).

Niteleyiciler
ICF kodları, sağlık düzeyi ya da tartışılan problemin şiddetini gösteren bir ya da birden fazla niteleyici ile birlikte kullanılmayı gerektirir. Niteleyiciler, noktadan sonra bir, iki ya da daha fazla sayıda rakam ile kodlanır. Her bir koda en az bir niteleyici eşlik etmelidir. Niteleyiciler olmadan, kodların hiçbir anlamı olmaz (seçenek belirtilmediği durumda, WHO tamamlanmamış kodları problem yok biçiminde değerlendirir –xxx.00).

Vücut İşlevleri ve Yapılarının ilk niteleyicisi, Etkinlikler ve Katılımın performans ve kapasite niteleyicileri ve Çevresel Etmenlerin ilk niteleyicileri, sırasıyla her bileşene ait problemin derecesini tanımlar.

Bütün bileşenler, aynı genel ölçekler kullanılarak ölçülür. Bir problemin olması, yapının özelliğine göre işlev veya yapı bozukluğu, sınırlılık, kısıtlılık ve engel anlamına gelir. İlgili sınıflandırma alanına göre, aşağıda parantezler içinde verilen uygun niteleyici kelimeler seçilmelidir (xxx ikinci-basamak alan numarasıdır).

xxx.0 problem YOK	(hiç yok, yok, ihmal edilebilir,...)	% 0-4
xxx.1 HAFİF düzeyde problem	(az, düşük,.....)	%5-24
xxx.2 ORTA düzeyde problem	(orta, az çok,.....)	%25-49
xxx.3 CİDDİ düzeyde problem	(yüksek, aşırı,....)	%50-95

Vücut İşlevleri	Bozukluk	Etkinlik Sınırlılığı	Katılım kısıtlılığı
Etkinlik Katılım			
xxx.4 TAM problem xxx.8 belirtilmemiş xxx.9 uygulanamaz	(tamamen,....)		%96-100

Geniş yüzdelik dilimleri, işlev veya yapı bozukluğunu, kapasite sınırlılığını, performans problemlerini veya çevresel engel/kolaylaştırıcıyı belirtmek için ölçeklendirilmiş değerlendirme araçları veya başka standartların bulunduğu durumlar için verilmiştir. Örneğin, "problem yok" veya "tam problem" kodu verildiğinde, bu derecelendirmenin hata sınırı en fazla %5 dir. "Orta düzeyde problem" genellikle zorluk ölçeğindeki derecelendirmenin yarısına kadar olan kısımdır. Bu yüzdelikler, farklı alanlarda, toplum standartları yüzdelik dilimleri oluşturacak biçimde ayarlanacaktır. Bu derecelendirmenin standart biçimde kullanılabilmesi için, araştırmalarla geliştirilecek değerlendirme yöntemlerine gerek vardır.

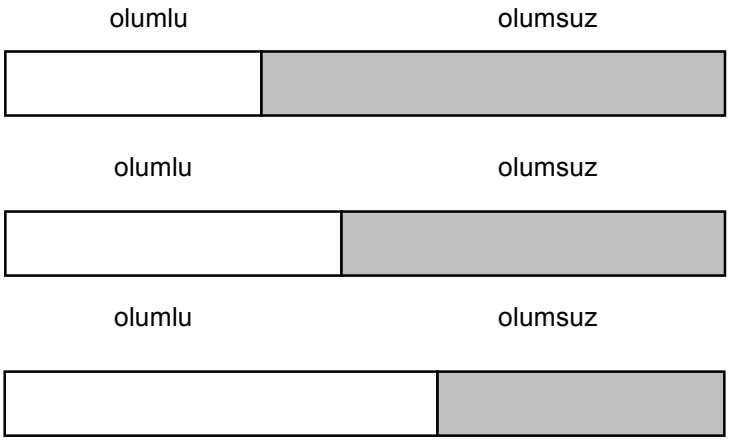
Çevresel Etmenler bileşeninde ise, ilk niteleyici çevrenin olumlu yönlerini veya kolaylaştırıcıları göstermek için kullanılabilir. Kolaylaştırıcıları göstermek için aynı 0-4 arası ölçek kullanılabilir, fakat kolaylaştırıcıları belirtmek için kodlardaki noktanın yerine artı işareti konur: örneğin e110+2. Çevresel etmenler ya (a) her bir bileşenle ilintili olarak, ya da, (b) herhangi bir bileşene gönderme yapmaksızın kodlanabilir (aşağıda yer alan 3. kısma bakınız). Etki ve özellikleri daha açık gösterdiği için birinci seçenek tercih sebebidir.

Ek niteleyiciler

Farklı kullanıcılar için, her bir maddenin koduna, farklı türden bilgileri eklemek uygun ve yardımcı olabilir. İleride açıklanacağı gibi, kullanışlı olabilecek çok çeşitli ek niteleyici vardır.

Olumlu yönlerin kodlanması

Kodlama ölçekleri, kullanıcıların isteğine bağlı olarak, işlevselliğin olumlu yönlerini kapsayacak şekilde geliştirilebilir:

2. Genel kodlama kuralları

Aşağıdaki kurallar, sınıflandırmanın değişik kullanımlarında, bilginin doğru bir biçimde yeniden kazanımı için önemlidir.

Bireyin profilini oluşturmak için bir kod dizisi seçiniz

ICF sağlık ve sağlıkla ilgili durumları sınıflandırır. Bu nedenle kişinin işlevsellik profilini en iyi tanımlayan dizinin seçimini gerektirir. ICF, ICD-10 gibi özel bir sağlık koşulunun tek bir kodla sınıflandırıldığı "olay sınıflandırması" değildir. Kişinin işlevselliği vücut, birey ve toplumsal düzeyde etkilenebileceği için, kullanıcı sınıflandırmanın tüm bileşenlerini yani Vücut İşlevleri ve Yapıları, Etkinlikler ve Katılım, ve Çevresel Etmenler göz önünde bulundurmalıdır. Her karşılaşılan durum için olası tüm kodların kullanılmasını beklemek gerçekçi olmamakla birlikte, karşılaşılan duruma bağlı olarak, kullanıcılar sağlık durumunu tanımlamaktaki amaçları doğrultusunda en belli başlı kodları seçeceklerdir.

Kodla uyumlu bilgi
Kodlanan bilgi, her zaman bir sağlık koşulu bağlamındadır. Her ne kadar kodları kullanmak için sağlık koşulları ile kodlanacak işlevsellik ve yetiyitimi arasındaki bağlantıların izini sürmek gerekmese de, ICF bir sağlık sınıflandırmasıdır ve bu nedenle bir tür sağlık koşulu bulunduğunu varsayar. Kişinin yapmayı ya da yapmamayı seçtiği şeylerle ilgili bilginin, sağlık koşulu ile bağlantılı bir işlevsellik problemi ile alakası yoktur, bu nedenle kodlanmamalıdır. Örneğin, bir kişi komşularıyla sağlık dışındaki başka nedenlerden dolayı yeni bir ilişki başlatmamayı seçerse, ilişki kurma ile ilgili d7200 kategorisini kullanmak uygun olmaz. Tam tersi, eğer kişinin seçimi sağlık koşuluna bağlı ise (örneğin, depresyon), o zaman bu kod uygulanmalıdır.

Katılımla ilgili kişinin kendi hissi ve işlevsellik düzeyinden duyduğu memnuniyetini yansıtacak bilgi, henüz ICF'de kodlanmamaktadır. Bu bilginin kodlanması için, ileride yapılacak araştırmalar ek niteleyiciler sunabilir.

Kişinin işlevselliğinin, sadece, önceden tanımlanmış zaman çerçevesi ile ilgili yönleri kodlanmalıdır. Daha önceki durumu ilgilendiren, ancak şimdiki duruma etkisi olmayan işlevler kaydedilmemelidir.

Kodlanan net bilgi
Kodlama yaparken, kullanıcı vücut işlevleri veya yapılarındaki bozukluk ile, etkinlik sınırlılıkları veya katılım kısıtlılıkları arasında çıkarım yapmamalıdır. Örneğin, kişinin etrafta gezinme işleviyle ilgili bir sınırlılığı varsa, o kişinin hareket işlevlerinde bozukluk olduğunu var saymak doğru olmaz. Benzer şekilde, kişinin etrafta gezinme ile ilgili sınırlı kapasitesi olduğu gerçeği, kişinin bununla ilgili performans problemi olduğu yorumunu yapmaya izin vermez. Kullanıcı, Vücut İşlevleri ve Yapıları, kapasite ve performans hakkında ayrı ayrı, net bilgi almalıdır (bazı durumlarda, örneğin zihinsel işlevlerde, bu tür vücut işlevleri doğrudan gözlenemeyeceği için, diğer gözlemlere dayalı yorum yapmak gerekir).

Koda özgü bilgi
Sağlık ve sağlıkla ilgili durumlar, en uygun ICF kategorisi kullanılarak, mümkün olduğu kadar o duruma özgü olacak biçimde kaydedilmelidir. Örneğin, gece körlüğü olan bir kişi için verilebilecek en özel kod b21020 "Işığa duyarlılık"tır. Eğer, herhangi bir nedenden dolayı bu kadar detaylandırılmış kod uygulanamayacaksa, onun yerine, hiyerarşide o gruba ait bir üst kod kullanılabilir (bu örnek için, b2102 Görüş kalitesi, b210 Görme işlevleri, veya b2 Duyusal işlevler ve ağrı).

Uygun kodu kolay ve çabuk yolla belirleyebilmek için, sınıflandırmanın tam formunda elektronik dizinle arama motoru işlevi gören ICF adres çubuğunun[22] kullanılması önerilir. Alternatif olarak, alfabetik dizin de kullanılabilir.

3. Çevresel Etmenler bileşeni için kabul edilmiş kodlama biçimleri

Çevresel Etmenler için, üzerinde anlaşmaya varılmış üç kodlama biçimi kullanıma açıktır:

Birinci seçenek
Çevresel etmenler tek başlarına, vücut işlevleri, vücut yapıları veya etkinlikler ve katılıma gönderme yapmaksızın kodlanırlar.

Vücut işlevleri ————————————-
Vücut yapıları ————————————-
Etkinlikler ve Katılım ————————————-
Çevre ————————————-

İkinci seçenek

Çevresel etmenler, her bir bileşen için kodlanır.

Vücut işlevleri———————— E kodu———————
Vücut yapıları———————— E kodu ———————-
Etkinlikler ve Katılım ————- E kodu ———————--

Üçüncü seçenek

[22] Farklı dillerde ICF adres çubuğu ICF web sayfasından indirilebilir: http://www.who.int/classification/icf.

Çevresel etmenler, Etkinlikler ve Katılım bileşeninde her bir maddede kapasite ve performans niteleyicileri için kodlanırlar.

Performans niteleyicisi ———————— E kodu ————————
Kapasite niteleyicisi ———————— E kodu ————————

4. Bileşene-özel kodlama kuralları

4.1 Vücut işlevlerinin kodlanması

Tanım
Vücut işlevleri vücut sistemlerinin fizyolojik işlevleridir (psikolojik işlevler de dahildir). *İşlev veya yapı bozuklukları,* vücut işlevleri veya yapısında önemli bir kayıp ya da aykırılık gibi problemlerdir.

Vücut işlevleri için niteleyicilerin kullanımı
Vücut işlevleri, işlevdeki bozukluğun büyüklüğü veya şiddetini gösteren bir niteleyici ile kodlanırlar. İşlev bozukluğunun varlığı kayıp, eksiklik, azalma, artma veya fazlalık, ya da aykırılık olarak belirlenebilir.

Hemiparezisi olan bir kişideki bozukluk, b7302 Vücudun bir tarafındaki kasların gücü kodu ile tanımlanabilir.

İşlev bozukluğunun düzeyi (birinci niteleyici)
b7302.

İşlev bozukluğunun bulunduğu koşulda, şiddeti genel bir niteleyici kullanılarak derecelendirilebilir. Örneğin

b7302.1 Vücudun bir tarafındaki kasların gücünde HAFİF düzeyde işlev bozukluğu (%5-24)
b7302.2 Vücudun bir tarafındaki kasların gücünde ORTA düzeyde işlev bozukluğu (%25-49)
b7302.3 Vücudun bir tarafındaki kasların gücünde CİDDİ düzeyde işlev bozukluğu (%50-95)
b7302.4 Vücudun bir tarafındaki kasların gücünde TAM işlev bozukluğu (%96-100)

İşlev bozukluğunun olmaması (önceden tanımlanmış eşik düzeye göre), genel niteleyici olarak “0” değeri ile gösterilir. Örneğin

b7302.0 Vücudun bir tarafındaki kasların gücünde işlev bozukluğu YOK

Eğer işlev bozukluğunun derecesini tanımlamak için yeterli bilgi yoksa, “8” değeri kullanılmalıdır. Örneğin, sağlık kayıtları, daha detaylı bilgi olmaksızın, kişinin vücudunun sağ tarafında güçsüzlük olduğunu bildiriyorsa, o zaman aşağıdaki kodlama kullanılabilir:

b7302.8 Vücudun bir tarafındaki kasların gücünde işlev bozukluğu, belirtilmemiş

Bazı durumlarda özel bir kodun kullanımı uygun olmayabilir. Örneğin, b650 Menstürasyon işlevleri kodu, belirli bir yaş öncesi ve sonrası kadınlar için uygulanamaz (menarş öncesi veya menopoz sonrası). Bu gibi durumlarda “9” değeri kullanılır:

b650.9 Menstürasyon işlevleri, uygulanamaz

Vücut işlevlerinin yapısal karşılıkları
Vücut İşlevleri ve Vücut Yapıları sınıflandırmaları, birbirlerine paralel olacak biçimde tasarlanmıştır. Vücut İşlevi kodu kullanıldığında, kullanıcının buna karşılık gelen vücut yapısı kodunun da uygulanabilir olup olmadığını kontrol etmesi gerekmektedir. Örneğin, vücut işlevleri, temel insan duyularını kapsar b210-b229 “Görme ve ilgili işlevler” gibi. Bunların yapısal karşılıkları s210-s229 “göz ve ilgili yapılar” olarak karşımıza çıkar.

İşlev veya yapı bozuklukları arasındaki karşılıklı ilişki

İşlev veya yapı bozuklukları, başka bir işlev veya yapı bozukluğundan kaynaklanabilir; örneğin kas gücü hareket işlevlerini bozabilir, kalp işlevleri solunum işlevleriyle ilintili olabilir, algılama düşünme işlevleriyle bağlantılı olabilir.

Vücut işlevlerindeki bozukluğu belirleme

Her zaman doğrudan gözlenemeyen işlev bozukluklarında (örneğin zihinsel işlevler gibi), kullanıcı, işlev bozukluğunu gözlenebilen davranışlardan çıkarsayabilir. Örneğin, bellek, klinik ortamda standardize edilmiş testlerle değerlendirilebilir, ve beyin işlevlerini doğrudan "gözlemek" mümkün olmadığı halde, test sonuçlarına bağlı olarak, belleğin zihinsel işlevlerinde bozukluk olduğunu var saymak mümkün olabilir.

4.2 Vücut yapılarının kodlanması

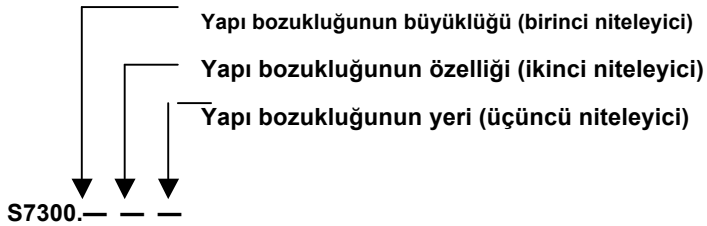
Tanım

Vücut yapıları, organ, kollar ve bacaklar ve bunların bileşenleri gibi vücudun anatomik kısımlarıdır.

İşlev veya yapı bozuklukları, vücut işlevleri veya yapısında önemli bir kayıp ya da aykırılık gibi problemlerdir.

Vücut yapıları için niteleyicilerin kullanımı

Vücut yapıları üç niteleyici ile kodlanır. Birinci niteleyici, yapı bozukluğunun büyüklüğü veya şiddetini tanımlar, ikinci niteleyici değişikliğin özelliğini belirtmek için kullanılır, ve üçüncü niteleyici yapı bozukluğunun yerini belirtir.

Üç niteleyici için kullanılan açıklayıcı şema Tablo 1.' de listelenmiştir.

Tablo 1. Vücut yapıları için niteleyicilerin derecelendirilmesi

Birinci niteleyici **Yapı bozukluğun büyüklüğü**	**İkinci niteleyici** **Yapı bozukluğun özelliği**	**Üçüncü niteleyici** **Yapı bozukluğun yeri**
0 bozukluk YOK	0 yapıda bir değişiklik yok	0 birden fazla bölgede
1 HAFİF düzeyde bozukluk	1 tümden yok	1 sağ
2 ORTA düzeyde bozukluk	2 kısmen yok	2 sol
3 CİDDİ düzeyde bozukluk	3 ek bölüm	3 her iki taraf
4 TAM bozukluk	4 tipik olmayan boyutlar	4 ön
8 belirtilmemiş	5 devamsızlık	5 arka
9 uygulanamaz	6 deviasyon	6 proksimal
	7 yapıdaki niteliksel değişim, sıvı birikimini de içerir	7 distal
	8 belirtilmemiş	8 belirtilmemiş
	9 uygulanamaz	9 uygulanamaz

4.3 Etkinlikler ve Katılım bileşenleri için kodlama

Tanımlar

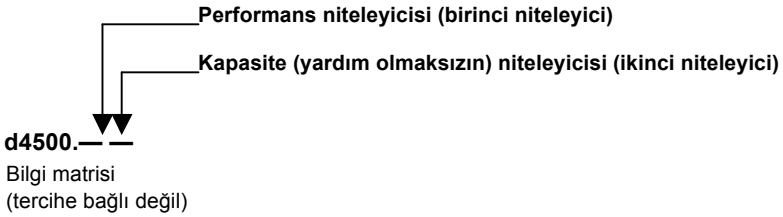
Etkinlik kişi tarafından bir eylem ya da bir görevin yerine getirilmesidir. *Katılım* yaşamın içinde olmaktır. *Etkinlik sınırlılıkları* etkinlikleri yerine getirirken kişinin karşılaşabileceği zorluklardır. *Katılım kısıtlılıkları* yaşam durumlarının içinde kişinin karşılaşabileceği problemlerdir.

Etkinlikler ve Katılım sınıflandırması alanların tek bir listesinden oluşur.

Kapasite ve performans niteleyicilerinin kullanımı

Etkinlikler ve Katılım iki niteleyici ile kodlanır: *performans* niteleyicisi, noktadan sonraki ilk hanede yer alır, ve *kapasite* niteleyicisi, noktadan sonraki ikinci hanede yer alır.

Etkinlikler ve Katılım listesinden kategoriyi tanımlayan kod ve iki niteleyici, başka seçeneklerin tercih edilmediği durumlarda kullanılacak olan bilgi matrisini oluşturur.

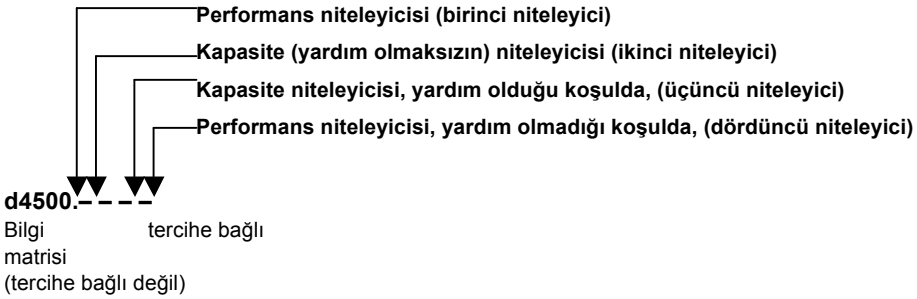
Performans niteleyicisi, bireyin mevcut çevresinde neler yaptığını tanımlar. Mevcut çevre toplumsal bağlamla iç içe olduğu için, bu niteleyici ile kaydedilen performans, aynı zamanda "yaşam durumlarına katılım" veya insanların yaşadıkları gerçek bağlamdaki "yaşam deneyimi" olarak da anlaşılabilir. Bu bağlam, çevresel etmenleri kapsar yani, fiziksel, sosyal ve düşünsel dünyanın tüm yönleri. Mevcut çevrenin bu özellikleri, Çevresel Etmenler sınıflandırması kullanılarak kodlanabilir.

Kapasite niteleyicisi, bireyin bir görev ya da eylemi yerine getirebilme yetisini tanımlar. Bu yapı, herhangi bir zamanda, herhangi bir alanda, kişinin ulaşabileceği en yüksek olası işlevsellik düzeyini belirtmeyi amaçlar. Kişinin tam yetisini değerlendirebilmek için, yeti üzerinde değişik etkileri olabilecek farklı ortamların etkilerini yok edecek "standart" bir çevreye ihtiyaç vardır. Bu standart çevre şunlar olabilir: (a) test ortamlarında kapasiteyi değerlendirmek için sıklıkla kullanılan güncel çevre; veya (b) bunun mümkün olmadığı durumlarda, aynı etkiyi yarattığı düşünülen varsayılan çevre. Buna "tekbiçimli" veya "standart" çevre adı verilebilir. Bu nedenle, kapasite, kişinin çevresel olarak uyum sağlamış yetisini yansıtır. Uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlaması için bu uyumun her ülkede ve bütün insanlar için aynı olması gerekir. Daha net olunabilmesi için, tekbiçimli veya standart çevrenin özellikleri Çevresel Etmenler bileşeni kullanılarak kodlanabilir. Kapasite ve performans arasındaki fark mevcut çevre ile tekbiçimli çevrenin etkileri arasındaki farkı yansıtır, bu da kişinin performansını arttırmak için çevre ile ilgili neler yapılabileceği konusunda kullanışlı bir rehber oluşturur.

Tipik olarak, yardım olmaksızın kapasite niteleyicisi, kişinin yardımcı alet veya kişisel yardımla geliştirilmemiş olan, gerçek yetisini tanımlamak için kullanılır. Performans niteleyicisi, kişinin mevcut çevresini yansıttığı için, yardımcı aletler veya kişisel yardımlar ya da engellerin varlığı, doğrudan gözlenebilir. Kolaylaştırıcılar veya engellerin özellikleri Çevresel Etmenler sınıflandırması kullanılarak tanımlanabilir.

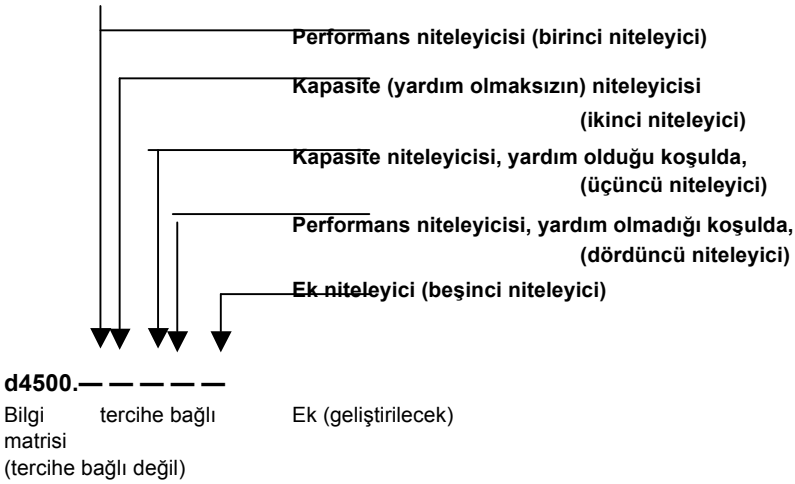
Tercihe bağlı niteleyiciler

Üçüncü ve dördüncü (tercihe bağlı) niteleyiciler, yardım olduğu koşuldaki kapasitenin ve yardım olmadığı koşuldaki performansın kodlanmasına olanak sağlar.

Ek niteleyiciler

Beşinci basamak, ileride geliştirilebilecek, katılım veya subjektif memnuniyet gibi niteleyiciler için ayrılmıştır.

Hem kapasite, hem de performans niteleyicileri, aşağıdaki derecelendirmeye uygun olarak, yardımcı araç veya kişisel yardımın olduğu ve olmadığı durumlar için de kullanılabilir (xxx ikinci-basamak alan numarası için):

xxx.0 zorluk YOK
xxx.1 HAFİF düzeyde zorluk
xxx.2 ORTA düzeyde zorluk
xxx.3 CİDDİ düzeyde zorluk
xxx.4 TAM zorluk
xxx.8 belirtilmemiş
xxx.9 uygulanamaz

Performans niteleyicisi ve kapasite niteleyicisinin birlikte kullanımı

Her iki niteleyici de, sıralanan kategorilerin her biri için kullanılabilir. Ancak, her iki durumun açıkladığı bilgi farklıdır. Her iki niteleyicinin de kullanıldığı durumlarda, sonuçta her iki yapının birleşimi ortaya çıkar, yani;

d4500.2 1 → **d4500.2 _**

d4500._ 1

Eğer tek bir niteleyici kullanılırsa, kullanılmayan boşluk .8 veya .9 ile doldurulmamalı, ancak boş olarak bırakılmalıdır. Çünkü, bunların her ikisi de (8 ve 9) gerçek değerlendirme değerleridir ve niteleyicinin kullanılmış olduğunu belirtir.

İki niteleyicinin uygulandığı örnekler

d4500 Kısa mesafede yürüme

Performans niteleyicisi için bu alan, kişinin mevcut çevresinde, örneğin farklı yüzeyler ve durumlarda, koltuk değneği, yürüteç veya diğer yardımcı teknolojiyi kullanarak, 1km.den kısa mesafelerde ayakların üzerinde gezinmeyi ifade eder. Örneğin, tek bacağını iş kazasında kaybeden ve o zamandan beri koltuk değneği kullanan, ancak mahalledeki çok dik yollar ve kaygan yüzeylerden dolayı yürürken orta düzeyde zorlukla karşılaşan birinin performası şu şekilde kodlanabilir:

d4500.3_ kısa mesafede yürüme performansında orta düzeyde kısıtlılık

Kapasite niteleyicisi için bu alan, bireyin, yardım olmaksızın yürüme yetisini ifade eder. Farklı çevrelerin değişik etkilerini ortadan kaldırmak için, bu yeti bir "standart" çevrede değerlendirilebilir. Bu standart çevre şunlar olabilir: (a) test ortamlarında kapasiteyi değerlendirmek için sıklıkla kullanılan güncel çevre; veya (b) bunun mümkün olmadığı durumlarda, aynı etkiyi yarattığı düşünülen varsayılan çevre. Örneğin, yukarıda anlatılan kişinin, standart bir çevrede (düz ve kaygan olmayan yüzeyler gibi) koltuk değnekleri olmaksızın, gerçek yürüme yetisi çok sınırlı olacaktır. Bu nedenle, bu kişinin kapasitesi şu şekilde kodlanabilir:

d4500._ 3 kısa mesafede yürüme kapasitesinde ciddi sınırlılık

Performans veya kapasite niteleyicisini kullanırken mevcut veya standart çevreyi belirtmek isteyen kullanıcıların Çevresel Etmenler sınıflandırmasına başvurması gerekmektedir (Çevresel Etmenler için kabul edilmiş üçüncü kodlama seçeneği, yukarıda aktarılan 3.kısma bakınız).

4.4 Çevresel etmenlerin kodlanması
Tanım
Çevresel Etmenler insanların yaşadığı ve yaşamlarını kurduğu fiziksel, sosyal ve düşünsel çevreyi oluşturur.

Çevresel Etmenlerin kullanımı
Çevresel Etmenler, sınıflandırmanın 2. Bölüm'ünün (Bağlamsal Etmenler) bir bileşenidir. Çevresel etmenler, işlevselliğin her bir boyutu için düşünülmeli ve yukarıda 3.kısımda anlatılan kabul edilmiş seçenekler doğrultusunda kodlanmalıdır.

Çevresel etmenler, durumu tanımlanan kişi açısından kodlanmalıdır. Örneğin, dokusu eğimli kaldırım kenarları, tekerlekli sandalye kullanan birisi için kolaylaştırıcı, ancak görme engelli birisi için engel olarak kodlanabilir.

Niteleyici, etmenin ne derece kolaylaştırıcı veya engel olduğunu belirtir. Çevresel etmenin niye ve ne derece kolaylaştırıcı ya da engel olabileceğine dair pek çok neden vardır. Kolaylaştırıcılar için, kaynağın ulaşılabilirliği, güvenilebilir veya değişken oluşu, iyi veya kötü kalitede oluşu gibi konular kodlayıcılar tarafından akılda tutulmalıdır. Engeller için ise, bir etmenin ne sıklıkla kişiyi engellediği, engelin büyük ya da küçük mü olduğu, veya kaçınılabilir olup olmadığı gibi sorular daha anlamlı olabilir. Ayrıca unutulmamalıdır ki, bir çevresel etmen ya varlığı (örneğin, yetiyitimi olan bir kişiye karşı olumsuz tutumlar) veya yokluğu (örneğin, ihtiyaç duyulan hizmetlerin olmaması) nedeniyle engel oluşturabilir. Sağlık koşullarına göre çevresel etmenlerin insan yaşamı üzerindeki etkileri değişken ve karmaşıktır. Gelecekte yapılacak araştırmaların bu etkileşime açıklık getireceği ümit edilmektedir. Araştırmalar, olasılıkla, bu etmenler için ikinci niteleyicinin kullanışlı olacağını da gösterecektir.

Bazı durumlarda, değişik çevresel etmenlerin toplamı tek bir terim ile özetlenir, örneğin yoksulluk, gelişme, kırsal veya kentsel yerleşim ya da sosyal sermaye gibi. Bu özetleyici terimlerin kendileri sınıflandırmada yer almazlar. Ancak, kodlayıcı bu terimlerin içerdiği etmenleri ayırmalı ve bunları kodlamalıdır. Bu özet terimleri oluşturan net ve tutarlı çevresel etmen kümelerinin olup olmadığını belirlemek için gelecekte yapılacak araştırmalara gerek duyulduğunu bir kez daha hatırlatmak gerekir.

Birinci niteleyici
Aşağıda, bir çevresel etmenin, ne derece engel veya kolaylaştırıcı olduğunu göstermek için negatif ve pozitif ölçek yer almaktadır. Aşağıda da belirtildiği gibi, nokta veya tek başına ayıraç engeli, + işareti ise kolaylaştırıcıyı ifade eder:

xxx.0 engel YOK	xxx+0 kolaylaştırıcı YOK
xxx.1 HAFİF düzeyde engel	xxx+1 HAFİF düzeyde kolaylaştırıcı
xxx.2 ORTA düzeyde engel	xxx+2 ORTA düzeyde kolaylaştırıcı
xxx.3 CİDDİ düzeyde engel	xxx+3 CİDDİ düzeyde kolaylaştırıcı
xxx.4 TAM engel	xxx+4 TAM kolaylaştırıcı
xxx.8 engel, belirtilmemiş	xxx+8 kolaylaştırıcı, belirtilmemiş
xxx.9 uygulanamaz	xxx.9 uygulanamaz

Ek 3
Etkinlikler ve Katılım listesinin olası kullanımları

Etkinlikler ve Katılım bileşeni, değişik eylemler ve yaşam alanlarını belirten, bu alanlara ait tarafsız bir listedir. Her alan, farklı düzeylerde, genelden detaya doğru sıralanmış kategorileri içerir (örneğin 4.Bölüm Yer değiştirme, d450 Yürüme gibi kategorileri ve onun da altında, d4500 Kısa mesafede yürüme gibi daha özel maddeleri kapsar). Etkinlik ve katılım alanlarının listesi, işlevselliğin tamamını kapsar ve hem bireysel hem de toplumsal düzeyde kodlanabilirler.

Giriş bölümünde aktarıldığı gibi, bu liste "Etkinlikler" ve "Katılım"' ın, ICF'de aşağıdaki gibi tanımlanan özel kavramlarını göstermek için farklı şekillerde kullanılabilir:

Sağlık bağlamında:
Etkinlik, kişi tarafından bir eylem ya da bir görevin yerine getirilmesidir.
Katılım, yaşamın içinde olmaktır.

Alan listeleri açısından etkinlikler (a) ve katılım (p) arasındaki ilişkiyi yapılandırmak için dört seçenek vardır:

(1) Etkinlik alanları ve katılım alanları için ayrı kümeler (örtüşme yok)

Bazı kategori kümeleri sadece etkinlik olarak (örneğin kişinin yaptığı görev ve eylemler), diğerleri ise sadece katılım olarak (örneğin yaşam durumlarına katılım) kodlanır. Böylece, bu iki küme birbirlerini dışlar.

Bu seçenekte, etkinlik kategorileri ve katılım kategorileri kümeleri kullanıcı tarafından belirlenir. Her bir kategori ya etkinlik, ya da katılım maddesidir, ikisine birden ait olamaz. Örneğin, alanlar aşağıdaki gibi ayrıştırılabilir:

a1 Öğrenme ve bilgiyi uygulama
a2 Genel görevler ve talepler
a3 İletişim
a4 Yer değiştirme

p5 Kendine bakım
p6 Ev yaşamı
p7 Kişilerarası etkileşimeler
p8 Temel yaşam alanları
p9 Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık

Bu yapının kodlanması

a *kategori kodu.* q_p q_c (bu kategori etkinlik maddesi sayılır)

p *kategori kodu.* q_p q_c (bu kategori katılım maddesi sayılır)

q_p = performans niteleyicisi, q_c= kapasite niteleyicisi. Performans niteleyicisi kullanıldığında, kategori, ister etkinlik maddesi isterse katılım maddesi olsun, performans terimleriyle yorumlanır; kapasite niteleyicisi kullanıldığında da, yine ister etkinlik maddesi isterse katılım maddesi olsun, kategoriyi yorumlamak için kapasite yapısı kullanılır.

Bu haliyle, (1). Seçenek, tekrarlar veya örtüşme olmaksızın tüm bilgi matrisini oluşturur.

(2) Etkinlik alanları ve katılım alanları arasında kısmi örtüşme

Bu seçenekte, kategori kümeleri hem etkinlik hem de katılım maddeleri olarak yorumlanabilir; yani, aynı kategori hem bireysel (kişinin yerine getirdiği görev ya da eylem) hem de toplumsal (yaşam durumlarına katılım) olarak yorumlanmaya açıktır .

Örneğin:

a1 Öğrenme ve bilgiyi uygulama	
a2 Genel görevler ve talepler	
a3 İletişim	p3 İletişim
a4 Yer değiştirme	p4 Yer değiştirme
a5 Kendine bakım	p5 Kendine bakım
a6 Ev yaşamı	p6 Ev yaşamı
	p7 Kişilerarası etkileşimeler
	p8 Temel yaşam alanları
	p9 Toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık

Bu yapının kodlanması

Bu yapı içinde kategorilerin nasıl kodlanacakları ile ilgili kısıtlılık bulunmaktadır. "Örtüşen" kategorilerin aynı niteleyici için farklı değerler alması mümkün değildir (ya performans için ilk niteleyici ya da kapasite için ikinci niteleyici), yani:

a *kategori.* 1 _	veya	a *kategori.* _ 1
p *kategori.* 2		p *kategori.* _ 2

Bu seçeneği tercih eden kullanıcılar, örtüşen kategorilerdeki kodların, etkinlik olarak kodlanıp da katılım olarak kodlanmadıklarında, veya tersi koşulda, başka anlamlara gelebileceğine inanırlar. Ancak, bilgi matrisinde, belirlenmiş niteleyici kolonuna tek bir kodun girilmesi gerekmektedir.

(3) Örtüşme olsun veya olmasın, detaylandırılmış kategorileri etkinlikler, geniş kategorileri ise katılım olarak kullanmak

Etkinlik ve katılım tanımlarını alanlara uygularken olabilecek bir başka yaklaşım da, alan içindeki daha genel veya geniş kategorileri katılım olarak sınırlandırıp (örneğin, bölüm başlıkları gibi birinci-basamak kategoriler), daha detaylandırılmış kategorileri etkinlikler olarak kabul etmektir (örneğin, üçüncü veya dördüncü-basamak kategorileri). Bu yaklaşım, tüm ya da bazı alanlardaki kategorileri, geniş ya da detaylandırılmış olmalarına göre ayırır. Kullanıcı, bazı alanları tümden etkinlik (yani detaylandırmanın tüm basamakları) ya da tümüyle katılım olarak kabul edebilir.

Örneğin, d4550 Emekleme, etkinlik olarak yapısallaştırılırken, d455 Hareket etme katılım olarak yapısallaştırılabilir.

Bu yaklaşım iki şekilde ele alınabilir: (a) hiç "örtüşme" olmayabilir, yani eğer bir madde etkinlik ise katılım maddesi olamaz; veya (b) bazı kullanıcılar tüm listeyi etkinlikler olarak kullanıp sadece geniş başlıkları katılım olarak kabul edeceklerinden örtüşme olabilir.

Bu yapının kodlanması

Bu yapının kodlanması (1). veya (2). seçenekle aynıdır.

(4) Alanlar arasında tam örtüşme olacak biçimde aynı alanları hem etkinlikler hem de katılım olarak kullanmak.

Bu seçenekte, Etkinlikler ve Katılım listesindeki tüm alanlar hem etkinlik hem de katılım olarak görülür. Her bir kategori hem bireyin işlevselliği (etkinlik) hem de toplumsal işlevsellik (katılım) olarak yorumlanabilir.

Örneğin, d330 Konuşma, hem etkinlik hem de katılım olarak görülebilir. Ses telleri olmayan bir kişi, yardımcı araç kullanarak konuşabilir. Kapasite ve performans niteleyicilerini kullanarak yapılacak değerlendirmeye göre:

Birinci niteleyici

Performansta orta düzeyde zorluk (olasılıkla kişisel stres veya diğer insanların tutumları gibi bağlamsal etmenlerden dolayı) ⟶ 2

İkinci niteleyici

Yardımcı araç olmadığında kapsitede ciddi zorluk → 3

Üçüncü niteleyici
Yardımcı araç olduğunda kapsitede hafif zorluk → 1

ICF bilgi matrisine göre bu kişinin durumu şu şekilde kodlanmalıdır:

d330.231

Aynı zamanda, (4).seçeneğe göre bu durum, şöyle de kodlanabilir:

a330.231
p330.2

Performans ve kapasite niteleyicilerinin bir arada kullanıldığı (4). seçenekte, ICF bilgi matrisindeki aynı hücre için iki değer bulunmaktadır: biri etkinlikler ve diğeri katılım için. Bu değerlerin aynı olduğu koşulda sorun olmaz, sadece tekrar olur. Ancak değerlerin farklı olduğu koşulda, kullanıcılar bilgi matrisi için kodlamada karar kuralı geliştirmelidirler. Çünkü WHO'nun resmi kodlama biçimi:

d *kategori* q_p q_c şeklindedir.

Bu tekrarı önlemenin bir yolu, kapasite niteleyicisini etkinlik, performans niteleyicisini de katılım olarak düşünmektir.

Bir diğer olasılık ise, katılım için "yaşam durumlarına katılım"ı içeren ek niteleyiciler geliştirmektir.

ICF'nin sürekli kullanımı ve deneysel veri birikimiyle, sınıflandırmanın farklı kullanıcılarının yukarıdaki seçeneklerden hangisini tercih ettikleri konusunda kanıtların oluşacağı düşünülmektedir. Deneysel araştırmalar, ayrıca, etkinlikler ve katılım ifadeleri ile ilgili daha net tanımlamalara da öncülük edecektir. Bu ifadelerin farklı ortamlarda, farklı ülkelerde ve farklı amaçlarla nasıl kullanıldığı hakkındaki veriler oluşturulabilir ve bunlar sınıflandırmanın ilerideki baskılarına şekil verebilir.

Ek 4
Vaka örnekleri

Aşağıdaki örnekler, ICF kavramlarının değişik vakalara nasıl uygulanacaklarını açıklar. Bu örneklerin, sınıflandırmanın temel kavramları ve yapılarının uygulanması ve amaçlarının anlaşılmasıyla ilgili kullanıcılara yardımcı olacağı düşünülmektedir. Daha detaylı bilgi için WHO eğitim elkitaplarına ve kurslarına başvurunuz.

Kapasitede sınırlılık veya performansta bir probleme yol açmayan işlev veya yapı bozukluğu

Bir çocuğun doğuştan el tırnakları olmayabilir. Bu kusur, yapıdaki bir bozukluktur, ancak çocuğun el işlevlerini veya bu eliyle yapabileceği şeyleri aksatmaz. Bu nedenle, çocuğun kapasitesinde bir sınırlılık yoktur. Benzer şekilde, bu kusur nedeniyle performans problemi de olmayabilir- oyudan dışlanmadan veya rahatsız edilmeden diğer çocuklarla oynamak gibi. Böylece, bu çocuğun kapasite sınırlılığı veya performans problemleri yoktur.

Kapasitede sınırlılığa yol açmayıp performansta problemlere neden olan işlev veya yapı bozukluğu

Bir diyabetik çocuğun işlev bozukluğu vardır: pankreas, insülin üretmek için yeterli işlevi gösteremez. Diyabet, tıbbi olarak, insülin ile kontrol altına alınabilir. Vücut işlevleri (insülin düzeyi) kontrol altında olduğunda, işlev bozukluğu ile bağlantılı kapasite sınırlılığı yoktur. Ancak, diyabeti olan çocuk, arkadaşları ve akranlarıyla beraberken, yemek söz konusu olunca, şeker tüketimi kısıtlandığı için performans problemi yaşayabilir. Uygun yiyeceğin eksikliği bir engel yaratacaktır. Bu nedenle, kapasitede bir sınırlılık olmadığı halde, eğer uygun yiyeceğin sağlanması konusunda önlem alınmazsa, çocuk, mevcut çevrede topluma katılımda kısıtlanacaktır.

Bir diğer örnek, yüzündeki vitiligo dışında başka bir fiziksel şikayeti olmayan kişidir. Bu kozmetik sorun kapasitede sınırlılığa yol açmaz. Ancak, kişi, vitiligonun yanlışlıkla cüzzamla karıştırılıp, bulaşıcı olduğu

düşünülen bir ortamda yaşıyor olabilir. Bu nedenle, kişinin mevcut çevresindeki bu olumsuz tutum, kişilerarası etkileşimde önemli performans problemlerine yol açan çevresel bir engeldir.

Kapasitede sınırlılığa yol açıp –duruma bağlı olarak– performans problemlerine yol açan ya da açmayan işlev veya yapı bozukluğu

Entelektüel gelişimdeki önemli farklılık bir zihinsel işlev bozukluğudur. Bu, kişinin değişik kapasitelerinde bazı sınırlılıklara yol açabilir. Ancak çevresel etmenler, farklı yaşam alanlarındaki performans düzeylerini etkileyebilir. Örneğin, böyle bir zihinsel işlev bozukluğu olan çocuk, genel olarak beklentinin yüksek olmadığı ve gerekli, ancak bir dizi basit ve tekrara dayalı görevlerin verildiği bir çevrede çok da dezavantajlı olmayabilir. Böyle bir çevrede, çocuk, farklı yaşam durumlarında iyi performans gösterecektir.

Okuldaki başarı beklentisi yüksek ve yarışmacı bir çevrede yetişen aynı çocuk, ilk çocukla kıyaslandığında, performans açısından pek çok yaşam durumunda daha fazla problemle karşılaşabilir.

Bu vaka örneği iki konuya ışık tutar. Birincisi, kişinin işlevselliğinin kıyaslandığı toplum normu veya standardı, gerçek mevcut çevreye uygun olmalıdır. İkincisi, çevresel etmenlerin varlığı ya da yokluğunun, işlevsellik üzerinde ya kolaylaştırıcı ya da engelleyici etkisi olabilir.

Kapasite sınırlılığına yol açmayıp, hala performans problemlerine neden olan geçmişteki işlev veya yapı bozukluğu

Akut psikotik atak geçirip iyileşen , ancak “akıl hastası” etiketini taşıyan bir kişi, çevresindeki insanların olumsuz tutumları yüzünden, iş ya da kişilerarası etkileşim alanlarında performans problemleri yaşayabilir. Bu nedenle kişinin iş ve toplum hayatına katılımı kısıtlanmıştır.

Performansta benzer problemlere yol açan farklı işlev veya yapı bozuklukları ve kapasite sınırlılıkları

Bir kişi, işlev veya yapı bozukluğu (kuadripleji) düzeyinin, işteki gereken performansı (örneğin elle bilgisayar klavyesini kullanma gibi) göstermesine engel olacağı düşüncesiyle, işe alınmayabilir. İş yerinde, kişinin performansını kolaylaştırmak için gerekli uyarlamalar yoktur (örneğin elle kullanılan klavye yerine ses tanıyan yazılımlar gibi).

Bundan daha hafif düzeyde kuadriplejik bir başka kişi ise, işin gerektirdiği görevleri yerine getirecek kapasiteye sahiptir, ancak yine de yetiyitimi olan kişiler için ayrılmış kadrolar dolu olduğu için işe alınamayabilir.
İşin gerektirdiği etkinlikleri yerine getirme kapasitesine sahip bir üçüncü kişi, tekerlekli sandalye ile azalabilen bir etkinlik sınırlılığına rağmen, iş yerinin tekerlekli sandalye ile erişimi olmadığı için işe alınmayabilir.

Son olarak, tekerlekli sandalye kullanan biri işe alınabilir, görevleri yerine getirme kapasitesine sahiptir ve iş bağlamında gerçekten de bu görevleri yerine getirir. Bütün bunlara rağmen, iş aralarında dinlenme yerlerine erişimi mümkün olmadığından iş arkadaşlarıyla kişisel etkileşim alanında performans problemleri olabilir. İş yerindeki sosyal ilişkilerde yaşadığı bu performans problemi işte ilerleme fırsatlarını yakalamasını engelleyebilir.

Her dört birey de, işlev veya yapı bozuklukları ya da sağlık koşulları ile etkileşen farklı çevresel etmenler nedeniyle iş alanında performans problemleri yaşar. Birinci kişi için çevresel engeller, iş yerinde kolaylaştırıcıların olmaması ve de muhtemelen olumsuz tutumlardır. İkinci kişi, yetiyitimi olan kişilerin istihdamı ile ilgili olumsuz tutumlarla karşı karşıyadır. Üçüncü kişi inşa edilmiş bir çevreye erişim zorluğu ile karşılaşmıştır, ve son kişi genel olarak yetiyitimi ile ilgili olumsuz tutumlarla yüzyüzedir.

Kapasite sınırlılığı olmaksızın, performansta belirgin problemlere yol açan şüpheli işlev veya yapı bozukluğu

Kişi, AIDS olan hastalarla çalışmaktadır. Sağlıklı olduğu halde, belirli aralıklarla HIV için test yaptırmak zorundadır. Kapasite sınırlılığı yoktur. Buna rağmen, sosyal olarak kendisini tanıyan insanlar virus kapmış olabileceğinden şüphelenip ondan uzak dururlar. Bu durum, kişinin sosyal etkileşimler, toplum hayatı, sosyal hayat ve yurttaşlık alanlarındaki performansında önemli problemlere yol açar. Çevresindeki insanların olumsuz tutumları yüzünden katılımı kısıtlanmıştır.

Performansta problemlere yol açan ICF'de henüz sınıflandırılmamış işlev veya yapı bozuklukları

Annesini meme kanserinden kaybetmiş bir kişiyi ele alalım. Kırkbeş yaşındadır, yakın zamanda gönüllü olarak taramadan geçmiştir ve onun da meme kanseri riski yaratan genetik şifreyi taşıdığı öğrenilmiştir. Vücut işlevinde veya yapısında bir problem ya da kapasite sınırlılığı yoktur, ama meme kanseri için artmış risk nedeniyle sigorta şirketi tarafından sağlık sigortası kapsamına alınmamıştır. Bu kişinin, sağlık sigortası şirketinin politikası nedeniyle, sağlığına dikkate etme alanındaki katılımı kısıtlanmıştır.

Ek örnekler

On yaşında bir erkek çocuk "kekemelik" tanısıyla konuşma terapistine yönlendirilir. Muayene sırasında konuşmada kesintiler, kelime ortalarında ve aralarında hızlanmalar, konuşma hareketlerinin zamanlanmasında problemler ve yetersiz konuşma ritmi (işlev bozuklukları) olduğu bulunmuştur. Okulda yüksek sesle okumada ve sohbette problemler vardır (kapasite sınırlılıkları). Grup tartışmalarında, istediği halde kendiliğinden tartışmalara katılmaz (çok sayıda insanla sohbet alanında performans problemi). Toplumsal normlar ve konuşmayı sırayla başlatma uygulamalarından dolayı, bu çocuğun grup içindeyken sohbete katılımı sınırlıdır.

Dört ay önce dayak yüzünden yaralanan 40 yaşındaki kadın hasta, boynundaki ağrı, şiddetli baş ağrısı, baş dönmesi, kas gücünde azalma ve aksiyeteden yakınmaktadır (işlev bozuklukları). Yürüme, yemek, temizlik yapma, bilgisayar ve araba kullanma yetileri sınırlanmıştır (kapasite sınırlılıkları). Doktoru ile yapılan görüşmelerde, tam zamanlı ve mesai saatleri sabit olan eski işine dönmeden önce problemleri azalıncaya kadar beklemeye karşılıklı olarak karar verilmiştir (istihdam alanında performans problemleri). Eğer mevcut iş yerindeki politikalar, esnek çalışma saatlerine, semptomları arttığında izinli olmasına ve evde çalışmasına olanak verirse, istihdam alanındaki katılımı artacaktır.

Ek 5
ICF ve yetiyitimi olan (özürlü) kişiler

ICF'nin gözden geçirilme sürecinde, başlangıçtan bu yana, yetiyitimi olan kişiler ve bu kişilerle ilgili organizasyonların katkılarından yararlanılmaktadır. Özellikle Uluslararası Yetiyitimi, bu süreçte, zaman ve enerji açısından önemli katkıda bulunmuştur, ICF bu katkıları yansıtır.

WHO, işlevsellik ve yetiyitimi sınıflandırmasının gözden geçirilme çalışmalarında, yetiyitimi olan kişiler ve bu kişilere ait organizasyonların tam katılımının önemli olduğunun farkındadır. Sınıflandırma olarak ICF, pek çok bilimsel, klinik, yönetim ve sosyal politika bağlamında, yetiyitiminin hem değerlendirilmesi hem de ölçümü için bir temel oluşturur. Benzer şekilde, ICF'nin yetiyitimi olan kişilerin çıkarlarına zarar verecek biçimde hatalı kullanılmaması da üzerinde durulan bir konudur (bkz Etik Kurallar Ek 6).

Özellikle, sınıflandırmada kullanılan terimlerin, tüm çabalara rağmen, damgalayıcı ve etiketleyici olabilecekleri WHO tarafından bilinmektedir. Bu hassasiyet gereği, sürecin en başında, kelimenin İngilizce'deki küçük düşürücü iması nedeniyle, "engelli" (handicap) teriminin tümden çıkarılmasına, "yetiyitimi" teriminin ise bir bileşen adı olarak değil, geniş kapsamlı bir terim olarak tutulmasına karar verilmiştir.

Ancak ortada, herhangi bir düzeyde işlevsellik sınırlılığı veya kısıtlılığı olan bireylerin en iyi nasıl tanımlanacakları gibi önemli bir soru vardır. ICF, "yetiyitimi" terimini, insanlarla fiziksel ve sosyal çevreleri arasındaki etkileşimden kaynaklanan çok boyutlu bir olguyu belirtmek için kullanır. Çeşitli nedenlerden dolayı, bireylere gönderme yapılacağı zaman, bazıları "yetiyitimi olan insanlar" terimini bazıları ise "yetiyitimli" terimini kullanmayı tercih eder. Bu farklılık ışığında, WHO'nun benimseyebileceği evrensel bir uygulama yoktur, ayrıca WHO'nun bu yaklaşımlardan değişmez bir biçimde sadece birisini benimsemesi de uygun değildir. Bunun yerine, WHO, insanların kendi seçtikleri biçimde adlandırılma haklarının olduğu prensibini onaylar.

ICF'nin insanların sınıflandırması olamadığını vurgulamak önemlidir. ICF, insanların, bireysel yaşam ortamları ve çevresel etkiler bağlamındaki sağlık özelliklerinin sınıflandırmasıdır. Yetiyitimini üreten, sağlık özellikleri ve bağlamsal etmenler arasındaki bu ilişkidir. Durum böyle olunca, insanlar işlev veya yapı bozuklukları, etkinlik sınırlılıkları, veya katılım kısıtlılıklarına indirgenmemeli veya sadece bunlarla tanımlanmamalıdır. Örneğin,

sınıflandırmada, “zihinsel engelli kişi” yerine, “öğrenme güçlüğü olan kişi” ifadesi kullanılır. ICF bunu, kişiye sağlık koşulu veya yetiyitimi terimleri üzerinden gönderme yapmaktan kaçınarak, ve pozitif olmasa bile, sınıflandırmanın başından sonuna kadar tarafsız ve somut bir dil kullanarak gerçekleştirir.

İnsanların sistematik olarak etiketlendirilmeleriyle ilgili yasal soruna gelecek olursak, ICF’deki kategoriler aşağılama, damgalama ve uygunsuz imalardan kaçınmak için, tarafsız bir dille ifade edilmiştir. Diğer taraftan bu yaklaşım, “terimlerle aklama” olarak adlandırılabilecek bir problemi de beraberinde getirmektedir. Kişinin sağlık koşulunun olumsuz özellikleri, ve bunlara diğer insanların nasıl tepki gösterdikleri, o durumu tanımlamak için kullanılan terimlemeden bağımsızdır. Yetiyitimine ne ad verilirse verilsin, etiketler olmadan da mevcuttur. Sorun sadece bir dil problemi olmayıp, aslında diğer bireylerin ve toplumun yetiyitimi karşısındaki tutumlarıdır. Gerekli olan, terimlerin doğru içeriği, doğru kullanımı ve sınıflandırmadır.

WHO, yetiyitimi olanların, sınıflandırma ve değerlendirme sayesinde güç kazanmaları, ancak yetkisiz hale getirilmemeleri ve ayırımcılık yapılmaması için sürekli bir çaba içindedir.

Yetiyitimi olan kişilerin, kendilerinin de, tüm sektörlerde, ICF’nin kullanımına ve geliştirilmesine katkıda bulunacakları beklenmektedir. Araştırmacılar, idareciler ve politikacılar olarak, yetiyitimi olan kişiler, ICF’ye temel oluşturacak protokol ve araçların geliştirilmesine yardım edeceklerdir. ICF, aynı zamanda, delile dayalı savunma için de hizmet edebilecek güçlü bir araçtır. Durumun değiştirilmesi için güvenilir ve karşılaştırılabilir veri sağlar. Yetiyitiminin, sağlık koşullarından ve işlev veya yapı bozukluklarından olduğu kadar, çevresel engellerden de kaynaklandığı konusundaki politik kavram, önce bir araştırma programına, sonra da geçerli ve güvenilir bir kanıta dönüştürülmelidir. Bu kanıt, dünyada yetiyitimi olan kişiler için gerçek bir sosyal değişim getirebilir.

ICF kullanılarak, aynı zamanda yetiyitimi için destek de arttırılabilir. Bu desteğin esas amacı, yetiyitimi olan kişilerin katılım düzeylerini yükseltebilecek girişimleri belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, ICF, yetiyitiminin temel “probleminin” nerede yattığını, engellerin olması veya kolaylaştırıcıların yokluğu ile çevreden mi, bireyin kendi sınırlı kapasitesinden mi, yoksa etmenlerin bazı kombinsayonlarından mı kaynaklandığını belirlemeye yardımcı olabilir. Bu aydınlanma ile, girişimler uygun hedeflere yönlendirilebilir ve katılım düzeyleri üzerindeki etkileri izlenip ölçülebilir. Bu sayede, somut ve veriye dayalı amaçlara ulaşılabilir ve yetiyitimi desteği konusundaki amaçlar daha da geliştirilebilir.

Ek 6

ICF kullanımında etik kurallar

Her bilimsel araç istismar edilebilir veya kötüye kullanılabilir. ICF gibi bir sınıflandırma sisteminin asla kişilerin aleyhine kullanılmayacağını düşünmek yersiz olur. Ek 5’te de açıklandığı gibi, ICIDH’nin gözden geçirilme sürecinde, yetiyitimi olanlar ve onları destekleyen organizasyonlar işin başından beri sürece katılmışlardır. Onların katkıları, ICF’nin terminolojisinde, içeriğinde ve yapısında önemli değişikliklere yol açmıştır. Bu ek, ICF’nin etik kullanımı için bazı temel kuralları içerir. Açıktır ki, hiçbir kurallar dizisi, bir sınıflandırmanın veya bilimsel aracın her türlü olası kötü kullanımını önceden tahmin edemez ve bu nedenle, kötüye kullanımı önleyemez. Bu belge de farklı değildir. Aşağıdaki koşullara dikkat etmenin, ICF’nin yetiyitimi olan kişilere karşı saygısızca ve zarar verici biçimde kullanılma riskini azaltacağı düşünülmektedir.

Saygı ve gizlilik

(1) ICF herzaman bireylerin sahip oldukları değer ve özerkliklerine saygı gösterecek biçimde kullanılmalıdır.

(2) ICF asla insanları etiketlemek için veya sadece bir ya da birkaç yetiyitimi kategorisi terimleriyle insanları tanımlamak için kullanılmamalıdır.

(3) Klinik ortamda, ICF her zaman, işlevsellik düzeyi sınıflandırılacak kişinin bilgisi, işbirliği ve rızası dahilinde kullanılmalıdır. Bireyin bilişsel kapasitesindeki sınırlılıklar bu katılımı engellerse, bu bireye sahip çıkan kişinin aktif katılımcı olması gerekir.

(4) ICF kullanılarak kodlanan bilgi kişisel bilgi olarak görülmeli ve verinin kullanılacağı biçime uygun olan, kabul edilmiş gizlilik ilkesine dayandırılmalıdır.

ICF'nin klinik kullanımı

(5) Mümkün olduğu her durumda, klinisyen bireye veya bu bireye sahip çıkan kişiye, ICF kullanımının amacını açıklamalı ve kişinin işlevsellik düzeyini sınıflandırmak için ICF kullanımının uygun olup olmadığı ile ilgili sorulara açık olmalıdır.

(6) Mümkün olduğu her durumda, işlevsellik düzeyi sınıflandırılan kişi (ya da bu bireye sahip çıkan kişi) kullanılan kategorinin veya değerlendirmenin uygun olup olmadığına katılma, itiraz etme veya onaylama şansına sahip olmalıdır.

(7) Sınıflandırılan zarar, hem kişinin sağlık koşulundan, hem de kişinin yaşadığı fiziksel ve sosyal bağlamdan kaynaklandığı için, ICF bir bütün olarak düşünülmelidir.

ICF'deki bilginin sosyal kullanımı

(8) ICF bilgisi, mümkün olan en yaygın biçimde, seçeneklerini ve kendi yaşamları üzerindeki kontrollerini arttırmak üzere, bireylerin de katılımı ile kullanılmalıdır.

(9) ICF bilgisi, kişilerin katılımını destekleyecek ve arttıracak sosyal politikaları geliştirmek ve politik değişiklikleri yapmak üzere kullanılmalıdır.

(10) ICF ve ICF kullanımından elde edilen hiçbir bilgi, mevcut hakları yok saymak için kullanılmamalıdır, aksi halde bireyler veya grupların haklarını gözeten yasal yetkiler kısıtlanır.

(11) ICF çatısı altında toplanan bireyler, hala pek çok yönden farklı olabilir. ICF sınıflandırmasına gönderme yapan kanun ve yönetmeliklerde, kastedilen homojenlikten fazlası varsayılmamalıdır ve işlevsellik düzeyi sınıflandırılan kişilerin bireyler oldukları unutulmamalıdır.

Ek 7
Gözden geçirme sürecinin özeti
ICIDH'nin geliştirilmesi

WHO tarafından, 1972 yılında, hastalıkların sonuçlarıyla ilgili bir ön taslak geliştirmiştir. Birkaç ay içinde daha ayrıntılı bir yaklaşım önerilmiştir. Bu öneriler iki önemli temel üzerinde yapılanmıştır: işlev veya yapı bozuklukları ve bunların önemi birbirinden ayrı tutulmalıdır, yani işlevsel ve sosyal sonuçları ayrılmalıdır ve verilerin eksenlerinin değişik yönleri sayılar için ayrılmış bölümlerde ayrı ayrı sınıflandırılmalıdır. Özünde, bu yaklaşım çok sayıda, birbirine paralel olmakla birlikte yine de birbirinden ayrı sınıflandırmalardan oluşmaktadır. Bu durum, çok sayıda eksenin (etiyoloji, anatomi, patoloji vb) hiyerarşik bir sistem içinde birleştirilip, tek bir sayı için ayrılmış yerde kodlanarak ifade edildiği ICD geleneğine ters düşmüştür. Bu önerileri ICD yapısındaki temel anlayışla uyumlu taslaklara dönüştürme olasılıkları araştırılmıştır. Aynı zamanda, hastalık sonuçlarında kullanılacak terminolojiyi daha sistemli hale dönüştürmek için ilk girişimler yapılmıştır. Bu öneriler gayrı resmi olarak 1973 yılında görüşe sunulmuş ve özellikle rehabilitasyonla ilgilenen gruplardan yardım istenmiştir.

İşlev veya yapı bozuklukları ve engeller için ayrı sınıflandırmalar, 1974 yılında görüş almak üzere sunulmuş ve tartışmalar devam etmiştir. Yorumlar karşılaştırılmış ve önerilere son şekil verilmiştir. Bu öneriler 1975 yılı Ekim ayında Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırması Dokuzuncu Düzeltilmiş Baskı için Uluslararası Konferansta sunulmuştur. Sınıflandırmalar incelendikten sonra, deneme amacıyla basılmasına karar verilmiştir. 1976 yılı Mayıs ayında Dünya Sağlık Kurultayında bu öneriyi dikkate almış ve WHA29.35 sayılı önerge olarak kabul etmiştir. Bununla, deneme amaçlı, işlev veya yapı bozuklukları ve engellerin sınıflandırmasına girmeden ancak Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırmasına ek olarak basımına karar verilmiştir. Sonuç olarak ICIDH'nin ilk baskısı 1980 yılında yayımlanmıştır. 1993 yılında, eklenmiş bir önsözle yeniden basılmıştır.

ICIDH'nin gözden geçirilmesi için ilk aşamalar

1993 yılında, ICIDH için bir gözden geçirme sürecinin başlamasına karar verilmiştir. Geçici olarak ICIDH-2 diye adlandırılan düzeltilmiş yeni baskı için gereksinim duyulan noktalar aşağıda sıralanmıştır:

- Değişik ülkeler, sektörler ve sağlık disiplinlerinin gerek duyduğu çok sayıda amaca hizmet etmelidir;

- Kullanıcılar tarafından, sağlık koşullarının sonuçlarına ait anlamlı bir sınıflandırma olarak görülecek kadar basit olmalıdır;
- Uygulama için kullanışlı olmalıdır- yani sağlık ihtiyaçlarının belirlenmesi ve müdahale programlarının şekillendirilmesi (örneğin, önleme, rehabilitasyon, sosyal eylemler gibi);
- Sağlık koşullarının sonuçlarını ilgilendiren süreçler için tutarlı bir bakış ortaya çıkarmalıdır. Öyle ki, hastalıklar/bozuklukların (disorder) boyutları değil, yetiyitimi süreci objektif olarak değerlendirilebilsin, kaydedilebilsin ve karşılık verilebilsin;
- Kültürel farklılıklara duyarlı olmalıdır (çeviri yapılabilir, farklı kültürlerde ve sağlık sistemlerinde uygulanabilir);
- WHO sınıflandırma ailesi ile tamamlayıcı biçimde kullanılabilmelidir.

İlk önce, Fransız İşbirliği Merkezi, İşlev veya yapı bozuklukları bölümü, dil, konuşma ve duyusal konularla ilgili bölümlere öneri getirmekle görevlendirilmiştir. Felemenk İşbirliği Merkezi, Sınıflandırmanın Yetiyitimi ve hareket ile ilgili konuları ve literatürün gözden geçirilmesi işlemi için, Kuzey Amerikan İşbirliği Merkezi ise Engel bölümü için ileri öneriler getirmek üzere görevlendirilmişlerdir. Ayrıca, ruh sağlığı ve çocuklarla ilgili bölümler için iki geçici işbirliği merkezi öneriler hazırlamışlardır. 1996 yılında Cenevre'de düzenlenen ICIDH-2 gözden geçirme toplantısında ilerleme kaydedilmiş, farklı öneriler bir araya getirilerek Alfa taslağının üzerinden gidilmiş, ilk pilot test uygulanmıştır. Bu toplantıda, işbirliği merkezleri ile geçici işbirliği kurulan merkezlerin, bundan böyle, önceden gözden geçirdikleri bölümlerle değil, taslağın bütünü ile ilgilenmelerine karar verilmiştir. 1996 yılı Mayıs ayından, 1997 Şubat ayına kadar, Alfa taslağı, işbirliği merkezleri ve geçici işbirliği kurulan merkezlerin görüşlerine sunulmuş, yorum ve öneriler WHO merkezlerinde toplanmıştır. Yorumların toplanmasını kolaylaştırmak amacıyla, gözden geçirme çalışması ile ilgili ana konuları ortaya koyan sorular listesi de dağıtılmıştır.

Gözden geçirme sürecinde aşağıda yer alan başlıklar üzerinde durulmuştur:

- Üç-basamaklı sınıflandırma, yani İşlev veya yapı bozuklukları, Yetiyitimi ve Engelliler, kullanışlıdır ve tutulmalıdır. Teorik gelişim ve ampirik test aşamasında kalması ile ilgili çok sayıda öneri olduğu halde, bağlamsal/çevresel etmenlerin dahil edilmesi düşünülmelidir.
- I/D/H (İşlev veya yapı bozukluğu/Yetititimi/Engel) arasındaki karşılıklı ilişkiler ve aralarındaki yeterli ilişki üzerinde tartışılmalıdır. ICIDH'nin 1980 baskısındaki nedensel model, zaman içinde değişimin fazla olmaması ve işlev veya yapı bozukluğundan yetiyitimine, yetiyitiminden de engele doğru olan tek yönlü akış nedeniyle pek çok eleştiriye hedef olmuştur. Gözden geçirme sürecinde, alternatif anlatım biçimleri önerilmiştir.
- ICIDH'nin 1980 baskının kullanımı zordur. Kullanım için basitleştirilmesi gerekmektedir: düzeltme başitleştirme yönünde yapılmalı, detayların eklenmesi yönünde olmamalıdır.
- Bağlamsal etmenler (dışsal-çevresel etmenler/içsel-kişisel etmenler): Engellenme sürecinin önemli bileşeni (ICIDH'nin 1980 baskısında kavramsallaştırıldığı şekilde) olan bu etmenler, ICIDH içinde ek sınıflandırma cetvelleri olarak geliştirilmelidir. Ancak, çevredeki sosyal ve fiziksel etmenler ve bunların İşlev veya yapı bozukluğu, Yetiyitimi ve Engellerle ilişkileri, kültürle sıkı sıkıya bağlantılı olduğundan, ICIDH içinde ayrı bir boyut olmamalıdırlar. Bununla birlikte, çevresel etmenlerin sınıflandırılmasının, ulusal durum analizlerinde ve ulusal düzeyde çözüm geliştirmede yayarlı olabileceği düşünülmüştür.
- İşlev veya yapı bozuklukları, temel biyolojik mekanizmalarla ilgili bilgilerdeki ilerlemeleri yansıtmalıdır.
- Kültürel olarak uygulanabilirlik ve evrensellik en temel amaç olmalıdır.
- Eğitim ve sunum materyalinin geliştirilmesi de gözden geçirme sürecinin temel amaçları arasında yer almalıdır.

ICIDH-2 Beta-1 ve Beta-2 taslakları

Beta-1 taslağı, önceki yıllarda getirilen önerilerin de birleştirilmesiyle, 1997 yılı Mart ayında geliştirilmiştir. Bu taslak, 1997 yılı Nisan ayındaki ICIDH gözden geçirme toplantısında sunulmuştur. Toplantıda alınan karalar dahil edildikten sonra, 1997 yılı Haziran ayında ICIDH-2 Beta-1 taslağı alan çalışmaları için kullanıma sunulmuştur. Beta-1 alan çalışmalarının parçası olarak alınan geribildirimler ve tüm veriler doğrultusunda, 1999 yılı Ocak ve Nisan ayları arasında Beta-2 taslağı yazılmıştır. Sonuçta ortaya çıkan taslak, 1999 yılı Nisan ayında Londra'da yapılan ICIDH-2 yıllık toplantısında sunulmuş ve tartışmaya açılmıştır. Toplantıda alınan karalar dahil edildikten sonra, 1999 yılı Temmuz ayında Beta-2 taslağı basılmış ve alan çalışmaları için kullanıma sunulmuştur.

Alan Çalışmaları

Beta-1 taslağı için alan çalışmaları 1997 yılı Haziran ayı ile 1998 yılı Aralık ayları arasında, Beta-2 için ise, 1999 yılı Temmuz ayı ile 2000 yılı Eylül ayları arasında düzenlenmiştir.

Alan denemeleri, WHO'ya Üye Devletler ve sağlık sigortası, sosyal sigorta, iş gücü, eğitim, ve sağlık koşullarının sınıflandırılmasıyla (Hastalıkların Uluslararası Sınıflandırması, Hemşirelik Sınıflandırması, ve Eğitimin Uluslararası Standart Sınıflandırması ISCED'i kullanarak) ilgilenen diğer gruplar gibi farklı sektörlerin mümkün olan en geniş katılımını sağlamıştır. Amaç, işevuruk net tanımlar yoluyla fikir birliği sağlamaktır. Alan çalışmaları, süre giden, geliştirme, danışma, geribildirim, güncelleme ve deneme süreçlerini oluşturmuştur.

Aşağıda yer alan çalışmalar, Beta-1 ve Beta-2 alan çalışmalarının parçaları olarak yapılmıştır:

- Çeviri ve dilbilim açısından değerlendirme;
- Madde değerlendirmeleri;
- Temel sorulara uyum konferanslarında ve bireyler tarafından verilen cevaplar;
- Organizasyonlar ve bireylerden alınan geri bildirimler;
- Seçeneklerin test edilmesi;
- Vaka değerlendirmelerinde uygunluk ve güvenilirlik (yüzyüze veya vaka özetlerinde);
- Diğer (örneğin odak gruplarıyla çalışmalar)

Denemeler, kültürler arası ve çok sektörlü konulara odaklanmıştır. Alan çalışmalarına, 50 den fazla ülke ve 1800 uzman katılmış ve her biri ayrı ayrı rapor edilmiştir.

Sondan bir önceki ICIDH-2 baskısı

Beta-2 alan çalışmaları verilerine dayanarak ve işbirliği merkezleri ile WHO Ölçme ve Sınıflandırmada Uzmanlar Komitesi'ne de danışılarak, 2000 yılı Ekim ayında, ICIDH-2'nin, son halini almadan bir önceki taslağı hazırlanmıştır. Bu taslak, 2000 yılı Kasım ayındaki gözden geçirme toplantısında sunulmuştur. Toplantıdaki önerilerin dahil edilmesinden sonra, ICIDH-2 Sondan bir önceki basıkısı (Aralık 2000), 2001 yılı Ocak ayında WHO İdare Kurulu'na sunulmuştur. ICIDH-2'nin son taslağı ise, 2001 yılı Mayıs ayında Elli-dördüncü Dünya Sağlık Kurultayında sunulmuştur.

Son baskının onayı

Sağlık Kurultayında, son halini almış taslağın tartışılmasının ardından, İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması başlığı altında, WHA54.21 karar maddesiyle, 22 Mayıs 2001 tarihinde onaylanır. Karar maddesinde denir ki:

Elli-dördüncü Dünya Sağlık Kurultayı

1. Bozukluklar (Impairments), Yetiyitimi ve Engellerin Uluslararası Sınıflandırmasının ikinci baskısını (ICIDH), İşlevsellik, Yetiyitimi ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması başlığı ile ONAYLAR, bundan böyle kısaca ICF olarak adlandırılacaktır;
2. Üye Devletlerin, araştırmalarda, uygun olduğu koşulda gözetim ve raporlarda ICF'yi kullanmalarını, özellikle yeni uygulamaların geliştirilmesinde ICF'yi gözönüne almalarını TEŞVİK EDER;
3. Üye Devletlerden istek geldiği durumda, Genel Başkan'ın ICF'nin kullanımına destek sağlamasını TALEP EDER.

Ek 8

ICF için gelecekteki yönergeler

ICF'nin kullanımı, büyük ölçüde uygulamadaki kullanışlılığına bağlı olacaktır: sağlık hizmetleri performansının, tüketici sonuçlarına dayalı göstergeler aracılığı ile ne derece ölçülebildiğine bağlı olacaktır. Ayrıca, planlama ve araştırma için ihtiyaç ve kaynak belirleyebilmek amacıyla, uluslararası karşılaştırmalara olanak verecek şekilde, kültürlerarası uygulanabilirlik derecesine bağlı olacaktır. ICF, doğrudan politik bir araç değildir. Ancak, ICF kullanımının, sağlık politikalarının kurulmasına yardımcı olacak, herkese fırsat eşitliği tanınmasını sağlayacak ve yetiyitimine dayalı ayırımcılığa karşı mücadeleye destek olacak bilgi sağlayarak, politika belirlemede olumlu veri katkısı olabilir.

ICF'nin formları

Farklı kullanıcıların, farklılaşan ihtiyaçları doğrultusunda, ICF çoklu düzenlerde ve formlarda sunulacaktır:

Temel sınıflandırma

Farklı kullanıcıların değişik detay basamaklarındaki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, ICF'nin iki bölümü ve bunların bileşenleri iki form halinde sunulmuştur:

İlk form, sınıflandırmanın tüm basamaklarını sunan ve her bir bileşen için 9999 kategoriye olanak tanıyan *tam (detaylı) form*dur. Yine de, daha az sayıda kategori kullanılır. Özet bilgi gerektiğinde, tam formun kategorileri kısa form haline indirgenebilir.

İkinci form, her bir bileşen ve alan için iki basamakta kategori sunan *kısa (özet) form*dur.

Özel uyarlamalar

(a) Klinik kullanım için formlar: Bu formlar ICF'nin farklı klinik uygulama alanlarındaki kullanımlarına dayandırılacaktır (örneğin uğraşı terapisi). Kodlama ve terminoloji için esas cilde bağlı olacaklar; ancak, değerlendirme kılavuzu ve klinik tanımlamalar için detaylı ek bilgi sağlayacaklardır. Özel disiplinler (örneğin, rehabilitasyon, ruh sağlığı) için yeniden düzenleneceklerdir .

(b) Araştırma için formlar: Klinik kullanım formlarıyla benzer biçimde, bu formlar da özel araştırma ihtiyaçlarına cevap verecek ve durumların değerlendirilmesi için kesin ve işevuruk tanımlar sağlayacaktır.

Gelecekteki çalışmalar

ICF'nin çok sayıda kullanımı ve duyulan ihtiyaç nedeniyle, WHO ve işbirliği kuran merkezlerin, bu ihtiyaçları karşılamak üzere ek çalışmalar sürdüreceklerini belirtmek önemlidir.

ICF'nin sahipleri, tüm kullanıcılardır. Uluslararası temelde benimsenmiş, bu şekilde benzeri olmayan tek araçtır. Yetiyitimi olgusu ve işlevsellik hakkında daha iyi bilgi edinmeyi, uluslararası geniş kapsamlı uzlaşma sağlamayı amaçlar. ICF'nin ulusal ve uluslararası topluluklar tarafından tanınmasını sağlamak amacıyla, Uluslararası Standardizasyon Organizasyonu (ISO) tarafından ortaya konulan standardizasyon süreçleriyle uyumlu ve kullanıcı dostu olduğu konusunda, WHO her çabayı göstermiştir.

ICF'nin geliştirilmesi ve uygulamaları ile ilgili gelecekteki olası yönergeler şöyle özetlenebilir:

- Ulusal veritabanlarını oluşturmak için ICF kullanımının ülkeler düzeyinde arttırılması;
- Uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlayacak uluslararası veri birikimi ve çerçeve oluşturulması;
- Sosyal yardım ve ödemelere hak kazanmak için algoritmaların belirlenmesi;
- Aile üyelerindeki yetiyitiminin ve işlevselliğin incelenmesi (örneğin önemli diğer insanların sağlık durumları nedeniyle üçüncü şahısların yetiyitimini incelemek);
- Kişisel Etmenler bileşeninin oluşturulması;
- Araştırma amaçları için kategorilerin net işevuruk tanımlarının geliştirilmesi;
- Belirleme ve ölçme için değerlendirme araçlarının geliştirilmesi;[23]
- Bilgisayar ve vaka kayıt formları yoluyla pratik uygulamaların sağlanması;
- Yaşam kalitesi kavramlarıyla ve subjektif iyilik-hali ölçümleriyle bağlantı kurulması;[24]
- Tedavi veya girişim eşleştirmeleri ile ilgili araştırmaların yapılması;
- Farklı sağlık koşulları arasında karşılaştırmalar için bilimsel çalışmalarda kullanımının ilerletilmesi;
- ICF'nin kullanımı hakkında eğitim materyalinin geliştirilmesi;
- Dünyanın her yerinde ICF eğitim ve başvuru merkezlerinin oluşturulması;

[23] ICF ile bağlantılı değerlendirme araçları, farklı kültürlere uygulanabilirliği göz önüne alınarak, WHO tarafından geliştirilmektedir. Geçerlik ve güvenirlik açısından araştırılmaktadırlar. Değerlendirme araçları üç şekilde olacaktır: tarama/vaka bulma amaçlı kısa form; bakım veren kişilerin günlük kullanımına uygun form; detaylı araştırma amacı için uzun form. Bunlar WHO'dan elde edilebileceklerdir.

[24] Yaşam kalitesi ile bağlantı: "Yaşam kalitesi" ile yetiyitimi yapıları arasında kavramsal bir uyum olması önemlidir. Ancak, yaşam kalitesi, kişilerin sağlık koşulları veya sonuçları hakkında ne "hissettikleri" ile ilgilenir, bu yüzden "subjektif iyilik-hali" ne ait bir yapıdır. Öte yandan, hastalık/yetiyitimi kavramları, bireylerin objektif ve dışarıdan izlenebilen işaretlerine gönderme yapar.

- Çevresel etmenlerle ilgili, hem standart hem de mevcut çevrenin tanımlanmasında kullanılmak üzere gerekli detayları sağlayacak ileri araştırmaların yapılması.

Ek 9
İdeal ve kısa sağlık bilgi sistemleri veya araştırmalar için önerilen ICF veri gereklilikleri

Vücut İşlevleri ve Yapıları	Bölüm	ve kod	Sınıflandırma bloğu veya kategori
Görme	2	b210-b220	Görme ve ilişkili işlevler
İşitme	2	b230-b240	İşitme ve vestibüler işlevler
Konuşma	3	b310-b340	Ses ve konuşma işlevleri
Sindirim	5	b510-b535	Sindirim sistemi işlevleri
Boşaltım	6	b610-b630	Üriner işlevler
Fertilite	6	b640-b670	Genital ve üreme işlevleri
Cinsel etkinlik	6	b640	Genital ve üreme sağlığı
Deri ve şekil bozuklukları	8	b810-830	Deri ve ilgili yapılar
Nefes alma	4	b440-b460	Solunum sistemi işlevleri
Ağrı*	2	b280	Ağrı
Affek* (duygudurum)	1	b152-b180	Özel zihinsel işlevler
Uyku	1	b134	Genel zihinsel işlevler
Enerji/canlılık	1	b130	Genel zihinsel işlevler
Biliş* (cognition)	1	b140, b144, b164	Dikkat, bellek ve üst-düzey bilişsel işlevler
Etkinlikler ve Katılım			
İletişim	3	d310-d345	İletişim mesaj alma-üretme
Yer değiştirme*	4	d450-d465	Yürüme ve hareket etme
Beceri	4	d430-d445	Nesneleri taşıma, hareket ettirme ve yönlendirme
Öz-bakım*	5	d510-d570	Kendine bakım
Sıradan etkinlikler	6 ve 8		Ev yaşamı; Temel yaşam alanları
Kişilerarası ilişkiler	7	d730-d770	Özel kişilerarası ilişkiler
Sosyal işlevsellik	9	d910-d930	Toplum sosyal hayat ve yurttaşlık

Ek 10
Teşekkür

Dünyanın değişik yerlerinden, zamanlarının ve enerjilerinin çoğunu bu işe adamış ve uluslararası işbirliği ağı içinde kaynakları düzenlemiş kişilerin büyük destekleri olmasaydı, ICF'nin geliştirilmesi hiçbir zaman mümkün olmazdı. Bu kişi ve organizasyonların tümüne, burada şükran sunmak mümkün olmamakla birlikte, öncü merkezler, organizasyonlar ve kişiler aşağıda belirtilmiştir.

ICF için WHO işbirliği merkezleri

Avustralya Australian Institute of Health and Welfare, GPO Box 570, Canberra ACT 2601, Australia. Başvuru: Ros Madden.

* Kısa liste için aday maddeler.

Kanada	Canadian Institute of Health Information, 377 Dalhousie Street, Suite 200, Ottawa, Ontario KIN9N8, Canada. Başvuru: Helen Whittome.
Fransa	Centre Technique National d'Etudes et de Recherches sur les Handicaps et les Inadaptations (CTNERHI), 236 bis, rue de Tolbiac, 75013, Paris, France. Başvuru: Marc Maudinet.
Japonya	Japan College of Social Work, 3-1-30 Takeoka, Kiyose-city, Tokyo 204-8555. Japan: Hisao Sato.
Hollanda	National Institute of Public Health and the Environment, Department of Public Health Forecasting, Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, P.O. Box 1, 3720 BA Bilthoven, The Netherlands. Başvuru: Willem M. Hirs, Marijke W. de Kleijn-de Vrankrijker.
İskandinav ülkeleri	Department of Public Health and Caring Sciences, Uppsala Science Park, SE 75185 Uppsala, Sweden. Başvuru: Björn Smedby.
Büyük Britanya Birleşik Krallığı ve Kuzey İrlanda	National Health System Information Authority, Coding and Classification, Woodgate, Loughborough, Leics LE11 2TG, United Kingdom. Başvuru: Ann Harding, Jane Millar.
ABD	National Center for Health Statistics, Room 1100, 6525 Belcrest Road, Hyattsville MD 20782, USA. Başvuru: Paul J. Placek.

Özel çalışma grupları

Ruh Sağlığı ve ICIDH'nin Bağımlılık, Davranış, Biliş ve Gelişimsel Yönleri Uluslararası İşbirliği Merkezi Başkan: Cille Kennedy, Office of Disability, Aging and Long-Term Care Policy, Office of the Assisstant Secretary for Planning and Evaluation, Department of Health and Human Services, 200 Independence Avenue, SW, Room 424E, Washington, DC 20201, USA. Başkan Yrd: Karen Ritchie.

Çocuk ve Gençlik İşbirliği Merkezi, Başkan: Rune J. Simeonsson, Professor of Education, Frank Porter Graham Child Development Center, CB # 8185, University of North Carolina, Chapel Hill, NC 27599-8185, USA. Başkan Yrd: Matilde Leonardi.

Çevresel Etmenler İşbirliği Merkezi, Başkan: Rachel Hurst, 11 Belgrave Road, London SW 1V 1 RB; England. Başkan Yrd: Janice Miller.

Ağlar

La Red de Habla Hispana en Discapacidades (İspanya Ağı). Koordinatör: Jose Luis Vazquez-Barquero, Unidad de Investigacion en Psiquiatria Clinicaly Social Hospital Universitario "Marques de Valdecilla", Avda. Valdecilla s/n, Santander 39008, Spain.

Council of Europe Committee of Experts for the Application of ICIDH, Council of Europe, F-67075, Strasbourg, France. Başvuru: Lauri Sivonen.

Hükümetler dışındaki organizasyonlar (NGO's)

American Psychological Association, 750 First Street, N.E., Washington, DC 20002-4242, USA. Başvuru: Geoffrey M. Reed, Jane B. Lux.

Disabled Peoples International, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England. Başvuru: Rachel Hurst.

European Disability Forum, Square Ambiorix, 32 Bte 2/A, B-1000, Bruxelles, Belgium. Başvuru: Frank Mulcahy.

European Regional Council for the World Federation of Zihinsel Health (ERCWFM), Blvd Clovis N.7, 1000 Brussels, Belgium. Başvuru: John Henderson.

Inclusion International, 13D Chemin de Levant, F-01210 Ferney-Voltaire, France. Başvuru: Nancy Breitenbach.

Rehabilitation International, 25 E. 21st Street, New York, NY 10010, USA. Başvuru: Judith Hollenweger, Başkan, RI Education Commission, Institute of Special Education, University of Zurich, Hirschengraben 48, 8001 Zurich, Switzerland.

Danışmanlar

Gözden geçirme sürecinde WHO danışmanları çok değerli katkı sağlamışlardır. İsimleri aşağıda sıralanmıştır.

Elizabeth Badley

Jerome E. Bickenbach

Nick Glozier

Judith Hollenweger

Cille Kennedy

Jane Millar

Janice Miller

Jürgen Rehm

Robin Room

Angela Roberts

Michael F. Schuntermann

Robert Trotter II

David Thompson (yayın danışmanı)

ICF'nin WHO resmi dillerine çevrilmesi

ICF, pek çok dilde, tek çalışma dili olan İngilizce'yi temel alarak gözden geçirilmiştir. Çeviri ve dilbilim analizi, gözden geçirme çalışmalarına dahil olan süreçlerdir. Aşağıda yer alan WHO danışmanları, WHO resmi dillerindeki çeviri, dilbilim analizleri, yayın eleştirileri çalışmalarında öncülük etmişlerdir. Diğer çeviriler WHO-web sitesinden bulunabilir: http://www.who.int/classification/icf.

Arapça

Çeviri ve dilbilim analizi:

Adel Chaker, Ridha Limem, Najeh Daly, Hayet Baachaoui, Amor Haji, Mohamed Daly, Jamil Taktak, Saida Douki

Yayıncıya ait gözden geçirme WHO/EMRO:
Kassem, Sara, M. Haytham Al Khayat, Abdel Aziz Saleh tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çince

Çeviri ve dilbilim analizi:

Qiu Zhuoying (Koordinatör), Hong Dong, Zhao Shuying, Li Jing, Zhang Aimin, Wu Xianguang, Zhou Xiaonan

Yayıncıya ait gözden geçirme Çin'de WHO İşbirliği Merkezinde ve WHO/ WPRO:
Dong Jingwu, Zhou Xiaonan ve Y.C.Chong tarafından gerçekleştirilmiştir.

Fransızca

Çeviri ve dilbilim analizi WHO Cenevre:
Pierre Lewalle tarafından gerçekleştirilmiştir.

Yayıncıya ait gözden geçirme Fransa ve Kanada'da WHO İşbirliği Merkezlerinde:

Catherine Barral ve Janice Miller tarafından gerçekleştirilmiştir.

Rusça

Çeviri ve dilbilim analizi:

G.Shostka (Koordinatör), Vladimir Y. Ryasnyansky, Alexander V. Kvashin, Sergey A. Matveev, Aleksey A. Galianov tarafından gerçekleştirilmiştir.

Yayıncıya ait gözden geçirme Rusya'da WHO İşbirliği Merkezinde:

Vladimir K. Ovcharov tarafından gerçekleştirilmiştir.

İspanyolca

Çeviri, dilbilim analizi, yayıncıya ait gözden geçirme La Red de Habla Hispana en Discapacidades (İspanya ağı) işbirliği ile İspanya'da İşbirliği Merkezinde ve WHO/PAHO:

J.L.Vazquez-Barquero (Koordinatör), Ana Diez Ruiz, Luis Gaite Pindado, Ana Gomez Silio, Sara Herrera Castanedo, Marta Uriarte Ituino, Elena Vazquez Bourgon Armando Vasquez, Maria del Consuelo Crespo, Ana Maria Fossatti Pons, Benjamin Vicente, Pedro Rioseco, Sergio Aguilar Gaxiola, Carmen Lara Munoz, Maria Elena Medina Mora, Maria Esther Araujo Bazan, Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood tarafından gerçekleştirilmiştir.

Arjantin
Liliana Lissi
Martha Adela Mazas
Miguela Pico
Ignacio Saenz
Ermenistan
Armen Sargsyan
Avusturalya
Gavin Andrews
Robyne Burridge
Ching Choi
Prem K. Chpora
Jeremy Couper
Elisabeth Davis
Maree Dyson
Rhonda Galbally
Louise Golley
Tim Griffin
Simon Haskell
Angela Hewson
Tracie Hogan
Richard Madden
Ros Madden
Helen McAuley
Trevor Parmenter
Mark Pattison
Tony M.Pinzone
Kate Senior
Catherine Sykes
John Taplin
John Walsh
Avusturya
Gerhard S. Barolin
Klemens Fheodoroff
Chritiane Meyer-Bornsen
Belçika
Françoise Jan
Catherine Mollman
J.Stevens
A.Tricot
Brezilya
Cassa Maria Buchalla
E.d'Arrigo Busnello
Richardo Halpern
Fabio Gomes
Ruy Laurenti
Kanada
Hugh Anton
J.Arboleda-Florez
Denise Avard
Elizabeth Badley
Caroline Bergeron
Héléne Bergeron
Jerome E. Bikenbach
Andra Blanchet
Maurice Blouin
Mario Bolduc (vefat etti)
Lucie Brosseau
T.S.Callanan
Lindsay Campell
Anne Caeswell
Jacques Cats
L.S.Cherry
René Cloutier
Albert Cook
Jacques Coté
Marcel Coté
Cheryl Cott
Aileen Davis
Henry Enns
Gail Finkel
Christine Fitzgerald
Patrick Fougeyrollas
Adele Furrie
Linda Garcia
Yhetta Gold
Betty Havens
Anne Hébert
Peter Henderson
Lynn Jongbloed
Faith Kaplan
Ronald Kaplan
Lee Kirby
Catherine Lachance
Jocelyne Lacroix
Renée Langlois
Mary Law
Lucie Lemieux-Brassard
Annette Majnemer
Rose Martini
Raoul Martin-Blouin
Mary Ann McColl
Joan McComas
Barbara McElgunn
Janice Miller
Louise Ogilvie
Luc Noreau
Diane Richler
Laurie Ringaert
Kathia Roy
Patricia Sisco
Denise Smith
Ginette StMichel
Debra Stewart
Luz Elvira Vallejo
Echeverri
Michael Wolfson
Sharon Wood-Dauphinee
Nancy Young
Peter Wass
Collen Watters
fiili
Ricardo Araya
Alejandra Faulbaum
Luis Flores
Roxane Moncayo de Bremont
Pedro Rioseco
Benjamin Vicente
Çin
Zhang Aimin
Mary Chu Manlai
Hong Dong
Leung Kwokfai
Karen Ngai Ling
Wu Xuanguong
Qiu Zhuoying
Zhao Shuying
Li Jing
Tang Xiaoquan
Li Jianjun
Ding Buotan
Zhuo Dahong
Nan Dengkun
Zhou Xiaonan
Kolombiya
Martha Aristabal Gomez
Fildifli Sahili
B. Claver
Hırvatistan
Ana Bobinac-Georgievski
Küba
Pedro Valdés Sosa
Jesus Saiz Sanchez
Frank Molares Aguilera
Danimarka
Terkel Andersen
Aksel Bertelsen
Tora Hardelsen Dahl
Marianne Engberg
Annette Flensborg
Ane Fink
Per Fink
Lise From
Jette Haugbolle
Stig Langvad
Lars von der Leith
Kurt Moller
Claus Vinther Neilsen
Freddy Neilsen
Kamilla Rothe Nissen
Gunnar Schioler
Anne Sloth
Susan Tetler
Selena Forchhammer Thonnings
Eva Waehrens
Brita Ohlenschlaeger
Ekvator
Maria del Consuelo

Crespo
Walter Torres Izquierdo
Mısır
Mohammed El-Banna
El Salvador
Jorge Alberto Alcaron
Patricia Tovar de Canizalez
Etopya
Rene Rakotobe
Finlandiya
Erkki Yrjankeikki
Markku Leskinen
Leena Matikka
Matti Ojala
Heidi Paatero
Seija Talo
Martti Virtanen
Fransa
Charles Aussilloux
Bernard Azema
Jacques Baert
Serge Bakchine
Catherine Barral
Maratine Barres
Jean-Yves Barreyre
Jean-Paul Boissin
François Chapireau
Pascal Charpentier
Alain Colvez
Christian Corbe
Dr.Cyran
Michel Delcey
Annick Deveau
Serge Ebersold
Camille Felder
Claude Finkelstein
Anne-Marie Gallot
Pascale Gilbert
Jacques Houver
Marcel Laeger
Jacques Jonquéres
Jean-Claude Lafon
Maryvonne Lyazid
Joelle Loste-Berdot
Maryse Marriére
Lucie Matteodo
Marc Maudinet
Jean-Michel Mazeaux
Pierre Minaire (vefat etti)
Lucien Moatti
Bertrand Morineaux
Pierre Mormiche
Jean-Michel Orgogozo
Claudine Parayre
Gérard Pavillon
André Philip
Nicole Quemada
Jean-François Ravaud
Karen Ritche
Jean-Marie Robine
Isabella Romieu
Christian Rossignol
Pascale Roussel
Jacques Roustit
Jésus Sanchez
Marie-José Schmitt
Jean-Luc Simon
Lauri Sivonen
Henri-Jacques Striker
Annie Triomphe
Catherina Vaslin
Paul Veit
Dominique Velche
Jean-Pierre Vignat
Vivian Waltz
Almanya
Helmi Böse-Younes
Horst Dilling
Thomas Ewert
Kurt Maurer
Jürgen Rehm
H.M.Schian
Michael F. Schuntermann
Ute Siebel
Gerold Stucki
Yunanistan
Venos Mavreas
Macaristan
Lajos Kullmann
Hindistan
Javed Abidi
Samir Guha-Roy
K.S.Jacob
Sunanda Koli
S.Murthy
D.M.Naidu
Hemraj Pal
K.Sekar
K.S.Shaji
Shobha Srinath
T.N.Srinivasan
R.Thara
Endonezya
Augustina Hendriarti
İran (İslam Cumhuriyeti)
Mohamed M.R.Mourad
İsrail
Joseph Yahav
İtalya
Emilio Alari
Alberto Albanese
Renzo Andrich
A.Andrigo
Andrea Arrigo
Marco Barbolini
Maurizio Bejor
Giulio Borgnolo
Gabriella Borri
Carlo Caltagirone
Felicia Carletto
Carla Colombo
Francesca Cretti
Maria Cufersin
Marta Dao
Mario D'Amico
Simona Della Bianca
Paola Di Benedetto
Angela Di Lorenzo
Nadia Di Monte
Vittoria Dieni
Antonio Federico
Francesco Fera
Carlo Francescutti
Francesca Fratello
Franco Galletti
Federica Galli
Rosalia Gasparotto
Maria Teresa Gattesco
Alessandro Giacomazzi
Tullio Giorgini
Elena Giraudo
Lucia Granzini
Elena Grosso
V. Groppo
Vincenzo Guidetti
Paolo Guzzon
Leo Giulio Iona
Vladimir Kosic
Matilde Leonardi
Fulvia Loik
Mariangela Macan
Alessandra Manassero
Domenica Manco
Santina Mancuso
Roberto Marcovich
Andrea Martinuzzi
Anna Rosa Melodia
Rosetta Mussari
Cristiana Muzzi
Ugo Nocentini
Emanuela Nogherotto
Roberto Oretti
Lorenzo Panella
Maria Procopio
Leandro Provinciali
Alda Pellegri
Barbara Reggiori
Marina Sala
Giorgio Sandrini
Antonio Schindler
Elena Sinforiani
Stefano Schierano
Roberto Sicurelli
Francesco Talarico

Gariella Tavoschi
Cristiana Tiddia
Walter Tomazzoli
Corrado Tosetto
Sergio Ujcich
Maria Rosa Valsecchi
Irene Vernero

Jamaika

Monica Bartley

Japonya

Tsunehiko Akamatsu
Masataka Arima
Hidenobu Fujisono
Katsunori Fujita
Shinichiro Furuno
Toshiko Futaki
Hajime Hagiwara
Yuichiro Haruna
Hideaki Hyoudou
Takashi Iseda
Atsuko Ito
Shinya Iwasaki
Shizuko Kawabata
Yasu Kiryu
Akira Kodama
Ryousuke Matsui
Ryo Matsutomo
Yasushi Mochizuki
Kazuyo Nakai
Kenji Nakamura
Yoshukuni Nakane
Yukiko Nakanishi
Toshiko Niki
Hidetoshi Nishijima
Shiniti Niwa
Kensaku Ohashi
Mari Oho
Yayoi Okawa
Shuhei Ota
Fumiko Rinko
Junko Sakano
Yoshihiko Sasagawa
Hisao Sato
Yoshiyuki Suzuki
Junko Taguchi
Eiichi Takada
Yuji Takagi
Masako Tateishi
Hikaru Tauchi
Miyako Tazaki
Mutsuo Torai
Satoshi Ueda
Kousuke Yamazaki
Yoshio Yazaki

Ürdün

Abdulla S.T.El-Naggar
Ziad Subeith

Kuveyt

Adnan Al Eidan
Abdul Aziz Khalaf Karam

Letonya

Valda Biedrina
Aldis Dudins
Lolita Cibule
Janis Misins
Jautrite Karashkevica
Mara Ozola
Aivars Vetra

Lübnan

Elie Karam

Litvanya

Albinas Bagdonas

Lüksemburg

Charles Pull
M.De Smedt
Pascale Straus

Malezya

Sandiyao Sebestian

Madagaskar

Caroméne Ratomahenina Raymond

Malta

Joe M.Pace

Meksika

Juan Alberto Alcantara
Jorge Caraveo Anduaga
Maria Eugenia Antunez
Fernando R.Jiménez Albarran
Gloria Martinez Carrera
Maria-Elena Medina Mora
Carmen E.Lara Munoz

Fas

Aziza Bennani

Hollanda

T.van Achterberg
Jaap van den Berg
A.Bloemhof
Y.M. van der Brug
R.D.de Boer
J.T.P.Bonte
J.W.Brandsma
W.H.E.Buntinx
J.P.M.Diederiks
MJ Driesse
Silvia van Duuren-Kristen
C.M.A. Frederiks
J.C.Gerritse
José Geurts
G.Gladines
K.A.Gorter
R.J. de Haan
J.Halbertsma
E.J. van der Haring
F.G. Hellema
C.H. Hens-Versteeg
Y.F.Heerkens
Y.Heijnen
W.M.Hirs
H.W.Hoek
D.van Hoeken
N.Hoeymans
C.van Hof
G.R.M. van Hoof
M.Hopman-Rock
A.Kap
E.J.Karel
Zoltan E.Kenessey
M.C.O.Kersten
M.W.de Kleijn-de Vrankrijker
M.M.Y. de Klerk
M.Koenen
J.W.Koten
D.W.Kraijer
T.Kraakman
Guuss Lankhorst
W.A.L.van Leeuwen
P.Looijestein
H.Meinardi
W.van Minnen
A.E.Monteny
I.Oen
Wil Ooijendijk
W.J. den Ouden
R.J.M. Perenboom
A.Persoon
J.J.v.d. Plaats
M.Poolmans
F.J.Prinsze
C.D.van Ravensberg
K.Reynders
K.Riet-van Hoof
G.Roodbol
G.L.Schut
B.Stoelinga
M.M.L.Swart
L.Taal
H.Ten Napel
B.Treffers
J.Verhoef
A.Vermeer
J.J.G.M.Verwer
W.Vink
M.Welle Donker
Dirk Wiersma
J.P.Wilken
P.A.van Woudenberg
P.H.M. Wouters
P.Zanstra

Nikaragua

Elizabeth Aguilar
Angel Bonilla Serrano
Ivette Castillo
Héctor Collado Hernandez

Josefa Conrado
Brenda Espinoza
Maria Félix Gontol
Mirian Gutiérrez
Rosa Gutiérrez
Carlos Guzman
Luis Jara
Raul Jarquin
Norman Lanzas
José R.Leiva
Rafaela Marenco
Maria Alejandra Martinez
Marlon Mendez
Mercedes Mendoza
Maria José Moreno
Alejandra Narvaez
Amilkar Obando
Dulce Maria Olivas
Rosa E.Orellana
Yelba Rosa Orozco
Mirian Ortiz Alvarado
Amanda Pastrana
Marbely Picado
Susana Rappaciolli
Esterlina Reyes
Franklin Rivera
Leda Maria Rodriguez
Humberto Roman
Yemira Sequeira
Ivonne Tijerino
Ena Liz Torrez
Rene Urbina
Luis Velasquez

Nijerya

Sola Akinbiyi
John Morakinyo
A.O.Odejide
Olayinka Omigbodun

Norveç

Kjetil Bjorlo
Torbjorg Hostad
Kjersti Vik
Nina Vollestad
Margret Grotle Soukup
Sigrid Ostensjo

Pakistan

S.Khan
Malik H.Mubbashar
Khalid Saeed

Filipinler

L.Ladrigo-Ignacio
Patria Medina

Peru

Maria Esther Araujo Bazon
Carlos Bejar Vargas
Carmen Cifuentes Granados
Roxana Cock Huaman
Lily Pinguz Vergara
Adriana Rebaza Flores
Nelly Roncal Velazco
Fernando Urcia Fernandez
Rosa Zavallos Piedra

Kore Cumhuriyeti

Ack-Soep Lee

Romanya

Radu Vrasti

Rusya

Vladimir N.Blondin
Aleksey A.Galianov
I.Y.Gurovich
Mikhail V.Korobov
Alexander V.Kvashin
Pavel A.Makkaveysky
Sergey A.Matveev
N.Mazaeva
Vladimir K.Ovtcharov
S.V.Polubinskaya
Anna G. Ryabokon
Vladimir Y.Ryasnyansky
Alexander V.Shabrov
Georgy D.Shostka
Sergei Tsirkin
Yuri M.Xomarov
Alexander Y. Zemtchen-kov

Slovenya

Andreeja Fatur-Videtec

Güney Afrika

David Boonzaier
Gugulethu Gule
Sebenzile Matsebula
Pam McLAren
Siphokazi Gcaza
Phillip Thompson

İspanya

Alvaro Bilbao Bilbao
Encarnacion Blanco Egido
Rosa Bravo Rodriguez
Maria José Cabo Gonzalez
Marta Cano Fernandez
Laura Cardenal Villalba
Ana Diez Ruiz
Luis Gaite Pindado
Maria Garcia Jose
Ana Gomez Silio
Andres Herran Gomez
Sara Herrera Castanedo
Ismael Lastra Martinez
Marta Uriarte Ituino
Elena Vazquez Bourgon
Antonio Leon Aguado Diaz
Carmen Albeza Contreras
Maria Angeles Aldana Berberana
Federico Alonso Trujillo
Carmen Alvarez Arbesu
Jesus Artal Simon
Enrique Baca Baldomero
Julio Bobes Garcia
Antonio Bueno Alcantara
Tomas Castillo Arenal
Valentin Corces Pando
Maria Teresa Crespo Abelleira
Roberto Cruz Hernandez
José Armando De Vierna Amigo
Manuel Desviat Munoz
Ana Maria Diaz Garcia
Maria José Eizmendi Apellaniz
Antonio Fernandez Moral
Manuel A.Franco Martin
Luis Gaite Pinadado
Maria Mar Garcia Amigo
José Giner-Ubago
Gregorio Gomez-Jarabo
José Manuel Gorospe Arocena
Juana Maria Hernandez Rodriguez
Carmen Leal Cercos
Mercelino Lopez Alvarez
Juan José Lopez-Ibor
Ana Maria Lopez Trenco
Francisco Margallo Polo
Monica Martin Gil
Miguel Martin Zurimendi
Manuel J. Martinez Cardena
Juan Carlos Miangolarra Page
Rosa M.Montoliu Valls
Teresa Orihuela Villameriel
Sandra Ortega Mera
Gracia Parquina Fernandez
Rafael Penalver Castellano
Jesusa Pertejo
Maria Francisca Peydro de Moya
Juan Rafael Prieto Lucena
Miguel Querejeta Gonzales
Miquel Roca Bennasar
Francisco Rodriguez Pulido
Luis Salvador Carulla

Maria Vicenta Sanchez de la Cruz
Francisco Torres Gonzales
Maria Triquell Manuel
José Luis Vazquez-Barquero
Miguel A.Verdugo Alonso
Carlos Villaro Diaz-Jiménez

İsveç

Lars Berg
Eva Bjorck-Akesson
Mats Granlund
Gunnar Grimby
Arvid Linden
Anna Christina Nilson (vefat etti)
Anito Nilsson
Louise Nilunger
Lennart Nordenfelt
Adolf Ratzka
Gunnar Sanner
Olle Sjögren
Björn Smedby
Sonja Calais van Stokkom
Gabor Tiroler

İsviçre

André Assimacopoulos
Christoph Heinz
Judith Hollenweger
Hans Peter Rentsch
Thomas Spuhler
Werner Steiner
John Strome
John-Paul Vader
Peter Wehrli
Rudolf Widmer

Tayland

Poonpit Amatuakul
Pattariya Jarutat
C.Panpreecha
K.Roongruangmaairat
Pichai Tangsin

Tunus

Adel Chaker
Hayet Baachaoui
A.Ben Salem
Najeh Daly
Saida Douki
Ridha Limam
Mhalla Nejia
Jamil Taktak

Türkiye

Ahmet Göğüfl
Elif İyriboz
Kültegin Ögel
Berna Uluğ

Birleflik Arap Emirlikleri

Sheika Jamila Bint Al-Qassimi

Büyük Britanya Birleflik Krallığı ve Kuzey İrlanda

Simone Aspis
Allan Colver
Edna Conlan
John E. Cooper
A.John Fox
Nick Glozier
Ann Harding
Rachel Hurst
Rachel Jenkins
Howard Metlzer
Jane Millar
Peter Mittler
Martin Prince
Angela Roberts
G.Stewart
Wendy Thorne
Andrew Walker
Brian Williams

Amerika Birleflik Devletleri

Harvey Abrams
Myron J.Adams
Michelle Adler
Sergio A. Aguilor-Gaxiola
Barbara Altman
Alicia Amate
William Anthony
Susan Spear Basset
Frederica Barrows
Mark Battista
Robert Battjes
Barbara Beck
Karin Behe
Cynthia D.Belar
J.G.Benedict
Stanley Berent
Linas Bieliauskas
Karen Blair
F.Bloch
Felicia Hill Briggs
Edward P.Burke
Larry Burt
Shane S.Bush
Glorisa Canino
Jean Campbell
Scott Campbell Brown
John A. Carpenter
Christine H.Carrington
Judi Chamberlin
LeeAnne Carrothers
Mary Chamie
Cecelia B.Collier
William Connors
John Corrigan
Dale Cox
M.Doreen Croser
Eugene D'Angelo
Gerben DeJong
Jeffrey E.Evans
Timothy G.Evans
Debbie J.Farmer
Michael Feil
Manning Feinleib
Risa Fox
Carol Frattali
Bill Frey
E.Fuller
Cheryl Gagne
J.Luis Garcia Segura
David W.Gately
Carol George
Olinda Gonzales
Barbara Gottfried
Bridget Grant
Craig Gray
David Gray
Marjorie Greenberg
Arlene Greenspan
Frederick Guggenheim
Neil Hadder
Harlan Hahn
Robert Haines
Laura Lee Hall
Heather Hancock
Nandini Hawley
Gregory W.Heath
Gerry Hendershot
Sarah Hershfeld
Sarah Hertfelder
Alexis Henry
Howard Hoffman
Audrey Holland
Joseph G.Hollowell Jr
Andrew Imparato
John Jacobson
Judith Jaeger
Alan Jette
J.Rock Johnson
Gisele Kamanou-Goune
Charles Kaelber
Cille Kennedy
Donald G.Kewman
Michael Kita (Vefat etti)
Edward Knight
Patricia Kricos
Susan Langmore
Mitchell LaPlante
Itzak Levav
Renee Levinson
Robert Liberman
Don Lollar

Peter Love
David Lozovsky
Perianne Lurie
Jayne B.Lux
Reid Lyon
Anis Maitra
Bob MacBride
Kim MacDonald-Wilson
Peggy Maher
Ronald Manderscheid
Kofi Marfo
Ana Maria Margueytio
William C.Marrin
John Mather
Maria Christina
Mathiason
John McGinley
Theresa McKenna
Christine McKibbin
Christopher J.McLaughlin
Laurie McQueen
Douglas Moul
Peter E.Nathan
Russ Newman
Els R.Nieuwenhuijsen
Joan F.van Nostrand
Jean Novak
Patricia Owens
Alcida Perez de Velasquez
D.Jesse Peters
David B.Peterson
Harold Pincus
Paul Placek
Thomas E.Preston
Maxwell Prince
Jeffrey Pyne
Louis Quatrano
Juan Ramos
Geoffrey M.Reed
Anne Riley
Gilberto Romero
Patricia Roberts-Rose
Mark A.Sandberg
Judy Sangl
Marian Scheinholtz
Karin Schumacher
Katherina D.Seelman
Raymond Seltser
Rune J.Simeonsson
Debra Smith
Gretchen Swanson
Susan Stark
Denise G.Tate
Travis Threats
Cynthia Trask
Robert Trotter II
R.Alexander Vachon
Maureen Valente
Paolo del Vecchio
Lois Verbrugge
Katherina Verdolini
Candace Vickers
Gloriajean Wallace
Robert Walsh
Seth A.Warshausky
Paul Weaver
Patricia Welch
Gale Whiteneck
Tyler Whitney
Brian Williams
Jan Williams
Linda Wornall
J.Scott Yaruss
Ilene Zeitzer
Louise Zingeser

Uruguay

Paulo Alterway
Marta Barera
Margot Barrios
Daniela Bilbao
Gladys Curbelo
Ana M. Frappola
Ana M. Fosatti Pons
Angélica Etchenique
Rosa Gervasio
Mariela Irigoin
Fernando Lavie
Silvia Nunez
Rossana Pipplol
Silvana Toledo

Vietnam

Nguyen Duc Truyen

Zimbabve

Jennifer Jelsma
Dorcas Madzivire
Gillian Marks
Jennifer Muderedzi
Useh Ushotanefe

Birleşmiş Milletler Sistemi Organizasyonları

Uluslararası İş Organizasyonu (ILO)
Susan Parker

Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF)
Habibi Gulbadan

Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü
Margarat Mbogoni
Joann Vanek

Birleşmiş Milletler Asya ve Pasifik İstatistik Enstitüsü
Lau Kak En

Birleşmiş Milletler Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu
Bijoy Chaudhari

Dünya Sağlık Örgütü

Bölge Ofisleri

Afrika: C. Mandlhate

Amerika (Pan Amerika Sağlık Organizasyonu): Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood, Armando Vazquez

Doğu Akdeniz: A. Mohit, Abdel Aziz Saleh, Kassem Sara, M. Haytham Al Khayat

Avrupa: B. Serdar Savafl, Anatoli Nossikov

Güneydoğu Asya: Than Sein, Myint Htwe

Batı Pasifik: R. Nesbit, Y.C. Chong

Merkez Büro

WHO merkez bürodaki çeşitli bölümler gözden geçirme sürecine katılmışlardır. Bu sürece katkıda bulunan elemanlar ve bölümleri aşağıda sıralanmıştır.

M. Argandona, Department of Substance Abuse (önceden)

Z. Bankowski, Council for International Organizations of Medical Sciences

J.A. Costa e Silva, Division of Mental Health and Prevention of Substance Abuse (önceden)

S. Clark, Department of Health Information, Management and Dissemination

C. Djeddah, Department of Injuries and Violence Prevention

A.Goerdt, Department of Health Promotion (önceden)

M. Goracci, Department of Injury Prevention and Rehabilitation (önceden)

M.A. Jansen, Department of Mental Health and Substance Dependence

A.L'Hours, Global Programme on Evidence for Health Policy

A.Lopez, Global Programme on Evidence for Health Policy

J. Matsumoto, Department of External Cooperation and Partnership

C. Mathers, Global Programme on Evidence for Health Policy

C. Murray, Global Programme on Evidence for Health Policy

H. Nabulsi, IMPACT (önceden)

E. Pupulin, Department of Management of Noncommunicable Diseases

C. Romer, Department of Injuries and Violence Prevention

R. Sadana, Global Programme on Evidence for Health Policy

B. Saraceno, Department of Mental Health and Substance Dependence

A.Smith, Department of Management of Noncommunicable Diseases

J. Salomon, Global Programme on Evidence for Health Policy

M. Subramanian, World Health Reporting (önceden)

M. Thuriaux, Division of Emerging and other Communicable Diseases

B. Thylefors, Department of Disability/Injury Prevention and Rehabilitation

M. Weber, Department of Child and Adolescent Health and Development

Sibel Volkan ve Grazia Motturi, idari ve sekreterlikle ilgili konularda destek sağlamışlardır.

Can Çelik, Pierre Lewalle, Matilde Leonardi, Senda Bennaissa ve Luis Prieto gözden geçirme çalışmasının özel yönlerini gerçekleştirmişlerdir.

Somnath Chatterji, Shekhar Saxena, Nenad Kostanjsek ve Margie Schneider, tüm alınan veriler doğrultusunda düzeltmeleri yapmıfllardır.

T. Bedirhan Üstün, geliştirme sürecini ve ICF projesinin tamamını düzenlemiş ve yönetmiştir.